

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Federico
Garcia Lorca

BÜTÜN ŞİİRLERİ

Türkçesi: Erdoğan Alkan

VARLIK ŞİİR

FEDERICO GARCÍA LORCA

BÜTÜN ŞİİRLERİ

Türkçesi: Erdoğan Alkan

FEDERICO GARCÍA LORCA (1899-1936)

Denizin, ırmağın, ormanın, çiçeğin ve böceğin şairi.

Yüksek ve sarp, başı mor dumanlı Pirene dağlarının ve düzlüklerin, Endülüs'ün, Sevilla'nın, Gırnata'nın, Toledo'nun, Sansabastian'ın şairi.

Köylünün şairi. Üretici 've yoksul haline rağmen' yaşamı türküleriyle, oyunlarıyla şenlendirmeye, zenginleştirmeye çalışan köylülerin.

Çingenelerin şairi. Varlıklarıyla İspanya'nın camına can katan, oyunlar, ezgiler katan, başıboş çingenelerin. Çaresiz çingenelerin. İç savaşta öldürülen tatlı, gezgin çingenelerin şairi.

Lorca'yı betimlemek zor. Naif bir ozan. Ufak tefek. Kız yüzlü. Erkeklikle kadınlık arasında bocalayan bir ozan. İki uç arasında gidip gelen çaresiz, acı dolu bir yürek.

Daha çocuk yaşlardan beri müzisyen. Daha çocukluktan beri ressam. Halkıyla, halkının sanatıyla, halk öyküleriyle, halk şiirleriyle, oyunlarla, halk tiyatrolarıyla haşır neşir. Türküleri andıran şiirleri, destanları ve oyunları halkının cep aynaları gibidir.

Cansız nesneler bile devinim içindedir. Tıpkı Rimbaud'nun şiirlerinde olduğu gibi Lorca'nın şiirlerinde de çiçekler ve hayvanlar insanlarla konuşur.

Avrupa'nın en tutucu ülkesi, Enkizisyon mahkemeleriyle ünlü Katolik İspanya'nın şairi bir zamanlar bu ülkede Endülüs Devleti'ni kuran Arapların İslam kültürünü de iyi biliyor. Halkları, değişik kültürleri kaynaştırmış. İspanyolları olduğu kadar, Çingeneleri, eski İslam geleneklerini de yansıtır *Şiirler Kitabı*, *İlk Şiirler*, *Süt'ler*, *Cante Jondo Şiiri*, *Şarkılar*, *Çingenelerin Destanı*, *Şair New York'ta*, *Tamarit Divanı*, *Altı Galiciya Şiiri*, *Sanchez Méjias'a Ağut* gibi şiir yapıtlarında ve tiyatrolarında.

Lorca, şiirin büyük ustası, Lorca, şiirin ince, usul, narin, tül kanatlı kelebeği 38 yaşında Franco'nun faşist askerleri tarafından öldürüldü. Yerli halkın "Gözyaşı Kaynağı" adını verdiği eski bir su çukurunun içinde delik deşik bulundu. Bilici, kâhin Lorca sanki ölümünü de önceden görmüştü. Bir şiirinde:

*"Burada bu akşam sazlıklarında
Ne garip Federico adında olmak"* diyordu.

İspanyol şairi ve tiyatro yazarı. Gırnata'da doğdu. Başta müzik olmak üzere, iyi bir sanat eğitimine sahip. Liberal bir burjuva aileden gelme. Sömürülenlerin yanında yer aldı. Yapıtlarında Endülüslü folkloruyla güncel sanatı bir potada yoğurur. *Canciones* (1921), *Romancero Gitano* (1928), *Poema del Cante Jondo* (1931), Walt Whitman'a yazılmış ode'u da içeren *Şair New York'ta*, arenada ölen boğa güreşçisi için yazdığı *Sanchez Mefias'a İçli Şarkı* (1934) gibi yapıtlarındaki lirizm geleneksel Endülüslü temalarıyla gerçeküstücü şiirden kaynaklanır.

1935'te La Baraca adlı tiyatro topluluğunu kurdu ve Lope de Vega, Calderon ve Cervantes gibi klasikleri köylerde tanıttı. Bu arada kendisi de güzel ve coşkulu Endülüslü sözleriyle dolu piyesler yazdı: *Don Perlimplin'in Belise'le Bahçede Aşkı*, *Görkemli Eskici Kız* (1929-33), *Kanlı Düğün* (Bodas de Sangre, 1933), *Yerma* (1935), *Güneş ve Toprak*. Bu çalışmalarında güncel siyasal konuları eski Yunan trajedilerine yakın bir üslupla işler. Oyunları daha çok söze dayanır, çünkü ona göre bütün sanatların kaynağında iletişim arzusu vardır.

İspanya'daki iç savaşın ilk günlerinde Franco'nun ulusal korucuları tarafından kurşuna dizildi. Antonio Machado "Gırnatada Cinayet İşlendi" başlıklı şiirinde şairin ölümünü şöyle anlatır:

GIRNATA'DA CİNAYET İŞLENDİ

I

Cinayet

Yürüdüğünü görmüşler tüfekler arasında
Yıldızların henüz kaybolmadığı bir kuşluk vakti
Puslu ve soğuk kırdı yürüdüğünü görmüşler
Uzun bir yolda
Öldürmüşler Lorca'yı ortalık ağırırken
Cellatlar mangası, yüreksizler
Gözlerine bakmaya cesaret edememişler
Artık seni tanrı bile kurtaramaz! demişler

Vurulup düşmüş Lorca
–Alnında kan, karnında kurşunlar–
...Gırnata’da cinayet işlendi!
Hem de, biliyor musunuz? Zavallı Gırnata’da,
Onun Gırnata’sında!..

II

Şair ve Ölüm

Yürüdüğünü görmüşler ölümle yapayalnız
Tırpanından korkmadan
–İşte gün ağarıyor, gün ışığı vuruyor
Kuleye ve de kuleye: çekiçler
Vuruyor örse ve örse, demircilerin örsüne.
Konuşuyor, ölümle sevişiyordu Lorca,
Dinliyordu onu ölüm.
Dün dizelerimde sevgili yoldaş
Birbirine çarpan kuru avuçlarının sesi çınladığı için,
“Dün, dizelerimde, sevgili yoldaş
Kuru avuçlarının sesi çınladığı için,
Şarkıma kırağın vurduğu için,
Acıklı öyküme gümüş tırpanının
O keskin ağzını çaldığın için
Artık olmayan teninin, olmayan gözlerinin
Rüzgârda savrulan saçlarının
Öpülen kırmızı dudaklarının
Şarkısını söyleyeceğim...
Dünkü gibi bugün de, güzel çingenem, ölümüm,
Oy! Ne tatlı seninle yapayalnız
Havasını solumak Gırnata’nın
Oy! Benim Gırnata’mın!”

III

Yürüdüklerini Görmüşler

Dostlarım, şair için

Bir mezar yapın taştan ve düştün –Elhamra’da–
Suyun ağıladığı bir çeşmenin üstünde,
Sonsuza dek şu sözü yinelesin:
Bir cinayet işlendi Gırnata’da!
Onun Gırnata’sında!

Olayı Armand Guibert’in satırlarından izleyelim: 1936 yılının bir eylül günü, İsviçre’de, Leman ırmağının kıyısında idik. İspanya’da bir iç savaş vardı ve bizler bu savaşın alevlerinin yakın bir zamanda bütün Avrupa’yı kuşatacağını sezinliyorduk. Yangının ilk işaretleri, yeşil çimenler ve sularla donanmış bir ortamda, dingin çayırarda geldi. Kısa bir mola vermemizi fırsat bilen Marcelle Schweitzer, sabahleyin alıp henüz okuyamadığımız gazeteye şöyle bir göz atınca kirpiklerini kırıştırtıp, Jean Amrouche’un ve benim kollarımızı tutarak soğuk bir sesle söylendi: ‘Lorca’yı öldürmüşler!’ Donup kaldık, iki satırlık kısa, kuru bir haber taşına çevirmişti bizi.

Olayın ayrıntılarını sonradan öğrendik. İç savaşın başlangıç ayları. Şair her yıl olduğu gibi, 1936’da da yine, doğduğu ve çocukluğunu geçirdiği Gırnata’da bir süre kalmak ister. Dostu genç piyanist Medina ona ‘Bende kalabilirsin,’ der. Lorca Gırnata’ya gidip bu dostuna konuk olur. Bir gün eve döndüğünde piyanist dostunu dış kapının önünde öldürülmüş olarak bulur. Bu tür vahşetlere yabancı, temiz yürekli şairimiz, ordan bir an önce uzaklaşacağı yerde polise başvurup cesedin eve taşınmasını ve katilin bir an önce bulunması ister.

Ve Franco’nun ulusal muhafızları bir gece gelip, pijamasıyla, yalınayak, apartopar götürürler şairi. Sabahın alacakaranlığında Lorca, yaşamının henüz ilk yazındayken, kurşunlarla delik deşik yere yığılır.

Erdoğan ALKAN

ŞİİRLER KİTABI

LİBRO DE POEMAS

FIRILDAK

Temmuz 1920,
Fuente Vaqueros, Gırnata

Yakıcı, esmer
Güney rüzgârı
Işıl ışıl gözlerin tarlasını
Ve portakal ağaçlarının
Kokusunu
Taşıyor tenime
Soluğun

Allaştırıyorsun ay'ı
Tutsak kavakları ağlatıyorsun,
Ama gecikiyorsun
Hem de çok gecikiyorsun
Dürdüm büktüm rafa koydum
Öykümün gecesi!

Dal kıpırdamıyor,
İnan!
Dön yüreğim dön,
Dön yüreğim dön.

Beyaz ayı,
Kuzey rüzgârı!
Katar katar
Hayalet kaptanlarıyla birlikte,
Dante gibi kahkahalarla
Gülerek
Üflüyorsun esintini
Kuzey şafaklarının ürperttiği
Tenime.
Ey yıldızların perdahçısı!
Gecikiyorsun,

Hem de çok gecikiyorsun.
Dolabım çürüyüp gitti
Ve anahtarını yitirdim.

Dal kıpırdamıyor,
İnan!
Dön yüreğim dön,
Dön yüreğim dön.

Yersiz yurtsuz esintiler
Cüce yeller, rüzgârlar.
Tüveçleri ehram gülün
Sivrisinekleri.
Sert ağaçlar arasında büyümüş
Alizeler
Fırtınanın içindeki flütler,
Bırakın beni gideyim!
Ağır zencirler geliyor
Ardından anılarımın,
Ve titreşen sesiyle
Akşamı resimleyen
Kuş tutsak.

Herkes bilir ki
Giden şeyler geri dönmez,
Ve yakınmak boşunadır
Rüzgârların duru halkı içinde.
Yelin tatlı efendisi kavak ağacı
Doğru değil mi?
Boşunadır yakınmak!

Dal kıpırdamıyor,
İnan!
Dön yüreğim dön,
Dön yüreğim dön.

SERÜVENCİ BİR SALYANGOZUN YOLDA RASTLADIKLARI

Aralık 1918, Gırnata

Ramon P. Roda'ya

Çocuk tatlılığında
Durgun bir sabah.
Ağaçlar yere doğru
Uzatmış kollarını.
Tarlaların üstünde
Titrek bir buğu.
Örümceğin gerdiği
İpek yollar
Havanın saydam billurunu
Çiziyor.
 Bir pınar şarkı söylüyor
Kavaklar ve
Otların arasında,
Patikanın bilge burjuvası
Salyangoz
Kendi halinde ve gözlerden ırak
Manzara seyretmede.
Doğa'nın kutsal erincinden
Cesaret alıp
Evin dertlerini bir yana atarak
Yolun sonuna kadar
Gitmek ister.
Ve yola koyulur
Sarmaşıklar ve ısırganlarla dolu
Bir ormana gelir.
Ortada
İki yaşlı dişi kurbağa
Üzgün ve hasta

Güneşlenmede.

“Yeni şarkılar bir işe yaramıyor”
Diye mırıldanır biri,
Öteki, kör ve yaralı olanı yanıtlar:
–Haklısın şekerim.
Gençliğimde
Tanrı bir gün şarkımızı duyar da
Bize acır sanardım
Bunca yaş yaşadım
Görüp geçirdiklerimden sonra
Buna inanmıyorum artık
Şarkı da söylemiyorum...

Otları yara yara
Burnu havada
Genç bir kurbağa geçer
Bizim gözü sulular
Ondan sadaka ister.

Karanlık ormanın önüne geldiğinde
Salyangozumuz korkuya kapılır.
Bağırmak ister. Bağıramaz.
Kurbağalar yaklaşır.
Kör sorar:

– Kelebek mi?
Dostu yanıtlar:
– Hayır, salyangoz,
İki küçük boynuzu var.
Başka yerden mi geliyorsun
Salyangoz?
– Evimden geliyorum
Ve hemen de dönmek istiyorum.
Kör kurbağa:

-
- Seni gidi ödle sen!
 - Peki hiç şarkı söylemez misin?
 - Söylemem.
 - Dua da etmez misin?
 - Etmem. Öğrenmedim.
 - Ebedi yaşama inanmaz mısın?
 - O da ne?

– O mu?.. otu tatlı
Çiçekli bir kırın yakınındaki
Billur sularda
Sürekli yaşamaktır.

Küçükken, bir gün
Zavallı ninem bana
Öldüğümde en yüksek dalların
En yumuşak yaprakları üstüne
Gideceğimi söyledi.

Kurbağalar öfkelenir:
– Zındığın tekiymiş ninen
Doğru olan bizim sözümüz,
Sen bize inan.

Salyangozumuz inler:
– Niçin geldim buralara oy?
Sonsuza dek inanıyorum, evet,
Söylediğiniz ebedi yaşama...

Düşünceli
Uzaklaşır kurbağalar
Ve ürkek salyangozumuz
Ormanda gözden kaybolur.

İki sfenks misali
Taş gibi kıpırdamadan durur
Bir süre dilenci kurbağalar,
Sonunda biri sorar:
– İnaniyor musun ebedi yaşama?

– Hayır, diye hazin hazin
Yanıtlar kör olanı.
– O halde salyangoza niçin
İnanıldığını söyledin?
– Niçin mi?... Bilmem,
Ama çocuklarımın harkta
İnançla ve güvenle
Tanrıya seslendiklerini işittiğimde
Heyecan duyarım.

Yarı yoldan döner serüvencimiz
Dalgalı bir sessizlik
Fıskırır gibidir dallardan.
Kırmızı karıncalar
Çıkar yoluna
Telaşlı ve harıl harıl
Duyargaları kınılmış
Bir karıncayı sürüklüyorlar
Şaşırır salyangozcuk
Der ki: “Tatlı karıncalar
Niçin hırpalıyorsunuz
Arkadaşınızı böyle
Suçu nedir söyleyin.
Ki ben de anlayayım
Günahı var mı yok mu.
Önce zavallı dostum
Sen konuş, bütün bunlar
Başına niçin geldi?”

Yarı ölü karınca
Üzgün bir sesle yanıtlar:
– Yıldızları gördüm ben.
Karıncalar ürkerek
– Yıldızlar da neymiş? der.

Bizim salyangoz, dalgın
Aynı sözü yineler:
– Sahi yıldızlar neymiş?
– Evet, ben yıldızları
Gördüm der karıncacık
Patikanın en yüksek
Söğüdünün üstünde
Binlerce gözler gördüm
Karanlığımı ısıtan.

Yine sorar salyangoz
– Yıldız da nenin nesi?
– Başımızın üstünde
Dönen ışıktır onlar.

Dostları kabul etmez:
– Niçin görünmüyorlar?
Yanıt verir salyangoz:
– Bilmem, benim gözlerim
Otlardan ötesini
Zaten göremezler ki.

Sallayıp duyargalarını
Haykırır karıncalar:
– Tembelin tekisin sen
Kaçığın tekisin sen
Göreceksin gününü
Kimse boş oturamaz
Hımbıl hımbıl duramaz.

– Yıldızları gördüm ben
Der yaralı karınca
Hükmünü beyan eder
Bizim salyangoz kadı:
– Bırakın çekip gitsin,
Siz işinize bakın.
Can vermek üzeredir

Sanık karınca zaten.
Bir arı uçup geçer
Tatlı, usul havada
Duyar sonsuz akşamı
Can çekişir karınca:
“Bu arı bir yıldıza
Götürecek beni” der.

Ve ölür. Ötekiler
Kaçışır korkuyla.

Salyangoz allak bullak
Uzaklaşır oradan.
Anlamsız bir sonsuzluk
Doldurur yüreğini.
Söylenir kendi kendine:
“Belli, bu patikanın
Sonu, biteceği yok
Belki de yıldızlara
Kadar gidiyor bu yol.
Ne var ki buraların
Yabancı, cahilim.
Boşver, düşünmeyelim.”

Her şey siste ve solgun
Güneşte eriyordu.
Uzaklardan gelen çan
Sesleri sofulara
“Dua edin” diyordu.
Patikanın bilge burjuvası
Salyangozumuz, şaşkın,
Aklı karmakarışık,
Seyrediyor doğayı.

GÜZ ŞARKISI

Kasım 1918

Gırnata

Bugün acılı gönlümde
Garip bir yıldız ürpertisi var
Sisin ruhunda patikam
Usul usul kayboluyor.
Gün kanadım kolum kırdı
Bir yandan hüznün, bir yandan acı
Düşüncenin kaynağında
Sulara gömdü anılarımı.

Tüm güller şimdi bembeyaz
Acım kadar, bembeyaz, ak
Böyle değillerdi eskiden
Gökkuşağı rengindeki
Güllerime karlar yağdı.
Kar yağıyor ruhlarımıza da, kar
Ruhumuza yağan karda
Lapa lapa öpüşler var
Yumak yumak imgeler var
Düşüncenin gecesine
Gündüzüne dalıyorlar.

Kar yağıyor güllerden
Ama ruhun karı kıpırdamıyor
Ve yılların cırnakları, pengesi
Bir kefene dönüştürüyor onu.

Eriyecek mi bu kar?
Ne zaman alacak bizi ölüm?
Başka karlar da görececek miyiz,
Daha güzel başka güller?

İsa'nın söz ettiği dirlik
Nasip olacak mı bize?
Yoksa sonsuza dek sorun
Çözömsüz mü kalacak?
Yalnızca bir hayal mi Aşk?
Kim can katacak yaşamımıza
Olmayan bir İyiliğin
Ya da çok yakın bir Kötölüğün
Gerçek bilimi içine
Bizi gömünce karanlık?

Eğer sönerse umut ışığı
Yeniden başlarsa Babil
Hangi çıra aydınlatır
Bu Dünyada yolumuzu?

Yalnızca bir sanrı ise mavilik
Neye döner masumluk?
Neye döner yüreğimiz
Aşkın okları olmasa?

Ölüm ölümdür deyip geçseydik
Neye dönerdi şairler,
Kimsenin anımsamadığı
Uyuyup kalmış nesneler?
Ey umutların güneşi!
Ey duru su! Yeni ay!
Küçük çocukların körpeliği!
Ey katı ruhu taşın!
Garip bir yıldız ürpertisi
Duyumsuyorum ruhumda bugün
Ve bütün güller
Derdim gibi beyaz bugün.

İLKYAZ ŞARKISI

28 Mart 1919

Gırnata

I

Çocuklar güle oynaya
Çıkıyorlar okuldan.
Ilık nisan havasını
Tatlı şarkılarla dolduruyorlar
Derin sessizliğinde sokağın
Bu ne coşkulu kıvançtır!
Duru gümüş gülücüklerin
Öğüttüğü sessizlik.

II

Akşama doğru yol alıyorum
Bağın çiçekleri arasında
Yolun üstüne hüznümün
Gözyaşlarımı bırakıyorum.
Issız tepenin üstünde
Bir köy mezarlığı var
Kafatasından tohumlarıyla
Ekili bir tarlayı andırıyor
Devce kafalar gibi selviler
Yeşermiş orda
Yeşilimsi saçları altındaki
Boş göz çukurlarıyla
Düşünceli ve yaşlı
Ufku seyrediyorlar.
Sen, güneşle ve ıtırlarla yüklü
Bize gelen kutsal nisan,
Yaldızlı yuvalarla doldur
Bütün bu çiçekli kafataslarımı!

KÜÇÜK ŞARKI

Aralık 1918

Gırnata

Çiy damlaları var
Bülbülün kanatlarında,
Düşün sedeflendiği
Duru çiy damlaları.
Havuzun mermerinde
Fıskiyeinin öpücüğü
Küçük yıldızları düşlüyor

Küçük kızları bahçelerin
Ben geçerken güle güle diyorlar
El sallayarak
Güle güle diyor çanlar
Seherde sarmaş dolaş ağaçlar
Güle güle diyor bana
Ağlayarak yürüyorum sokaklarda
Gülünç, çaresiz,
Cyrano ve Don Quijote* gibi üzgün,
Mümkünsüz sonsuzlukların
Kurtarıcısı
Tiktakları üstünde duvar saatinin.
Kanlı günün al lekeler sürdüğü
Sözüme değer değmez
Solduğunu görüyorum zambakların
Şarkılarımla, akıcı
Bir giysim var giydiği

(*) Cervantes'in roman kahramanı Don Kişot (E.A.).

Pudralı soytarıların.
Bir örümcek altına gizlenmiş
Alımlı sevda.
Örümcek güneş
Örtüyor üstümü altın ayaklarıyla.
Mutlu olamayacağım hiç
Çünkü ben de okları gözyaşından
Ok torbası yürekten
Bir Sevda gibiyim.

Başkalarına vereceğim her şeyimi
Ağlayacak büyük aşkım
Yarım kalmış bir masalın
Yitik çocuğu gibi.

DELİ JUANA İÇİN AÇIT

Aralık 1918

Gırnata

Melchor Fernandez Almagra'ya

Sevdası dillere düşmeyen ece,
Derin, üzgün vadide kızıl karanfil,
Yattığınız mezardan sızıyor hüznünüz
Taşın altında açılan tüm gözler arasında.

Devce bir ruhunuz vardı sizin güvercin
Kastilya ovalarının kanıydı yuvanız.
Ateşinizin bir ucunda kar kadehi vardı
Onu tutuşturmak için kırıldı kanatlarınız.

Ürkek bir prenze benzer bir aşk düşlediniz
Eteğinizden tutup ardınız sıra gelen
Çiçek, şiir, inci gerdanlıklar yerine
Gülleri solmuş bir Ölümü verdiler size.

Isabelle de Segura'nın şafağı vardı
Yüreğinizde ey Melibea! Ki şarkınız
– Ufkun dağıldığını gören bir kırlangıç o–
Ansızın acı ve tekdüze bir hal alıyor.

Çılgılığınız titretiyor ta kökünden Burgos'u
Koro'nun ilahesi rahibeyi karartmış,
Canların uzun yankılarına çarpıyor
Ve ürperip, perişan, gecede siliniyor.

İspanya göklerinden gelen tutkunuz vardı,
Yumruğun, mor gözlerin, gözyaşlarının tutkusu,
Oy kızıl tan'ın göksel, kutsal ecesi
Demir tekerlekleri çelik iplik eğiren.
Sizin için yuva yok, acıklı türküler yok
Uzak çalgı sesleri... saz çalan Âşık'lar yok
Sizin ozanınız oldu gümüş sedefli bir genç
Borunun yankısıydı onun sevda türküsü.

Ve siz sevmek için yaratılmıştınız
Acı için, terk edilmek için, okşanmak için
Sevilen bir göğse baş koyup ağlamak için
Dudaklarındaki gülü kopararak.

Nehri gümüşleyen ayı görmek için
Sürüler giderken özlem duymak için
Karanlığın sonsuz bahçelerini görmek için
Yaratılmışsınız, heyhat! Mezardaki esmer ece!

Kalmamış memelerinize çöreklenince yılan
Işığa bakacak mı o kara gözleriniz?
Rüzgârlara attığınız öpücükler nerde,
Nerde bahtsız aşkınızın hüznü, acısı nerde?

Kurşun sandukada, kemikleriniz arasında
Lime lime yüreğiniz bozuldu usul usul
Kutsal kâse gibi korur sizi Gırnata
Mezarında uyuyor ey esmer, güzel ece.

Eloisa, Julieta iki papatyaydılar
Oysa siz kanlı, kızıl bir karanfildiniz
Altın rengi Kastilya ovalarından gelen
Kar ve sofu serviler altında uyumak için.

Oy Juanna, Gırnata ölüm döşeginiz oldu
Serviler meşaleniz, tepeler mihrabınız
Acılarınızı dindirecek karlı bir mihrab
Yanınızdan akıp giden ırmağın sularıyla.

Oy Juanna, Gırnata ölüm döşeginiz oldu
Uykulu bahçeleri, eski kuleleriyle,
Kızıl duvarlarda ölen yaşlı sarmaşığı
Mavi sisi ve romantik mersin ağaçlarıyla.

Sevdası dillere düşmeyen ece,
Derin, üzgün vadide kızıl karanfil,
Yattığınız mezardan sızıyor hüznünüz
Taşın altında açılan tüm gözler arasında.

AĞUSTOSBÖCEĞİ!

3 Ağustos 1918

Fuente Vaqueros, Gırnata

*Maria Luisa'ya*¹

Ağustosböceği!
Bir toprak yatak üstünde
Işıktan esriyip ölen
Ey mutlu böcek!

Tarlalar öğretti sana.
Yaşamın gizini.
Ve otun doğuşunu duyan
Perinin masalı
Senin içinde saklı.

Ağustosböceği!
Ey mutlu böcek!
Mavilikle kuşatılmış bir yüreğin
Kanı altında can veriyorsun.

Gün inen bir Tanrıdır
Günün geçtiği yerde
Gediktir güneş.

1) Maria Luisa Egea şairin bir kadın arkadaşı. Lorca ondan söz ederken “eşi emsali yok” der. *İzlenimler ve Manzaralar*’ın “Sesler” bölümünü Lorca bu kadın arkadaşına ithaf eder (E.A.).

Ağustosböceği!
Ey mutlu böcek!
Can verirken duyumsarsın
Maviliğin bütün ağırlığını.

Ölümün kapılarından geçen
Tüm canlılar
İlerler, başları eğik,
Uykuya dalmıştır hava
Konuşup diliyle düşüncelerin,
Usuldan...
Ölümün tül örtüsü
Sessizliklerle kaplı
Ve hazin.

Ve sen, büyüğü ağustosböceği
Kaybolursun şarkılar söyleyerek
Dönüşüp müziğe,
Kutsal ışığa.

Ağustosböceği!
Ey mutlu böcek!
Sen, tülün
Işık olan Kutsal Ruhun
Sarıp sarmaladığı böcek!

Ağustosböceği!
Uykulu kır'ın üstünde
Çınlayan yıldız,
Kurbağaların kadim dostu
Karanlık cırcırböceklerinin dostu
Yaz'ın kavurucu sıcaklarında
Seni okşayan güneşin
Ürperten ışınlarında
Altın mezarların var.
Şu ilahi kırların
Ağustosböceği olsa yüreğim.
Duru gökle yaralanıp
Uzun bir şarkıda ölsem
Ve son soluğumu verdiğim zaman
Özlediğim bir kadın, elleriyle
Saçsa toza toprağa yüreğimi.

Kırda kanım
Yorgun köylülerin
Çapaladığı
Tatlı ve pembe bir balçık olsa.

Ağustosböceği!
Ey mutlu böcek!
Görünmeyen bir kılıç mavilikte
Değip geçiyor sana.

HÜZÜNLÜ BALAD

Küçük Şiir

Nisan, 1918

Gırnata

Bir kelebek yüreğim,
Çayırların tatlı çocukları,
Zamanın gümüşü örümceğinin kıskaçlarında
Düşkırıklığının çiçek tozlarıyla.

Küçükken ben de sizler gibi
Çayırların tatlı çocukları
Terk edip atmacamı acımasız
Kedi cırnaklarına
Kartaca bahçelerinden geçiyordum
Anımsayarak mine çiçeğini
Ve yitirdim mutluluk yüzüğümü
Düşsel bir nehrin sularında.

Athydım da üstelik
Bir Mayıs akşamının serinliğinde
O tarihlerde benim için
Bir bilmeceydi kadın, sevda,
Mavi bir yıldızdı erden göğsümde.
Usulca seslenmişim göklere doğru
Bir evliyaotu pazarı
Ve gördüm ki karanfiller, güller devşirmek yerine
Süsen'leri kırıyordu.

Hep ürkek, endişeliydim ben
Çayırların tatlı çocukları.
Balad'lardaki, aşk şarkılarındaki "Kadın"ı
Duydukça derin düşlere dalıyordum.

Kimdi “O” diye geçen, karanfiller
Ve Mayıs ülleri devşiren?
Niçin yalnızca çocuklar görebilirmiş
Pegasus sırtına vurup götürürken?
Şarkılarda, ronde’larda, hüznölü,
Kırlara inip dans etmesi için yakardığımız
Yıldız “O” mudur?

ocukluğumun nisanında şarkılar söylüyordum
ayırkların tatlı çocuğı,
Pegasus’un aldığı,
Balad’ların özömsüz kadının aşk şarkısını.
Gecelere anlatıyordum hüznölü
Bilinmeyen sevdamin,
Ve ay’ın, beyaz ay’ın dudaklarında o zaman
Tarıfsız bir gülücük biçimleniyordu!
Kimdir “O” ki karanfiller
Ve Mayıs ülleri devşiren?
Kimdi o güzel kız çocuğı
Annesinin evlendirdiğı,
Ve şimdi karanlık bir mezar köşesinde
Düşkırıklığını uyutan?
Bilinmeyen sevdam ile baş başa, yapayalnız
Yüreksiz, yakınmasız, ben
Dayanıp bir büyük güneş üstüne
Ulaşılmaz tavanına doğru göklerin, dururken
Hangi büyük acıdır karartan içimi
ayırkların tatlı çocukları?
Yüreğim usulcacık
Anımsarken eski günleri...
Kimdir “O” karanfiller
Ve Mayıs ülleri devşiren?

SABAH

7 Ağustos 1918

Fuente Vaqueros, Gırnata

Fernande Marchesi'ye

Ve de şarkısı suyun
Kalır, ölümsüz nesne.

Kırları olgunlaştıran
Derin özsuğu,
Doğa'nın patikalarında
Ruhunu yitmeye bırakan
Şairlerin kanıdır.

Nice ezgiler akıtır
Kayadan fışkırırken!
Tatlı uyumlarıyla
Kendini bırakır insanlara.

Sabah aydınlık, duru.
Ve tütüyor bacalar.
Sisleri havalandıran
Kollardır kıvrımları.

Suyun söğütler arasındaki
Şiirlerini dinleyn
Dinleyn kanatsız küçük kuşları
Otlar arasında yitik!

Kırılmış, kurumuşlar, bir zaman
Şarkı söyleyen ağaçlar
Ve ovalar halini almış

O duru, berrak dağlar.
Ama şarkısı suyun
Kalır, ölümsüz nesne.

Şarkı romantik düşlerden
Yapılmış bir ışıktır,
Güçlüdür, sağlıklıdır, gürbüzdür
Kutsaldır, barışçıdır.
Sistir ve ölümsüz sabahın
Gülüdür,
Kefenlenmiş yıldızlardan akan
Ay balıdır.
Nedir Vaftiz?
Su sesine dönüşmüş
Tanrı sesi değil midir
Şükran'ının kanıyla
Alnımızı arıtan?
İşte bu yüzden İsa
Arındı su ile.

İşte bu yüzden yıldızlar
Dinlenir dalgalarında
İşte bu yüzden yüce Venüs
Doğdu dalgalarında suyun.
Su içtiğimiz zaman
Sevdaya da susarız
Akan bir sevdadır o
Bir sevda tatlı, tanrısal, tarifsiz.
Dünyanın yaşamıdır o
Ruhunun öyküsüdür.

Gizemin tatlı koruyucusu
Ağzımızın bekçisi o,

Hepimiz öperiz onu
Susuzluğumuz diner.
Kendinden geçmiş dudakların
Öpücük sarmıcıdır,
Zavallı yüreklerimizin kızkardeşi
Sonsuz bir cariyeye su.

Ne demiş idi İsa:
“Su ile arının bütün acılardan,
Bütün çirkeflerden.
Gökyüzüne beyaz peçelerle
Yükselen sudan başka
Kime emanet edebiliriz,
Acılarımızı, kardeşlerim?”

Su içmek başlı başına
En yetkin devinim, eylemdir:
Ve bizler, daha da çocuk,
Ve bizler daha da iyiyiz.
Çekip gidiyor acılarımız
Şebnem rengi taç bezekler
Giyip başına.
Ve kayboluyor bakışlarımız
Yaldızlı bölgelerde.

Kutsal büyük mutluluk
Kimsenin bilmediği!
Kişinin zihnini serinlettiği
Suyun tatlılığı
Hiçbir şey olamaz denk
Kutsal kıyılarına
Derin acı bizlere
Kanağını verince.

RUHUMUN GÖLGESİ

Aralık 1919

Madrid

Batan güneşinde alfabelerin
Kaçıyor ruhumun gölgesi,
Kitapların
Ve sözlerin sisi.

Ruhumun gölgesi!

Özlemin sona erdiği,
Gözyaşları damlasının donduğu
Çizgiye ulaştım,
Usumun kaymaktaşı.

(Ruhumun gölgesi!)

Acı kartopu gibi erise de
Erimiyor bende, us ve cevher,
Eski bir dudaklar öğleni,
Eski bir bakışlar
Öğleni.

Bir kararmış
Bir sızılı yıldızlar labirenti
Solmaya yüz tutmuş umutlarımla
Sarmaş dolaş.

Ruhumun gölgesi!

Bir sanrı içine çekiyor
Bakışlarımı.
Aşk sözcüğünü görüyorum
Viran olmuş.

Bülbül!
Bülbülüm!
Hep böyle şakıyor musun?

YAĞMUR

Ocak 1919

Gırnata

Gizemli bir şefkati var yağmurun
Dinmeyen, uyurgezer, sevecen bir şefkat
Derinden, kendisiyle birlikte uyanan
Doğanın usul ruhunu titreştiren bir müzik.

Toprağın gökten aldığı öpücüktür bu
Yeniden tamamlanmış ilk efsane bu
Hiç bitmeyecek bir akşamın tatlılığında
Soğuk toprakla soğuk göğün değinimi bu.

Meyvenin gündoğumu, çiçekler taşıyan kız
Denizin kutsal ruhunun arınması.
Mahsüle yaşam saçar, can verir yağmur
Yürekte bilinmeyen tohumudur o.

Yitik bir ömrün korkunç özlemidir,
Çok geç gelmiş olmanın ölümcül duygusudur,
Mümkünsüz geleceğin endişeli umudu
Ten sızısının bacısı tasadır, endişedir.

Şarkılarının grisinde sevdayı uyandırır.
Utkuyla kızaran içimizdeki göğü uyandırır;
Ama işte üzgün umutlarımız değişiyor
Camlardaki ölü damlalara baktıkça.

Sonsuzluğun gözleridir yağmurun damlaları
O gözler doğdukları beyazı gördüler hep.
Camlar üstünde titreşen her damla

Tanrısar bir elmasa dönüşüyor orda,
Bir şair su kadına, dalgın, hülyalı, bakan
Nice ırmağların, nehirlerin bilmediğine.

Borasız ve rüzgârsız, ey sessiz yağmur,
Işığın ve çan'ın duru tatlılığı,
Sevimli, uysal yağmur, gerçek barışçı yağmur
Sevdaı ve de üzgün her şey üstüne yağan,

Ey ermiş Fransisco'nun yağmuru, her damlası
Billur bir kaynak ruhu, göze ruhu taşıyan
Usul usul, nazla yağarken çayırara sen
Yüreğimin gülleri ezinde açılıyor.

Sessizlikler içinde okuduğun ilahi
Dallara söylediğin şarkılı, güzel öykü,
Yüreğim yineliyor çölünde ağlayarak
Anahtarsız sol anahtarın beş kara çizgisinde.

İçimde duru yağmurun hüznü var,
Mümkünsüzün dinmek bilmeyen hüznü
Ufukta alev alev bir yıldız görüyorum
Yüreğim yasaklıyor onu görmeyi bana.

Piyanonun üstünde tatlı, ve içli notan,
Ey sessiz, ey ağaçların sevdiği yağmur.
Kalbimde acayip titreşimler uyarıyorsun
Doğa'nın usul ruhunda titreşip duran!

ELLERİM YAPRAK DÖKEBİLSEYDİ

10 Kasım 1919

Gırnata

Adını söylüyorum,
Yüreğine karanlık gecelerin
Yıldızlar ayın suyunu
İçmeye geldiği zaman
Ve gizli dalların yaprakları
Uykuya daldığı zaman.
Sevdayla ve müzikle
Şingir mıngırım
Geçmiş günleri şakıyan
Çılgın saatim.

Bu karanlık gecede
Dudaklarımda adın
Duyuyorum hâlâ çınlıyor bu ad
Görülmemiş uzaklarda
Yıldızlardan daha da uzaklarda
Tatlı yağmurdan daha gözü sulu.

Sevebilecek miyim seni yine
Bir zaman sevdiğim gibi?
Yanlışım nerdeydi yüreğim?
Bir gün sis dağılıp ortalık
Aydınlanırsa
Yeni bir aşka tutulur muyum
Sakin, katıksız bir aşka?
Oy, parmaklarım yapraklarını
Dökebilseydi tatlı ay!

BAL'IN İLAHİSİ

Kasım 1918

Gırnata

Bal İsa'nın sözüdür.
Aşkının erimiş altını.
Nektar'ın ötelerinde.
Cennet ışığının mumyasıdır.

Sofu bir yıldızdır kovan,
Ezgilerle beslenmiş bir amber kuyusu
Anılar ezgisiyle. Ve bağırdır kırların
Aromalarla, uğultularla titreşen.

Aşkın efsanesidir bal,
Sonsuzun maddeleşmiş şekli
Ruhudur çiçeklerin ve yakının kanıdır
Bir özge ruh yanında yoğunlaşmış.

(Şiirdir insanın balı
Sızlayan yüreğinden akar,
Mumu anı olan bal peteğidir
En özden arının işlediği.)

Uzak bir çoban türküsüdür bal
Çoban'ın çaldığı kaval ve zeytinlikler,
Meşe palamutunun ve sütün kardeşi
Altın Çağda saltanat süren.

Yazın tüm çekiciliği baldadır
Sabah güneşi gibi
Ve Güz'ün eski serinliğidir
Ölü bir yapraktır ve de buğdaydır.

Ey sade insanın kutsal iksiri
İlkçağların şiiri gibi duru!

Cisimleşmiş uyumsun
Şiirin tanrısal özüsün.
Sende uyur kara sevda
Öpücüğün ve de çığlığın gizi.

Ey tatlılık! Tatlı özelliğindir senin
Kadınların karnı kadar tatlı,
Çocukların gözleri kadar tatlı,
Gecenin gölgesi kadar tatlı,
Ses kadar tatlı

ya da zambak gibi tatlı.

Acı ve lir çalgısını taşıyan'ın
Adımlarını aydınlatan güneş
Bütün güzelliğe denk
Renge, ışığa ve müziğe denksin.

Ey ruhun ve maddenin yetkin bir dengede,
İsa'nın ve gövdesi ve ışığının
Kurban edildiği üzre
Umudun kutsal iksiri.

Çiçeklerdensin, yüce bütünleşmesin
Ey çiçek ruhlarının birleştiği iksir
Yazık ki seni tadan, şiirin
Altın özünü de emdiğini bilmiyor.

AĞIT

Aralık 1918

Gırnata

Arzular ile dolu bir buhurdanlık gibi
Gidiyorsun aydınlık ve duru bir akşamda
Solgun yasemin rengi esmer teninle
Ve gözlerin sevişmek çağrılarıyla dolu.

Ölü bir saflığın derin hüznü var
Dudaklarının üstünde. Karnının Dionysos
Kadehinde bir örümcek dokuyor
Öpücüklerin kızı diri güllerin
Asla yeşermediği barınağı kaplayan
Kısır bir örtü dokuyor.

Ve beyaz ellerinde

Sonsuza kadar ölü ölü düşlerinin
Yumağını tutuyorsun, ruhun ateşli
Öpücüklere susamışken o anda,
Gözlerinde bir beşiğin, huzurlu bir yuvanın
Hayali, mavi ninniler eğirip örerken.

Uyumuş aşk değişorsa gövdene eğer Ceres
Altın başaklar verirsin sen de.
Erden meryem gibi sen de göğüslerinden
Sütlü bir gökyüzü yolu fışkırtırsın.

Bir manolya gibi sararıp solacaksın.
Kimseler öpmeyecek kor kalçalarını.
Ve hiçbir okşayış ürpertmeyecek
Bir harp'ın tellerini
okşarcasına saçlarını.

Ey güçlü kadın, abanoz, yasemin kadın
Çiçek şemsiyesinin serinliği soluğun,
Malaga şarabının tadını, gitar'ın
Ezgilerini bilen ey başörtülü Venüs.

Ey bir göl'de yüzen esmer kuğu
Lotüsleri yakınan, dalgaları portakal,
Kanatları altındaki solgun çocukları
Karanfil köpükleriyle mis kokulara boğan!

Kimse döllemiyor seni. Oy! Endülüslü kurban,
Çardak altındaki o öpücüklerden yoksun,
Gecenin büyük sessizliği ortasında
Durgun suyun bulanık ezgilerinde.

Gün geçtikçe gözlerin daha bir morarıyor
Siyah saçların şimdi kırışmış, gümüşlenmiş,
Gül kokan göğüslerin aşağıya sarkıyor
Kamburluk belirtisi eşsiz omuzlarında.

Oy ateşli, oy anaç, oy boylu boslu kadın
Sen yüreğine artık, bundan böyle umutsuz,
Derin göğün bütün yıldızlarının
Gömüldüğü acılı, hüznü Kızoğlankız.

Büyük ve sessiz aşkların acısını çeken
Bir Endülüs'ün aynasısın sen
Yelpazelerin soluğunda, göğüslere kadar inen
Kan ve karla ürperen başörtüleri altında
Endülüsün beşik gibi salladığı tutkuların
Bakışların kızıl yürek yaraları altında.

İnes, Cecilia ve de tatlı Clara gibi
Yürüyorsun erden kız güz sisinin içinde
Başında asma yaprakları ve üzümden
Bir taçla raks eden Baküs rahibesi.

Gözlerinde dalgalanan büyük, sonsuz hüznün
Söylüyor düş kırıklığını ve kırık ömrünü.
Pencerenin altından gelip geçen
Hep aynı insanlar bütün görebildiğin
Dinleyip hazine sesini tanelenen yağmurun
Eski taşra yolunda. Ki o an uzaklarda
Çalıyor bulanık ve belirsiz çanlar.

Kulak verdin hava'nın söylediği ezgiye
Bir aşk şarkısı, serenat duyamaksızın.
Camların arkasında hâlâ beklemektesin...
Yorgun ve tükenmiş kız, hangi yeni sevdadır
Yüreğinin ta derinliklerinde duyduğun
Hangi acı hüznüdür içine işleyen!

Gövden artık tutkusuz, heyecansız
Mezara gidecek.
Karanlık toprak üstünde
Bir aşk şarkısı bitecek.
Kırmızı karanfiller çıkacak gözlerinden,
Göğsünden beyaz kar gibi güller.
Ama büyük hüznün yıldızlara doğru gidecek
Göğün tüm yıldızlarını söndürüp yaralayarak.

SANTIAGO

(İçimizdeki Şarkı)

25 Temmuz 1918

Gırnata

Fuente Vaqueros'a

I

Santiago geçti bu gece
Gökyüzündeki bir ışıklı yoldan
Diyor çocuklar, duru bir nehrin
Saydam suları ile oynayan.

Aydınlık sonsuz büyük geçitten
Nereye gidiyor bu kutsal gezgin?
Binmiş kardan bir tayın üzerine
Işıyan sehere doğru gidiyor.

Çocuklar şarkılar söyleyin kırdan
Delin rüzgârları gülücüklerle!

Biri diyor ki “ben Santiago’yu
İki yüz silahlı ortasında gördüm
Yeşil yıldızlar ile şeritlenmiş,
Işıklar kuşanmış, gidiyorlardı.
Santiago’nun üstüne bindiği at
Göz kamaştıran bir yıldız idi.”

Bunları anlatan ekliyordu ardından
Duyuldu sesi derin gecede
Gümüş kanatların hışırtısı gibi
Sessizliğin sularla götürdüğü.

Kim kesti ırmağın sularını?
İrmağın atlıları olan melekler.

Çocuklar, şarkılar söyleyin kırd
Delin rüzgârları gülücüklerle!

Yorgun argın bir ay'ın gecesidir bu.
Susun, dinleyin! Nedir bu gökyüzündeki
Cırcırböceklerinin kemanına güç veren
Ve ürküten ovanın köpeklerini?

“Büyük annem yolumu göster bana.
Büyük annem yolumu göremiyorum.

– İyice bak, bir şerit göreceksin
Un kadar beyaz bir toz şeridi
Gümüşe ya da sedefe benzer bir leke
İşte şurda. Değil mi?
– Görüyorum... evet”

“Büyük annem, Santiago'yu göster bana.
– Orda yürüyor tören alayıyla
Başında saltanatlı bir sorguç,
Tüm bedeni inciler ile kaplı,
Güneş kapılanmış yüreğine
Ve kapanmış ayaklarına Ay.”

Duyuluyor ovada bu gece
İçine masal katılmış öyküler.

Çocuklar, şarkılar söyleyin kırd
Delin rüzgârları gülücüklerle!

II

Köyün en yüksek bir yerinde
Yoksul bir yaşam sürdüren
Bir yaşlı kadın vardı
Tüm varlığı bir Meryem ikonası
İki kara kedi, eski bir çıkırık,
Titrek ve arık parmakları
Kıl çorap örüyor nineler ortasında
Pasaklı afacan çocuklar ortasında,
Uyumuş gecenin erincinde
Tepelerin karanlıkta kaybolduğu yerlerde
Usul ezgiler ile anlatırdı
Bir zamanlar gördüğü bir hayali.

Uzak bir gecenin dinginliğinde
Gürültüsüz, rüzgârsız, yaşlı kadın
Görmüş Santiago'yu, yeryüzündeki
Göklerde kanatlanmış kutsal gezgin'i.

– Üzerine giydiğin neler nine?
Diye soruyor ona aynı anda iki ses
– Kadifeden, dökümlü bir gömlek
Zümrütler ve incilerle işlenmiş bir çan.

– Gerdi kanatlarını güvercinlerin
Kapının eşliğini aşarken Santiago
Uyuklayan köpeğim ardına düştü
Yalayıp topuklarını. Tatlıydı Havari
Ocak ay'ından daha da tatlı.
Leylaktan ve günnük'ten yapılmış
Bir ıtır ayaklarında, dar yolu mis
Kokularla dolduruyordu.

– Hiçbir şey demiyor mu size, anacığım?
İki ses soruyor ona aynı zamanda.

– Geçerken gülümsedi bana
Göğsüme yıldız bırakan bir gülücükle.

– Nerde saklıyorsun o yıldızı sen?
Diye soruyor ona yaramaz bir oğlan.

– Battı mı diyor ötekiler
Büyücü düşleri gibi?

– Hayır oğullarım o yıldız işte burda
Yüreğime atıyor kıvılcımlarını.

– Söyle ana, nasıldır bu yıldızlar
– Göğün yıldızları gibi çocuğum.
– Anlat, bana, anlat yaşlı ana,
Nereye gitti sonra o yüce gezgin?
– Kayboldu şu karşı tepelerde
Parlak güvercinlerim ve köpeğim ile.
Güllerle ve yasemin çiçekleriyle dolu
Evi bana bıraktı. Ve asmanın koruklarını,
Ertesi sabah bir de baktım ki
Hepsi birden, olgunlaşmış, ambarım dolu.
Bütün bunlar Aziz'in lütfuyla oldu.

– Ne mutlu size yaşlı ana!
Diyor aynı zamanda iki ses.

Çocuklar dalmış uykuya
Derin bir sessizlik içinde tarlalar...

Santiago'yu düşünün çocuklar
Düşlerin labirenti arasında!

Ey temmuz sonlarının aydınlık gecesi!
Gökyüzünden Santiago geçti!
Ruhumda dalgalanan derin hüznü
Beyaz yolun üstüne bırakıyorum.
Çocuklar belki bir gün bulur onu
Daldırırlar yarının sularına
Yeter ki yaldızlı gecede, uzaklara
Rüzgâr onu kapıp götürmesin...

YAKUT

Kasım 1920

Gırnata

Bir yıldızın yakutu
Göğün derinliğini çizdi,
Evrenden kaçmak isteyen
İçinde tutsak olduğu,
Boynunda taşıdığı
Demir halkadan habersiz,
Kocaman yuvayı terk etmeye hazır
Ateş kurşunu sildi.

Gökyüzünün avcıları
Yıldızlara tuzak kurmuş,
Ve som gümüştten kuğular
Kara sessizliğin suyunda.

Delikanlı kavaklar lalasına
Alfabenin abece'sini yineliyor,
Yaşlı bir kavak usulca
Ölü kollarını kımıldatıyor.
Şimdi tepenin üstünde
Kâğıt oynuyor ölüler. Ne hazin
Bir mezarlığın içinde yaşamak!

Öt benim cırcırböceğim, öt!
Cırcırböceğim çık deliğinden!
Uyandırın uğuldayan bir dalı
Kavallarınız ile. Ben dönüyorum odama
Acılar ile dolu.

Beynimde uçup duruyor
Çevredeki çift güvercin,
Ve çok uzaklarda, ufka
Dalıyor gündüzün sukemeri.
Zamanın korkunç bostan dolabı!

YAZ MADRİGAL'I

Ağustos 1920

Véga de Zujaira

Bastır kızıl ağzını ağzıma
Estrella'm, çingenem!
Büyük öğlenin güneşli altınında
Dişleyeceğim elmayı.

Tepenin yeşil zeytinliklerinde
Bir magrip kulesi var
Bal'la ve şafakla çiçeklenmiş
Teninin esmerliğini ansitan.

Güneşte yanmış yağız gövden
En kutsal besini veriyor bana
Yeşerten suyun uysal akışını
Rüzgârları yıldızlarla donatan.

Niçin kendini saldın esmer ılık?
Zambaktan cinsel organını, aşkla dolu
Niçin kendini salıp verdin bana
Göğüslerinin uğultusunu?

Bu benim hüznümlü tavrım mı olacaktı?
(Ey benim ağırdan yürüyüşüm!)
Yoksa şarkılarla sararıp solan
Şu ömrüme mi acıdın?

Niçin yakarışlarımı değil de
Terli kalçalarımı seçtin
Bir köylü, bir bitli, bir yüce ermiş
Cristobal'in sevda içre?

Şehvetlerin Danai'de'i, sen
Bir dişi Silvano'ymuşsun meğer
Öpücükleri güneşte közlenmiş
Buğday, kavurga kokan.

Karart gözlerimi şarkılarınla.
Savur saçlarını haşmetle
Yeşilliğin üstündeki
Kara bir peçe gibi.

Kanlı ağzınla allaştır benim için
Bütün bir sevda göğünü
Acıların menekşe yıldızının etten
Bir fonda parladığı sevda göğünü.

Tutsağıdır o açık gözlerinin
Endülüslü Pegoso'm.
Bir gün dertli, düşünceli uçup gidecek
Onları ölmüş gördüğü zaman.

Vurgunum, beni sevmesen de sen,
O kara, gölgeli gözlerine
Nasıl severse tarlakuşu yeni günü
Şebnemle birlik olsun diye.

Bastır kızıl ağzını ağzıma
Estrella'm, çingenem!
Büyük öğlenin güneşli altınında
Dişleyeceğim elmayı.

YENİ ŞARKILAR

Ağustos 1920

Véga de Zujaira'ya

Akşam dedi ki bana:

“Gölgeme susamışım!”

Ve ay dedi ki bana: “Yıldıza susamışım.”

Billur kaynak, dudaklar ve ah'lardan

Rüzgâr bekliyor.

Ben mi, güzel kokulara, gülüşe susamışım

İçinde ay olmayan, gökkuşağı olmayan

Ölü aşklar olmayan

Yeni şarkılara susamışım,

Uyuyan suların uykusunu kaçıran

Seher şarkısına susamışım,

Dalgalarını ve çirkeflerini

Umutla dolduran geleceğe susamışım.

Duru ve uysallaştıran

Zengin düşüncelerle dolu

Acı görmemiş, sıkıntı görmemiş

Ve düşe kapılmamış şarkıya susamışım.

Bir şarkı ezgili tenden yoksun

Sessizliği gülüşlerle kuşatan.

(Kör güvercinler sürüsü

Gizem içinde.)

Nesnelerin ve boraların

Ruhuna işleyen bir şarkı,

Çok eski bir yüreğin, sonunda,

Kıvancı içinde çözülmek için.

SEHER

Nisan 1919

Gırnata

Zavallı hazin yüreğim
Güneş doğmasına yakın
Çeker acısını sevdalarının
Düşlerinin.
Özlem tohumlarını
Ve gözlerden yoksun bir hüznü
Taşıyor seher ışığı
Ruhumun en derin yerlerinden.
Gün doğup ışıyınca
Yıldızlı sonsuz kubbeyi
Gizlemek için, gecenin mezarı
Çekiyor kara perdesini.

Duyumsamasaydı tenim
Bakışlarının sıcaklığını
Ne yapardım bu kırlarda
Seher ile kuşatılmış,
Dallar, yuvalar toplayıp,
Gönüm gece ile dolu!
Ölü gözlerini ışıktan
Saklasaydın ne yapardım!
Oy niçin yitirdim seni
Bu mehtaplı akşamda büsbütün?
Bugün yüreğim kuru
Sönmüş bir yıldız gibi.

ÖNSEZİ

Ağustos 1920

Véga de Zujaira'ya

Gizem içinde

Ruhun

Sondasıdır önsezi.

Zamanın karanlıklarına

Sızan

Yüreğin eli ayağıdır.

Dün dediğimiz şey solmuştur,

Pişmanlıktır

Anı'nın

Mezarlığıdır.

Ölür gün dediğimiz şey ölüdür

Kara düşüncelerin

Yuvasıdır

Gemsiz kanatlı attır, Pegaso'dur.

Anı'nın makileri

Ve düşlerin sisinde

Yitip gitmiş çöllerdir.

Hiçbir şey bulandıramaz

Geçmiş yılları.

Zamanı dolmuş nesnelerden

Koparamayız

Geçmiş acıları da.

Kaplamış kendini demir bir zırhla

Eski günler

Tıkıyor kulaklarını

Rüzgârın pamuğuyla.
Hiçbir giz koparılamaz
Ondan asla.

Çağlar çağı kasları
Solmuş, kurumuş düşüncelerden
Oluşmuş beyni
Susamış yüreğimin
Arzuladığı
İksiri asla vermeyecek bana.

Ama gelecek yılların çocuğu
Yıldızlardan döşeginde
Oynarken
Bazı gizler açıklayacak bize.
Kolaydır onu kandırmak.
Bu yüzden
Şefkatle sunalım ona
Göğsümüzü,
Çünkü önsezinin
Sessiz köstebeği
Uykuya daldığında o
Getirecek oyuncağını bize.

AY İÇİN ŞARKI

Ağustos, 1920

Beyaz kaplumbağa,
Uyuklayan ay,
Yol alıyorsunuz
Usulca!
Kapayıp bir gözkapagını
Karanlıktan
Bakıyorsunuz bir arkeolog'un
Gözbebeği ile.
Bu acaba
(Şeytan şaşısı olduğuna göre)
anmalık mıdır, nedir?
Yepyeni, diri bir ses
Anarşistlere.
Yehova'nın âdetiydi
Topraklarını serpmek
Ölü gözleri ile
Ve başları ile düşman
Militanların.
Ciddi, yön veriyor
Kutsal Yüce
Donmuş sis türbanıyla
Günün yaşamsız tatlı yıldızları
Ak kuzgunları
Üzerine koyarak.
İşte bu yüzden, ey ay!
Uykulu ay, uyumuş ay
Meltem yellerinden yoksun,
Karşı duruyorsun yolsuzluğa

Zorbalığına bu Yehova'nın
Seni hep
Aynı yoldan
Götüren Yehova'nın!
Oysa o, pek sevdiği
Bayan Ölüm'ün kendisine
Eşlik etmesinden
Pek zevk alıyor...

Beyaz kaplumbağa,
Uyuklayan ay,
Sofu Verónica'sı güneşin
Siliyorsun şafakta
Kızıl yüzünü,
Umudunu hep koru
Ölü gözbebeği:
Ülkenin Büyük Lenin'i
Büyük Ayı takımyıldızın olacak,
Göğün yaban hayvanı
Sessiz, dingin
Son veda öpücüğünü
Vermeye gidecek
İlk altı günün
Heybetli ihtiyarına.

Ve işte o zaman
Ey beyaz ay! Gelecek
Kül'ün
Katıksız krallığı.

(Gördüğünüz gibi
Nihilistim ben.)

SESSİZLİĞİN AĞITI

Temmuz 1920

Sessizlik, nereye götürüyorsun
Gülüşlere boyanmış kristalini
Sözcüklere ve ağacın hıçkırıklarına
Boyanmış kristalini?
Nasıl siliyorsun şarkıların
Şebnemini ve uzak dalgaların
Peçenin duru beyazlığı
Üstüne bıraktığı
O çın çın lekeleri?
Kırlarda yaşlı bir bostan dolabı
Ağır, usul okunu
Sonsuz kristaline saplayınca
Kim kapıyor açılan yaralarını?
Nereye gidersin, akşam
Çan sesleri yaralayınca seni?
Uğuldayan şarkılar
Mavi tepeler üstüne hıçkırıklarla düşen
Yaldızlı gürültü
Huzurunu kaçırdığı zaman
Nerelere gidersin?

Perişan olmuş kutsal mavin
Kış rüzgârı altında
Ve soğuk bir gözenin
Sessiz yakarışları
Darmadağın ediyor korularını.
Ellerini oraya koyduğunda
Gülücüğün dikeniyile ya da
Tutkunun kızgın baltasıyla
Karşılaşıyorsun.
Yıldızlara doğru gitmeye kalksan
Ether'deki kuşların
Görkemli cıvıltısı
Bozar tüm dengesini
O gizemli ruhunun.

Sesten kaçmaya kalksan
Kendin de ses olursun,
Uyumun hayaleti,
Çılgılık dumanı, yakarış.
Gelirsin öğretmek için bize
Karanlık geceler boyunca
Sonsuz sözü, soluksuz
Ve de dudaksız sözü.

Delinmiş binlerce yıldızlarla,
Ezgiyle dolup taşmış
Nereye götürüyorsun, sessizlik,
İnsanüstü acını,
Kutsal g zeni sonsuza dek
K relten bir uyum esvabının
Kölesi olmanın acısını?
Düşüncelerle allak bullak
Dalgalarında s r kl yorsun bugün
Eski acıların tozununu,
Ve bütün  ığlıkların
Sonsuza dek silinmiş  ığlıkların
Yankısını
Donmuş okyanusun
Uzak  alkantısını.

EĞer uyuyorsa Yehova
Otur parlak tahtına onun,
Ve parçala alnında
 l  bir yıldızın ağırlığını
Sonunda bitsin diye
Bu  l ms z müzik ve
Bu çınlayan uyum günü.
Sonra yine g zene d n
Sonsuz gecenin içinde
Tanrı gelmeden önce
Usul usul aktığın.

BİR TEMMUZ GÜNÜNÜN BALLAD'I

Temmuz 1919

Ötüyor gümüş çingiraklar
Sığırların boynunda,

– Yolun nereye güzelim,
Güneşim, kar'ım?

– Bu yeşil tarlaların
Papatyalarına yolum.

– Böylesine uzak yerlere gitmek
Korkutmuyor mu seni?

– Balıkçılmış, karanlıkmış
Vız gelir aşka.

– Güvenme güneşe yârim
Güneş'e, kar'a.

– Güneşin ışığı sonsuza kadar
Karardı benim için.

– Kimsin sen, beyaz kız,
Nereden geliyorsun?

– Geliyorum aşklardan, geliyorum
Çeşmelerden.

Ötüyor gümüş çingiraklar
Sığırların boynunda

– Onları alev alev yakan dudaklarda
Ne taşıyorsun?

-
- Yıldızını yaşıyan ve ölen
Yavuklumun.
- Böylesine çın çın öten gözlerin
Ne söylüyor?
- Hep yaralayan o vahşi
Yaban umudu.
- Ölümün bu kara peçesi
Nenin nesi?
- Heyhat, söğütler altındaki
Söğütlükler Kontu’nun
- Dul kalan karısıyım ben
Hüzünlü, yoksul.
- Kimseyi sevmiyorsan eğer
Burda aradığın kim?
- Söğütler altındaki güzel kontumun
Bedeni
- Aradığın sevda değil de nedir
Vefasız dul?
- Dilerim aradığın aşkı, o derin aşkı
Bir gün bulursun.
- Gökyüzünün yıldızları benim
Arzularımdır.
- Yaşıyan ve de ölen şu sevdam
Nerelerdedir?

– Şimdi sevdan dinleniyor sular da
Kar kız
Kaplanmış, örtülmüş nice özlemlerle
Ak karanfillerle.

– Ey gezgin atılım benim
Selvilerle
Bir ay gecesidir bu sana verdiğim
Bir ay gecesi.

– Oy İsis, büyüğü İsis
Balsız kız,
Masallarını çocuk ağzılara
Döken kız,
Yüreğimi sunuyorum sana ben
Narin yüreğimi,
Kadınların gözleriyle yaraladığı
Zavallı yürek.

– Hayır, çapkın şövalye, hayır
Tanrına emanet ol.
Söğütlerin altında ben kontumu
Arayacağım.

– Elveda küçük hanım, uyuklayan gül
Elveda
Sen aşkı arayacaksın bundan böyle
Ben ölümü.

Ötüyor gümüş çingiraklar
Sığırların boynunda
Ve kanayan yüreğim, oy yüreğim
Kızıl çeşme.

İN MEMORİAM*

Ağustos 1920

Tatlı kavak,
Tatlı kavak,
İşte yine sen
Yaldızlanmış.
Dün yeşildin
Çılgın
Kuşlar yeşiliydin,
Utkulu.
Bugün ise
Bir ağustos göğünün
Altındasın.
Kiremit kırmızısı usumun
Göğü altındaki
Ben gibi.
Kabuğunun
Tutsak ıtırı
Gelecek seven
Kalbime doğru.
Çayırıların sert dedesi!
İşte yaldız
Yaldızız
İkimiz de.

(*) Mezar taşlarına kazılan “rahmetle anın” anlamında Latince sözcük (E.A.).

Düş

Mayıs 1919

Soğuk pınar kıyısında kalbim dinleniyordu.

(Unutuşun örümceği,
Ağınla gizle pınarı.)

Acıklı türküsünü söylüyordu ona su.

(Unutuşun örümceği,
Ağınla gizle pınarı.)

Uyanan kalbim ona içini döküyordu.

(Sessizliğin örümceği,
Açığa vurma gizini.)

Onu dinlerken su hüznünü yansıtıyordu.

(Sessizliğin örümceği
Açığa vurma gizini)

Soğuk pınarda batan benim yüreğimdir bu.

(Durdurun uzak eller,
Usul suyu, ak eller!)

Su, şen şakrak, kalbimi tutmuş sürüklüyordu.

(Durdurun uzak eller
Usul suyu, ak eller!)

GÖRÜNÜM

Haziran 1920

Sönmüş yıldızlar dolduruyor
Soğuk ve yeşil ırmağı yine
Küller ile küller ile.

Gözenin saç örgüsü yok.
Yandı gizlenmiş yuvalar,
Yangın var.

Büyülü bir kuş gırtlığı yapıyor
Kurbağalar sızan sudan
Cıvıltısı tatsız çıkan.

Ay doğuyor, tonton, şişman
Bir annenin o babacan
Güleç yüzü ile dağdan.

Bir yıldız çocuksu, safir
Kulübesinden nasıl da
Dalga geçiyor onunla.

Hüzün veriyor ufka
Bir ılık solgun, pembe,
Tepelerin üstünde.

Yakınıyor durmadan
Ozanca, peygamberce
Halinden dertli defne.

Ve her zamanki gibi
Çağlayıp akıyor su
Gülümsüyor uykulu.

Her Şey alışkanlıkla
Ağlıyor. Nedenini
Bilmeden hüznölü kır.

“Oy zavallı yüreğim”
Diyorum kasılıp ben
Bozuntuya vermeden.

Öte yandan, ağır bir
Hüzünle kaplanıyor
Günahkâr dudaklarım.

Mezar gibi bir çukur
Açılıyor bende
Görüntünün ötelerinde.

“Güneş dertli,
Gizleniyor Batı’da”
Diyor bir yarasa bana.

Pater Noster duası okunuyor
Aşkım için!
(Söğütlerin, ormanın yakarışı.)

Akşamın kömür dumanında
Gözlerim, uzak
Gözlerim çaylak.

Unutulmuş bakışların
Örümceği altında
Söylerim ölü ruhumu.

Soğuk ve yeşil ırmağı
Delip geçiyor işte
Yıldızlar ve de gece.

KASIM

Kasım 1920

Bütün gözler
Açıldı
Gözyaşlarıyla yıkanmış
Yalnızlığın önünde.

Vın
Vın,
Vın
Vın.

Koruyordu yeşil selviler
Rüzgârın kırılttığı
Ruhlarını
Ve sözcükler tırpan gibi
Çiçeklerin ruhunu biçiyordu.

Vın
Vın,
Vın
Vın.

Sararıp solmuştu akşam
Ey bulutların tutsak akşamı,
Kör sfenks!
Dikilitaşlar ve ocaklar
Sabun köpükleri çıkarıyordu.

Vın
Vın,
Vın
Vın.

Çukurlaşıyordu ritimler
Ve çukurlaşıyordu meltem.
Mancınıklar yapıyordu
Sis savaşçıları
Ağaçlardan.

Vın
Vın,
Vın
Vın.

Ey akşam,
Eski öpücüğün akşamı!
Gölgemin uzak takıntısı
Tek altın ışıktan yoksun!
Beyhude çingirak
Yıkılmış, çökmüş akşam
Yanan odun yığınları üstünde.

Vın
Vın,
Vın
Vın.

SORULAR

Mayıs 1918

Ağustos böcekleri toplandı tarlalarda,
“Ne diyorsun Marcus Aurelius
Ovaların bu yaşlı filozofları hakkında?
“Ne garip fikirlerin var!”

Usulca akıyor ırmağın suyu
“Ne görüyorsun ey Sokrat
Vahşi ölüme doğru akan bu ırmakta?
“İnancın zavallı, hazin!”

Güller yaprak döküyor bataklığa.
“Ey sevgili Juan’ı Tanrının,
Ne görüyorsun bu şahane taç yapraklarında?
“Yüreğin pek de ufacık!”

DÜŞMÜŞ FIRILDAK

Aralık 1920

Madrid

Fırıladağın katı yüreği
(Bir sayfası yeryüzü
Bir sayfası gökyüzü)
Zamanın kitabı arasında
Eski çatıların harfleri üzerinde
Ezilip kalmış.
Kulelerin şiir çiçekleri
Dört rüzgârların ay'ı
Terk ediyor haç'ın ak bezini
Taç yapraklarını sağa sola
Saçarak, yankılar tırtılının
Yiyeceği soğuk döşemeler
Üstüne silkeleyip.

Akasyanın altında yatıyorsun.
Huzur içinde uyu!
Kimseyi demirde dövemezdin
Çünkü sen demirdensin...
Biçimin vardı
Bu sana yeter!
Yeşil vazo'nun
Dal altına
Eski alev utkunu
Araştırarak,
Tıkayıp kulaklarını
Uzak kulelerin çağrısına
Fırıldaklar kulaklarında
Vınlayıp dursa bile
Yatağının

Yeşil çarşafına gömül.
Çünkü ne beyaz rahibe,
Ne köpek,
Ne batmak üzere ay
Ne yıldız
Ne manastırın kutsal karanlığı
Senin kış çığlıklarını
Anımsamayacak,
Usluca gömül
Yoksa eskiciler
Seni de koyacak çuvallarına.
Oy! ne yazık veremem ki
Yoldaş olsun diye sana
Bu kararsız yüreği!

YENİ YÜREK

Haziran 1918

Gırnata

Bir yılan gibi yüreğim
Sıyırdı eski gömleğini,
Görüyorum parmaklarım arasında
Yaralar ve balla dolu o gömleği.

Kıvrımlarında yuvalanan düşünceler
Nerdeler, neredeler şimdi?
Nerdeler, neredeler şimdi
Şeytanı, İsa'yı kokuya boğan güller?

Benim o masalsı yıldızımın
Soluğunu kesen zavallı kılıf!
Kopup sıyrıldığı sevdaların
Kül rengi hazin parşömeni.

Sende görüyorum bilim dölütlerini
Şiir mumyalarını, iskeletini
Eski masumluk yıllarımın
Ve de duygusal gizemlerimin.

Benim şu yürek müzemin
Duvarlarına asacak mıyım seni?
Acımın soğuk ve karanlık
Zambaklarının yanına?

Ya da çamların doruğuna mı koymalıyım
Seni aşklarımın hüznü kitabı.
Şafakta bülbülün titreyen sesini
Yüreğime, içime işletesin diye?

GÜNEŞ BATTI

Ağustos 1920

Güneş battı. Ağaçlar
Düşünüyor yontular gibi.
Buğdaylar devşirildi.
Ey durdurulmuş bostan dolabının
Hüznü!

Çoban köpeği havlıyor.
Sevda bostanın üzerinde
Asılı bir meyve gibi parlayan
Venüs'ü parçalamak isterdi.

Şebnem'in kanatlı atları sivrisinekler
Usul havayı kanatlanıp bölüyor.
Günün sonsuz Penélope'u
Dokuyor kristal bir geceyi.

Uyuyun küçük kızlar, yoksa kurt yer sizi.
Meliyor kuzucuklar
“Güz mü geldi şimdiden?”
Diyor solmuş bir çiçek.

Az sonra incek dağlardan çobanlar
Sürüleriyle uzak dağlardan.
Küçük kızlar oynayacak kapısında
Eski ağlın.
Ve evlerin bildiği
Aşk şarkıları söylenecek
Dört bir yanda.

KÂĞITTAN KUŞ

Temmuz 1920

Kâğittan kuş!
Çocukların kartalı.
Sözcük tüylü,
Yuvasız,
Dostsuz.

Gizeme daldırılmış parmaklar
Doğuracak seni soğuk bir sonbahar şafağında
Kuşlar ölürken
Yağmurun sesi bize sevdendirirken lambayı
Yüreğı ve kitabı.

Bir zambak sapı gibi
Sallanarak yükselen
Oyun kâğıtlarından yapılmış narin şatonda
Ömrün birkaç dakikalık.
Gözsüz, kanatsız orda, düşünüy kurardın belki
Bir ipte asılı, gülümseyen
Soytarı cambaz olmanın,
Kürekçisiz ve yelkensiz
Sessiz bir kalyon olmanın,
Ürkek bir böceğın hayalet gemisi ya da
Çocukların alaycı soluğının
Yarattığı yeni bir Pegaso olmanın.

Daldığın derin düşlerin ortasına
Bir gülücük tohumu atıyorsun.
Bilimin kabuğundan yapılmış,
Gülüyorsun yazgına ve bağırıyorsun:
“Hiç ölmesin Beyaz-Kar
Ölmesin Parmak Çocuk.
Ölümsüzdür, sonsuzdur sabah
Ölümsüzdür, sonsuzdur şebnemin gözesi.”

Bunları söylüyorsun, tek sözcüğüne inanmadan.
Yıldızların ötesinde ve şatonda da, çocuklar
Güneşin battığını, akşam olduğunu
Bilmesin diye.

Mavi yuvan darmadağın olduğunda
Masanın ortasında sen aç gözlerle
Bakan çaylağı gördün:
Yeni doğmuş çaylağı,
Kışının acı suyunun üstündeki
Köpük çiçeğini gördün.

Ve şimdi, çocuklar gülüp eğlenirken
Baba susarken, komşu hüzinler
Uyanmadan önce sen
Işıklı dudaklarına gidiyorsun onun.

Böylece yitip gidersin, soytarı kuş,
Bir yerlerde yeniden doğmak için.
Böylece, verirsin, sfenks kuş, canını
Çocuk ruhların gittiği cennet’te.

MADRİGAL

Ekim 1920

Madrid

Bir nardı öpücüğüm
Derin, açık bir nardı
Bir güldü senin ağzın
Kâğıttan bir güldü.

Dibinde bir kar tarlası.

Demirdendi ellerim
Örsler için
Bir akşam duasının
Habercisiydi bedenin.

Dibinde bir kar tarlası.

Göğün çivilediği
Büyük kafatasına
Uzuyor sarkıtlar halinde
Tüm “seni sevdiklerim”.

Dibinde bir kar tarlası.

Şu anda pek ciddiylim
Yüksek öğrenime hazırlıyorum
Aşkларım ve düşlerimi
(Gözsüz küçük tayları).

Ve dip bir kar tarlasıdır.

ÇAN

Ekim 1920

Kendini ezgisinin
Ritminde çarmıha germiş
Bir çan resimliyor sabahı
Sisten saç perukuyla
Ve gözyaşı dereleriyle.
Dostum kavak ağacı,
Bülbüllerin hasmı kavak ağacı
Güz yapraklarını yaldızlamadan önce
Dallarını otlar arasına
Yaymayı, uyutmayı umuyordu.

Gözlerimin
Desteği
Üstündeydi.
Bekle koca ağaç!
Görüyor musun nasıl da
Aşkının ağacı yarılıyor?
Sözcükler ve öpücükler
Fırtınasının ruhumu
Yırtılmış ve güçsüz
Bıraktığı zamanda.

SORULAR

Ağustos 1920

Maviliğın çarkıfelek otu!
Kelebek örsü,
Zamanın çirkinliklerinde
Yerinde midir keyfin?

(Oy çocuksu şairim
Boz saatini!)

Göğün parlak yıldızı,
Seherin orta yeri.
Gölgenin köpüğü içinde
Yerinde midir keyfin?

(Oy çocuksu şairim
Boz saatini!)

Yatağımın lambası
Mavileşmiş yürek.
Müziksiz çalkalayabilir misin
Kanımı?

(Oy çocuksu şairim
Boz saatini!)

Anladım ve konsolumun
Dibine bırakıyorum
Süreöler böceği
Metal damlaları onun
Susacak odamın
Esenliğinde.
Sessiz bir uykuya dalacağım
Sizlerin yaptığınız gibi
Yıldızlar ve çarkıfelek otları;
Ve sonunda kelebek
Kanatlanıp uçacak
Saat boyunca
Ve sapım üstünde doğacak
Gül.

AKŞAM

Kasım 1919

Yağmurlu, kül rengi bir akşam...
Her şey eski bildiğince yürüyor.
Kuruyan ağaç.

Yalnız odam.

Ve de eski portreler
Ve açılan kitap...

Sıkıntı sızıyor döşemelerden
Ve de ruhumdan.

Kimbilir, belki de

Bana göre Doğa'nın
Billur memeleri yok.

Sızlıyor yüreğimin kas telleri,
Ruhumun kas telleri.

Konuştuğumda

Suyun üstündeki mantarlar gibi
Kalıyor sözcüklerim havada.

Bunlar bana acı çektiren
Yalnız gözlerindir senin,
Eski bir acı
Gelecek bir acı.

Yağmurlu, kül rengi bir akşam,
Her şey eski bildiğince yürüyor.

KİMİ RUH DA DİYOR Kİ...

8 Şubat 1920

Kimi ruh söyler bize
Masmavi yıldızları,
Sararmış sabahları
Zamanın albümünde,
Düşlerin özlem dolu
Eski uğultusunun
Olduğu sofı köşeleri.

Bir başka ruhun içinde
Tutkunun üzgün hayaletleri yaşar
Kurtlu meyveler var
Karanlık nehirler ve
Öpücük kııntıları,
Beyhude gözyaşlarının anısı
Gibi uzaklardan gelen
Baygın seslerin yankıları var.

Oy, işte nice zamandan beri
Ruhum olgun,
Gizemle allak bullak
Bozulmaya başlıyor.
Düşün kemirdiği etekler
Düşüyor karanlık düşüncelerimin
Sularına
Duyuyorum taşların seslerini:
Tanrı uzaklarda, diyen.

ÖNDEYİŞ

24 Temmuz 1920

Véga de Zujaira

İşte yüreğim,
Tanrım.
Del onu asanla, Efendim.
Devşirilmeden dalda kalmış
Bir güz ayvasıdır bu.
Çürümüş.
Sürgün et iskeletlerini
Şiirsel atmacaların
Ki nice, nice, kaç kez
Yaraladılar bu kalbi.
Eğer bir gagan varsa
Kurtar onu acı veren
Kabuğundan.

Hayır diyorsan,
Yazık!
O halde can sıkıcı
Mavi göğün ile kal
Yıldızların dansıyla
Sonsuzluğun ile kal.
Ben ödünç alacağım
Bir dostun yüreğini.
Derelerle
Ve çamlarla
Ve demir bir bülbülle
Yüzyıllardır direnen
Çekiçlere.

Hem Şeytan beni çok seviyor.
Birlikteydi benimle

Bir şehvet denemesinde
O anasının gözü hergele
–Bana söz verdi zaten–
Marguerite’i aramaya gidecek
Esmer bir Marguerite’i
Yaşlı zeytin ağaçları gölgesinde
İki yaz gecesinin belikleriyle
Marguerite’i.
Duru, saf kalçalarımı
Yalayıp yutayım diye.
Ey Tanrım, işte o zaman
Zengin olacağım ben
Hiç değil senin kadar,
Zira hiçlik
Şarapla
Kıyaslanamaz
Şeytanın dostlarına
Sunduğu o şarapla.
Gözyaşlarından yapılmış iksir.
Yazık!
Ses titreşimleri
Yaptığın
İksire denk
Gözyaşlarının iksiri.

De bana, Efendim,
Tanrım!
Uçurumun dibine
Daldıracak mısın bizi?
Yuvasız
Kör kuşlar mıyız?

Sönüyor ışık.
(Ya ilahi yağ?)
Can çekiyor dalgalar.
Askercilik oynamak mı
İstedin bizim ile.
De bana, Efendim,
Tanrım!
Acımız ulaşmıyor mu?
Kulaklarına?
Sövgülerimiz yapılmadı mı
Seni yaralamak için
Tuğlasız Babil'lerden?
Yoksa hoşlandığın
Çılgınlık mıdır?
Ya da kör, sağır mısın?
Şaşmıdır aklının
Gözleri?
Tersinden mi görüyorsun
İnsan ruhunu?

Ey uyurgezer Efendim
Gecikmiş
Ve çürümüş
Bir güz ayvası kadar
Soğuk
Şu yüreğime bir bak!

Gelmesi gerekliyse gündüzünün
Gözlerin hep
Fıldır fıldır olsun.
Ama böyle uyumayı
Sürdürürsen

Gelsin konar-göçer Şeytan,
Ey kanlı hacı,
Esmer bir Marguerite ver bana
Zeytinlikler arasından
Yaz gecesinin
Belikleriyle.
Bilirim tutuşturmayı ben
Onun o düşünceli gözlerini
Gökkuşağı damgalı
Öpücüklerim ile.
Ve de kör bir akşamda
İşiteceğim, ezgili
“Enrique! Enrique!” seslerini
Tüm düşlerim, rüyalarım
Şebnemler ile dolarken.

İşte, Efendim, sana
Bırakıyorum eski yüreğimi.
Bir başka yürek borç alacağım
Dostumdan, yeni bir yürek
Nehirlerle ve çamlarla
Bir yürek,
Kara yılsız
Süsensiz
Gülbüz bir yürek,
Bir sığırayışta
Dereyi aşan
Köylü bir delikanlının
Nazik yardımlarıyla.

İÇİMDEKİ BALAD

16 Temmuz 1920

Véga de Zujaira

Gabriel'e

İlk alfabemin
Boyanıp şekille resimlendiği
Okul yıllarındaki
Yüreğim
Sende mi
Kara gece?

(Soğuk, soğuk
Derenin suyu
Kadar.)

Körpe dudağımda
Serin bir yağmur gibi
Öpücük tadındaki
İlk öpücük
Sende mi
Kara gece?

(Soğuk, soğuk
Derenin suyu
Kadar)

İlk dizem
Saçları uzun belikli kız
İçin yazılmış ilk dizem
Sende mi
Kara gece?

(Soğuk, soğuk
Derenin
Suyu kadar.)

Yüreğim
Yılanların soktuğu yüreğim
Bilim ağacından
Sarkan yüreğim
Sende mi
Kara gece?

(Sıcak, sıcak
Kaplıca
Suyu kadar.)

Başiboş, gezgin sevdam,
Yalpalayan şato
Pash gölgelerde,
Sende mi
Kara gece?

(Sıcak, sıcak
Kaplıca
Suyu kadar.)

Ey büyük acı!
Mağaran'da yalnızca
Karanlığa yer varmış
Doğru mu
Kara gece?

(Sıcak, sıcak
Kaplıca suyu
Kadar.)

Ey kaybolmuş yüreğim
*Requiem aeternam!*¹

1) Latince bir akşam duası (E.A.).

YAŞLI KERTENKELE

20 Temmuz 1920

Véga de Zujaira

Kızgın patika üstünde
Gördüm fukara kertenkeleyi
(Timsah parmakçocuğu)
Düşünüp duruyordu.
Yeşil redingotuyla
Şeytan hazretlerinin,
Yakaları kolalı
Kelle kulak yerinde
Yaşlı bir üniversite
Öğretim üyesinin
Hazin hali var üstünde.
Oy! şansı yaver olmamış
Sanatçının o yorgun gözleri
Nasıl da dikilip kalır
Güneşin sessiz kaldığı akşama!

Sizin geziniz mi bu
Güneş batar iken, dost?
Bastonunuzu unutmayın, yaşlandınız
Kertenkele bayım.
Ürkütebilir sizi
Köyün çocukları.
İşin ne buralarda
Filozof ve de miyop,
Bu güzel yaz akşamının
Acayip, garip düşü
Maviliği bozarken?

Bu, can çekişen göğün
Mavi sadakası mı?
Beş paralık yıldız mı?
Belki de, siz, kuşların
Garip cıvıltısında
Şiirlerini okuyorsunuz
Lamartine'in?

(Batan güneşi görüyorsunuz
Gözlerin kıvılcımlanıyor
Ey kurbağalar ejderi!
İnsansal bir ışıkla.
Düşüncenin küreksiz gondolları
Süzülüp geçti kavrulmuş
Gözbebeğinin üzerindeki
Karanlık sulardan.)

Belki de siz,
Mayıs buğdayları
Gibi yeşil,
Uykulu gözelerin
Saçları gibi yeşil
Sizi küçümseyen ve
Tarlanızı terk edip giden
Güzel dişi kertenkeleyi
Arıyorsunuz.
Oy gölgeliklerdeki tatlı
ve kırık türkü!
Çok yaşayın olur mu!
Ne kadar da hoşsunuz
Pek sofu başpiskopos

Gibi çifte çeneniz
“Yılana karşıyım ben”
Pankartını taşıyor.

Tepenin kupasında
Eridi güneş,
Uğulduyor patika
Sürülerin ayakları altında.
Gitmek zamanı geldi,
Terk edin bu dar patika yolunu,
Böyle düşünceli, dalgın
Kalakalmayın
Her zaman!
Yıldızlara hayranlıkla
Bakacak daha nice
Zamanınız olacak
Yeraltında kurtçuklar rahatça
Sizi yiyecekleri zaman.

Kentteki evinize
Dönün cırcırböcekleri
İyi geceler, dostum,
İyi geceler Bay Kertenkele!

Tarlalarda kimseler yok
Dağların ışığı sönmüş
Yol ıssız.
Zaman zaman, yapayalnız
Ötüyor bir guguk kuşu
Kavakların gölgesinde.

NEMLİ AVLU

1920

Defnelerin üstünden
Örümcekler geçiyordu.

Talih, kader
Kar yüzüne bürünmüş,
Uykulu günler
Göz koymuş hiç korkmadan
Sonsuzluğu dokumaya.

Sfenks olmuş Sessizlik
Uzak selviler
Topluluğunda
Hüzünle şarkı söyleyen
Ölümle alay ediyor.

Damlaların sarmaşığı
Yıkık dökük
Duvarları dokuyor
İşte.

Ey yaşlı kule!
Ağla
Dök doğulu gözyaşlarını
Bu sessiz avlunun üzerine
Fıskıyesiz, havuzsuz avlunun üzerine.

Defnelerin üstünden
Örümcekler geçiyordu.

KÜÇÜK MEYDANIN BALAD'I

1919

Sessiz, dingin gecede
Şarkı söylüyor çocuklar.
Durgun su, durgun dere,
Durgun kaynak!

ÇOCUKLAR

Şenlikli kutsal yüreğinde
Neler var?

BEN

Sislerin derinliğinde
Çalan bir çan var.

ÇOCUKLAR

Meydanda şarkı söylerken
Bırakıp gittin bizi.
Durgun su, durgun dere,
Durgun kaynak!
O bahar ellerinde
Tuttuğun nedir?

BEN

Bir kan gülü
Ve bir zambak.

ÇOCUKLAR

Daldır onları eski
Şarkının sularına.
Durgun su, durgun dere
Durgun kaynak!
Kızıl ve kuru ağzında
Duyumsadığın tat nedir?

BEN

Yalnızca büyük kafatasının
Kemiklerinin tadı.

ÇOCUKLAR

İç bu eski şarkının
Duru, billur suyunu.
Durgun su, durgun dere
Durgun kaynak!
Niçin meydandan böyle
Uzaklara gidiyorsun?

BEN

Bulmak için eceleri
Ve de büyücüleri!

ÇOCUKLAR

Kimler gösterdi sana
Şairlerin yolunu?

BEN

Kaynağı ve deresi
O eski şarkıların.

ÇOCUKLAR

Gidiyorsun demek ki
Diyarlar ve deryalar ötesine?

BEN

Seslerle ve ışıklarla dolu
Yitik çanlarla dolu
Beyaz zambaklarla, arılarla dolu
Şu ipekten yüreğim.
Çekip gideceğim uzaklara,
Dağların ötesine,

Deryalar ötesine,
Yıldızlar diyarına dek
Yakaracağım Efendim İsa'ya
Geri versin diye bana
Efsanelerle beslenmiş
Eski çocuk ruhumu
Ve tüylü başlığımı
Ve tahta kılıcımı.

ÇOCUKLAR

Meydanda şarkı söylerken
Bırakıp gittin bizi.
Durgun su, durgun dere,
Durgun kaynak!

Rüzgârın kırıp döktüğü
Kurumuş dallarıyla
Ağlıyor, kocaman gözbebekleri,
Ölü yapraklarına.

DÖNEMEÇ

Temmuz 1920

Ey şiirini aşktan uzak
Beynini mürekkep lekeleriyle
Dolu duyumsamanın
Acısı, oy büyük acı!

Mutlu adamın görkemli
Gösterişli gömleğine
–Güneş’in entarisi–
Esmer tene sahip olamamanın acısı!

(Bakışlarımın yöresinde
Dönüyor harfler arioğulu.)

Ne acıdır şiirin eski acısı
O dinmek bilmeyen acı
O durgun sulardan
Billur gözeden çok uzaktaki acı!

Şiirselliği emebilmek için
Yakınmanın, sızlanmanın acısı!
Kör kaynağın acısı
Unsuz değirmenin acısı!

Yaşam belirsiz bir yolun
Renksiz otları üstünde
Geçip giderken
Acısız kalmak da acı!

En derin, en hazin acı
Kıvancın verdiği acıdır.
Gözyaşlarının filizlendiği
Karıkları açan sabandır!

(Kâğıttan bir tepenin üzerinde
Soğuk ay belirliyor.)
Oy, gerçeğin acısı!
Oy, yalanın acısı!

YILDIZ SAATİ

1920

Gecenin yuvarlakmış sessizliği,
Org noktası
Sonsuzluğun.

Çırlıçıplak çıkıyorum sokağa,
Dizeler'le kendimden geçmiş
Ve yitik.
Cırcırböceğinin ötüşleriyle
Kalbura dönmüş akşam.
Hüzünlü
Ölü bir ses,
Zihnimde toplanan
Bu ezgili ses.

Binlerce kelebeğin iskeletleri
Uyuyor çevremde, yöremde.

Bir çılgın meltemler gençliği
Geçiyor ırmak üstünde.

YOL

Asla vuramıyacak
Mızrağın
Ufku.
Çünkü dağ
Kalkanı
Onun.

Ay kanıyor, düş kurma,
Dinlenmene bak.
Yol, bırak da ayaklarım
Şebnem'in okşayışlarını
Arayıp dursun.

Koca gövdeli falcı,
Tanır mısın ruhların
Sırtında unuttukları
Bu silik döğmeleri?
Onların vurduğu damgaların
Bıraktığı izlerin
Flammarion'u isen eğer
Geçen eşekleri sevmen gibi
Alçakgönüllü bir şefkat ile
Okşayıp sevmelisin
Acılı, kurban tenini!
Yalnızca onlar düşünür
Koca mızrağın hedefi buluncaya dek
Yalnız onlardır
Kır tanrıçası Fauna'nın Buda'ları
Yaşlı, yaralı, heceledikleri zaman
Sözcüksüz kitabımı.

Köyün evleri arasındaki
Bu hüznün, senin hüznün
Nice hüzündür!
Erdemin nice
Berrak!
Uyuklayan dört arabaya
Ve iki akasya'ya
Ve bir zamanlar suyu
Kurumuş bir kuyuya
Katlanıyorsun.

Dünyayı dolaşsan da yine
Kendine bir han bulamayacaksın
Mezarın olmayacak
Kefenin olmayacak.
Sevdamın soluğu artık hiç
Serinletemeyecek seni.

Kırlardan, tarlalardan çık
Ve karanlık mesafeler içinde
Sonsuzun mesafeleri içinde
Beyaz zımparan ile, ey yol
Ağartıp cilalarsan eğer
Santa Clara köprüsünü
Geçebilirsin sen de!

YARIDA KALAN KONSER

1920

Adolfo Salazar'a

Yarım ay'ın
Buzdan ve düş'ten org noktası
Kırdı derin gecenin
Uyumunu.

Saz'larla kaplı su yolları
Karşı duruyorlar sağır bir sessizlikle,
Kurbağalar, gölgenin müezzinleri
Çıt çıkarmadan duruyor.

Köyün eski meyhanesinde
Susmuş hüünlü müzik,
Ve yıldızların en yaşlısı
Sazını sessizce bir yana koymuş.

Oturmuş vadilerin koyağına rüzgâr.
Yapayalnız bir kavak
–Sonsuz, saf bir ovanın
Pisagor'u–
Yüz yıllık eli ile
Tokat atmak istiyor ay'a.

DOĞULU ŞARKI

1920

Mis gibi kokan nar
Billurlaşmış gökyüzüdür.
(Her billur tanesi bir yıldız,
Her zarı batan güneş.)
Yavan bir gök, pençesinde
Nice yılların.

Bir kadın memesidir nar
Buruşmuş, geçen zamanla
Ucu yıldız oldu
Köyü ısıtmak için.

Küçük bir arı kovanı nar
Çöreği kiremit rengi;
Anlar ona kadınların
Ağzını, dudaklarını verdi.
Pırıl pırıl nar kurtarıyor
Binlerce dudağın gülüşünü...

Bir yürektir nar
Başaklar üstünde atan,
Soylu bir yürek, küçümsenen yürek,
Kuşların yemlenmediği
Bir yürek ki bizim yüreğimiz gibi
Kabuk bağlamış,
Katı.
Kim delerse o yüreği
Hemen duyumsar

Mayıs'ın çiçek ve de kan kokusunu.
Çayırların yaşlı cinlerinin,
Viviane'la ıssız, yalnız ormandaki
–Yaşlı cinin hazinesidir nar.
Ak sakallı cin
Nar çiçeği giysili cin.
Ağacın yeşil yapraklarının
Gizlediği hazine hazine bu.
Mücevherler sandığı
Yaldızların içinde.

Başak ekmektir: İsa
Hem ölü, hem diri, Tanrının
Cisimleşmiş bedeni.

Zeytinlik yeşilliği
Emeğin ve de gücün.

Ya elma, ten arzusu,
Günahın sfenks-yemişi'i,
Şeytanla birlikte yıllardır
Dokunmanın damlasını taşır.

Portakal hüznünü söyler
Kâfir taçyapraklarının,
Altın ve ateş aldı
Onların arınmış aydınlığını.

Asmalar kösnüyle
Dolup taşar yaz mevsimi
Ve kilise kutsar onu
Şarap mayalansın diye.

Kestane, huzurudur
Evlerin, ocakların.
Geçmişte kaldı bunlar
Şaşkın hacılar ve de
Çıtırdayan odunlar.

Palamut, billur şiiri
Yıpranmış, eski yılların
Solgun, yaldızlı ayva
Aynası temizliğin.

Nar mı? nar akan kanı
Göğün, kutsanmış kanı
Selin iğneleriyle
Yaralı yer'in kanı.
Cırnakladığı sarı tepeden
Esen boraların kanı.
Dingin okyanusun kanı
Uyuyan gölün kanı.
Tarih öncemiz narın içindedir
Damarlarımızda akan kanın geçmişi,
Katı ve acı ve de
Belli belirsizcesine bir yürek
Ve bir insan kafatası şeklinde olan
Kürenin içine hapsedilmiş
Düşünce, kan düşüncesi.

Yarılmış nar
Dalların arasında bir alevsin sen
Venüs'ün kösnülü kızkardeşi,
Çobanın rüzgâra gülüşü!
Kelebekler kuşatıyor dört yanını,
Güneş sanıyorlar seni
Ve kavrulmaktan korkup
Uzaklaşıyorlar dizelerle.

Yaşamın ışığısın sen,
Yemişler arasında, dişi.
Korunun üstündeki beyaz yıldız
İrmağın kendine âşık yıldızı.

Senin gibi değil miyim ben de
Çayırlardaki alevli tutku!

ÖLÜ KAVAK

1920

Yaşlı kavak,
Döküldün
Uyuyan suyun
Aynasına,
Eğip alnını
Batan güneşe.
Tahtını parçalayan
Bu boğuk kasırga değil,
Yeniden doğacağını
Çok iyi bilen oduncunun
Baltası değil.

Ölümü duyuran, isteyen
Senin o güçlü aklın
Gördü ki yuvasızdı
Ve yalnız bırakmışlardı onu
Çayırın genç kavakları.
Ve de düşüncelere susamıştın
Ve de yüz yıllık kocaman başın
Yalnız
Kardeşlerinin uzak şarkılarını
Bekliyordu.

İçin tutkunun
Lavlarıyla
Dolup dolup taşıyordu,
Ve kalbinde
Pegaso'nun kısır tohumu.
Masum bir sevdanın
Korkunç tohumunu
Batan güneş için.

Ormanların
Cıvıltısız şu saatinde
Görününce sinen
Bu ne acıdır!

Artık ay'ın
Beşiği olmayacaksın,
Ne de meltemin
Büyülü gülüşü,
Ne de bir
Atlı yıldızın
Asası.
Artık ilkyaz
Olmayacak yaşantında
Ekinlerin olduğunu
Görmeyeceksin.
Kurbağaların ve karıncaların
Yuvası olacaksın artık.
Ak saçlarının yerini
Isırganlar alacak
Ve bir gün gülümseyerek
Akıntı
Götürecek kabuklarını
Üzgün.
Yaşlı kavak
Döküldün
Uyuyan suyun
Aynasına.
Karardığını gördüm
Senin, batan güneşte
İkimiz için yaktım bu ağıtı
İkimize de ağlasınlar diye.

KÖY

1920

Gökyüzü kül,
Ağaçlar beyaz.
Siyah kömürlerdir
Yanmış anızlar.
Kan dondu
Yaralı Doğu'da.
Renksiz kâğıt
Kırışık tepe
Yolun tozu
Gizleniyor koyaklarda.
Gözeler bulanık
Kaynaklar durgun.
Sürülerin çingirak sesleri
Kızılımsı bir gri'den
Geliyor
Ve anaç bostan dolabı
Bitirdi duasını.

Gökyüzü kül.
Ağaçlar beyaz.

DENİZ SUYUNUN BALAD'I

1919

(Bulutların avcısı)
Emilio Prados'a

Deniz
Gülümsüyor uzaklarda.
Dişleri köpük
Dudakları gök.

“– Sattığın ne, ey dalgın kız
Göğüsleri açık?

– Sattığım, deniz
Suyudur.

– Taşıdığım nedir kara çocuk,
Neye karışıyor kanın?

– Taşıdığım, deniz
Suyudur.

– Söyle bu tuzlu gözyaşı
Nerden geliyor anam?

– Gözümden akan yaşlar
Deniz suyudur.

– Yüreğim ve bu derin acı
Nerden kaynaklanıyor?

– Bize bu acıyı veren
Deniz suyudur!”

Deniz
Gülümsüyor uzaklarda.
Dişleri köpük
Dudakları gök.

AĞAÇLAR

1919

Gökten düşmüş
Ok musunuz
Ağaçlar?
Hangi korkunç savaşçılar
Fırlattı sizi?
Yıldızlar mıydı yoksa?

Kuşların ruhundan
Ve Tanrı bakışından
Ve yetkin bir tutkudan
Ve kuşların ruhundan
Fıskırıyor bu ezgi.
Ağaçlar!
Daldıracak mısınız bir gün
İri köklerinizi
Kara toprak altında yüreğime kadar?

AY VE ÖLÜM

1919

Dişleri var ay'ın fildişinden
Ne de yaşlı ve üzgün zavallı ay!
Suyu çekilmiş ırmaklar kupkuru
Ot kalmamış çayırlarda.
Ağaçlar, yapraksız, yuvasız
Ağaçlar yorgun, bitkin.
Bayan Ölüm, buruşuk
Geçiyor söğütlüklerden
Uzak hayaletlerle dolu
Garip tören alayıyla.
Mum renkleri ve fırtına renkleri
Satıyor,
Ve kötücül bir masal cini gibi
Homurdanıp bir şeyler karalıyor.

Ve de resimler satın alıyor
Ay Ölüm'den bu gece
Bu karmakarışık gece
Zavallı ay çıldırmış!

Ve işte o anlarda ben
Işıksız kalbimin derinliklerinde
Ezgisiz bir panayı kuruyorum
Karanlık pavyonlardan.

MADRİGAL

1919

Ne ki, körpe ve sessiz bir öğlandım,
Gözlerinin içine bakıyordum.
Ellerin çiçekledi ellerimi
Öptü beni güzelim dudakların.

(Saat hep tik tak sesleri çıkararak çalışır
Gecelerin yıldızları aynıdır.)

Açılıyor, açılıyor yüreğim
Gökyüzü altındaki çiçek gibi
Uçarılığın taçyaprakları,
Ve etaminleri düşün.

(Saat hep tik tak sesleri çıkararak çalışır,
Gecelerin yıldızları aynıdır.)

Evde ağlıyordum hıçkırarak
Masallardaki bir şehzade gibi
O altın çoban kızı için
Yarışmaların altın yıldızı için.

(Saat hep tik tak sesleri çıkararak çalışır,
Gecelerin yıldızları aynıdır.)

Sonra uzaklaştım senden
Tutkunluğumu bilmeden.
Gözlerin nasıl bilmeden
Bilmeden ellerini, saçlarını
Öpüşünün alnımda kanatlan
Kelebeği oldu bana tek kalan.

(Saat hep tik tak sesleri çıkararak çalışır,
Gecelerin yıldızları aynıdır.)

ARZU

1920

Hiçbir şey ateşli yüreğinden başka
Başka hiçbir şey.

Cennetim: bülbülsüz

Bir kır

Çalgısız.

Bir gizli dere

Sade bir kaynak,

Yapraklara mahmuz vuran

Rüzgâr olmasın,

Yaprak olmayı bekleyen

Yıldız olmasın.

Sonsuz bir gün

Orada

Parlak bir tırtıl olsun yeter ki

Bir başka günün

Kırık bakışların

Kırında.

Bütün öpücüklerimizin,

Yankının çınlayan

Benlerinin

Yukarlarda açmaya gideceği

Aydınlık dinleniş.

Ve hiçbir şey ateşli yüreğinden başka

Başka hiçbir şey.

GÜMÜŞ KAVAKLAR

Mayıs 1919

Suya eğilen gümüş kavaklar
Her şeyi biliyorlar
Ama konuşmuyorlar.
Haykırmıyor acısını
Çeşmenin süseni.
Her şey İnsanlık'tan daha onurlu!

Yıldızlı gök önündeki sessizliğin bilimi
Yalnızca çiçeğe, böceğe özgü
Şarkı için şarkı bilimi
Mırıldanan ormanlardadır ancak
Denizin sularındadır.

Yaşamın yeryüzündeki derin sessizliğini
Bize öğreten güldür
Gül açmış gül ağacında.

Yaymalı ruhumuzdaki
Tutsak kokuyu!
Ezgi olmalı ılık ve iyilik dolu.
Açılmalı tümüyle
Karanlığında gecenin
Ölümsüz şebnemle dolmamız için.

Yatırmalı bedeni
Sıkıntılı ruhun içerisine!
Körleştirmeli bakışları
Ötelerdeki ışığı görmesin diye.
Eğilmeliyiz yüreklerimizin
Karanlığı üstüne
Sürgün etmeliyiz Şeytanın
Bize verdiği yıldızları.

Ağacı öykünmeliyiz
Sürekli, dualarla
Ve de ırmağın suyu
Akmalı sonsuzluğa!

Yaralamalı ruhunu hüznün cırnaklarıyla
Girsin diye oraya
Göğün alevleri!

Demek ki kemirilmiş bir aşkın gölgesinden
Fıskıracak bir şafak
Sessiz, uysal ve anaç.
Rüzgârda kaybolacak kentler.
Ve bir bulut üstünde Tanrı
Önümüzden geçecek.

BAŞAKLAR

Haziran 1919

Kendini ölüme saldı buğday tarlası.
Şimdiden oraklar başakları biçiyor.
Sallanıp kavaklar konuşuyor
Rüzgârın duyarlı, ince ruhuyla.

Buğday tarlasının tek isteği sessizlik.
Güneşte olgunlaşmış, iç çekiyor
Uyanmış düşlerin konakladığı
Geniş ilkeden sonra.

Ve ışıkla

Ve sesle ağırlaşmış gün dağların
Maviliğinde alçalıyor.

Hangi gizemli düşünce
Dalgalandırıyor başakları?
Hangi hülyalı hüznün ezgisidir
Ürperten onları?..

Yaşlı kuşlara benzer başaklar
Uçamayan kuşlara!
Küçük, minik başları
Dingin bir anlatıma
Saf altından bir beyine sahiptir.
Uyumlu zihinlerinde
Düşünüp durdukları derin bir
Gizem var.
Topraktan çekip çıkarırlar
Toprağın diri altınını.
Güneşin tatlı arıları,
Giydikleri ateş balpeteğini içerler
Onun ruhunu oluşturmak için.

Ey bana çektirdiğiniz tatlı acı,
Ey sevimli, ey güzelim başaklar!
Çağların derinliğinden sürüp geldiniz
Sessizlikler ile çiçeklenmiş
Zambaklarla şarkılar söylüyorsunuz.

İnsanları beslemek için büyüyörsünüz.
Bir de şu ak papatyalara bakın
Böyle oldukları için biten zambaklara
Bir bakın! Nadasa bırakılmış tarlalardaki
Altın mumyalara bakın!
Düşleri şakıyor tarlaların çiçeği,
Ve sizler yaşamı yeniden yaratmak için
Doğuyörsünüz.

YAĞMUR ALTINDA DERİN DÜŞÜNCE

Parça
3 Ocak 1919

José Mora'ya

Taşrada bir bahçede yağmurun öpücüğü
Gizemli bir ezgi döküyor yapraklara
Ve ıslanmış toprağın duru, canım kokusu
Yüreğimizi garip bir hüznle dolduruyor.

Bir bulut yırtılıyor sessiz ufukta.
Kaynağın uyuyan aynası üstüne damlalar
İnci köpükler kaynatıp düşüyor,
Dalga'nın buyruğunda delişmen ateşler.

Hüznümü uyarıyor akşamın hüznü.
Yavan bir şefkatle dolup taşıtı bahçe.
Yaprakların hışırtısı gibi benim de acım
Kaybolup son bulmalı mı, Ey Tanrım?

Ruhumda sakladığım her yıldızlı yankı
Biçimimle savaşmamı kolaylaştırır mı?
Ölüm gerçek ruhun uyanışı mı acıb?
Bugün aklımdan geçenler karanlığın malı mı?

Oy! yağmur altındaki bahçenin dinginliği!
Bütün bu görünümle de, kalbimde titriyor,
Gümüşsü ve hüzünlü düşünceler uğultusu
Güvercinler kanat çırpıyor, duyuyorum.

Çıkıyor güneş, kanıyor bahçe, sarı.
Bunaltıcı bir acı ürperiyor çevremde,
Gönlümde ürkek çocukluğuma özlem
Sevdada erişkinliğe ve geçen saatlere.

Tıpkı şu anki gibi yağın yağmurları
Saf bir hüzünle seyreterek geçen saatlere
Yürüyordu köy yolunda
Kırmızı Başlıklı Kız...
Masal bitti. Dalgın, düşünüyorum
Sevdamdan kaynakayan bir gözenin önünde,

Ey Tanrım kaybolmalı, yitip gitmeli mi acım
Yaprakların kaybolan tatlı mırıltısı gibi!

Yağmur yağıyor hâlâ
Rüzgâr götürüyor karanlığı.

GÖZE

Parça
1919

Uyudu çayırdı gölge
Şarkı söylüyor gözeler.

Geniş kış şafağının karşısında
Düşlere dalmıştı kalbim.
Anlayamaz mıyım diye gözeleri,
Suyun gizini,
Yeni doğmuş suyun gizini,
Ruhumuzun gözlerinden gizlenmiş
Büyülü şarkıyı,
Ruhların ötesindeki tatlı şarkıyı?..

Gölgenin ağırlığı altında çabalayıp
Şırıldıyordu bir göze.
Şarkısını yakından duymak için
Yaklaşıyorum ona
Ama hiçbir şey duymuyor kalbim.

Sofu otlar yüzeyinde
Görünmez yıldızların fısıkiyesi bu,
Yeryüzünde Söz'ün lekesiz bir cinsel organla
Doğuşudur bu.

Ovada yüz yaşındaki kavağım
Sallıyordu yapraklarını
Yıldızların gümüşü gibi
Şafakta titreşen yapraklarını.
Bütün bir koca yaz akşamı
Derin düşüncelere dalmıştı

Uzun kavağın içinde.

Tatlılığında

Alaca şafağın, dinliyordum

Şarkı söyleyen suyu.

Hangi şafak alfabesi

Düzenledi karanlık sözlerini?

Hangi dudaktan dökülüyorlar?

Ne söylüyor uzak yıldız?

Yüreğim kara, Tanrım! Duyumsuyorum tenimde

Günahın sönmez korunu.

İçimdeki denizler sahilsiz.

Fenerin sönüyor. Ve bu benim kalbimdir

Aydınlatın denizlerimi alevleriyle!

Peki ya şu gecenin gizli siyahı

Ve suyun gizi ancak

İnsan bilincinin gözü için

Gizemli değil mi?

Gizemin sisi, demek ki,

Endişe vermiyor ağaca, böceğe ve dağa!

Gölgenin dehşeti bitkileri, taşları kaplamadı mı?

Sesimden özge ses var mıydı?

O arınmış, sofu kaynak dilsiz mi?

Çayırılarıdaki binlerce arının

Ellerimde uğultusunu duyumsadım.

Bir kovanım olmuştu altından, diri, yeni,

Şu yaşlı bedenimin içinde!

Silindi gözden toprak ve ufuk,

Yalnızca gökyüzü kaldı,

Ve ben usul sesini duydum yıldızların

Ve dağların soluğunu içtirim.

Suyun gizini bir gün
Duyacak mı acep tatlı yapraklarım?
Köküm ulaşabilecek mi?
Doğduğu ve donduğu krallığa?
Dalganın yinelediği
Göge doğru yönelttim yuvanın cıvıltısını,
Şarkı söyleyen mavi elmasın
Billuruyla ıslattım onu.
Duyumsadım gözelerin kaynayan suyunu
Çağlardır bildik, tanıdık uğultusunu.
Bu kaynak sesi ezgi dolu aynı sestti
Ezgi ve simyayla dolu.

Devce kollarımı maviliğe karşı
Kaldırdığımda, yoğun bir sisle,
Şebnemle
Ve soluk bir ışıkla doldum.
Ağaçların üzüntüsünü yaşadım:
Pırıl pırıl yıldızlara kadar
Suda bana heyecan veren
Bir şey görüyorum... bir soluk gibi
Ruhumun yaprakları arasında.
Bir ses uzaklardan bana
“Ağaç ol!” diyor.
Ve bir yıldızlar seli
Akıyor lekesiz gökyüzünde.

Sıkıntılı ve üzgün
Postu serdim yüz yaşındaki kavağa
Korkuya kapılmış bir kösnülü Daphné gibiydim
Özlemin ve karanlığın Apollon’uydum.
Yapraklar içinde eridi usum

Ve kanım özsuyu oldu.
Koyu bir reçineye dönüştü
Gözyaşlarımın gözesi.
Köklere indi kalbim
Ve o insancıl tutkum,
Yaralayıp katı kabuğu
Terk etti usulca beni.

Geniş, sonsuz kış şafağına karşı
Eğiyordum dallarımı
Akşamın ayazında
Bilinmeyen ezgilerle coşarak.
Tatlı bir yuvanın sıcaklığını
Ve kanat okşayışlarını duyumsadım.
Rüzgârla atılmak için
Kanatlarım olsun diledim.
Yine de kalbim köklerde
Üzgün, usulca, bana şunları söylüyordu:
“Gözeleri anlamıyorsan eğer
Öl gitsin, dallarını kır gitsin!”

Sök beni topraktan Efendim!
Duyur bana suyun dilini!
Bana öyle bir ses ver ki, gücüyle aşkın
Şarkılı dalgalardan gizemini
Çekip çıkarsın.
Fenerini yakmak için benim yalnızca
Sözlerin yakıtına gereksinimim var.

“Bülbül ol!” diyor yitik bir ses
Mesafeli bir ölümün içinde.
Ve bir ateşten yıldızlar seli
Fıskırıyor gecenin bağrından.

DENİZ

Nisan 1919

Maviliğın Lucifer’idir
Deniz.
Işık olmak arzusuyla
Düşmüş göktür.

Gök kubbenin erincini
Tanıdıktan sonra
Ölümsüz devinime
Hükümlü bir biçaredir deniz!

Bil ki acından seni
Kurtaracak sevdandır.
Sen doğurtun Venüs’ü
Koruyup kızığlankız
Ve acısız derinliklerini.

Hüzünlerin güzeldir
Utkuyla kasılan deniz.
Yıldızın olmasa da
Yeşil ahtapotların var.

Katlan acına
Görkemli Şeytan.
Suların üstünde yürüdü İsa
Suların üstünde yürüdü Pan.

Uyumudur dünyanın
Venüs yıldızı.
Sessizlik Kilisedir!
Ruhun derinliğidir
Venüs...

...Ve de zavallı insan
Zavallı bir melektir.
Ve kuşkusuz yeryüzü
Kaybolmuş bir Cennet'dir.

Düş

Mayıs, 1919

Gidiyordum, binmiş
Üstüne bir teke'nin.
Yaşlı adam
Şunları dedi bana:
“Bu yoldan gideceksin.”
– Hayır öbür yoldan git
Diye haykırdı bana
Dilenci kılığına girmiş gölgem
– Bu öteki altından
Diyor elbiselerim.

Bir büyük kuğu bakıp
Bakıp da bana: “Benim ile gel!” diyor
Bir yılan ısırtıyor
Cübbemin eteğini.

Gözlerim gökyüzünde, düşünüyordum:
Yolum yok benim.
Son'un gülleri
Başlangıcın gülleri gibi
Sonum olacak benim.
Sis içinde değişime uğruyor
Ten ve şebnem.

Alıp götürüyor beni
Görklü, görkemli atım
Gün batarken kırlara
Dalgın, düşünceli yüreğim
“Bırak beni!” diye haykırıyor
Gözyaşları içinde.
Toprağa bırakıyorum onu
Hüzünle dolu.

Geldi
Kırışıklarla dolu gece
Ve gölgeler.

Ve yol birden aydınlandı
Tekemin ıııklı ve de maviye çalan gözleriyle.

DİĞER DÜŞ

1919

Kanatlanıp uçuyor bir kırlangıç
Uzak illere doğru!..

Şebnem çiçekleri var
Düşlerimin üstünde,
Ve yüreğim, dertli yüreğim
Dönüyor ha dönüyor
Ölüm'ün çocuklarını bindirdiği
Atlıkarınca gibi.
Ne çok isterdim zamanı
Bu ağaçların üstüne bağlamak
Kara gecenin kablosu ile
Ve ardından boyamak kanım ile
Anılarımın
Solgun kıyılarını!
Nice çocuklara kıydı Ölüm?
Hepsi de kucaklımdalar şimdi!

Bir kırlangıç geliyor
Uzak illerden!

MEŞE

1919

Sofu gölgenin altında, yaşlı çınar ağacı
Ömrümün göze suyunu aramak istiyorum
Ve çekip çıkarmak gölgemin çirkefinden
Şiirsel zümrütleri.

Atıyorum ağımı bulanık sulara
Çekiyorum ki bomboş.
Oysa karanlık vazomun çok derinliklerinde
Mücevherlerim var benim.

Daldır bağrıma kutsal yapraklarını
Ey yalnız, kimsesiz meşe!
Koy ruhuma tutkunu
Dingin ve gizli tutkunu.

Bu gençlik acısı da gelir geçer
Biliyorum! Ve kıvanç yeniden koyacak
Tacını yaralı şakaklarıma.
Ağlarım ulaşmasa bile
Ömrümün derinliklerinde harelenen
Bilinçsiz bir acının gizemli mücevherine.

Ama benim gizemli şu büyük acım
Senin de acındır ey ağaç,
Yıldızların bile acısıdır
Solan çiçeklerin bile.
Süzülüyor toprağa gözyaşlarım
Ve senin reçinelerin gibi
Gidiyor büyük ırmağın suyu üstünde,
Soğuk geceye doğru akan büyük ırmağın.

Ve bizler, bizler de akıyoruz
Ve ben de akıyorum, ve mücevherlerim de
Ve sen de, senin fizikötesi, görünmez
Meşe palamutlarıyla dolu dallarında.

Beni dertlerimle baş başa bırakma
İskelet dostum,
O yaşlı ve o sofı ağzın ile
Eski bir şarkı söyle bana
Toprağın karmakarışık sözcükleriyle,
Ezginin mavisıyla.

Atıyorum yeniden ağımı
Ömrümün gözesinin üzerine
Ağımı, şiirin beni bağladığı
Umut ipliklerinden örölmüş ağımı.
Uyumuş tutkuların çirkefinden
Sahte mücevherler oldu çekip çıkardığım.

Görüyorum, güz güneşinde
Kıpır kıpır kaynağımın suları
Ve işte kurtulup köklerinden
Benden uzaklara kaçıyor meşe.

DEFNE'YE YAKARIŞ

1919

Pepe Cienfuegos'a

Hüzünlü ve bulanık bir ufukta
Geliyordu yıldızlarla gebe gece.
Masalların sakallı büyücüsü gibi, ben
Ona taşlardan, çiçeklerden söz ediyordum.

Selvi'den, ısırgan'dan, sarmaşıktan öğrendim
Hüznün, kara sevdanın gizlerini
Yaseminden aldım düşün dersini
Zambaklar gibi, duru, şarkı söyledim.

Karanlıklarla dolu eski ormanda
Tüm derin ruhlarını göstermişlerdi bana
Bilgi yüklü yaşlı zeytinlikleri,
Seslerle, ıtırlarla esrik çamları,
Karınca yuvası kocamış kavakları,
Beyaz menekşeli yosunu göstermişlerdi.

İçini döküyordu her şey usulca yüreğime
Ürperip vınlayan ipek iplikler içinde:
Ölümsüz bir uyumun kumaşı gibi
Dalga ona durgunluğu giydirirken.

Lir'in ezgilerinde düş kuruyordu güller
Dokuyordu meşeler masalsı bir altını
Ve bodur ağaçların dinmeyen acısında
Bu sofı, kutsal ateşin sıkıntılarını
Söndürmeme karşı duruyorsunuz.

Oy kutsal defne, mümkünsüz ruh
Her zaman sessiz,
Her zaman soylu!
Aktar kutsal öykünü,
Derin ve özden bilgeliğini kulağıma!

Sessizlik meyveleri veren ağaç,
Öpüşler Efendisi, şarkılar büyücüsü,
Defne'nin doğurduğu yapraklardaki gül,
Apollon'un özsuı akıyor damarlarında!

Oy, eski bilgilerin büyük münecimi!
Acılara, ahlara karşı sağır ve dilsiz!
Ormanda tüm kardeşlerin haşır neşir benimle
Yalnız sensin bu ağırbaşlı şarkımı hor gören.

Oy, şarkının efendisi, düşünür müsün
Şairin gözyaşlarının boşuna aktığını?
Yoksa ay'la dolup taşan yaprakların
Yitirdi mi ilkyazın sevdasını.

İnen akşamın ince ve usul tatlılığı
Örtüyor köy yolunu, siyah şebnemi,
Köylü korkularını söylüyordu ardıçlar.

Çok iyi bilirim ben ormanın tutkusunu!
Yaprağın şarkısını, yıldızın şarkısını.
De bana, dağselvisi, uyur mu bir gün kalbim,
O arınmış ışığın sevecen kollarında.

Ben de bilirim ey gül, duyumsadığın lavtayı
Tellerini ölü yaşamımla bağladım, çektim.
Hangi kaynağa, gözeye terk edem onu,
Eski bir sevdayı terk eder gibi?

Şarkının gizini biliyorum, selvi;
Acı ve gece bizleri kardeş kıldı.
İçimizde saklıyoruz nice yuvaları,
Sen bülbül yuvasını, ben acı yuvasını.

Biliyorum sonsuz albenini zeytinlik
Kanın son damlasını Toprağa veriyorsun.
Senin gibi ben de damıtıyorum
Göğsüm'den düşüncenin
Kutsal
Yağmı!

Şarkılarınızla sizler kahrediyorsunuz beni;
Benim yitik şarkımı da buldurun bana.
Bağrımda yanan
Gece'de sonsuz bir çardak kuruyor
Karnı yıldızlarla dolu, ciddi, ilerleyerek.

GÜZ EZGİSİ

1920

Manuel Angeles'e

Altın bir acı var gördüklerimde.
Yürek dinliyor.

Nemli bir hüznün içinde
Diyor ki rüzgâr:
“Ben erimiş yıldızlardan yapıldım,
Sonsuzluğun kanından.
Uyuklayan derinliklerden
Duyumsuyor soluğum renkleri.
Gizemli bakışlarla yaralanmış, gidiyorum,
Acıları alıp götürüyorum
Görünmez kan baloncukları halinde
Saydam utkusuna doğru
Gece yüklü ölümsüz sevdanın.
Tanıyor beni çocuklar, biliyor beni.
Hüzünle dolup taşıyorum,
Şatoların, ecelerin masallarında.
Bir ılık kadehiyim ben, buhurdanıyım
Maviye düşen,
Ezgilerinin saydam mavisine
Düşen şarkıların.
Ruhumda kayboluyor görkemle
İsa'nın eti ve ruhu.
Karamsar ve de soğuk,
Akşamın hüznünü bölüşüyorum.
Yeryüzünün ölümsüz uyumuyum,
Sayısız ormanım ben.

İtiyorum düşlerin gemilerini
Bilinmeyene doğru

Ne sonumu, ne yazgımı bilmemek
Yalnızlık hüznüyle dolduruyor beni.”

Rüzgârın sesinde, sözlerinde
Derin zambakların tatlılığı var.
Uyuyor yüreğim, uyuyor
Şafağın hüzünlü kızılığında.

Bozkırın karanlık toprağı üstünde
Coşkusunu söylüyor bana börtüböcek:

“Bizim de nice çektiğimiz var
Bu yolun kıyısında.
Ormanların çiçeklerini biliriz,
Cırcırböceklerinin tek telli
Şarkısını biliriz,
Çaldığımız dilsiz lir’i biliriz,
Yürüdüğümüz bu gizemli yolu biliriz.
Ülkümüz ulaşmıyor yıldızlara,
Çünkü sade, yalın ve de duru:
Arılar gibi bal yapmak, yapabilmek
Güzel ses’e, ötüşe sahip olabilmek
Ya da kolayca yol alabilmek
Otların içinde
Ya da çocuklarımızı doyurmaya yetecek,
Çocuklarımıza süt vermeye yetecek
Göğüslere sahip olmak.

Ne mutlu uçanlara, kelebeklere
Giysisi ay renginde olanlara.
Ne mutlu gülleri budayıp
Ekin biçenlere!
Ne mutlu Ölüm’den kuşku duyanlara,
Cenneti olanlara,
Gönlünün istediğı, canının çektiğı

Yerde, sonsuzlukta
Rüzgârı esenlere!
Ne mutlu utkuyu edinenlere, güçlülere
Asla yakınmayan, ağlayıp sızlanmayanlara
Utkulu bir gülüşle
Aziz Fransisco kardeşi
Kutsayanlara.
Çok acılar, çok acılar çekiyoruz biz
‘Bu yollarda’.
İrmağın kavakları neler söyleyecekti
Bilmek isterdik.”

Bu anda, akşamın dilsiz acısı içinde
Yanıtladı onları yolun tozu:
“Ne mutlu, ey börtüböcek, sizler ki
Hep kendinizin bilincinde oldunuz
Biçimler ve tutkular
Ve yanan ocaklar.
Güneşte eriyorum
Ben yolların gezgini
Ayrımına vardığım zaman gün ışığının
Yorgun, uykulu seriliyorum toprağa.”

Ağlıyor börtüböcek. Ağaçlar
Başlarını, düşünceli, sağa sola sallayıp
Diyorlar: “Kabulü mümkünsüz gök,
Çocuklarım, sana kavuşmak umudumuz.
Kartallar gibi olmak isterdik,
Yıldırımın bizi çarptığı şu anda.
Gökyüzü yalnızca kartallarındır.”
Ve yanıtlıyor uzak kartal:
“Hayır, benim değil bu gökyüzü.
Bu gökyüzü onu dolduran

Parlak ışıklar altında.”
Yıldızlar: “Bizim de değil ki o.
Aramızda, ama gizlenmiş.”
Ve de karanlık mesafe: “Gök, umuttur
Umudu kuşağında saklayan.”
Ve umut, usulca loş barınağından:
“Beni yaratan sensin, ey yürek.”
Ve yürek:
“Aman Allahım!”
Güz yapraksız bıraktı
Kıyının kavaklarını.
Uyutuyor şu yaşlı gümüşte
Yolun tozunu.
Börtüböcek, uykulu
Toprağın diplerindeki
Soğuk oyuklarına dalıyorlar.
Kartal kayboluyor dağda.
Diyor ki rüzgâr: “Ölümsüz ezgiyim ben.”
Yoksul beşiklerin kıyısından
Ninnileri geliyor anaların
Ve de iniltileri sürülerin ahırdan.

Gördüğümün ıslak manzarası
Tıpkı bir gökkuşağı gibi yansıtıyor
Çağların düşünceli gözlerinin
Bıraktığı ciddi kırışıkları.
Dinlenirken yıldızlar
Uykulu gökte,
Ülküsünü uzakta gören kalbim
Şaşıyor:
“Hay Allah!”
Bu Allah duamın ulaşacağı Allah mı?
Kim benim Tanrım?

Niçin umudumuz uykuya yatmış?
Bu duygusal çöküş niçin
Niçin bütün bir göğü kapsayan gözler
Kapanıyor?

Bu yaşlı görünümün üstünde tüten ocakta
Çığlık atmak istiyorum
Hıçkırıp ağlamak istiyorum, börtüböcek
Nasıl ağlarsa yazgısına,
İnsanın yararını,
Irmağın kavak ağaçları gibi mavi ve sonsuz
Aşk dile getirerek.
Yüreklerin laciverdi
Güçlerin laciverdi
Sen ey içimdeki gök,
Büyük anahtarı ellerim arasına koyabilen
Gök
Sonsuzluğun kapısı.
Ölüm karşısında kılı kıpırdamayan
Sevdayla ve şiirlerle kaplı
Tıpkı bir ağaç gibi yıldırım
Üstüme çekmeli miyim
Ve yapraksız, çığlıksız mı kalayım.
İşte alnımda beyaz güller
Ve şarap'la dolup taşan kadehim.

GECE'DE

1919

Ürkmüşüm
Ölü yapraklardan
Ve korkuyorum
Şebnemlerle yunmuş çayırlardan.
Uyuyacağım
Beni uyandırmazsan eğer
Yanında bulacaksın donmuş yüreğimi.

Uzaklardan gelen
Bu sesler de ne?
Sevda. Camlar üzerindeki rüzgâr,

Aşkım!
Şafağın mücevherlerini
Taktım boynuna
Niçin yol kıyısında
Bırakıp gitti beni?
Eğer beni terk edersen
Kuş ağlar
Ve yeşil asma
Şarap vermez.

Uzaklardan gelen
Bu sesler de ne?
Sevda.
Camlar üzerinde rüzgâr,
Aşkım!

Oy benim güzel
Kar sfenksim
Nerden bileceksin ki
Gün doğumunda nice
Kutsadım seni,
Bardaktan boşanırcasına
Yağmur yağarken
Ki kuru dalların üstünde
Yuvalar bozulurdu!

Uzaklardan gelen
Bu sesler de ne?
Sevda.
Camlar üzerinde rüzgâr,
Aşkım!

YUVA

1919

Bu hüznü anlarda
Nedir gördüğüm?
Yıldızlı ve çiçekli ormanlarımı
Kimlerdir budayan oy?
Ürperen gümüş aynada
Nedir gördüğüm?
Irmakların suyuyla
Seherin bana sunduğu nedir?
Fikrin hangi büyük karaağacı
Yarılmış ormanlarımda?
Hangi sessizlik yağmurudur bu
Beni ürperten
Hüznü yamaca ölü aşkı
Bırakmış isem eğer
Hangi böğürtlenler gizliyor sizi
Yeni doğuş?

BAŞKA ŞARKI

1919 Güz'ü

Sonsuz'a dek bozuldu düş!

Yağmurlu şu akşamda yüreğim

Ağaçlardan yağan

Güz acısını

Öğreniyor şimdi.

Ölen şu doğa görünümünün

Tatlı hüznü içinde

Kırıldı çılgınlıklarım.

Sonsuza dek bozuldu düş.

Sonsuza dek! Ey Tanrım!

Kar yağıyor

Yaşantımın

Issız tarlası üstüne

Ve uzaklarda yürüyen

Umut

Kaymaktan, kaybolmaktan korkuyor.

Oy! Bana diyor ki su

Sonsuza dek bozuldu düş!

Sonsuz mu ki acaba düş?

Sis düşler kurduruyor

Sis dediğin nedir ki

Kar yorgunluğundan başka.

Bana yeniden diyor ki şarkım

Sonsuza dek bozuldu düş.

Ve yağmurlu şu akşamda yüreğim

Ağaçlardan yağan

Güz acısını öğreniyor

Öğreniyor şimdi.

TEKE

1919

Keçi sürüsü geçti
Dere suyunun kıyısından.
Düşsel bir erinçle dolu
Gül ve safir yüklü bir akşamda
Keçilere kılavuzluk eden
Koca tekeye bakıyorum.

Merhaba, ey dilsiz iblis!
En coşkulu
Hayvansın sen
Kösnü cehenneminin
Ten cehenneminin
Gizemli yarattığı...

Sakalında
Ve de geniş alnındaki
Bu ne yaman güçtür
Katı Don Juan!
Bu ne Mefisto bakışı
Bu ne tutkulu bakış!

İblisler alayınla
Kırlara gidiyorsun,
Bir hadımağası gibi
Oysa bir sultansın sen!
Cinselliğe, sevişmeye
Susuzluğun
Hiç dinmiyor
Tam da baban
Pan gibisin
Onun çırağı gibisin!

Usul adımlarla
İzliyor seni keçi,
Kendi halinde, sevdalı.
Eski Yunanistan
Anlıyor seni.

Kutsal efsanelerden geldin sen,
Arık çilekeşler ve Şeytan,
Kara taşlar ve kocaman haçlar,
Evcil aslanlar
Ve derinliklerinde senin
Kösnü ateşleri fışkırttığın
Mağaralar!

Ey boynuzlu teke
Yiğit sakallı teke!
Ortaçağ dünyasının kara temsilcileri!

Filomnedes'in yanında doğdunuz
Denizin sofu köpüğü arasında,
Ki dudaklarınız okşamada denizi
Yıldızlar dünyasının şaşkınlığı altında.

Güllerle dolu ormandan geliyorsunuz
Ki ormanda ı ışık kasırgadır
Ve Anacreonte çayırları
Ölümsüzlüğün kanıyla yunmuştur.

Ey tekeler, geçmiş soyun
Değişimisiniz
Sizler
Eski su tanrılarısınız.
Yeryüzündeki bütün hayvanlardan çok
Sizsiniz saçıp savuran
Kızoğlankız şehveti.

CANTE JONDO ŞİİRİ

POEMA DEL CANTE JONDO

Üç Nehrin Küçük Balad'ı

Salvador Quintoros'a

Portakallar, zeytinler içinden akar
Guadalkivir nehri.
Kardan buğdaya iner
Gırnata'nın iki ırmağı.

*Oy, gitti
gelmez sevdam!*

Guadalkivir nehrinin
sakalı nar çiçeği.
Biri ağlar, biri kanar
Gırnata ırmaklarının.

*Oy, sevdamı
yel alıp gitti!*

Sevilla'da bir yol var
yelkenli gemiler için;
Ama Gırnata suyunda
Yalnız acı kürek çeker.

*Oy gitti
gelmez sevdam!*

Guadalkivir’de bir yüksek kule,
yel eser portakal ağaçlarında.
İki küçük kuledir, ölü,
Daura ve Genil* göller üstünde.

*Oy, sevdamı
yel alıp gitti!*

Kim derdi su götürsün
çığlıkların parıltısını!

*Oy, gitti
gelmez sevdam!*

Endülüs, denizlerine
portakal çiçeği ve zeytin taşı.

*Oy, sevdamı
yel alıp gitti.*

* Daura ve Genil: Gırnata kentindeki iki dere (E.A.).

Çingene Siguiriya'sı*

Carlos Morla Vicuna'ya

MANZARA

Açılıp kapanıyor
yelpaze gibi
zeytinlik.
Yukarda devrik bir gök
ve soğuk yıldızlar yağmuru
karanlık.
İrmağın kıyısında
titriyor saz ve gölge.
Buruşuyor gri hava.
Ağır
çıgıllıklar
zeytin ağaçlarında.
Karanlıkta uzun kuyruklarını
sallayan
tutsak kuşlar.

(*) Türkülerde kullanılan bir şiir türü ve bir halk dansının adı (E.A.).

GİTAR

Başlıyor
gitarın gözyaşı.
İlk sabahla
kırılıyor kadehler.
Başlıyor
gitarın gözyaşı.
Susturmaya çalışma
nafile.
Susturmak
mümkünsüz.
Tekdüze bir gözyaşı bu
suyun gözyaşı gibi,
rüzgârın gözyaşı gibi,
kar üstündeki rüzgârın.
Susturmak
mümkünsüz.
Ağlıyor
uzak şeyler üstüne.
Güneyin
beyaz kamelyaları özleyen
kızgın kumu.
Hedefsiz oku ağlıyor,
yarınsız akşamı ağlıyor,
dalda ölen
ilk kuşu ağlıyor.
Oy gitar, oy!
Oy beş kılıçla
amansız yaralanmış yürek.

ÇIĞLIK

Dağdan dağa gidiyor
çığlığın
çizdiği eğri.

Mavi gecede
zeytinlikten başlayan
kara bir gökkuşağı.

Heyy!

Bir keman yayı gibi
titreştirdi çiçek
rüzgârın uzun tellerini.

Heyy!

(Mağaralarda yaşayan insanlar
çıkarıyorlar gözlerini.)

Heyy!

SESSİZLİK

Duy sessizliğı oğlum
bu sessizlik büküm büküm.
Yankılar ve vadiler
yuvarlanır içinde,
alınları
toprağı eğıdirir.

SİGUİRİYA’NIN GEÇİŞİ

Siyah kelebeklerin arasından
geçiyor esmer güzeli
beyaz bir sis yılanı
yanında.

*Işık toprağı,
toprak göğü.*

Yerine ulaşamayan
bir ezginin ürpertilerine zincirli;
gümüş bir yüreği var
ve sağ elinde bir hançer.

Nereye gidiyorsun
böyle başsız bir ezgiyle?
Kireç ve zakkum acını
hangi ay devşirecek?

*Işık toprağı,
toprak göğü.*

GEÇİŞ'TEN SONRA

Uzak bir noktaya bakıyor
çocuklar.

Mumlar sönmüyor.
Kör kızlar
sorguya çekiyorlar ay'ı,
gözyaşlarından sarmallar
yükseliyor havada.

Irak bir noktaya
bakıyor dağlar.

VE DAHA SONRA

Zamanın yarattığı
labirentler
kaybolup gidiyorlar.

(Yalnızca
çöl kalıyor.)

Arzunun pınarı
yürek
kaybolup gidiyor.

(Yalnızca
çöl kalıyor.)

Tan yânlıgısı
ve öpücükler
kaybolup gidiyor.

Yalnızca
çöl kalıyor.
Dalga dalga
çöl.

Solea * Şiiri

Jorge Zalamea'ya

Büyük
gecelerdeki
kuru toprak,
sessiz toprak.

(Zeytinlikte rüzgâr,
dağda rüzgâr.)

Yaşlı toprağı
kandil
ve hüznün.
Derin sarmıçlardaki
toprak.
Ölümün gözsüz olduğu,
okların uçtuğı
toprak.

(Yollarda rüzgâr
kavaklarda serin yel.)

(*) Solea: Dans sırasında söylenen içli bir Endülüs türküsü (E.A.).

KÖY

Boz tepenin üstünde
bir haç.
Duru su
ve yüz yıllık zeytinler.
Dar sokaklarda
beli bükük adamlar,
ve kuleler üstünde
dönen fırıldaklar.
Gözü yaşlı Endülüs'te
ey kaybolmuş köy!

HANÇER

Giriyor yüreğe
hançer.
Kıraç toprağa giren
saban demiri gibi.

Hayır.
Etime saplama hançeri.
Hayır.

Yakıyor alev alev
korkunç derinlikleri
gün ışığı
gibi hançer.

Hayır.
Etime saplama hançeri.
Hayır.

KAVŞAK

Doğu rüzgârı;
bir sokak lambası
ve bir de hançer
yürekte.
Vınıyor
gergin bir
ip gibi sokak,
kocaman bir sinek gibi
vınıyor.
Her yandan
yürekteki hançeri
görüyorum
ben.

OY!

Selvi gölgesi salıyor
rüzgâra çığlık.

(Bırakın beni tarlada, gidin,
bırakın ağlayayım.)

Her şey paramparça oldu
sessizliğin dışında.

(Bırakın beni tarlada, gidin
bırakın ağlayayım.)

Korlar ısıyor
ışsız ufku.

(Önceden de söyledim,
bırakın beni tarlada, gidin,
bırakın ağlayayım.)

HAYRET

Ölmüş, sokakta kalmış
yüreğinde bir bıçak.
Kimse bilmiyordu, kimdi.
Nasıl da titriyordu sokak feneri!
Anam!
Nasıl da titriyordu
sokak fenerinin ışığı!
Gün doğumuydu.
Ama artık kimse yoktu
gözlerinde,
kaskatı kesilmiş havada.
Ölmüş, evet, ölüsü sokakta kalmış
göğsündeki bıçakla,
kimse bilmiyordu, kimdi.

SOLEA

Kız, kara tüller içinde
dünya ne k   km  , diyor,
yürek ne b   km  , diyor.

Kız kara tüller içinde.

Bu tatlı k lp ağrıları,
bu feryat da esen yelin akışıyla
kaybolup gider, diyor.

Kız kara tüller içinde.

Balkonu açık bıraktık
gün do unca gökyüzü
içeri aksın diye.

Oy! oy!..

Kara tüller içindeydi!

MAĞARA

Uzun hıçkırıklar
çıkıyor mağaradan.

(Kırmızı üstünde
mor.)

Uzak ülkeleri
anımsıyor çingene.

(Yüksek kuleler,
gizemli adamlar.)

Kesik sesinde
gidiyor gözleri.

(Kırmızı üstünde
kara.)

Ve kireç beyazı mağara
titriyor altının içinde.

(Kırmızı üstünde
beyaz.)

KARŞILAŞMA

Ne sen, ne ben
karşılaşmaya
hazır değiliz.
Sen... biliyorsun nedenini.
Ne kadar sevmiştim onu!
Şu yolu izle.
Ellerim
çivilerle
delik deşik.
Nasıl kanıyor
görmüyor musun?
Ardına bakmadan
usul usul git
ve benim gibi sen de
Aziz Cayetano'ya dua et,
çünkü ne sen, ne de ben
karşılaşmaya hazır değiliz.

SEHER

İlk sabahta
Kurtuba anları.
Gırnata'da
seher anları.
Yaslı, usul arkıyı,
solea'yı dinlerken
ağlayan bütün kızlar
sizi duyuyor.
Aşağı Endülüs'ün,
yukarı Endülüs'ün
genç kızları,
İspanya'nın kızları,
ayakları küçük,
etekleri ürperen,
bütün yol kavşaklarına
ışıklar koyan kızlar.
Oy! sabahın
Kurtuba anları,
seherde
Gırnata anları!

Francisco Iglesias'a

OKÇULAR

Karanlık okçular
Sevilla'ya yaklaşıyor.

Guadalkivir açık.

Gri geniş şapkalar
uzun ağır harmaniler.

Oy Guadalkivir!

Uzak ülkelerden geliyorlar
acılı ülkelerden.

Guadalkivir açık.

Bir labirente gidiyorlar
Sevda, kristal ve taş.

Oy Guadalkivir!

(*) "Ok" anlamına da gelen, ayinlerde okunan kısa şiir. (E.A.).

GECE

Mum, kandil,
fener ve ateşböceği.

Saeta
takımyıldız'ı.

Titriyor
altın çatı pencereleri
ve sallanıyor şafakta
üstüste konmuş haçlar.

Mum, kandil,
fener ve ateş böceği.

SEVİLLA

Sevilla bir kuledir
usta okçularla dolu.

*(Sevilla’da yaralanır insanlar.
Kurtuba’da ölürler.)*

Uzun uyumları
başakta buğdaylar gibi
tutan kent,
saran bir kent labirentler misali.
Alev alev
asma filizleri gibi.

(Sevilla’da yaralanır insanlar.)

Göğün kemeri altında
berrak ovanın üstünde,
atar yiğit okunu
ırmağının

(Kurtuba’da ölürler.)

Çıldırır ufuk onu,
şarabına Don Juan’ın burukluğunu,
Dionysos’un yetkinliğini
katar.

*(Sevilla’da yaralanır insanlar
Kurtuba’da ölürler.)*

ALAY

Geliyorlar dar sokaktan
acayıp Tekboynuzlular:¹
Hangi kırdan,
hangi efsane ormanından?
Yakından bakılınca
müneccimleri andırıyorlar.
Olağanüstü Merlin'ler²,
Ecce Homo³,
büyülü Durandarte⁴.
Öfkeli Orlando⁵.

-
- 1) Adı efsanelerde geçen, gövdesi at, başı at ya da geyik başı şeklinde, tek boynuzlu hayvanlar, Licorne'lar.
 - 2) Merlin: Adı Bröton masallarında geçen büyücü kadın.
 - 3) Ecce Homo: Latince "İşte İnsan" anlamına gelen söz. İsa'yı başında dikenli taçla gösteren resim.
 - 4) Fransızların destan kahramanı Roland'ın büyülü kılıcı.
 - 5) Orlando: İtalyanların destan kahramanı.

GEÇİŞ

Kocaman bir lâle gibi
açılmış
Kabarık etekli erden kız,
yalnızlığın erden kızı.
Işıklı geminin üstünde
gidiyorsun
yüksek gelgitiyle
kentin,
bulanık saeta'lar
ve billur yıldızlar arasından.
Kabarık etekli erden kız
gidiyorsun
denize dek
sokağın ırmağıyla!

SAETA

Yahudiye zambağıyken
İspanya karanfiline
dönüşen
esmer İsa.

Bakın, geliyor işte!

İspanya.
Berrak ve karanlık gök,
yanık toprak,
suyun içlerine çok yavaş
aktığı çukurlar.
Uzun saçları kavruk,
elmacık kemikleri çıkık,
gözbebekleri beyaz,
esmer İsa.

Bakın, gidiyor işte!

BALKON

Saeta'lar şakıyor

Lola.

Çevresinde

boğa güreşçileri.

Berber

kapının önüne çıkmış,

şarkıyı izliyor

başıyla tempo tutarak.

Fesleğenle

naneler arasında

şarkı söylüyor Lola.

Hani havuzda

hep kendine bakıp duran

şu Lola.

SEHER

Aşkın gözü körse
saeta atanlar da
kör.
Yeşil gecenin üstünde
saeta'lar
sıcak süsen
izleri bırakıyorlar.
Yarıyor
mor bulutları ay
ve çiylele doluyor
ok sadakları.
Aşkın gözü körse, oy,
saeta atanlar da
kör!

Petenera* Grafiği

Eugenio Montes'e

ÇAN

Büyük Çan

Sarı

kulede

cenaze çanı çalıyor.

Sarı

rüzgârın üstünde

açılıyor çan sesleri.

Sarı

kulede

susuyor çan.

Gümüş pruvalar yontuyor

tozun içinde rüzgâr.

(*) Petenera: Sekiz heceli dörtlüklerden oluşan İspanyol halk şarkısı (E.A.).

YOL

Portakal bahçesinin
dinlenen göğünde
bu yas tutan yüz atlı
nereye gider böyle?
Ne Kurtuba'ya giderler
ne Sevilla'ya.
Ne de denizin ardından
iç çeken Gırnata'ya.
Bu uykulu atlar onları
çarmıhın labirentine götürecekt,
şarkı'nın titrediği labirente.
Yedi pişmanlıklarıyla çivili,
portakal bahçesinin
Endülüslü atlıları
nereye gider böyle?

ALTI TEL

Ağlatır düşleri
gitar:
Yitik ruhlar
özgürlüğe kavuşur
onun yuvarlak
ağzından.

Tarantula örümceği misali
büyük bir yıldız örer
kara tahta sarnıcında
dalgalanan ahları
avlamak için.

RAKS

Petenera bahçesinde

Beyazlar giymiş
altı ingene dilberi
oynuyor
bahçenin gecesinde.

Başlarında krapon kâğıdından
ve rezenelerden yapılmış
elenkler,
bahçenin gecesinde.

Kavrulmuş karanlığı
yazıyor
sedef dişleri
bahçenin gecesinde.

Uzıyor ve göğe
vuruyor
mor gölgeleri,
bahçenin gecesinde.

PETENERA'NIN ÖLÜMÜ

Beyaz evde ölüyor
erkeklerin yıkımı.

*Yüz midilli, küçük at koşuyor
Binicileri ölmüş.*

Ürperen yıldızları altında
gaz lambalarının
yanardöner etekliği titriyor
bakır kalçalarının arasında.

*Yüz midilli küçük at koşuyor.
Binicileri ölmüş.*

Sisli ufuktan
saçaklı uzun gölgeler gelir
ve kırılır bir gitarın
bam teli

*Yüz midilli küçük at koşuyor.
Binicileri ölmüş.)*

TİZ PERDEDEN

Oy, çingene türküsü!
oy, Petenera oy!
Cenazende uslu küçük kızlar
yoktu.
Ölü İsa'ya
saçlarını veren kızlar
ve bayram günlerinde
başlarına oyalı beyaz yazma
örtünen kızlar.
Cenazende bir yığın
kuşkulu insan vardı.
Kafalarıyla değil
yüreleriyle düşünen insanlar,
küçük dar sokaklarda
gözyaşları içinde
tabutunun ardından gelen insanlar.
Oy, çingene türküsü!
Oy, Petenera oy!

“DE PROFUNDIS”*

Uyuyor yüz âşıklar
kuru toprağın altında
uyuyor hiç uyanmadan.
Kırmızıdır
Endülüs’ün yolları,
Kurtuba’nın
zeytinlikleri yeşil,
yüz haç dikmişler zeytinliklere
onların anısına.
Uyuyor yüz âşıklar
hiç uyanmadan.

(*) Ölülerin ardından okunan bir dua bu sözlerle başlar. Latince “Derinlerden” anlamına geliyor (E.A.).

UĞULTU

Sarı
kulelerde
yas çanları çalıyor.

Sarı
rüzgârlar üstünde
açılıyor çanların sesleri.

Başında
solgun portakal çiçeklerinden
örülmüş taç,
ölüm gidiyor bir yoldan
şarkılar söyleyerek,
beyaz kemani üstüne
şarkılar söyleyerek.

Sarı kulelerde
susuyor çanlar.

Gümüş pruvalar yontuyor
tozun içinde rüzgâr.

İki Genç Kız

Maximo Quijano'ya

L O L A

Portakal ağacının altında
kundak bezlerini yıkıyor Lola.
Sesi menekşe renginde,
gözleri yeşil.

Oy! çiçekli portakallar
altında sevda!

Küçük derenin suyu
güneş doluydu,
bir serçe ötüyordu
zeytin dalında.

Oy! çiçekli portakallar
altında sevda!

Boğa güreşçileri gelecek sonra,
bütün sabunu
bitirdiği zaman Lola.

Oy! çiçekli portakallar
altında sevda!

AMPARO

Nice yalnızsın evinde
Amparo,
beyazlara bürünmüş!

(Yaseminle sümbülün
arasında Ekvator.)

Avlundan gelen
o canım fıskiye seslerini
ve kanaryanın sarı, usul
cıvıltısını dinliyorsun.

Akşam, selvilerin kuşlarla
titrediğini görüyor,
gergefine yavaş yavaş
harfler işliyorsun.

Nice yalnızsın evinde
Amparo,
beyazlara bürünmüş!

Nasıl da güç
Amparo
sana seni sevdiğimi söylemek!

Flamenco Nakışları

*Firavun soyundan gelme,
“Jerez”li Çocuk”
Manuel Torres’e*

SILVERIO FRANCONETTI’NİN PORTRESİ

Yarı İtalyan,
yarı Flamenco
nasıl mı şarkı söylerdi
bu Silverio?
Bizim limonumuzla
İtalya’nın ağır balı
akıyordu şarkılarının
yanık havasından.
Çılgılığı korkunçtu.
Yaşlıların söylediğine göre
o şarkı söylerken
saçlar diken diken olur,
aynaların sırları dökülürmüş.
Hem bir yaratıcı oldu
hem bir bahçıvan.
Küçük evler yarattı
sessizlik için.

Şarkılarının ezgisi
şimdi yankılarla uyuyor.
Uyuyor, kesin, yalın.
Uyuyor son yankılarla!

JUAN BREVA

Gövdesi dev gövdesi,
sesi çocuk sesiydi
Juan Brevanın.
Emsali yoktu hançeresinin.
Şarkı söylediği zaman
söylediği şarkı değil de sanki
gülücüğünün ardından akan
acının ta kendisiydi.
Uyuşuk Malaga'nın
limon ağaçlarını çağırıştırır
ve yanık havalarında
deniz suyu tadı vardır.
Homer gibi
şarkısını gözleri kör söylerdi.
Sesinde ışıksız denizden
ve sıkılmış portakaldan
bir şeyler vardı.

KAHVEDE KONSER

Billur lambalar,
yeşil aynalar.
Karanlık sahnede
ölümle sohbeta girmiş
dilber Parrala.
Alev
gelmiyor,
yeniden çağırıyor alevi.
Halk
hıçkırıyor.
Ve yeşil aynalarda
uzun ipek etekler
kıpır kıpır.

AĞIT

Miguel Benitez'e

*Siyah gökte
ateş sarısı yılanlar.*

Gözlerle geldim dünyaya
ve işte kör gidiyorum.
Yüce acıya katlanan Efendimiz!
Hem sonra,
bir kandille bir yorgan
yerde.

İyilerin gittiği
yere gitmek istedim.
Ve işte geldim, Tanrım!..
Ama ardından,
bir kandille bir yorgan
yerde.

Küçük sarı limon
limon ağacı.
Küçük limonları
rüzgâra atın.
Bilirsiniz!.. Ardından,
evet, ardından,
bir kandille bir yorgan
yerde.

*Siyah gökte
ateş sarısı yılanlar.*

BÜYÜ

Kör bir Denizanası gibi
büzülmüş el
kandilin
dertli gözü.

Sinek ası.
Haç makas.

Günnüğün beyaz dumanı
üstünde, onda
köstebeksi bir şeyler var,
kelebeği de andırır gibi.

Sinek ası.
Haç makas.

Nasıl da sarmış, değil mi
görünmez bir yüreği?
Rüzgârda
yansıyan bir yüreği.

Sinek ası.
Haç makas.

ANIMSATMA

Ölünce
gitarımla gömün beni
kumun altına.

Ölünce
tatlı naneyle
portakallar arasında.

Bir fırlıdağa
gömseniz de olur
beni, ölünce.

Ölünce!

Pilar Zubiaurre'ye

MALAGUENA*

Giriyor meyhaneye
çıkıyor
meyhaneden ölüm.

Arap atlar
ve uğursuz adamlar geçiyor
gitarın
derin yollarından.

Tuz kokusu,
dişi kan kokusu var
bir kumsalın
sıcak sümbüllerinde.

Giriyor meyhaneye,
çıkıyor
meyhaneden ölüm,
giriyor
ve çıkıyor.

(*) Malaga yöresine özgü türkü (E.A.).

KURTUBA MAHALLESİ

Gece Nakaratı

Evde, saklanıyorlar
yıldızlardan.
Çöküyor gece.
İçerde ölü bir kız çocuğu,
saçlarına
kırmızı bir gül gizlenmiş.
Pencerenin parmaklıklarında
altı bülbül ağlıyor kıza.

Göğüs geçiriyor insanlar
açık gitarlarıyla.

RAKS

Yürüyor raks ederek
Sevilla sokaklarında Karmen.
Saçları beyaz,
gözbebekleri parlak.

Kızlar,
perdeleri çekin!

Başında
sarı bir yılan çöreklenmiş,
raks ederken
eski âşıklarını düşünüyor.

Kızlar,
perdeleri çekin!

Sokaklarda kimseler yok
ama dikkatle bakınca, ötelerde,
eski dikenlerini arayan
Endülüslü yürekler görürsünüz.

Kızlar,
perdeleri çekin!

Altı Kapris

Regino Sainz de la Maza'ya

GİTARLI BULMACA

Yuvarlak
yol kavşağında
raks ediyor
altı kız.
Üçü et'ten,
üçü gümüş'ten.
Dünkü düşler
arayıp buluyor kızları
ve birbirleriyle bağlı tutuyor
altın Polifemos* onları.
Gitar!

(*) Polifemos: Yunan efsanesindeki dev. Tepegöz. Deniz tanrısı Poseidon'la bir su perisinden olma. Ülis ve arkadaşlarını, mağarasında yemek için birbirlerine bağlamıştı (E.A.).

KANDİL

Kara kara düşünüyor
kandilin alevi, oy!

Bir Hint fakiri gibi
bakıyor altın yüreğine
ve sıvışıp gidiyor, düşler kurarak,
rüzgârsız atmosferden.

Harlı leylek
dalıyor yuvasından
kocaman gölgelere
ve yaklaşıyor, titreyerek,
ölü küçük çingene çocuğunun
yuvarlak gözlerine.

ÇALPARA

Çalpara.

Çalpara.

Çalpara.

Çın çın öten böcek.

Avcunun

örümceğinde

büküyorsun kıvrır kıvrır

sıcak havayı

ve boğuluyorsun

tahta

ses titreşiminde.

Çalpara.

Çalpara.

Çalpara.

Çın çın öten böcek.

KAKTÜS

Vahşi Laoconte.*

Yarım ay altında
ne kadar da güzelsin!

Çoğalmış oyuncu.

Rüzgârı tehdit ederken
ne kadar da güzelsin!

Atis** ve Dafne***
tarifsiz acımı
biliyor.

(*) Laoconte: Truva kentinde, Apollon tapınağının rahibi.

(**) Atis: Frigyalı çoban.

(***) Dafne: Apollon'un âşık olduğu su perisi.

AGAVE*

Taş kesilmiş ahtapot

Dağların beline
kül kemerler kuşatır,
ışıl ışıl dişler koyarsın
geçitlere.

Taş kesilmiş ahtapot.

(*) Agave: Pita da denilen, nergisgillerden bir Amerika bitkisi (E.A.).

HAÇ

Haç.
(Yolun
son noktası.)

Yansıyor ark suyunda haç.
(Nokta noktalar.)

Sivil Koruma Yarbayı Sahnesi

SANCAK ODASI

YARBAY. Ben Sivil Koruma yarbayı

ÇAVUŞ. Evet efendim.

YARBAY. Aksini kimse söyleyemez.

ÇAVUŞ. Söyleyemez efendim.

YARBAY. Üç yıldızım ve yirmi madalyam var.

ÇAVUŞ. Evet efendim.

YARBAY. Kardinal-başpiskopos yirmi dört mor püskülüyle selam-
ladı beni.

ÇAVUŞ. Evet efendim.

YARBAY. Ben yarbayım. Ben yarbayım. Sivil Koruma yarbayıyım
ben.

*(Puro kutusunun üstündeki resimde Romeo ile Juliette, gök mavisi,
beyaz ve yaldızlı, tütün tarlasında kucaklaşıyorlar. Asker denizaltı
gölgeleriyle dolu bir tüfeğin namlusunu okşuyor. Dışardan bir ses)*

Ay, ay, ay, ay,

zeytin zamanı.

Cazorla kulesini gösteriyor,

Benameji kulesini saklıyor.

Ay, ay, ay, ay.

Bir horoz ötüyor ayda.

Bay belediye başkanı,

kızlarınız aya bakıyor.

YARBAY. Kim o?

ÇAVUŞ. Bir çingene.

*(Çingenenin katırının bakışı kararır, Sivil Koruma yarbayının küçük
gözleri büyür.)*

YARBAY. Ben sivil koruma yarbayıyım.
ÇAVUŞ. Evet efendim.
YARBAY. Sen kimsin?
ÇİNGENE. Bir çingeneyim.
YARBAY. Çingene dediğin de ne?
ÇİNGENE. Ne isterseniz o.
YARBAY. Adın ne?
ÇİNGENE. Adım bu.
YARBAY. Yani, ne?
ÇİNGENE. Çingene.
ÇAVUŞ. Ben buldum bunu ve hemen size getirdim.
YARBAY. Nerdeydin?
ÇİNGENE. Irmakların köprüsünde.
YARBAY. Hangi ırmaklardan söz ediyorsun?
ÇİNGENE. Bütün ırmaklardan.
YARBAY. Ne yapıyordun köprüde?
ÇİNGENE. Targın bir kule.
YARBAY. Çavuş!
ÇAVUŞ. Buyurun Sivil Koruma yarbayım.
ÇİNGENE. Uçmak için kanatlar icat ettim, uçabiliyorum.
Dudaklarımda kükürt ve gül.
YARBAY. Ya!
ÇİNGENE. Uçmak için kanada gereksinimim yok aslında. Kanımda bulutlar ve yüzükler var.
YARBAY. Bak hele!
ÇİNGENE. Ocak ayında portakal ağacım çiçek açar.
YARBAY. Kasılmış; Yaaaa!
ÇİNGENE. Karın altında portakallarım olur.
YARBAY. Yaaaa! Pun, pin, pam.
(Düşüp ölür. Sivil koruma yarbayının tütün ve sütlü kahveden ruhu pencereden çıkar.)
ÇAVUŞ. İmdaat!
(Kışlanın avlusunda dört sivil koruma çingeneyi dövmektedir.)

DÖVÜLEN ÇİNGENENİN ŞARKISI

Yirmi dört tokat,
Yirmi beş tokat;
Sonra da, bu akşam, anam
Gümüş kâğıda kor beni.

Yolların muhafızı
Bir yudum su ver bana.
Balıklarla, gemilerle su.
Bir yudum, su, su, su, su.

Sen, odası yukardaki
Muhafızlar komutanı!
İpek bir mendilin yok mu?
Ver de yüzümü sileyim.

5 Temmuz 1925

Acı ile Konuşma

KIR

BİR SES:

Acı.

Avlunun zakkumları.

Acı badem yüreği.

Acı:

(Geniş şapkalı üç delikanlı gelir.)

BİRİNCİ DELİKANLI. Gecikeceğiz.

İKİNCİ DELİKANLI. Akşam oluyor.

BİRİNCİ DELİKANLI. Bu da ne?

İKİNCİ DELİKANLI. Peşimizden geliyor.

BİRİNCİ DELİKANLI *(yüksek sesle)*. Acı!

İKİNCİ DELİKANLI *(bağırarak)*? Acı!

ACI *(uzaktan)*. Geliyorum.

(Duraklama.)

BİRİNCİ DELİKANLI. Ne güzel zeytin ağaçları!

İKİNCİ DELİKANLI. Gerçekten güzel.

(Uzun bir sessizlik)

BİRİNCİ DELİKANLI. Gece karanlıkta yürümekten hoşlanmıyorum.

İKİNCİ DELİKANLI. Ben de.

BİRİNCİ DELİKANLI. Geceleri uyunur.

İKİNCİ DELİKANLI. Haklısın.

(Endülüis yazı'nın kurbagaları ve cırcır böcekleri.)

Acı ellerini beline, kemerine sokmuş, yürüyor.)

ACI. Oy! oyy!

Ölümü sorguladım.

Oy! oyy!

BİRİNCİ DELİKANLI *(çok uzaktan)*. Acı!

İKİNCİ DELİKANLI *(usulca)*. Acı!

(Sessizlik)

(Acı yolun ortasında yalnız. İri yeşil gözlerini yarı kapatıp kadife ceketini beline sarmış. Çevresinde yüksek dağlar. Her adım atışta cebindeki büyük gümüş saati derinden ses verir.)

(Bir atlı dörtlü gelir.)

ATLI *(atını durdurup)*. İyi akşamlar!

ACI. Tanrı yardımcımız olsun.

ATLI. Gırnata'ya mı gidiyorsunuz?

ACI. Ben Gırnata'ya gidiyorum.

ATLI. Ben de oraya. Birlikte gidelim.

ACI. Oldu.

ATLI. Niçin terkiye binmediniz?

ACI. Ayağım ağrımıyor da ondan.

ATLI. Malaga'dan geliyorum.

ACI. İyi.

ATLI. Kardeşlerim orda oturur.

ACI. *(hoşnutsuz.)* Kaç kardeşin var?

ATLI. Üç, bıçak satarlar. İşleri bu.

ACI. Bereketini görsünler.

ATLI. Gümüş ve altın bıçaklar.

ACI. Bıçak bıçaktır.

ATLI. Yanlış.

ACI. Yaa!

ATLI. Altın bıçaklar dosdoğru yüreği bulur. Gümüş bıçaklar ot keser gibi keser boynunu.

ACI. Ekmek kesmeye de yaramazlar mı?

ATLI. İnsanlar ekmeği elleriyle böler.

ACI. Doğru.

(At huysuzlanır.)

ATLI. Höst!

ACI. Ortalık karardı.

(Kıvrımlı yol hayvanın gölgesini sarmal yay gibi dalga dalga uzatır.)

ATLI. Bıçak ister miydin?

ACI. Hayır.

ATLI. Hediye olsun.

ACI. İstemem.

ATLI. Bu fırsat eline bir daha geçmez.

ACI. Kim bilir!

ATLI. Bu öteki bıçaklara benzemez. Ötekiler yumuşaktır, kandan korkarlar. Bizim sattıklarımız soğuktur. Anlıyor musun? Girer, en sıcak yeri bulup orda kalırlar.

(Acı susar. Sağ eli altın parçasıymış gibi soğur.)

ATLI. Ne güzel bıçak!

ACI. Pahalı mı?

ATLI. İstemez miydin bunu?

(Altın bir bıçak gösterir. Ucu kandil alevi gibi parlamakta.)

ACI. Hayır dedim ya.

ATLI. Terkime atla, arkadaş!

ACI. Henüz yorulmadım.

(At ürkü� döner.)

ATLI *(dizginleri çekerek)*. Ne bela atmışsın be!

ACI. Hava karanlık da ondan.

(Duraklama.)

ATLI. Dediğim gibi, kardeşim Malaga'da oturuyor. İşleri kıyak. Sunakları ve kuleyi süslemek için katedral tam iki bin bıçak aldı. Hayli gemide bunların adı yazılı. En sıradan balıkçılar bile bunların ince ağızlarından çıkan ışıkla aydınlanırlar.

ACI. Ne harika!

ATLI. Kim aksini söyleyebilir?

(Gece yüz yıllık şarap gibi yoğunlaşır. Güneşin iri yılanı seher de gözlerini açar. Uyuyanlar, uzak bir kokunun ayartıcı büyüüne kapılıp kendilerini balkondan atmak için sonsuz bir istek duyarlar.)

ACI. Bana öyle geliyor ki yolumuzu kaybettik.

ATLI *(atını durdurup)*. Öyle mi?

ACI. Lafa daldık.

ATLI. Şu ışıklar Gırnata'nın değil mi?

ACI. Bilmem.

ATLI. Dünya büyük.

ACI. İçinde insan yok gibi.

ATLI. Öyle mi!

ACI. İçim karardı! Of anam, of!

ATLI. Çünkü Gırnata'ya geldin. Ne yaparsın sen?

ACI. Yaptığım şey mi?

ATLI. Yerinden hoşnutsan niçin Gırnata'da oturmak istiyorsun?

ACI. Niçin?

ATLI. Ben bir ata binip bıçak satarım, satmasam ne olurdu?

ACI. Ne olurdu?

(Duraklama.)

ATLI. İşte Gırnata önündeyiz.

ACI. Sahi mi?

ATLI. Bak dam köşklerine, nasıl da parlıyorlar.

ACI. Gerçekten.

ATLI. Ata binmeyecek misin terkime?

ACI. Bekle biraz.

ATLI. Haydi, atla! Çabuk bin. Gün doğmadan varmalıyız... Şu bıçağı da al. Hediye olsun!

ACI. Of, anam of!

(Atlı, Acı'nın terkisine binmesine yardım eder. Ötede dağ baldıranlar ve ısrırganlarla kaplıdır.)

ACININ ANASININ ŞARKISI

Çarşafımın üstünde getiriyorlar
Zakkumlarımı ve hurma ağacımı.

Ağustosun yirmi yedinci günü
küçük bir altın bıçakla.

Haç çıkarın. Gidelim!
Esmerdi ve acıydı.

Bana limonata dolu
bir güğüm verin, komşular.

Haç çıkarın. Ağlamayın.
Ay'ın içinde Acı.

9 Temmuz 1925

ŞARKILAR

CANCIONES
1921-1924

*Pedro Salinas'a, George Guillén ve Melchorito Fernández
Almagro'ya.*

Kuramlar

YEDİ KIZLARIN ŞARKISI

Gökkuşağı Kuramı

Yedi kızlar
şarkı söylüyor.

(Gökkubbe
müziktir batan güneşe.)

Yedi kızlar
yedi sesli ruh.

(Beyaz havada
yedi koca kuş.)

Ölüyor
Yedi kızlar.

(Niçin dokuz kız değiller?
Niçin yirmi kız değiller?)

Kimse göremez onları.
Çünkü ırmak götürüyor.

RESİM GECE

Rezene, yılan ve sazlık.

Itır, iz ve alacakaranlık.

Hava, toprak ve yalnızlık.

(Aya dek çıkan merdiven.)

ÖĞRENCİNİN ŞARKISI

Cumartesi.
Bahçe kapısı.

Pazar.
Gri hava.
Gri.

Cumartesi.
Mavi gökler.
Meltem.

Pazar
Deniz ve sahil.
Sınırlar.

Cumartesi.
Titreyen
tohum.

Pazar
(Aşkımız
sapsarı kesiliyor.)

* * *

Işık olmak istiyor çakıl.
Karanlıkta parlatıyor
fosfor telleri ve ay'ı.
İsteddiği acep nedir
diye söyleniyor ışık.
Ay taşı sınırlarında
kendini bulup
gidiyor ışık.

ATLIKARINCA

José Bergamin'e

Halka olup döne döne
oynuyor bayram günleri.
Götürüp getiriyor
onları atlıkarınca.

Mavidir Yortu.
Noel beyazdır.

Yılanlar gibi
gömlek değiştirir günler,
değişmeyen
bayramlardır yalnızca.

Yaşlı analarımıza
benzer bayram günleri.
Akşamları uzun kuyruklu
pul pul etekleri var.

Mavidir Yortu.
Noel beyazdır.
Bir yıldıza tutunup
döner atlıkarınca.
Beş anakaranın
lalesidir o.

Panter biçimindeki
küçük atlara binip
erik yemişçesine
ay'ı yerler çocuklar.

Çatla, çatla Marco Polo!
Düşlerdeki gibi dönerken
dünyanın henüz tanımadığı
ölkeleri görür çocuklar.

Mavidir Yortu.
Noel beyazdır.

TERAZİ

Gece yumuşak, uysaldır.
Gündüz bir gidip bir gelir.

Gece ölü ve yüksek.
Gündüzün kanadı tek.

Gece aynalar üstünde.
Gündüz rüzgârın altında.

KIPİR KIPİR BİR ŞARKI

Dün.

(Mavi
yıldızlar.)

Yarın.

(Küçük
beyaz yıldızlar.)

Bugün.

(Düş görüyor eteğin vadisinde
uyuyup kalmış çiçek.)

Dün.

(Ateş
yıldızlar.)

Yarın.

(Mor
yıldızlar.)

Bugün.

(Şu yürek, Tanrım
sıçrayan yürek!)

Dün.

(Yıldızların
anısı.)

Yarın.

(Örtülü yıldızlar.)

Bugün...

(Yarın!)

Deniz tutar mı
kayığa binsem?

Oy su yolları üstünde
köpüklerimiz!

ATASÖZÜ

Mart
uçup geçer.

Ocak tepeden iner.

Ocak gelir
göğün gecesinde durur.

Mart aşağıda bir andır.

Ocak şu yorgun
gözlerim içindir.

Mart.
Serin ellerim için.

PERVAZ

Gustavo Duran'a

Yer

Meltem yelinin kızları
geçiyorlar sürüyüp eteklerini.

Gök

Sığıyor ayın üstüne
havanın delikanlıları.

AVCI

Yüksek çamlar!
Dört güvercin uçuyor havada.

Dört güvercin
dönüyor.
Dört gölgelerinde
bir yara.

Basık çamlar!
Dört güvercin yatıyor yerde.

MASAL

Likorn'lar ve kiklop'lar*

Yeşil gözler,
altın boynuzlar.

Yalılar'ın kıyısında
dev bir sürü
resimliyor denizin
camsız sır'ını.

Likorn'lar ve kiklop'lar.

Tek bir gözbebeği
ve tek güç.

Kim hafife alabilir
şu boynuzları?

Doğa
niyetini sakla!

* * *

Ağustos,
yüz yüze gelişi
şeftaliyle şekerin.
Meyve çekirdeği gibi
akşamın bağrında güneş.

Mısır el değmeden koruyor
sarı ve sert gülüşünü.

Ağustos.
Köy ekmeğini ve tatlı ay'ı
yiyor çocuklar.

(*) Likorn: Gövdesi at gövdesi, başı at ya da geyik başı şeklinde, alının ortasında tek bir boynuzu olan bir masal hayvanı.

Kiklop: Alının ortasında tek gözü bulunan, masallardaki dev (E.A.).

SOYTARI

Güneşin kırmızı bağı
ve ayın mavi bağı.

Yarısı karanlık gümüş,
yarısı mercan gövde.

DEVİRİLMİŞ ÜÇ AĞAÇ

Ernesto Halffter'e

Üçtüler.

(Geldi baltalarıyla gün.)

İkiydiler.

(Sürüklenen gümüş kanatlar.)

Bir kaldı.

Sonra hiç.

(Su şimdi çıplak.)

Pencerenin Gece Ezgileri

José de Ciria ve şair Escalante'nin anısına.

1

Ay gider yücelerden.
Yol koşar düz ovadan.

(Tatar
derin gözlerim göğü.)

Dalganın üstünde ay.
Rüzgârın altında ay.

(Tatar
dar gözlerim yeri.)

İki çocuğun sesi bu.
Yükselirim kolayca
sulara vuran aydan
gökte parlayan aya.

2

Pencerenin pervazından
ay geçirdi kolunu.

Büyük bir kol bu tunçtan
su bilezikleriyle dolu.

Bir billur mavisinde
ırmakla oynar ruhum.

Akar durur saatin
yaraladığı anlar.

3

Penceremden eğilsem
elinde satırıyla
başımı dilim dilim
doğramak ister rüzgâr.

Eski arzularımın
tüm gözsüz başlarını
bu görünmez giyotinin
altına koydum.

Bir limon kokusudur
dolduruyor zamanı,
bir tül çiçeğine
dönerken rüzgâr.

4
Ölü bir superisi bulduk
bugün havuzun içinde.
Yatıyor kefenlenmiş,
suyun dışında, yerde.

Başından kalçalarına dek
bir balık seslenip ona yürüyor.
Kızım! diye mırıldanıyor rüzgâr.
Hiçbir şey uyandıramıyor.

Saçlarının dağınık yosunlarını,
yeşil kurbağaların kıpırdattığı
kül rengi göğüslerini
eliyle tutuyor havuz.

Elmaların altında
ölen gölün kızı için
gidip de mumlar yakalım
ırmakların Meryem'ine.

Tuzlu suların üstünde
dalgalansın diye
iki asmakabağı koyacağım
iki yanına ben de.

1923, Öğrenci Yurdu

Çocuklar İçin Şarkılar

*12 Ağustos 1928'de sonsuz
uykusuna yatan harika
kız, küçük Colomba Morla
Vicuna'ya.*

AVRUPA'DA ÇİN ŞARKISI

Vaftiz kızım Isabel Clara'ya

Genç kız
elinde yelpaze,
geçiyor köprüsünden
serin ırmağın.

Ve redingotlu beyler
bakıyor uzun uzun
kenarları korkuluksuz
köprüye.

Elinde bir yelpaze,
etekleri fırfırlı kız
koca arıyor
kendine.

Ak dilli
sarışınlarla
evli, yazık ki,
beyler.
Cırcırböceklerinin
sesi Batıda.

(Yeşilin içinde
yürüyor genç kız.)

Cırcırböcekleri ötüyor
çiçeklerin altında.

(Beyler
Kuzeye gidiyor.)

SEVİLLA ŞARKISI

Solita Salinas'a

Ağarıyordu tanyeri
portakalların üstünde.
Bal derdindeydi
altın arılar.

Nerde olabilir
bu bal?

Mavi çiçekte
İsabel.
Surdaki biberiye'de
bal.

(Magripli'nin
hanımına yaldızlı,
kendine
altın iskemle.)

Ağarıyordu tanyeri
portakalların üstünde.

DENİZ KABUĞU

Natalita Jiménez'e

Bir deniz kabuğu verdiler bana.

Bir harita denizi
şakıyor orda.
Dolduruyor içimi su
karanlık ve gümüş
küçük balıklarıyla.

Bir deniz kabuğu verdiler bana.

* * *

*Altı notalı piyanosunu çalan
Teresita Guillén'e*

Ağlıyor bay kertenkele.
Ağlıyor bayan kertenkele.

Küçük beyaz önlüklü
bay ve bayan kertenkele.

Dalgınlıkla yitirmişler
nikâh yüzüklerini.

Kurşun yüzüklerini, oy!
nişan yüzüklerini, oy!
Kimse yok kuşların katar katar
uçtuğu koca gökte.

Güneş, iriyarı kaptan
giymiş saten yeleğini.

Bakın nasıl da yaşlanmış
bay ve bayan kertenkele!

Nasıl da ağlıyorlar, oy!
gözyaşları içinde, oy!

SÖYLENMIŞ ŞARKI

Papağan kuş
grilerin içinde
giydi gri giysisini.
Ve küçük kız, Kikiriki
yitirdi beyaz rengini
yitirdi biçimini.

Grilere boyandım
griye girmek için.
Ve grinin içinde, oy,
nasıl da parlıyorum!

GÖRÜNÜM

*Rita, Concha, Pepe
ve Carmencica'ya*

Dalgınlıkla soğuşu
giyinmiş akşam.

Puslu camlar ardında
görüyor bütün çocuklar
sarı, güzel bir ağacın
kuşlara dönüştüğünü.

Akşam uzanıyor
ırmak boyunca.
Ve çatılarda bir elma
kırmızısı titriyor.

APTAL ŞARKI

Anam.

Gümüşten olmak isterdim.

Üőürdün

oğul.

Anam.

Sudan yaratılmak isterdim.

Üőürdün

oğul.

Anam.

Yastığına işle beni.

Hemen

işleyim oğul!

Endülüs Şarkıları

Miguel Pizarro'ya (bakışık Japon düzensizliğiyle.)

ATLININ ŞARKISI

1860

Yol kesen eşkiyaların
kara ay'ı altında
şakırdıyor mahmuzları...

Küçük at, arapatı
nereye götürüyorsun ölü binicini?

... Dizginlerini yitirmiş
devinimsiz eşkiya
mahmuzların sert.

Küçük at, soğuk at
bu bıçak çiçeği kokusu da ne!

Siyah ayın altında
kanıyor bağı
Sierra Morena'nın.
Küçük at, arapatı
nereye götürüyorsun ölü binicini?

Yukarda kara gece
saplıyor kara böğürlerine
yıldız mahmuzlarını.

Küçük at, soğuk at
bu bıçak çiçeği kokusu da ne!

Siyah ayın altında
bir çılgılık
ve boynuzu dağ ateşinin.

Küçük at, arapatı
nereye götürüyorsun ölü binicini?

GEZİNER ADELİNA

Ne denizde portakal olur
ne Sevilla'da sevda.
Gün ateş gibi kızgın
şemsiyeni ver bana.

Acı limon suyu gibi
yüzüm yeşile kesecek yoksa.
Sözcüklerin küçük balıklar,
yüzecekler buralarda.

Ne denizde portakal olur.
Vah!
Ne Sevilla'da sevda!

* * *

Gri gövdeli yaban böğürtlen
meyvenden bana da ver.

Kan ve diken. Gel bana, gel.
Sev beni, senin olayım.

Ko, yeşil ve kara meyven
dilimde erisin, böğürtlen.

Sarsam sonsuza dek seni
gölgesinde dikenlerimin.

Böğürtlen, niyetin aramak mı
vermeyi bilmediğin aşkı?

* * *

Saymak için dalgaları, deniz kabuklarını
sahile giderken güzelim
karşısında Sevilla'nın
tatlı ırmağını buldu.

Zakkumlarla çanların arasında
beş gemi sallanıyordu,
sulardaydı kürekleri
rüzgârdaydı yelkenleri.

Sevilla'nın koşumlu kulesinden,
bu yukardan bakan kimdir?
Yüzükler gibi yuvarlak
beş ses yanıtladı bizi.

Görkemli, yükseliyordu gök,
oturmuş kıyılarına ırmak.
Kızıla çalan havada
salınıyordu beş yüzük.

AKŞAM

*Lucia'mın ayakları
dereye miydi?*

Üç ulu kavak
ve bir yıldız.

Yeşil benlerle delinmiş
bir tülü andırıyor
kurbağaların
dişlediği sessizlik.

Kıyıda
kuru bir ağaç,
halka halka
çiçek açmış.

Ve uçuşuyor sularda
Gırnatalı kıza doğru düşlerim.

ATLININ TÜRKÜSÜ

Kurtuba.
Uzak, yalnız.

At kara, ay kocaman,
kara zeytin torbamda.
Bilsem de bu yolları
varamam Kurtuba'ya.

Ovalar, yeller aştım,
ay kırmızı, at kara.
Ölüm bekliyor beni
Kurtuba surlarında.

Dağlar, tepeler geçtim,
hey gidi yalan dünya!
Ölüm bekliyor beni
Kurtuba yollarında.

Kurtuba.
Uzak, yalnız.

İŞİN DOĞRUSU

Seni böyle sevmek, oy
ne derterle mal oldu!

Âşıkım, dokunur hava
şapkam bile acıtır
oy yüreğim.

Alan var mı
bu ipek kurdelayı,
mendil yapmaya yarayan
beyaz iplik hüznünü?

Seni böyle sevmek, oy
ne derterle mal oldu!

Kuru ve yeşil
küçük ağaç.

Güzel yüzlü kız
zeytin topluyor.
Sarmış beline kolunu
surların çapkın rüzgârı.

Endülüslü dört atlı
geçiyor yoldan,
urbaları mavi, yeşil,
harmanileri kadife.

“Güzelim bizimle Kurtuba’ya gel.”
Dinlemiyor bile güzel.

Yakışıklı, tığ gibi
üç boğa güreşçisi geçiyor.
Urbaları turuncu,
kınları gümüş.
“Güzelim bizimle Kurtuba’ya gel.”
Dinlemiyor bile güzel.

Mor akşam dağınık günün
 st ne indiği zaman
bir oğlan yaklaştı, usul,
g ller ve ay mersinleri taşıyan.

“Güzelim benimle Gırnata’ya gel.”
Dinlemiyor bile güzel.

Güzel yüzlü kız
zeytin topluyor
rüzgârın beline dolanmış
gri koluyla.

Kuru ve yeşil
k    k ağ  .

Sevdaıı,
k    k sevdaıı,
kekikler yanar evinde.

 ster git, istersen kal,
kilitledim kapıyı.

Bir kurdelaya bağlı
gümüş bir anahtarla.

 zerinde “yüreğim
uzaklarda” yazılı.

Sokağımda dolanma.
Yalnız hava kalsın orda!

Sevdaıı,
k    k sevdaıı,
kekikler yanar evinde.

Gölgeleriyle Üç Portre.

VERLAİNE

Söylemeyeceğim
şarkı
uyuyor dudaklarımda.
Söylemeyeceğim
şarkı.

Hanımellerinin arasında
parlayan bir kurt vardı,
mızrak mızrak saplıyordu
ışığını ay suya.

İşte o zaman düşledim
hiç söylemeyeceğim
şarkıyı.

Dudaklar dolusu şarkıyı,
uzak ırmaklar dolusu şarkıyı.

Karanlıkta yitirdiğim
uzun saatlerin şarkısını.

Sonsuz bir günün üstündeki
diri yıldızlar şarkısını.

BAKÜS

Saf uğultu, yeşil uğultu.
Uzatır kollarını incir ağacı.

Bir panter gibi gölgesi
gözetler gölgemin lir'ini.

Köpekleri sayar ay.
Sürekli yanılır, yeniden başlar.

Dün, yarın, siyah ve yeşil
asılırsın defne halkama.

Kim sever bencileyin seni
oy yürek, değişen yürek?

...İlerliyor haykırarak
korkunç ve çoğalmış, incir ağacı.

JUAN RAMON JIMENEZ

Kar, sümbül ve tuz ovası
yitiriyor düşgücünü
sonsuz beyazda.

Gidiyor güvercin tüyünden
sessiz halı
beyazda.

Bakışsız, kıpırdamadan
çekse de acısını
titiriyor içinde düşün.

Hangi saf yara
bırakıyor düşgücünü
sonsuz beyazda.

Kar: Sümbül. Tuz ovası
sonsuz beyazda.

VENÜS

Ben seni böyle gördüm

Ölü genç kız
yatağının sedefi üzerinde
çiçekli rüzgâr gibi çıplak
görünüyordu ebedi güne.

Dünya,
gölge ve pamuk süseni,
nesnelerin sonsuzca akışına
bakıyordu pencereden.

Ölü genç kız
sevdayı oyuyordu.
Çarşafklarının köpüğü arasında
kayboluyordu saçları.

DEBUSSY

Kanalın serin suyundan
sessizce geçiyor gölgem.

Geçerken siliyor gölgem
kurbağaların yıldızlarını.

Koyuyor gövdeme gölge
durgun nesnelerin yansımalarını.

Leylak renginde kocaman
bir böcek gibi geçiyor gölgem.

Yüz cırcırböceği ısıtmak istiyor
yaban otlarının gününü.

Bir ışık doğuyor içimde
kanaldan gelen yansımayla.

NARSİS

*Çocuk.
İrmağa düşeceksin!*

*Suyun dibinde bir gül var,
gülün içinde bir başka ırmak.*

*Şu güzel kuşa bak, çocuk!
şurdaki sapsarı kuşa!*

*Suyun dibine
düştü gözlerim.*

*Çocuk batıyor!
Tanrım!*

...ben de, gölün ortasında.

*Çocuk suda kaybolunca
anladım. Ama anlatamıyorum.*

Oyunlar

Luis Bunuel'in başı'na
Büyük planda

KİYİLLAR

Çanların eşliğinde

Diyorlar ki varmış sende, bir

(Balalin)

dolunay başlı.

(Balalan)

Ne çok çan, duyuyor musun?

(Balalin)

Bırakmıyorlar beni.

(Balalan)

Ya gözlerin... Oy!

(Balalin)

... pardon, göz halkalarının...

(Balalan)

ve o altın gülüş

(Balalin)

ve o.. boş ver, o...

(Balalan)

Çarpıyordu sert etekliğine
çanlar.

Oy senin gizli albenin... senin...

(Balalin)

lin

lin

lin...)

Pardon.

IRENE GARCİA'YA

Hizmetçi

Dans ediyor
küçük kavaklar
koruda.
Dans ediyor onlar gibi
küçük ağaç
dört küçük yapraklarıyla.

Irene!
Az sonra yağmur yağacak
ve kar yağacak.
Dans et yeşilin üstünde.

Yeşeren yeşilin üstünde
sana eşlik ederim.

Su ne çabuk akıyor oy!
Yüreğim oy!

Dans ediyor
küçük kavaklar
koruda.
Dans ediyor onlar gibi
küçük ağaç
dört küçük yapraklarıyla.

BİR GENÇ KIZIN KULAĞINA

Hiçbir şey, hiçbir şey.
Söylemek istemedim sana.

Gözlerinde kıpırdanan
iki çılgın fidan gördüm.
Meltemden, gülücükten, altından.

Kıpır kıpırdılar.

Hiçbir şey, hiçbir şey.
Söylemek istemedim sana.

* * *

İnsanlar gidiyor,
güz geliyordu.

Yeşile gidiyordu
insanlar.
Horozlari
ve şen gitarlarıyla.
Tohumların
krallığından geçerek.
Irmak düş kuruyor
ve pınar akıyordu.
Sığra,
ey yanan yürek!

İnsanlar
yeşile gidiyordu.

Güz geliyordu
bakır kırmızısı yıldızlarıyla,
üzgün kuşlarıyla
dalgalarıyla.

Dur
mum yürek!

İnsanlar gidiyor,
güz geliyordu.

OĞLANIN ŞARKISI

Omzunda canfes bir şal
saçını tanyor oğlan.

Gölücükler dağıtıyor
pencerelerdeki erkeklere.

Takıyor küpelerini
kulağına tek tek oğlan.

Avluda papağanların, fıskıyenin,
insanların uğultusu.

Bir yasemin taş takıyor
kırtı kırtı oğlan.

Taraklarından, boruçiçeklerinden
nevri dönüyor gecenin.

Ürperiyor kentin zebra derisi gibi
çubuk çubuk uğultusu.

Taraçalarda şarkı söylüyor
güneyin oğlanları.

ŞARKI AĞACI

Ana Maria Dali için

Uğuldayıp kıpır kıpır
kamuş, yeniden yeniden,
düñkü rüzgârın üstünde
ürperiyor umutsuzca.

Nefes nefese, kız onu
yakalamak istiyordu
ama her defasında
bir dakika gecikiyordu.

Oy güneş! Amanın, ay!
Bir dakika gecikiyordu.
Sararmış altmış çiçek
dolaniyordu ayaklarına.

Nasıl da sallanıyor
kamuş yeniden yeniden,
çiçeğini, dallarını soyunmuş
düñkü serin rüzgârda.

* * *

Portakal ve limon.

Sevda çarpmış,
kız üzgün!

Limon ve portakal.

Beyaz kız
üzgün mü üzgün!

Limon.

(Ne güzel parlıyordu
güneş.)

Portakal.

(Suyun
akıllarında.)

DİLSİZLER SOKAĞI

Durgun camların ardında
oynuyor gülücükleriyle kızlar.

(Cambaz örümcekler,
boş piyanolarda.)

Nişanlılardan söz ediyorlar
sallayıp beliklerini.

(Yelpazenin dünyası:
bir el ve mendil.)

Siyah harmanili çapkınlar
susup kanat ve çiçek sunuyorlar.

Ay Şarkıları

Jose F. Montesinos'a

IŞIYAN AY

Ay ısıdığı zaman
çanlar görülmez olur,
geçit vermez keçi yolları
parlar.

Ay ısıdığı zaman
toprağı deniz örter,
yürek yolunu şaşırp
sonsuzda bir ada olur.

Dolunay'ın altında
kimse portakal yemez.
Ama yine de yeşil,
buzlu meyveler gerek.

Ay ısıdığı zaman
yüz eşit başlarıyla
çil çil gümüş akçeler
hıçkırırlar kesede.

AKŞAMDA İKİ AY

1

*Kızkardeşimin kız arkadaşı
Laurita'ya*

Ay ölüdür, ölüdür,
ay dirilir baharda.

Güney yeli köpürünce
kavakların alnında.

Yüreklerimiz acılı
ürünlerini verince.

Çatılar başlarına
hasır şapka giyince.

Ay ölüdür ölüdür,
ay dirilir baharda.

2

Kırkardeşim Isabelita'ya

Nen çalıyor akşam
portakallara.

Şarkı söylüyor Isabelita:
Dünya bir portakaldır.

Ay ağlıyor, gözü yaşlı:
portakal olaydım, diyor.

Mümkünü yok tatlı kızım,
pembeye boyansan da.
Bir ufacık limon bile
olamazsın, vah sana!

PAZARTESİ, ÇARŞAMBA, CUMA

Bendim.

Ben oldum.

Yine de ben değilim.

Bendim...

(Servinin ve gölgenin
ey görkemli boğazı!
Dolunayın köşesi.
Yalnız ayın köşesi.)

Bendim...

Ay, şakadan, kendini
gül yerine koyuyor

(Sırtında bir kepenek
suya atıldı yârim.)

Yine de ben değilim...

(Kırık bir camın önünde
yamıyorum şiir giysimi.)

SEHERDE ÖLMÜŞ

Dört aylı gece
tek bir ağaç,
tek bir gölge
ve tek bir kuşla.

Ağzının sıcaklığını
arıyorum gövdemde.
Rüzgârı dokunmadan
öpüyor pınar.

Beyaz mum bir limonu
tutarcasına
bana verdiği Hayır'ı
tutuyorum avuçlarımda.

Dört aylı gece
ve tek bir ağaç.
Dönüyor dönüyor sevdam
bir iğnenin ucunda.

İLK YILDÖNÜMÜ

Alnımda gezinip duruyor o kız.
Ey eski pişmanlıklar!

Neye yarar, de bana, neye yarar
kâğıt, mürekkep ve dizeler?

Tenin görünür bana şuramda
körpe sazlık, kızıl zambak.

Ey ay ışığının esmeri
n'eylersin özlemimi?

İKİNCİ YILDÖNÜMÜ

Uzun, parlak bir boynuzla
dalıyor ay denize.

Gri ve yeşil Ünıkor^{*}
coşkulu, titrek.

Gök havada dalga dalga
koca bir lotüs çiçeği.

(Gecelerin son evinden
oy yapayalnız geçen sen!)

(*) Efsanelerdeki Licorne, tek boynuzlu yaratık. Bu nedenle adı bazen de, tek boynuz anlamına gelen “unicorn” şeklinde de geçer. Sözcüğü okunuş şekliyle yazdım (E.A.).

ÇİÇEK

Colin Hockforth'a

Ağlıyordu yağmurun
saltanatlı söğüdü.

Beyaz dallar üstündeki
ey yuvarlak ay!

1925

Pepin Bello'ya

YEMEK ODASINDAKİ KORKU

Pembeydin.
Sapsarı kesildin.

Seni böyle ürküten
ne vardı elimde?

Yeşil elmalar istemiştin.
Kırmızı değil...

sapsarı...

(Turna, akşam, uyumuş
koyuyor öbür ayağını yere.)

LUCIA MARTİNEZ

Lucia Martinez.
Kırmızı saten gölgelik.

Kalçaların akşam gibi
aydınlıktan karanlığa gidiyor.
Siyah kehribarın en gizli siyahı
karartıyor manolyalarını.

İşte ben, Lucia Martinez,
ağzını yemeğe geldim.
Seni saçlarından tutup
deniz kabuklarının seherine
sürüklemeye geldim.

İstiyorum bunu, yaparım da.
Kırmızı saten gölgelik.

AYİNDEKİ KIZKURUSU

Tütsü Musası altında
uyumuş.

Seni gözetliyor boğa gözler.
Tespihin yağmur gibi yağıyor.

Siyah saten giysilerinin içinde
kıpırdama, Virginia.

Siyah kavunlarını göğüslerinin
ayinin uğultusuna sun.

İÇERİ

Ne şair olmak isterim,
ne âşık.
Serildiğin çarşafların aklığı!

Ne düşü biliyorsun
ne günün saltanatını.
Kor çıplaklığın
kokuların mürekkebindeki
mürekkep balıkları gibidir.
Karmen.

“ÇIPLAK”

Çirkindin çıplak,
aysız zakkumun altında.

İspanya sarısını arıyordu
tenin haritamda.

Çirkindin Fransız kız
acı zakkumun altında.

Becerimin al yeşil harmanisini
attım sana.

Yeşil ve al, al ve yeşil
farklı insanlarınız burda!

SERENAT

Lope de Vega'ya saygı

Irmağın kıyısında
yıkanan geceye bakın.
Lolita'nın memeleri üstünde
aşktan ölüyor demetler.

Aşktan ölüyor demetler.

Çıplak gece şakıyor usul bir sesle
Mart ayının köprüleri üstünde.
Banyoda Lolita güzelleşiyor
tuzlu suyun ve sümbülün içinde.

Aşktan ölüyor demetler.

Anasonlu gece, gümüşlü gece
parlıyor kentin çatılarında.
Balkıyan suların gümüşü.
Anasonu o beyaz kalçaların.

Aşktan ölüyor demetler.

MALAGA'DA

Anlı şanlı Leonarda.
Beyaz elbiseli kilise teni
“Villa Leonarda”nın parmaklıklarında.
Tramvaylara ve vapurlara karşı.
Kara gövdeleri yüzücülerin
karartıyor denizin kıyısını.
—Aynı zamanda sedef ve lotüs—
Mermer gibi düzgün o Ceres kalçan
geliyor salına salına.

Dünyanın Ötesi

Manuel Angeles Ortiz'e

SAHNE

Yüksek kuleler.
Engin ırmaklar.

Peri

Nikâh yüzüğünü al
dedelerin, ninelerin de taktı.
Yüz el toprağın altında
yüzüksüz kaldığı için üzgün.

Ben

Yüzüğün simgesi olan
kocaman bir parmaklar çiçeğini
duyumsayacağım ellerimde.
Yüzük istemiyorum.

Yüksek kuleler.
Engin ırmaklar.

GECE VE SIKINTI

Arıkuşu.
Karanlık ağaçlarında.
Göğün ve serin yelin
kekelediği gece.

Yasla ve şarapla üç ayyaş
ebedileştiriyor eylemlerini.
Tek ayak üzre dönüyor
kurşun yıldızlar.

Arıkuşu.
Karanlık ağaçlarında.

Dakika kordonlarının
sıktığı şakak.
Ya suskunluğun? Üç ayyaş
şarkı söylüyor cırtlçıplak.
Erden ipeğin üstünde
fistodur şarkın.

Arıkuşu.
Ku şu ku şu.

Arıkuşu.

DİLSİZ ÇOCUK

Sesini arıyor çocuk.
(Cırcırböceklerinin kralında ses.)
Küçük bir su damlasında
çocuk sesini arıyordu.

Konuşmak için değil,
yüzük yapacağım ondan
taksın diye sessizliğim
serçe parmağına.

Küçük bir su damlasında
çocuk sesini arıyordu.

(Tutsak ses uzaklarda
cırcırböceği kılığındaydı.)

DELİ ÇOCUK

“Akşam” diyordum.
Ama değildi.
Akşam başka şeydi
çekip gitmişti.

(Küçük bir kız gibi
omuz silkiyordu ılık.)

“Akşam”. Boşa yorulma!
Yanlış bu, onun
kurşun yarım ayı var.
Öteki hiç gelmeyecek.

(Herkesin gördüğü üzre, ılık
yontuculuk oynuyordu deli çocukla.)

Öteki küçüktü
ve nar yiyordu.
Bu, kocaman ve de yeşil, alamam
kucağıma, giydiremem.
Gelmeyecek mi? Ne durumdaydı?

(Giderken ılık, gülelim diye
çocuğu gölgesinden ayırdı.)

NİŞAN TÖRENİ

Suya atın
bu yüzüğü.

(Sırtıma bastırıyor
parmaklarını gölge.)

Atın bu yüzüğü. Yüz yıldan
çok yaşadım. Susun!

Hiçbir şey sormayın bana!

Suya atın
bu yüzüğü.

VEDA

Açık koyun
balkonumu ölünce.

Portakal yiyor çocuk.
(Balkonumdan görüyorum.)

Ekin biçiyor ırgat.
(Balkonumdan duyuyorum.)

Açık koyun
balkonumu ölünce!

İNTİHAR

Belki geometriyi bilmiyordun

Delikanlı kendinden geçiyordu.
Saat sabahın onuydu.

Kırptından çiçekler ve kırık kanatlarla
doluyordu yüreği usulca usulca.

Dudağında bir sözcükten
başka şey kalmadığını yazdı.

Ellerinden eldivenleri çıkardı,
ince bir kül döküldüğünü gördü.

Balkondan kule görünüyordu.
Kendini balkon ve kule sandı.

İpek beyaz bir divanın üstüne
uzanmış durgun gölgesini gördü.

Delikanlı, geometrik, kaskatı
baltayı vurup kırdı aynayı.

Kocaman bir gölge fıskıyesi
fıskırıp düş dolu yüklüğü bastı.

Kanatlar ve oklarla

İLK ARZUNUN KÜÇÜK ŞARKISI

Yeşil sabahın içinde
yürek olaydım.
Yürek.

Yetkin akşamın içinde
bülbul olaydım.
Bülbul.

(Ruhum,
portakal gibi kızar.
Ruhum,
sevda gibi kızar.)

Diri sabahta
kendim olaydım.
Yürek.

İnen akşamın içinde
sesim olaydım.
Bülbul.

Ruhum,
portakal gibi kızar!
Ruhum,
sevda gibi kızar!

LİSEDE VE ÜNİVERSİTEDE

İlk gördüğümde
tanımamıştım seni.
İkincisinde, evet.

Söyle,
hava öğretiyor mu bunu sana?

Sabahtı ve soğuktu,
içimden gülmek geliyor
ama hüzünleniyordum.

Tanımamıştım seni,
ama sen tanıydın,
ben seni tanıyıştım
ama sen tanımamıştın.

İşte bak aramıza
bir ay girmiş gamsızca,
o gri havaların
bir paravanı gibi.

İlk gördüğümde
tanımamıştım seni.
İkincisinde, evet.

KÜÇÜK MADRİGAL

Dört nar var
bostanında.

(Yüreğimi al
yepyeni.)

Dört selvi
dikecekler oraya.

(Yüreğimi al,
kocamış.)

Güneş ve ay.
Ya sonra...
ne yürek
ne de bostan!

YANKI

İşte bak açılıyor
doğan günün çiçeği.

(O derin akşamı
anımsadın mı?)

Saçıyor soğuk kokusunu
ayın sümbülü.

(Ağustos bakışı
anımsadın mı?)

ÇOBAN TÜRKÜSÜ

Enrique Duran'a

Söylememi istiyorsun
sana baharın gizini

Nasıl ele veririm ben
çamın sakladığı gizi.

Söyler miyim sana yâr
ırmak niçin yavaş akar.

Koyacağım uykulu sesime ben
gözlerinin kül göğünü.

Dön yöremde esmerim,
yapraklarımı kolla.

Dön esmerim, hep dön, dön
bostan dolabı gibi sevdanın.

İstesem de söyleyemem
baharın gizini sana.

* * *

Narsis.
Kokun.
Ve ırmağın dibi.

Yanında kalmak isterim.
Narsis.
Sevda çiçeği.

Beyaz gözlerinden dalga
ve uyuyan balıklar geçer.
Kuşlar ve kelebekler
Japonlaşır benimkilerde.

Sen küçüksün ben büyük
Narsis.
Sevda çiçeği.

Kurbağalar kıpır kıpır!
Rahat koymak istemezler
üzerinde coşkunum ve coşkunun
yansıdığı aynayı.

Narsis.
Hüznüm.
Benim hüznüm.

GIRNATA, 1850

Duyuyorum odamdan
fıskıyenin sesini.

Asmanın parmağı
ve güneş ışığı
gösterir yüreğimin
olduğu yeri.

Ağustos yeli üstünde
gider bulutlar. Ve ben
fıskıyenin yüreğinde
uyanıklığı düşlerim.

GİRİŞ MÜZİĞİ

Uzun kavaklar çekip gidiyor
bırakıp geride gölgelerini.

Uzun kavaklar çekip gidiyor
bırakıp geride meltem yelini.

Bırakmışlar dalga dalga giderken
nehirlerin üstünde seslerini.

Tüm belleğimi kuşattı
parlak kurtların dünyası.

Parmaklar arasında, küçük
bir yürek yeşertiyor beni.

Göğün yeşili üstünde
yeşil bir yıldız
kaybolmayıp da n'eylesin
sevgilim?

Soğuk sislerin içinde
şu kararan kuleler
nasıl görsünler bizi
pencerelerden?

Göğün yeşili üstünde
yüz yeşil yıldız
göremez yüz kuleyi
ordaki ak kuleleri.

Yüreğimde hüznün var,
hüznüm süslensin diye
donatmak isterim onu
kırmızı gülüşlerle.

SONE

Gecenin rüzgârını iç çekerek ürperten
sınırlardaki gümüş tayf rahat vermez bana,
gri eliyle eski yaramı açar yeniden,
sonra uzaklaşır, kalırım soluk soluğa.

Sen, yaşamın fışkırdığı sevdâ acısı,
ışık ve kan kuyusu, ölümsüz, sonsuz ırmak.
Acılı, dilsiz Filomela'nın, yuvasını,
ormanını, derdini bulduğu loş barınak.

Oy, başımdaki uğultu ne tatlı Tanrım!
Güzelliğinin ruhsuz, sessiz dalgalandığı
saf dağ çiçeğinin yanına uzanacağım.

Diri su kıpır kıpır oynayıp sıçrarken orda,
yavaş yavaş, dalga dalga yayılacak kanım
kıyının nemli ve kokulu çayırlarında.

Son Şarkılar

Rafael Alberti'ye

BAŞKA TARZDA

Akşamın vadisinde yanan şen ateş
geyiğin boynuzlarını öfkeliendiriyor.
Uykuya dalmış vadi. Bayırlarında
usul bir rüzgâr atını sürüyor.

Sarı ve hüznü bir kedi gözü gibi
hava billurlaşıyor duman altında.
Gözlerimin içinde geziniyorum
kıyı boyunca giden yapraklarla.

Yapraklar ki nice özlü şeyleri
dile getirirler şarkılarla.
Bu ikinci sazlıklarında adım,
Federico ne tuhaf geliyor bana!

KASIM VE NİSAN ŞARKISI

Bulutlu göğ'e bakınca
gözlerim beyazlaşır.

Güç vermek için onlara
bir çiçek yaklaştırım,
sarı.

Sonra dokunmam.
Beyaz ve buzlu kalırlar.

(Altın ruhum
omuzlarımda uçar.)

Nisan göğü gözlerimi
gökyakut renge boyar.

Güç vermek için
beyaz bir gülü eğerim onlara.

Beyazı karıştırmam
gökyakut maviye.

(Kör ve kaygısız ruhum
omuzlarımda uçar.)

* * *

Dalga, nereye gidiyorsun?
Gölerek akıyorum
denizin kıyısına.

Deniz, nereye gidiyorsun?

Akan suyu tırmanıp
dinlenecek bir pınar arıyorum.

Kavak, sen ne yapıyorsun?
Hiçbir şey söyleyemem.
Titrer dururum!

Nereye atam arzularımı
ırmağa mı, denize mi?

(Dört kuş kondu, amaçsız,
yüksek kavağın üstüne.)

ALDATAN Ayna

Uyumdan kuştan yoksun
yeşil dal.

Acısız ve dudaksız
hıçkırık yankısı.
İnsan ve orman.

Ağlıyorum
acı dalgalar önünde.
İki deniz şakıyor
gözbebeklerimde!

NAFILE ŞARKI

Yarının gl, zorlanmış damar,
dnn ametisti, bugünün serin yeli,
unutmayağım onları!

Dalgalanan Şeyler altında insan ve balık,
iskemlede, yosunda gecelerini dŐlyorlar,
unutmayağım onları!

Ben.
Yalnız ben!
Kafamın hiĉ gitmeyeceği
yaylayı işleyen.
Yalnızca ben!

MART BOSTANI

Elma ağacında şimdiden
konaklıyor gölge ve kanatlar.

Nasıl da sığıyor rüyam
ay’dan rüzgâra!

Elma ağacım
teslim etmiş kollarını yeşile.

Mart ayında olsam da
hep Ocak’ın kanlı alnını görürüm.

Elma ağacım...
(*Aşağıdaki rüzgâr.*)

Elma ağacım...
(*Yukarıdaki gök.*)

SAHİLDE İKİ DENİZCİ

Joaquin Amigo'ya

1

Yüreğinde bir balık taşıyordu
Çin denizlerinden.

Zaman zaman gözlerine yansıyor
minik balık.

Anımsamıyor gemileri,
barları, portakalları.

Suya bakıp duruyor.

2

Yıkadı sözcüklerini
sabunun diliyle ve sustu.

Birleşmiş dünya, kıvrıkcık deniz,
yüz yıldız ve gemisi.

Papanın balkonlarını ve
Kübalı kadınların altın göğüslerini gördü.

Suya bakıp duruyor.

YONTU BUNALIMI

Uğultu.

Uğultulu olmalıydı yalnızca, kalan.

Itır.

Itır olmalıydı yalnızca, kalan.

Söküp al götür benden
anısını ve rengini eski saatlerin.

Hüzün.

Diri ve büyüğü hüzne karşı.

Savaş.

Gerçek ve iğrenç savaşta.

Sürekli çevremde dolanan
bu görünmez adamları uzaklaştırın!

KURU PORTAKAL AĞACININ ŞARKISI

Carmen Morales'e

Oduncu.
Gel gölgemi kes.
Kendimi portakalsız görme derdinden
kurtar beni.

Niçin aynalar arasında doğdum?
Gün dönüyor yöremde.
Ve bütün yıldızlarıyla gece
beni yineleyip duruyor.

Kendimi görmeden yaşayayım.
Karıncalar ve dikenler
yapraklarım, kuşlarım olsun
dilerim.

Oduncu.
Gel gölgemi kes.
Kendimi portakalsız görme derdinden
kurtar beni.

ÇEKİP GİDEN GÜNÜN ŞARKISI

Gidiyorsun, hiçbir şey yapamamak
nasıl da üzüyor beni, ey gün!
Gidiyorsun benimle dolu,
dönüyorsun beni hiç tanımadan.
Mümkünsüz dakikalar arasında
mutlu gerçekler de varken, onları
göğsünde uykuya terk etmek
nasıl üzüyor beni, nasıl, nasıl!

Akşam saatleri yaklaştığında
Perseo* zincirlerini eğiliyor.
Ve sen kaçıyorsun tepelere
kanayan yaralı ayaklarınla.
Hiçbir şey ayartamaz seni,
ne etim ne gözyaşlarım,
ne de üstünde altın
öğlen uykusuna yattığın ırmaklar.

Doğudan Batıya kadar
taşıyorum yuvarlak ışığını.
Ruhumun soluk soluğa
tuttuğu büyük ışığını.
Seni Doğudan Batıya
kuşlarınla ve büyük
rüzgâr kanatlarınla taşımak
nasıl da acı veriyor bana!

(*) Parseo: Tanrı Zeus ve tanrıça Danae'nin oğlu (E. A.).

ÇİNGENELERİN DESTANI

ROMANCERO GİTANO
(1924-1927)

AY ŞARKISI

Conchita Garcia Lorca'ya

Demirciye geldi ay
sümbül etekleriyle.
Bakıyor oğlan ona.
Kocaman gözleriyle.
Şehvetli, saf, çıkarıp
maden memelerini,
kolunu sallıyor ay
coşkun esen rüzgârda.
Çek git burdan, çek git ay.
Çingeneler gelirse
yüzükler, gerdanlıklar
yaparlar yüreğinden.
Ko oğlan dans edeyim.
Atlılar geldiğinde
görürler seni örsün
üzerine uzanmış,
kapalı gözleriyle.
Çek git burdan, çek git ay.
İşte bak nal sesleri.
Oğlan karışma bana,
kolalı aklığımı
dikkat et, buruşturma.

Ovaların davulunu
çalıp yaklaşıyor atlı.
Sessiz, demircide oğlan
yatıyor gözü kapalı.
Başları dik, yukarıda,
gözleri dalgın uykulu
bronz ve düş zeytinlikten
çingeneler geliyordu.
Gecekuşu bir ağaca
konmuş ne tatlı ötüyor!
Tutmuş oğlanı elinden
ay gökyüzünde yürüyor.

Mutsuz çingeneler örsün
çevresinde ağlıyorlar.
Rüzgâr bekliyor, bekliyor,
bekliyor başında rüzgâr.

PRECIOSA VE RÜZGÂR

Damaso Alonso'ya

Defnelerin ve billurun
donattığı patikadan,
ince deriden bir ay'la
Preciosa, tatlı kız
bak geliyor oynamaya.
Yıldızsız loş bir sessizlik
kaçarken bu çınlamadan
dalgaların çatladığı
ve balıklarla kaynaşan
bir geceyi şakıdığı
denize düşüyor birden.
Dağın doruklarında
İngilizlerin kaldığı
ak kuleleri bekleyen
jandarmalar uyuyor.
Kıyının çingeneleri
deniz kabuklarından,
yeşil çam dallarından
altında dinlenecek
çardaklar kuruyorlar.

*

İnce deriden bir ayla
Preciosa tatlı kız
bak geliyor oynamaya.
Onu görünce rüzgâr,
hiç uyumayan rüzgâr
hemen kalkıyor ayağa.
Dualarla dolu, çıplak,
şişko Ermiş Cristobalon
çalıp tatlı gaydasını
bakıyor Çingene kıza.

Ko, kaldırıp eteğini
göreyim güzel tenini.
Parmaklarımda açılısın
göbeğinin mavi gülü.

Atıp tefini Çingene
telaş içinde kaçıyor.
Elinde kızgın bir kılıç
rüzgâr düşüyor peşine.

Kaç Preciosa, kaç
yeşil yel tutmadan seni!
Kaç Preciosa, kaç.
Durma, geliyor ardından
basık yıldızlar Satir'i
binbir ışıklılı diliyle!

*

Preciosa, sapsarı
İngiliz konsolosunun
çamlıktaki lojmanına
atıyor kendini hemen.

Şapkaları alnında,
kara kaputlarıyla
üç jandarma bitiyor,
çığlıkları duymuşlar.

Bir tas ılık süt veriyor
iyilik sever İngiliz,
ve yanında bir kadeh cin.
Cini bir yana koyup kız

iki gözü iki çeşme
olanları anlatırken
öfkeli rüzgâr çatıya
geçiriyor dişlerini.

KAVGA

Rafael Méndez'e

Koyağın tam ortasında,
hasmın kanıyla görkemli
parlıyor balıklar gibi
Albacete bıçakları.
Kâğıt oyunuyla geçen
çiğ bir günün karartısı
düşüyor atları kızgın
atlıların yeşiline.
Çıkmış zeytin ağacına
ağlıyor iki kadın.
Duvarların üstünden
doğrulmuş kızgın boğa.
Mendiller ve kar suyu
taşıyor kara melekler
Albacete bıçaklarıyla
uzun kanatlı melekler.
Montilla'lı Juan Antonio,
ölü, iniyor bayıra,
gövdesinde süsenler
ve şakağında narla.
Bir alev haçın üstünde
tutmuş ölümün yolunu.

*

Geliyor jandarmalarla
yargıç, zeytinlik yolundan.
Sessiz bir yılan şarkısı
söylüyor yayılmış kan.
Her zamanki gibi burda,
jandarma efendiler,
beş Kartacalıyla dört
Romalı burda vuruldu.

*

İncirlerle, harlı uğultularla
kendinden geçmiş güneş
batıyor atlıların
kanlı uykularında.
Uzun saçları örgülü,
yürekleri duru yağ
uçuyor kara melekler
akşam rüzgârlarında.

UYURGEZER ŞARKI

*Gloria Giner ve**Fernando de los Rios'a*

Yeşil, vurgunum sana yeşil.
Yeşil rüzgâr. Yeşil dallar.
Denizde kayık,
dağda at.
Gölge vurmuş beline, kız
düş kuruyor balkonda, eğilmiş
parmaklıkların üstüne,
yüzü yeşil, saçları yeşil
gözbebeği soğuk gümüş.
Yeşil, vurgunum sana yeşil.
Ay altında Çingene kız,
her şey ona bakıyor
ama onun hiçbir şey gördüğü yok.

*

Yeşil, vurgunum sana yeşil.
Küme küme kırağı yıldızları
seherin yolunu açan
gölge balığına eşlik ediyor.
Rüzgârı tırmalıyor incir ağacı
dallardan törpüsüyle.
Tüyleri diken diken bir yaban kedisini
andırıyor nergisleriyle tepe.
Kim gelecek? Nerden gelecek?
Eğilmiş parmaklıklara kız
yüzü yeşil, saçları yeşil,
acı düşlerinde deniz.

*

Atıma karşılık evini,
koşumlarıma aynanı
hangerime paltonu
verir misin, dost?
Cabra'lardan geçip geldim
Kan revan içindeyim.
Elimde olsaydı oğul
önerine evet derdim.
Ben o eski ben değilim,
ve evim de benim değil.
Şimdi artık tek dileğim
altımda sağlam bir yatak,
temiz çarşafklar içinde
göçüp gitmek bu dünyadan.
Göğsümden gırtlığıma dek
açılmış şu yaraya bir bak.
Gördüğüm üç yüz siyah gül
beyaz gömleğinde açan.
Yün kuşağın kana batmış.
Elden ne gelir ki oğul.
Ben o eski ben değilim,
evim artık benim değil.
Bari bırak da çıkayım
yeşil parmaklıklara,
yüksek parmaklıklara
çavlanların düştüğü
ayın parmaklıklarına.

*

Çıkmaya başlar iki dost
yüksek parmaklıklara.
Bırakıp kan izlerini.
Bırakıp gözyaşı izlerini.
Fenerlerin ışığı

titriyordu taraçalarda
Bin sırça tef
yaralıyordu seheri.

*

Yeşil, vurgunum sana, yeşil,
yeşil rüzgâr, yeşil dallar.
Çıkıyorlardı iki dost.
Ağızlarına büyük yel
öd tadı gibi kekre
fesleğen ve tanelerin
tadını taşıyordu.
Sahi, dost, kızın nerde
buruk, acılı kızın?
Nice bekledi seni!
Umutla bekledi hep
serin yüzü ve siyah saçlarıyla
yeşil balkonda seni.

*

Sarnıcın aynasında
sallanıyordu Çingene kız,
yüzü yeşil, saçlar yeşil,
gözbebeği soğuk gümüş.
İncecik bir ay buzu
tutuyordu yüzeyde onu.
Küçük bir meydan gibi
cana yakındı gece.
Jandarmalar zilzurna
dayanmış kapılara.
Yeşil, vurgunum sana yeşil.
Yeşil rüzgâr. Yeşil dallar.
Denizde kayık.
Dağda at.

ÇİNGENE RAHİBE

Jose Moreno Villa'ya

Durgun mersin, durgun kireç.
Ebemgömeçleri otlar içinde.
Eğilmiş şebboyar işliyor
açık sarı kasnak üstüne.
Yedi sinekkuşu prizmanın
pır pır uçuyor gri avizede.
Öğlen, ayı karnı gibi
homurdanıyor ötede kilise.
Ne zarif iş! Ne ince iş!
Beyaz patiska üstünde,
gönlünce çiçekler işlemeyi
ne çok seviyor rahibe.
Tatlı güneşler! Manolyalar,
pul pul taşlar, kurdelelerle!
Tatlı safranlar! Aylar,
tapınağın örtüsünde!
Beş portakal kaynatıyorlar
komşu mutfağın tenceresinde.
İsa'nın beş yarası,
kesik, Almeria içinde.
Dört nal gidiyor atlılar
rahibenin gözlerinde.
Bir sağır uğultu yüzünden
çıkartıyor gömleğini işte.

Devinimsiz bulutlar altındaki
uzak tepeleri görünce
şeker ve mineçiçeği yüreği
sanki kırılıyor birden bire.
Yirmi güneşin altında
oy, ne yaman ova böyle,
nice şahlanmış ırmaklar
var rahibenin gönlünde!
Kendini nakışa vermiş.
doğrulup esen yelde
satranç oynarken güneş
pancurların kafesinde.

ZİNA

Lydia Cabrera ve küçük zenci kızına

İrmak kıyısında yattım onunla.
Evli olduğunu bilemezdim ki,
evliymiş, kocası varmış oysa.

Santiago'daydım, loş bir geceydi,
sözleştik, buluşma yerine geldi.
Sokak lambaları karardığında,
ışık saçarken cırcırböcekleri.
Köşede, en son yol kavşağında
avuçladım uyuyan memelerini,
göğüsleri açıldı benim için
sümbül çiçeğinin dalları gibi.
Fırfırlı etekliğinin kolası
hışırdıyordu kulaklarımda,
on iki bıçağın aynı zamanda
parçalayıp yırttığı ipek gibi.
Büyüyordu yolların kıyısında
ağaçların dorukları, ışıksız
ve köpekle dolu bütün bir ufuk
havlıyordu şehirden uzaklarda.

*

Dikenleri, katırtırnaklarını,
böğürtlenleri geçtiğimiz zaman
dalıyor topuz yaptığı saçları
bir çukur açıyor ıslak toprakta.
Ben boyun bağımı çıkarıyorum.

O çekiyor eteğini yukarı.
Ben palaskamı çıkarıyorum.
Onun korsesi iniyor aşağı.
Ne sümbülde ne de salyangozda var
böylesine yumuşak, narin bir ten,
ne de ayın altındaki billurlar
ışık saçabilir böyle inceden.
Kalçaları altımda kayıyordu
ürkek alabalıklar misali,
bir yanı alev alev yanıyordu,
öbür yanı soğuktı, buz gibiydi.
Gece gördü, tanığım oldu gece,
ne yaman at gezintisiydi, ne sonsuz,
binip sedeften bir tayın üstüne
gidiyordum dizginsiz, üzensiz.
Erkeğim ben, yineleyemem burda
bir kadının söylediği şeyleri,
“dikkatli ol” diyor sağduyum bana,
ne söylenir, ne söylenmez bilmeli.
Öpücüklere, kumlara batmışım,
suyun kıyısından çıkardım onu.
Gecenin meltem yeline karşı
süsenler kılıçlarını sallıyordu.

Dürüst bir Çingene olarak, haksever
insanın yapması gerekeni yaptım.
Ayrılırken, büyük, güzel bir dikiş
sepetini armağan bıraktım.
Ama kaptırmadım gönlümü ona,
yalan söylemişti kocam yok derken,
evli olduğunu bilemezdim ki
birlikte ırmağa doğru giderken.

KARA ACI'NIN ŞARKISI

José Navarro Pardo'ya

Horozların çınlayan kazmaları
delikler açıyor seherde, tanda,
o karanlık, gölgeli tepelerden,
usul, inerken Soledad Montoya.
Yeşertiyor kırsağı, karanlığı
sarı bakır gövdesi, yapısıyla.
Göğüsleri o kara örsler gibi
sızlanıyor yuvarlak şarkılarla.
Kimi arıyorsun böyle Soledad
yapayalnız, seher vakinde, tanda?
Neyi, kimi arıyormuşum, garip,
seni ilgilendiren ne var ki bunda?
Tek amacım mutluluğum, usumdur
canımı veririm onlar uğruna.
Soledad, hüznümün, acılarımın
öfkeli kırsağı, seni sonunda
yazık ki deniz ve dalgalar yuttu.
N'olur, denizden söz etmeyin bana
çünkü boy atıyor kara bir acı
zeytinlerin boy attığı toprakta
ve altında uğuldayan dalların.
Kimler acımasın sana, Soledad!
Çektiğin sıkıntı bitmiyor asla!
Limon limon gözyaşı döküyorsun
dudak ve bekleyiş burukluğunda.
Bu ne acı, ne acı! Çılgın gibi
voltageyorum evi boydan boya,

sürükleniyor saçlarım yerlerde
mutfağımdan başlayıp yatak odama.
Bu ne acıdır tenimi, giysimi
benzetiyor siyah bir kehribara.
Oy benim içliğim, dokuma içliğim!
Oy, afyon çiçeği kalçalarım, oy!
Tarlakuşlarının pınarlarında
yu kendini, yıka, yıka, Soledad,
sonra bırak şu yüreğin dinlensin,
dinlensin, oy, Soledad Montoya.

*

Aşağıda şarkı söylüyor dere,
göğün, yaprakların kanadı dere.
Asmakabağının çiçekleri
bir taç olmuş yeni günün başında.
Ey çingenelerin dinmez acısı!
Katıksız, yalnız acı tenhalarda.
Ey acı, ey gizli kıyı acısı
ey sabahın acısı uzaklarda!

MELEK MİKAIL

Gırnata

Diego Bugias de Dolmau'ya

Görülüyor bakınca balkonlardan
yükseldikçe yükselen mor bir tepe,
katırlar geçiyor ayçiçeği yüklü
katırlar geçiyor gölgeler ile.

İniyorlar karanlık yamaçlardan
gözleri kaplı kocaman geceyle.
Çıtırdıyor tuzlu bir tan seherde
rüzgârın serin dönemeçlerinde.

Beyaz katırlarla dolu gökyüzü
oynak civa gözlerini yumuyor,
pul pul küçük yüreklerden taş örüp
dingin yarı karanlığın başına.
Bir buz katmanıyla örtülüyor su
kimse dokunmasın, değmesin diye.
Çılgın su, bulunmuş, keşfedilmiş su
yükseldikçe yükselen mor tepeyle.

*

Kulesindeki odada Mikail
yattıyor dantelaların içinde,
görünüyor güzelim kalçaları
kandillerin titreyen gölgesinde.

Başmelek doğrulmuş bildirmek için
gece yarısı çanlarını,
şakadan efendilik taşıyor
bülbül gibi, kuş gibi şakiyarak.

Aşağıda çiçekler, taç yaprakları.
Oğunmuş kokulu gülsularıyla,
üç bin gecelerin güzel oğlamı,
Mikail şarkı söylüyor camlarda.

*

İçinde balkonlar geçen bir şarkıyı
söylüyor dans edip deniz kumsalda,
sazlıkları yitirmiş aylı kıyı
donanıyor uzak uğultularla.
İşte kızlar da gelmiş ayçiçeği
çekirdeği yiyorlar çıtır çıtır,
gizemli, geniş, iri sağrılar,
bronz yeni dünyalar, uydulardır.
Atlılar göründü, uzun atlılar
ve bülbülle dolu eski günlerin
özlemiyle derileri kararmış
kadınlar bekliyor üzgün limanda.
Manila'nın safran körü ve yoksul
başpiskoposu da duaya durmuş,
rahmetler okuyor ordaki bütün
kadınların, erkeklerin ruhuna.

*

Mikail, kuledeki odasında,
dantellerle, ayna parçalarıyla
süslü, eteklikleri arasında
duruyor tek sözcük etmeden, sessiz.

Mikail fanusların ecesi,
Mikail tek rakamların beyi
çıgırlıklardan ve burçlardan yapılmış
narin doğulu bezekler içinde.

MELEK İSRAFİL

*Kurtuba**Juan Izquierdo Croselles'e*

I

Çıplak bir Romalı gövdesini
parlatırken kaygan sular,
ırmağın sazlığına dek
geliyordu kapalı arabalar.
Çiçeklerin emayeleriyle
bulutların yankısı arasında
Guadalkivir'in olgun billurunda
uyuduğu arabalar.
Eskiler, teslim olmuşlar karanlığa,
şarkılar söylüyorlar,
fani dünyanın düşkırıklığını
dokuyor çevrelerindeki çocuklar.
Bütün bu karışık gizemlerin içinde
duruyor ürpermeden Kurtuba:
Karanlık, dumanla eğer
yeni bir mimarî kurarsa
mermer bir ayak belirir
sofu ve sert bir ışıktaki.
İncecik kalay tüveyçler
aydınlık bir kurşunide
zafer anıtlarının alnına
açılan meltem yelini
yapraklarla, çiçeklerle süslüyor.
Neptün'ün on uğultusunu
köprü üfürdüğü zaman
kaçıyor ayıngacılar
surların yarıklarından.

II

Sazlıklar Kurtuba'sını,
mermerler Kurtuba'sını
birleştiren sularda,
dalgada tek bir balık.
Kaygısız, gamsız çocuklar
soyunuyor kıyıda.
Belleri Merlin'ler gibi
yaşlı Tobia'nın çıraqları.
Bunaltıyorlar balığı
garip sorularıyla:
şarap çiçekleri mi istersin,
yarımay sığrayışları mı yoksa?
Mermeri yasa boğan,
suları altın renge boyayan balık
sütunların yalnız dengesini
öğretiyor onlara.
Pul pul giysiler içinde
yarı Arap Başmelek
bir ses ve bir sığınak arıyordu
suların buluştuğu yerde.

*

Tek bir balık sularda.
Saf güzellikte iki Kurtuba.
Kırık su fıskiyelerinin Kurtuba'sı.
Ufukta kuru Kurtuba.

MELEK CEBRAİL

*(Sevilla)**D. Agustín Vinuales'e*

I

Saz gibi yumuşak güzel bir oğlan,
omuzları geniş, boyu bir fidan,
gece elmasına benziyor teni,
ağzı kekre, gözleri iri iri,
sinirleri kor gibi yanan gümüş,
geçiyor salınıp ıssız sokaktan.
Nice göksel acıları şakıyan
şarkıların çifte uyumlarıyla
pırıl pırıl yanan iskarpinleri
eziyor yıldızçiçeklerini.
Denizin her iki yakasında da
ne palmiye vardır ne taçlı kral
ne de parlak yıldızlar onun dengi.
Alacalı akik göğsüne doğru
başını usulca eğdiği zaman
secde etmek için önünde gece
arar ovaları, geniş düzlükleri.
Yalnızca Başmelek CebraİL için
ses verir tüm gitarların telleri,
söğütlerin amansız düşmanıdır
ama evcilleştirir güvercinleri.
CebraİL kulak ver ağlıyor çocuk
ağlıyor bak annesinin karnında.
Ve unutma giydiğin elbiseyi
sana çingeneler armağan etti.

II

Kralların önünde diz çöktüğü
ayca zengin, giyimkuşamca yoksul
göksel Muştı açar kapılarını
dar sokaktan gelen parlak yıldıza.
Giralda'nın torunu, gülücük, zambak,
Başmelek Cebraile gülen bir yüzle
zambak gibi beyaz, gelir oraya,
o kutsal varlığı muştulamaya.
Zıplıyordu, fistolu yeleğine
gizlenmiş cırcırböcekleri, kıvaçla.
Dönüşürler gecenin yıldızları
dönüşürler birden küçük çamlara.
Bak parlatıyorsun yaseminleri
ışıl ışıl yüzümde ve alnımda.
Kutsal Muştı, mucize yaratık
Tanrının rahmeti senin üstünde.
Rüzgârın saplarından daha güzel
bir oğul getireceksin dünyaya.
Sevgili Cebraile, gözümün nuru,
yaşantımın biricik Cebraile,
bir koltuk düşledim senin için
bir koltuk karanfillerden yapılmış.
Ayca zengin, giyimkuşamca yoksul
Göksel Muştı Tanrı koruyor seni.
Bir leke ve üç yara bulunacak
doğuracağın çocuğun bağrında.
Yaşantımın, ömrümün Cebraile
ışıl ışıl parlıyorsun nasıl da!
Sıcak bir süt fışkırıyor, duyuyorum,

göğüslerimin dibinden şu anda.
Tanrı seni koruyor, Kutsal Muştı,
yüz büyük hanedanın annesi.
Işıldıyor o çorak gözlerinde
atlılardan oluşan bir manzara.

*

Şarkılar söylüyor karnında çocuk,
Göksel Muştı dönüyor şaşkına.
Titriyor üç yeşil badem topu
ince, narin sesinde boyuna.
Ve Cebrail uzun bir merdivenle
çıkıyor gökyüzüne, havaya.
Gecenin yıldızları tek tek
ölümsüzleşiyor aynı zamanda.

ANTONIO EL CAMBRIO'NUN SEVİLLA YOLUNDA YAKALANIŞI

Margarita Xirgu'ya

Antonio Torres Heredia
Camborio'ların yeğeni, oğlu
elinde bir sorgun deynek
boğa güreşi seyretmek için
gidiyor Sevilla'ya doğru.
Yağız teni yeşil ay yanığı,
güzel mi güzel, yiğit, alımlı,
düşmüş gözlerinin arasına
kıvrır kıvrır biryantınli saçları.
Yarı yolda duruyor Heredia
altına dönsünler diye avuç avuç
limonları kesip atıyor suya.
Geçerken bir karaağaç altından
Antonio Torres Heredia
devriyeler yakalıyorlar onu
ve götürüyorlar mahpus damına.

*

Yavaş yavaş sona eriyor gün,
omuzlara sarkmış olan akşam
uzanıyor denize, ırmaklara
ve Oğlak Burcunun gecesine
hazırlanıyor zeytin ağaçları.
Kısa bir rüzgâr esip dörtnala
atlıyor kurşun dorukları.

Antonio Torres Heredia
Camborio'ların oğlu, yeğeni
gidiyor beş jandarma arasında
almışlar elinden deyneğini.

Antonio neyin nesisin sen?
Eğer gerçek Camborio olsaydın
içine beş büyük derenin aktığı
kan gölüne çevirirdin buraları.
Anlaşılan kansızın tekiymişsin,
ne Camborio'nun, ne başkasının oğlu.
O yapayalnız dağlara çıkan
eski Çingeneler artık yok oldu.
Tozlu yataklarının altında
ürperip titriyor eski bıçaklar.

*

Akşamdı, saat dokuzu vuruyordu.
Götürüp hücreye attılar onu.
Devriyeler limonata içerek
sohbet ediyor, keyif çatıyordu.
Ve saat akşamın tam dokuzuydu
demir kapılara kilit vuruldu.
Gökyüzü bir tayın sağrısı gibi
parlıyordu, ışıklar içindeydi.

ANTONIO EL CAMBORIO’NUN ÖLÜMÜ

José Antonio Rubie Sacristan’a

Yiğit bir karanfil sesi kuşatan
uğultulu eski sesler misali
ölüm sesleri yükseldi
Guadalkivir’in kıyılarında.
Domuz dişleriydi darbeleri
hasımlarının konçlarında.
Döğüşürken kaygan yunuslar gibi
Sıçırıyordu bir sağa bir sola.
Kıpkırmızı kesildi boyun bağı
düşmanlarının fişkırان kaniyla,
ama dört hançer önünde
yığılıp kaldı sonunda.
Nasıl daldırırsa yıldızlar
mızraklarını külrengi suya
nasıl yeşeren “yavşanotu”nun
boğalar düşünö kurarsa
ölüm sesleri öyle yükseldi
Guadalkivir’in kıyılarında.

*

Ey gür postlu Camborio,
Antonio Torres Heredia,
yüzü yeşil ay yağızı
sesi karanfil yiğit
kim son verdi yaşantına
Guadalkivir’in kıyılarında?
Amcam Benameji’nin dört oğlu,

Heredia'lar girdi kanıma.
Başkalarında değil:
kiraz kırmızısı kunduralarım,
sedef kakmalı madalyonlarımdan
zeytin yağı, yaseminle
yoğrulmuş tenime kadar
benim üstümdeydi gözleri.
Oy sultanlara yaraşan
Antonito el Camborio!
Ölüm çalıyor kapını
Meryem Ana'yı anımsa.
Jandarmalara haber sal
ey Federico Garcia!
Tıpkı mısır sapı gibi
kırılıp gittim nasıl da.
Üç yerinden fışkıran kanla
yanüstü devriliverdi toprağa.
Parlak çil akçe gibiydi
kimse kesemez bir yenisini.
Saltanatlı bir melek aynı anda
yastık koydu başının altına.
Gelip gül kurusu diğer melekler
başına yanan bir mum diktiler.
Gidince dört amcaoğlu
Benameji'nin yanına
ölüm sesleri kesildi
Guadalkivir'in kıyılarında.

AŞKTAN ÖLMÜŞ

Margarita Manso'ya

Nedir bu parlayan orda,
derin koridorlarda?
Saat on biri vuruyor
oğul kapımızı kapa.
Dört lamba yanıyor, bak,
görüyor musun karşıda?
Kuşkusuz bakır oğuyor
birileri komşularda.

*

Cançekişiyor gümüş sarmısak.
Koyuyor gittikçe küçülen ay
uzun ve hırçın yelelerini
sarı kulelerin başına.
Gece, titreyerek, gelmiş vuruyor
camlarını balkonların,
geceyi tanımayan
bin kadar köpek ardında.
Şarap kokusu, amber kokusu
yayılıyor koridorlardan.

*

Eski seslerin uğultusu,
sazlıkların nemli soluğu
çınlıyor derin gecenin
kırık kemeri altında.
Ve de uyuyordu öküzler, güller.

Koridorlarda yalnızca
Aziz Jorge'nin öfkesiyle
haykıran dört ışıık vardı.
Üzgün kadınlar koyaktan
indiriyordu kesilmiş çiçek
durgunluğundaki insan kanını
ve ağrısını genç kalçaların.
Ağladılar tepelerin eteğinde
yaşlı kadınları ırmağın,
ağladılar, yad edip saçlarını,
adlarını göçen yakınlarının.
Kireç yüzler yontuyorlardı geceyi
beyaz dörtkenler halinde.
Çerkez mızıkaları
çalıyordu melekler, çingeneler.
Güneyden kuzeye kadar
uçan mavi telgraflar çek anam,
öldüğümü
öğrensin çorbacılarım.

Yedi çığlık, yedi kan fısıkiyesi,
yedi çift haşhaş çiçeği
salonların karanlık köşesindeki
donuk aynaları kırdılar.
Yeminlerin, andların karanlık denizi
kesik ellerle örtölmüş,
dalgalanıp taşların arasında,
çınılıyordu bilmediğim yerlerde.
Boğuk, uğulduyordu orman
çarpiyordu kapıları rüzgâr,
derin koridorlar içinde
çığlık atarken ışııklar.

ECELİ GELMİŞİN ŞARKISI

Emilio Aladrén için

Oy bitmeyen yalnızlığım!
Oy benim küçük gözlerim,
oy iri gözleri atımın
kapanmak bilmezler gece,
bakmazlar, on iki tekneli
bir düşün, sakın, kendinden geçtiği
o kıyıya bakmazlar.
Oysa hep katı ve duru
nöbet tutarken seyisler,
damarlardan yoksun gövdemin
soğuk iskambillere daldığı
bir kayalar ve metaller kuzeyine
bakıyor gözlerim.

*

Yoğun öküzleri ırmağın
ay üstünde yıkanan
usul çocuklara
uzatır boğumlu boynuzlarını,
uykulu demircilerde çekiçler
şakırken uykusuz atlıyı,
şakırken uykusuz atı.

*

Haziran ayının yirmi beşiydi,
Akıl verdiler Amargo'ya:
Avlundaki zakkumları
istersen kesebilirsin.
Bir haç çiz kapının üstüne,
altına da adını yaz,

Çünkü baldıran, ısırgan
senin bağından doğacak
ve sönmemiş kireç uçları
ayakkabılarımı yırtacak.
Aysız bir gecede olacak bütün bunlar,
ırmağın öküzlerinin
düşlerinde sazlıkları içtiğı
mıknatıslı tepeler arasında.
Lambalar, anlar getirt.
Ellerini kavuşturmayı öğren.
Madenler ve kayaların
soğuk rüzgârlarını tatmayı öğren.
Çünkü iki ay sonra sen de
gireceksin toprağın altına.

*

Santiago buluttan kılıcını
kaldırıyor yukarıya
ve kambur göğün bağından
ağır bir sessizlik akıyor.

*

Haziran ayının yirmi beşiydi,
gözleri henüz açıldı,
ağustos ayının yirmi beşinde
gözlerini yummak için uzandı.
İnsanlar iniyordu sokaktan
görmek için, duvarların üstünde
dingin yalnızlığına bakan çağrılıyı.
Romalı bir terzinin makasından
ıkma kusursuz bir kefen
sayesinde kıpırdıyamıyordu
sert kefen bezinin içinde ölüm.

İSPANYOL SİVİL KORUMALARIN ROMANSI

*Şiir başdanışmanı
Juan Guerrero'ya*

Binmişler nalları kara
tığ gibi arap atlara.
Mürekkep, mum lekeleri
parlıyor urbalarında.
Ağlamayı bilmez onlar
çünkü kafataslarında
beyin yerine kurşun var
ve ruhları parlak deri.
Sırtları çıkmış, karanlıkta
geliyorlar uzaklardan,
cıvık, kara bir sessizlik
ve ince kum korkuları
bırakıp arkalarında.
Kâh bu yoldan, kâh şu yoldan
gelirler kafalarında
hayali tabancalardan
oluşmuş bir garip dünya.

*

Sen ey çingeneler kenti!
Sokaklarda bayraklarla.
Ayla ve sukabağıyla,
kavanozda kirazlarla.
Sen ey çingeneler kenti!
Unutmak mümkün mü?

Misk kokan acılarınıla
tarçından kulelerinle.

*

Akşam iniyordu, akşam,
akşam tüm ağırlığıyla,
çingeneler ok ve güneş
döğüyordu ocaklarda.
Bir at alkanlar içinde
vuruyordu kapıları.
Ötüyordu cam horozlar
Jerez de la Frontera'da.
Bazen rüzgâr dönüp birden
gelir şaşkın köşelere,
gecede, gümüş gecede,
gecede, bütün gecede.

*

Yitirmişler zillerini
Meryem Ana ile Yusuf,
bulursanız verin diye
çingenelere gittiler.
Geliyor Meryem Anamız
çikolata kâğıdından
kadı cüppesi sırtında,
boynunda çağla gerdanlık.
Saten harmaniyesinin
altında Aziz Yusuf
sallıyor kollarını.
Ve Pedro Domecq geliyor,
yanında üç Acem şahı.
Pür hayal bir leylek gibi

düş görüyordu yarım ay.
Sancaklar ve fenerlerle
doluyordu taraçalar.
Kalçasız kuru çengiler
ağlıyordu aynalarda.
Su, karanlık, karanlık, su
Jerez de la Frontera'da.

*

Sen ey çingeneler kenti!
Sokaklarda bayraklarla.
Korumalar geliyor bak.
Püf de yeşil lambalara.
Sen ey çingeneler kenti!
Unutmak mümkün mü seni?
Taraksız perçemleriyle
koyun onu denizden uzaklara.

*

Geliyorlar çifter çifter
şenlikler kentine doğru.
Herdemtaze uğultusu
fişekliklerin içinde.
Geliyorlar çifter çifter.
Karanlık geceye karşı.
Hayal dünyalarında gök
Mahmuzlar satılan çarşı.

*

Bu korku bilmeyen kentin
bir hayli kapısı vardı
ve yağmacı korumalar
kolayca süzülüyordu.
Duvar saatleri durdu.

Şişelerdeki konyaklar
şüpheyi çekmemek için
Kasım kılığına girdi.
Fırıldaklardan havaya
uzun çığlıklar uçu.
Ağır toynakları atların
meltem yellerini devirdi.
Kılıçlar rüzgârları yardı.
Uyandırdıp atlarını
kapıp mangır çanakların
karanlık, gölge yollardan
kaçtı çingene kadınlar.
Sarp yolların tepesine
tırmanıyor uğursuz pelerinler,
pır pır makas çarkları
bırakıp sırtlarında.

Sığınıyor çingeneler
Beytlehem kapılarına.
Yaralı, Aziz Yusuf*
küçük bir kızı gömüyor.
Çınlıyor hain kurşunlar
bütün bir gece inatla.
Yıldız salyaları sürüp
iyileştirmek istiyor
çocukları Meryem Ana.

(*) Aziz Yusuf: Saint Joseph, San José, İsa'nın babası Yusuf (E.A.).

Acımasız korumalar
toy ve çıplak düşgücünün
korlar içinde yandığı
alevler saçıyorlar.
Camborio'ların Rosa
feryat ediyor kapıda,
kesip tepsiye koymuşlar
iki memesi önünde.
Kaçıyordu öbür kızlar
rüzgârda saç örgüleri,
patlarken havada tek tek
kara barutun gülleri.
Yerle bir oldu çatılar
yoz tarlalara dönüştü,
doğan günle omuzlara
uzun bir taş gölge düştü.

*

Ey çingenelerin kenti!
Bir sessizlik tüneline
kayboluyor korumalar
ateşler sararken seni.

Ey çingenelerin kenti!
Hatıran unutulur mu?
Alnıma sorsunlar seni.
Ay oyunu, kum oyunu.

16

ERMİŞ OLALLA* KIZIN ÇEKTİKLERİ

Rafael Martinez Nadal'a

I MERİDA'NIN** GÖRÜNÜŞÜ

Yaşlı Roma askerleri
kumar oynarken, uyurken,
uzun kuyruklu bir dor at
koşup sığıyor sokakta.
Bir Minerva'lar korusu***
yapraksız bin kollarını
göğre doğru uzatıyor.
Kayaların sırtlarını,
sarkmış, yıldızlıyor bir su.
Burnu kırık yıldızlardan,
gövdelerden yapılmış gece
seherin çatlaklarını
bekliyor, son bulmak için.
Kızıl ibikli sövgüler
uğulduyor zaman zaman.
Ermiş kızın iniltisi
kırıyor billur kaseyi.
Bileyliyor çark, bıçaklı,
çengelli kanatlarını.
Böğürüyor uzun uzun
demircilerin boğası.
Örüp taç etmiş başına
uyan an sümbülleri ve
böğürtlenleri Mérida.

(*) Ermiş Olalla: 304'te öldürülen bir kız.

(**) Mérida: Romalılardan kalma 39.000 nüfuslu küçük bir İspanyol kasabası.

(***) Minerva: Romalıların sanat tanrıçası.

II

İŞKENCE

Küçük bir su merdivenini
tırmanıyor çıplak Flora.
Koymak için Olalla'nın
iki memesini, Konsül
“bir tepsi getirin” diyor.
Ermiş kızın göğsünden
tıpkı bir fısıkye gibi
yeşil damarlar çıkıyor.
Edep yeri böğürtlenlere
takılmış bir kuş misali
titriyor. Kesik elleri
sıgrayıp duruyor yerde.
Eller ki boynu vurulmuş
bir duada kavuşup birbirine
secde edebilir yine.
Minik gökler ve beyaz süt
dereleri vardı artık
göğüslerinin olduğu yerde.
Ve bin küçük kan ağacı
gövdeleriyle karşı koyuyor
ateşin bin neşterine.
Yüzleri uykusuz, kurşuni,
sarışın yüzbaşılar
gidiyorlar gökyüzüne
şakırdatıp zırhlarını.
Titreşirken bin yeleler tutkusu,
uzun, kısa kılıçların sesleri,
tutuyor bir tepsi üstünde Konsül
Olalla'nın tüten memelerini.

III

CEHENNEM ve UTKU

Dinleniyor lüle lüle kar.
Olalla'yı asmışlar bir ağaca.
Soğuk, buza kesmiş hava
çıplaklığıyla kurum bağlıyor.
Işıl ışıl yukarda gergin gece.
Olalla cansız, ağaçta.
Kentlerin mürekkep şişeleri
mürekkep akıtıyor usulca.
Lapa lapa kar yağıyor.
Olalla bembeyaz ağaçta.
Mızraklarını saplıyor
göğsüne nikel askerler.

*

Kutsal ekmek kabı parlıyor
alevli göklerin derinliğinde,
dere boğazlarıyla
bülbul demetleri arasında.
Sıçrayın renkli camlar!
Olalla bembeyaz karda.
Ermiş, ermiş, ermiş! diyor
melekler, başmelekler ona.

Atlı Don Pedro Güldürüsü

17

Göllü şarkı

Jean Cassou'ya

Gidiyordu Don Pedro
dar bir keçi yolunda.
Nasıl da ağlıyordu
yüreği yana yana!
Gidiyor binmiş, gemsiz,
rahvan, çevik bir ata,
ekmek ve aşk arıyor
çevreye baka baka.
Ve, bütün pencereler
soruyordu rüzgâra:
niçin ağlar bu atlı
yüreği yana yana.

BİRİNCİ GÖL

Suyun altında
kalıyor sözler.
Dolunay yine
suyun üstünde
yıkamıyor işte,
gel de imrenme
öyle yüksekte!
Bir çocuk
kıyıda
görüp çiftte ayı, diyor:
Zil çalıp oyna benimle; gece!

SÜİT

Uzak bir kente
gelir Don Pedro.
Bir kent ki altından
tümüyle,
sedir ağaçları içinde.
Beytlehem mi?
Nane ve biberiye
kokusu meltem yelinde.
Işıl ıslıl parlıyor
taraçalar, bulutlar.
Geçiyor Don Pedro
kırık kemerler altından.
Bir yaşlı erkekle iki kadın
çıkıyor karşısına,
gümüş lamba ellerinde.
Kavaklar diyor: Olmaz.
Bülbül diyor: Görürüz.

İKİNCİ GÖL

Suyun altında
kalıyor sözler.
Kuşlar ve alevler çemberi
suyun saçları üstünde.
Ve kamışlar arasında
yokluğu bilen tanıklar.
Gitarın tahtasında
donmuş düş, klavuzsuz.

SÜİT

Bir yaşlı adam ve iki kadın
ellerinde gümüş lamba,
dümdüz keçi yolundan
mezarlığa gidiyorlar.
Yolda ve safranların arasında
Don Pedro'nun zavallı atının
ölüsünü buluyorlar.
Meliyor gökyüzünde
akşamın gizli sesi.
Kırıyor yokluk atı
billur boynuzunu.
Yanıyor alev alev
uzaktaki kent.
Gözü yaşlı bir adam
gömülüyor toprağın içine doğru.
Kuzeyde bir yıldız var.
Güneyde bir denizci.

SON GÖL

Suyun altında
duruyor sözleri.
Yitik seslerin balçığı.
Serin çiçeğin üstünde
unutulmuş Don Pierre
oynuyor yeşil kurbağalarla, vah!

TAMAR VE AMNON*

Alfonso Garcia-Valdecasas için

Pars ve alev seslerini
ekerken yaz usulca
gökyüzünde dönen ay
ışıyor susuz toprakta.
Çınlıyor metal sinirler
çatıların üstünde.
Lüle lüle meltem yeli
taşıyor yünün meleyişlerini
Kabuk tutmuş yaralarla
kaplı, uzanmış toprak
titriyor beyaz ışıklar
dağlarken esmer bağrını.

*

Soğuk teflerin, ay vurmuş
çalgıların ezgilerinde
göğsünde öten kuşlarla
düşlere dalmış Tamar.
Çatıdaki çıplaklığı,
o sivri palmiye kutbu,
ister ki karnına kar yağsın
ve dolu düşsün sırtına.
Şarkılarla dalıp gitmiş
Tamar, çıplak, tараçada.
Ayaklarının yöresinde

(*) Tamar: Davut peygamberin kızı; Amnon ise oğlu. Üvey kardeşi Tamar'ın ırzına geçer, öz kardeşi Absalon onun öcünü alır (E.A.).

Uçuşuyor beş buzlu kumru
Amnon yaman, güçlü, ince,
sakalları tiril tiril,
kasığı köpük içinde,
kuleden bakıyor ona.
Saplanmış bir mızrağın
vınlayışı dişleri arasında,
altında beyaz ışığın,
çıplak, tıraşaya uzanmış.
bakıp dururken Amnon
tepesindeki yuvarlak aya
kızkardeşi Tamar'ın diri ve dimdik
memelerini gördü birden ayda.

*

Saat üç buçuğa geldiği zaman
uzanmak için girdi odaya,
kanat vurup çırpınan gözlerinin
amansız acısı doldu yatağa.
Gün bütün köyleri, kasabaları
gömüyor külrengi kumlar altına,
uçarı mercanları, gülleri
ve çiçekleri sergiliyor ya da.
Kuyuların tutsak ve serin suyu
yeniden doğuyor küplerde sessiz.
Şarkılar söylüyor yılan, uzanmış
yosunlu ağaçların arasında.
Göğüs geçiriyor kıvranıp Amnon
gölgeler gibi serin yatağında.
Ürpertinin amansız sarmaşığı
kaphıyor alev alev yanan tenini.
Gelip süzülüyor sessizce Tamar

çaresiz odaya, suskun odaya,
damar damar çizgili Tuna rengi
uzaktaki izlerle bulanıyor.
Güneşinden kızaran gözlerimin
yaşını sil Tamar, yalvarırım,
fırfırlı eteklerinin üstünde
şekilden şekile giriyor kanım.
Kardeşim dokunma bana,
arı kovanı gibi uğuldayan
bir çift flütün eşliğinde
arılar ve rüzgârlar misali
öpücüklerinin dolaştığını
duyumsuyorum ensemde.
Beni büyülen iki balık var
göğüslerinde Tamar.
Gizli bir gülün hıştırtısı
geliyor parmak uçlarından.

*

Dizilmiş, geniş avluda
kişniyor kıralın yüz atı.
Alev alev yanıyor güneş
seyrek asmanın altında.
Amnon kavrayıp saçlarından
yırıyor gömleğini kızkardeşinin.
Kumral bir ülkenin derelerini
çiziyor ılık mercanlar.

*

Nice çılgınlık yükseldi, oy
ocakların, evlerin üstüne!
Nice yoğun hançerler,
parçalanmış gömlekler!

Bir gidip bir geliyorlar
merdivenlerde üzgün köleler.
Oynuyor kalçalar, pistonlar
suskun bulutlar altında.
Halka olmuş Tamar'ın çevresinde
bağırıyor erden Çingene kızlar.
Kimileri yaralı çiçeğinden
akan son damlaları topluyor.
Kapalı yüklüklerde
beyaz bezler kızıla boyanıyor.
Uğultusunda ılık seherin
değişime uğruyor balıklar ve üzümler.

*

Kızkardeşinin ırzına geçen
azgın Amnon atına binip kaçtı.
Köleler surların kulelerinden
mızraklar, oklar yağdırdı.
Kaybolunca ufukta gözden
dört nal giden atın dört toynakları
Davut harpının tellerini
bir makasla kesip kesip kopardı.

ŞAIR NEW YORK'TA

(POETA EN NUEVA YORK)

Bebé'ye ve Carlos Morla'ya

*Bu kitaptaki şiirler, şairin Columbia Üniversitesinde öğrenci olduğu
1929-1930 yıllarında yazıldı.*

F. G. L.

I / Columbia Üniversitesinde Yalnızlık Şiirleri

*Sevda renginde öfke
Unutuluş renginde sevda
Luis Cernud'a*

GEZİ DÖNÜŞÜ

Gökyüzünce katledilmiş.
Yılana doğru giden şekillerle
billuru arayan şekiller arasında
varsın uzasın saçlarım.

Şarkı söylemeyen güdük ağaçla
ve beyaz yumurta yüzü çocukla.

Kafaları kırılmış küçük hayvanlarla
ve kuru ayaklı lime lime suyla.

Sağır dilsiz bir yorgunluğa ve hokkada boğulmuş
kelebeğe sahip olan her şeyle.

Her gün farklı yüzüme çarpmış.
Gökyüzünce katledilmiş!

1910

ARA

Bu gözler, bu benim bin dokuz yüz on gözlerim
ne ölülerin gömüldüklerini
ne seherde ağlayanın kül panayırını
ne küçük bir denizati gibi sıkıştırılmış
titreyen yüreği gördü.

Bu gözler, bu benim bin dokuz yüz on gözlerim
küçük kızların işediği beyaz duvarı gördü,
boğanın burnunu, zehirli mantarı,
sokak başlarında ısıyan akıl almaz ay'ı gördü,
şişelerin sert siyahı altındaki
kuru limon parçalarını gördü.

Bu gözler, benim gözlerim, midillinin boynunda,
uyuyan Ermiş Gül'ün delinmiş göğsünde,
aşkın inilti ve serin ellerle dolu çatılarında,
kedilerin kurbağaları yediği bir bahçede
bu gözler, benim gözlerim.

Eski tozun yontularla yosunları birleştirdiği ambar,
düşün gerçeklere çarptığı yerde
parçalanmış yengeç sessizliğini saklayan kutular.
Orda açılıyordu işte orda
çocuk gözlerim.

ÜÇ DOSTUN MASALI VE RONDOSU

Enrique,
Emilio,
Lorenzo.

Üçü de buz tutmuştu.
Enrique yataklar dünyasıyla,
Emilio gözlerin dünyasıyla, ellerin yaralarıyla,
Lorenzo çatısız üniversiteler dünyasıyla.

Lorenzo,
Emilio,
Enrique.

Üçü de yanmışlardı.
Lorenzo yapraklar dünyasıyla, bılardo toplarıyla,
Emilio kanın dünyası ve beyaz iğnelerle,
Enrique ölümler dünyasıyla, atılmış gazetelerle.

Lorenzo,
Emilio,
Enrique.

Üçü de gömülmüşlerdi.
Lorenzo Floranın göğsüne,
Emilio vazoda unutulmuş ardıca,
Enrique karınca yuvasına, denize ve kuşların
boş gözlerine.

Lorenzo,
Emilio,
Enrique.

Üçü de ellerimde
üç Çin dağıydı,
üç at gölgesi ydi,
üç kar manzarası ve bir zambak kulübesiydi
ayın horoz altında yamyassı kesildiğı
güvercinlikler arasında.

Önce biri
sonra öteki
sonra diğeri.

Üçü de mumyalaştılar
kışın sinekleriyle,
köpeğın işediğı, devedikeninin hor gördüğü
mürekkep hokkalarıyla,
annelerin yüreğini donduran rüzgârla,
sarhoşların tadını çıkararak yediğı
beyaz jüpiter örenleriyle.

Önce üçünün
sonra ikisinin
sonra birinin.

Kaybolduğunu gördüm ağlayıp şarkılar söyliyerek
bir tavuk yumurtasında,
tütün iskeletini gösteren gecede,
yüzlerle ve ay kıymıklarıyla dolu acımda,
dişli çarklar ve kırbaçlar neşemde,
güvercinlerin tedirgin ettiğı göğsümde,
yolunu şaşırmuş tek gezginle kalan ıssız ölümümde.

Öldürmüştüm beşinci ayı,
yelpazeler ve alkışlar çeşmelerden su içiyordu.
Yeni loğusaların ılık ve tutsak sütü
uzun beyaz bir aracın güllerini sallıyordu.

Enrique,
Emilio,
Lorenzo.

Çetindir Diana,
ama bazen sislidir memeleri.
Çarpabilir yürek gibi geyiğin karnında ak taş
ve atın gözleriyle düş görebilir geyik.

Hışirtısı altında papatyaların
saf şekiller devrilip gittiği zaman
öldürüldüğümü anladım.
Kahvelere, mezarlıklara, kiliselere koştular,
fıçıları, dolapları açtılar,
altın dişlerini sökmek için üç iskeleti dağıttılar.
Artık bulamadılar beni.
Artık bulamadılar mı?
Evet. Bulamadılar.
Altıncı ayın selin kaynaklarına doğru
kaçtığını biliyorlardı oysa,
ki deniz de anımsadı birden
adlarını bütün boğulanların.

MENTON'DA ÇOCUKLUĞUN

Pınarların masalıdır, evet, çocukluğun bugün.

Jorge Guillén

Evet, çocukluğun bugün pınarların masalıdır.
Trendir ve gökyüzünü dolduran kadındır.
Vahşi yalnızlığıdır otellerdeki
ve maskendir işaretlerden arınmış.
Denizin çocukluğudur çocukluğun, sessizliğindir
bilge camların kırıldığı.
Buz tutmuş bilgisizliğindir
ateşle sınırlanmış gövdemin konuştuğu.
Apollon erkeği,
sana verdim sevdanın yasasını,
coşkulu bir bülbülle gözyaşlarını,
ama sen, yıkım çayırı
tel tel oldun belirsiz kısa düşler uğruna.
Karşı karşıya olduğum düşünce, çünkü ılık,
yazgımın simgeleri, belirtileri.
Dinlenmek bilmeyen kum kuşağın
tırmanmayan izlerden hoşlanır yalnızca.
Bense köşelerde bulmak isterim
seni anlamayan sensiz ılık ruhunu
taşımakta olduğun maskesini kıldığım
devinimsiz Apollon'un acılarıyla.
Demek ki, aslan, gökyüzünün öfkesi,
demek ki yanaklarımda otlamalısın;
çığırılığımın mavi atı,
bulutun nabızı, dakikaların göstergesi,
demek ki akrepli taşlar bulmalıyım,

çocuk annenin giysilerini,
dakika gözyaşlarını ve ayı ölümün şakağından
çıkararak yırtık çamaşırını bulmalıyım.
Evet, çocukluğun bugün pınarların masalıdır.
Damarlarımdaki çukurun acayip ruhu
seni aramalıyım, küçük ve köksüz seni.
Sevda, bütün zamanların sevdası!
Oy, seviyorum, evet. Sevda, sevda! Bırak beni.
Karda Satürn başakları arayanlar
ya da anatominin kliniği, ormanı,
gökyüzünde hayvanları iğdiş edenler
kapamasınlar ağzımı.
Sevda, sevda, sevda. Denizin çocukluğu.
Seni anlamayan, sensiz, ılık çocukluğun.
Sevda, sevda, ceylanların uçuşu
beyazlığın sonsuz göğsü üstünde.
Ve çocukluğun, sevda, ve çocukluğun.
Trendir ve gökyüzünü dolduran kadındır.
Ne sensin, ne ben'im, ne hava, ne de yapraklar.
Evet, çocukluğun bugün pınarların masalıdır.

Angel del Rio için

ZENCİLERİN KURALLARI ve CENNETİ

Beyaz yanağın engin denizindeki
kuşun gölgesini sevmezler,
soğuk karın salonunda ışığın
rüzgârla savaşımını sevmezler.

Sevmezler gövdesiz oku,
sallanan ayrılık mendilini,
gülücüğün buğday kırmızısında
basıncı ve gülü gösteren iğneyi.

Severler ıssız göğü,
öküzlerin tutuk anlatımlarını,
kutupların yalan söyleyen ayını,
suyun kıyıdaki eğri dansını.

Kalkıp kütüğün ve izin biliminden
ışıklı sınırlarla doldururlar kili,
suyun ve kumun üstünde şehvetle kayarlar
tadıp bin yıllık salyalarının acı serinliğini.

Çatırdayan gökte,
devekuşu yumurtalarının sonsuza dek durduğu,
balerin yağmurların el değmeden gezindiği,
tek solucanın, tek uykulu izin bulunmadığı gökte.

Talihsiz gökte,
gündüzden korkmayan bir gecenin göğünde,
çıplak yelin, bomboş bulutlardaki
uyurgezer develeri kırıp gittiği gökte.
Orda düş görür gövdeler otun oburluğunda.
Mercanlar umutsuzluğu mürekkebe bular,
siler gölgelerini uyuyanlar, deniz kabukları altında
ve dansın çukuru kalır son küller üstünde.

HARLEM KRALI

Bir kaşıkla
timsahların gözlerini çıkarıyordu,
vuruyordu kışına maymunların.
Bir kaşıkla.

Uyuyordu çakmaktaşlarında ateş,
anasonla kendilerinden geçmiş domuzlan böcekleri
köylerin yosununu unutuyordu.

Kralın kaşığı gıcırdayıp
çürük su haznelerinin geldiği esnada
mantarlarla kaplı bu yaşlı adam
siyahların ağladığı yerlere gidiyordu.

Kaçıyordu güller son hava eğrilerinin
keskin ağzı üstünde
ve safran yığınları üstünde çocuklar
çekiçliyordu sincapları
bulanık bir coşku kızılıyla.

Sıcak ananas kıyafetiyle
ciğer kokusu
şakaklarımıza vursun diye
köprüler geçip
zenci kızılığa varmalı.

Sarışın içki satıcısını öldürmeli,
elmanın ve kumun bütün dostlarını öldürmeli
ve Harlem kralı adamlarıyla şarkı söylesin diye,

ayın amyantı altında timsahlar
sıra sıra uyusun diye,
tüy süpürgelerin, rendelerin, bakırların
ve mutfak tencerelerinin sonsuz güzelliğinden
kimse şüpheye düşmesin diye
kabarcıklarla kaplı ve korkudan titreyen
küçük Yahudi kızları sıkılmış yumruklarla
bir güzel dövmeli.

Oy! Harlem! Harlem! Harlem!
Hiçbir acıya benzemez ezilmiş gözlerin,
güneş tutulduğunda ürperen kanın,
yarı karanlıktaki sağır, dilsiz, kızıl gücün
kapıcı kılığındaki büyük tutsak krallığın.

*

Çatlak gece ve sakın fildişi semenderler vardı gecede.
Amerikalı kızlar karınlarında
çocuk ve sikke taşıyordu,
gerinirken haça benzeyen oğlanlar
baygın düşüyorlardı.
Onlar bu.
Onlar bu, yanardağlar kıyısında gümüş viski içenler,
ayının buzlu dağlarında küçük yürek parçaları yutanlar.
Harlem kralı o gece çok sert bir kaşıkla
timsahların gözlerini çıkarıyordu,
vuruyordu kışına maymunların
Bir kaşıkla.
Şemsiyeler ve altın güzeller arasında
karmakarışık, ağlıyordu zenciler,
tek düşünceleri beyaz gövdeye ulaşmak olan

melezler kauçuk çekiyorlardı
ve rüzgâr puslandırıyordu aynaları,
kırıyordu damarlarını oyuncuların.

Zenciler! zenciler! zenciler! zenciler!
Devrilmiş gecenizde kanın kapıları yok.
Kızılılık yok. Derinin altında öfkeli,
hançerin dikeninde, görünümünün göğsünde diri,
yengeç burcunda kutsal ayın kısıkaçları
ve katır turnakları altında diri kan.

Binbir yoldan una bulanmış ölüleri
ve bir sümbül külünü arayan kan,
uydu topluluklarının, terkedilmiş nesnelerle,
kumsallar boyunca yuvarlanabildikleri
eğimli sert gökleri arayan kan.
Göz ucuyla usul usul bakan kan,
sıkıştırılmış hasır otundan yapılma, yeraltı içkisi.
Bir iz ardında gecikmiş alize rüzgârını paslandıran
ve pencere camlarında kelebekleri eriten kan.

Kandır bu gelen, gelecek olan,
çatılarla, taraçalarla her yandan,
yakmak için klorofilini kumral kadınların,
yatakların eteğinde, lavaboların uykusuzluğu
önünde inlemek için,
tütünün ve soluk sarının seherinde kırılmak için.

Kaçmalı,
kaçmalı köşebaşlarından, son katlara kapanmalı,
çünkü ormanın iliği, teninizde hafif bir batan güneş izi,
yapay bir rengi atmış eldiven ve kimya gülü izi
bırakmak için, yarıklardan sızacak.
Pek bilge bir sessizlikle,

sokaklarda ya da güherçilenin köşelerinde
arıyorlar kralı garsonlar, ahçılar, milyonerlerin
kanlarını dilleriyle yıkayanlar.

Güneyden esen rüzgâr, orman rüzgârı sapıp
kara çirkefin içine giriyor,
tükürüyor kırık kayıklara
ve kemik kıymıklarından çıkıp omuzlara dalıyor;
fil savunmaları, ayçiçekleri, alfabeler
ve boğulmuş yaban arılarıyla,
bir Volta pili taşıyor güneyden esen rüzgâr.
Tek gözlük üstündeki üç mürekkep damlasıyla açıklandı unutuş,
taş çiçekli görünmez tek bir yüzle açıklandı aşk.
İlikler ve tüveyçler bulutların üstünde
tek bir gülü bile olmayan bir saplar çölü oluşturunuyordu.

Solda, sağda, güneye doğru, kuzeye doğru
yükseliyor duygusuz duvar
köstebek için, yılan balığı için.
Ey siyahlar hiçbir çatlak aramayın o duvarda
sonsuz maskeyi bulmak için.
Merkezin büyük güneşini arayın,
uğuldayan ananas olun.
Ormanlara kayan güneş
bilir orda su perilerinin bulunmadığını,
sayıların altını üstüne getirir
ama asla bir düşün içinden geçmemiştir.
Irmakla birlikte iner,
ardında timsahlar,
böğürür o damgalı güneş.
Zenciler! zenciler! zenciler! zenciler.

Ne yılanın, ne yaban eşeğinin, ne de katırın
yüzü sarardı ölürken.

Gümbür gümbür devirdiği ağaçların oduncu
ne zaman öldüğünü bilmez.

Kralınızın bitkisel gölgesinde bekleyin
ta ki baldıranlar, devedikenleri, ısırganlar
en son taraçaları da tedirgin etsin.

O zaman, ey zenciler, işte o zaman
bisikletlerin tekerleklerini coşkuyla öpebilirsiniz,
sincap yuvalarına çifte mikroskoplar koyabilirsiniz,
dans da edebilirsiniz elbette
diken diken olmuş çiçekler göğün sazlıklarında
katlederken Musa Efendimizi.

Oy! Harlem, kılık değiştirmiş Harlem!
Oy! Bir yığın başsız giysinin
gözdağı verdiği Harlem!
Uğultun geliyor bana,
uğultun geliyor bana, ağaç gövdelerinin,
asansörlerin arasından,
dişlerle kaplı otomobillerin dalgalandığı
kurşuni gravürler arasından,
ölü atlar ve küçük cinayetler arasından
uğultular geliyor bana
sakalı denize değen umutsuz
koca kralınızdan.

TERK EDİLMİŞ KİLİSE

Büyük Savaş Ballade'ı

Bir oğlum vardı Juan adında.
Bir oğlum vardı.
Kemerler altında kayboldu bir ölümler cumasında.
Ayının son basamağında oynarken gördüm,
tenekeden küçük bir küp atıyordu papazın yüreğine.
Tabutlara vurdum. Oğul! Oğul! Oğul!
Bir tavuk ayağı çektim ayın ardından
sonra anladım ki kızım balıkmış
arabaların uzaklaştığı yerde.
Bir kızım vardı benim.
Ölü bir balığım vardı buhurdanların külü altında.
Bir denizim vardı benim. Ne! Bir deniz! Tanrım!
Çanları çalmaya çıktım, ama meyveler kurtluydu
ve sönmüş kibritler
baharın buğdaylarını yiyordu.
Can çekişen askerlerin kara kafalarını
kırkarken gördüm saydam alkol leyleği
ve gözyaşı dolu kadehlerin
döndüğü kauçuk kulübeler gördüm.
Ey yüreğim ayın lalelerinde bulacağım seni!
Güçlü kollarıyla papaz,
kadehin buzlu görünimleri arasında dolaşan
gece kurbağalarını korkutmak için,
katırı ve öküzü havaya kaldırdığında.
Bir oğlum vardı, dev gibi bir oğlan,
ölüler daha güçlüdür ne çare, silip süpürürler
gök parçalarını
Ayı, olsaydı çocuğum
korkar mıydım timsahların gizinden,

görür müydüm denizin ağaçlara bağlandığını
askerler sürüsü onunla zina etsin, onu yaralasin diye.
Ayı olsaydı çocuğum!
Köpüklerin soğuğunu duymamak için bu sert abaya
sarıncayım.
Kollu bir giysi ya da bir boyun bağı verirler bana,
çok iyi biliyorum;
ama ayının tam ortasında parmaklığı kıracağım
ve o zaman taşa doğru gelecek penguenler
ve martıların çılgınlığı
uyuyanlara ve köşebaşlarında şarkı söyleyenlere
“O’nun bir oğlu vardı.
Bir oğlu! Bir oğlu! Oğlu olduğu için
yalnız ona ait bir oğlu!
Bir oğlu! Bir oğlu! Bir oğlu!” dedirtecek.

III / Sokaklar ve Düşler

Rafael R. Rapun'a

*Yüreğimdeki kâğıt bir kuş
öpüşlerin zamanı gelmedi diyor.*

Vincente Aleixandre

ÖLÜMÜN DANSI

Kara maske bu! Kara maske bu, bakın!
Afrika'dan New York'a dek gelebilmiş!

Biber ağaçları gitti,
gitti küçük fosfor gencalar.
Etleri yırtık develer ve kuğunun gagasında
kaldırdığı ışık vadileri gitti.

Zaman kuru nesneler zamanıydı,
gözdeki başağın, haddeden geçmiş kedinin,
büyük köprülerdeki demir oksidin zamanıydı
ve mantarın kesin sessizliğiydi.

Işık kılıçlarıyla delinip ölmüş
hayvanların büyük toplantısıydı;
kül toynaklı suaygırının ebedi kıvancı,
ebedi kıvancı ölmezotu yiyen ceylanın.

Dipsiz, soluk yalnızlıkta
yamuk kara maske dans ediyordu.
Bir yanı kumdu dünyanın,
civaydı, uyuyan güneşti öbür yanı.

Kara maske bu! Kara maske bu, bakın!
Afrika'dan New York'a dek gelebilmiş!

Boş göğü kireç geçitleri hapsedmişti,
guano altında ölenlerin sesleri cınlıyor orda.
Saf bir gök, çıplak, kendiyle özdeş,
tüyle ve görünmez dağlarının sivri süseniyle

telef etti narin saplarını şarkının
ve özsuynun paketlenmiş tufanına gitti,
dinlenirken son geçit alayları,
kaldırıp kuyruğuyla ayna parçalarını.

Nasıl da ağlıyordu çatıda Çinli
karısının çıplaklığını bulamadığı için,
paranın acımasız sessizliğini ölçen
basıölçeri dikizliyordu banka müdürü,
Wall Street'e geliyordu kara maske.

Aykırı sayılmaz dansa
bu gözleri sarartan ölü külleri mahzeni.
Bir tel var sfenksten kasaya çekilmiş,
bütün yoksul çocukların yüreğinden geçen.
Dans ediyor ilkel coşku mekanik coşkuyla,
taşkın, ilk ışıktan habersiz.
Zira unutursa formülünü çark,
çıplak, şarkı söyleyebilir at sürüleriyle;
Ve buz tutmuş tasarıları yakarsa eğer alev
pencerelerin gürültüsünden kaçmak zorunda kalır gök.

Burası aykırı sayılmaz dansa. Kanı'm bu.
Dans edecek kara maske kan ve sayı sütunları
arasında,
altının kasırgasıyla işsizlerin iniltisi arasında,
ışksız bir vaktinde ve karanlık gecede uluyacak
işsizlerin arasında,
ey vahşi Kuzey Amerika! ey hayasız! ey vahşi!
Karın sınırına yatmış Kuzey Amerika!
Kara maske bu! Kara maske bu, bakın!
Afrika'dan New York'a dek gelebilmiş!

*

Taraçada ay'la dalaşıyordum.
Arı sürüsü gibi pencereler delik deşik etmişti gecenin kalçasını,
gözlerimden içiyordu tatlı inekler göğü.
Ve uzun kürekleriyle rüzgârlar
döğüyordu küllü camlarını Broadway'in.

Yıldız etenesinin ışığını arıyordu kan damlası
elmanın ölü tohumunu öykünmek için.
Çobanların gönderdiği ova havası
titriyordu korkudan kabuksuz bir yumuşakça gibi.

Ama bu dans edenler ölüler değil, eminim bundan.
Onlar kendi ellerini yemeye durmuşlar.
Kara maske ve gitarla dans edenler başkaları;
başkaları bunlar, parayla kendinden geçmiş, soğuk herifler,
kalçaların ve katı alevlerin kavşağında büyüyenler,
merdivenlerin görünümünde solucan arayanlar,
bankalarda ölü çocuk gözyaşlarını içenler
ya da köşebaşlarında seherin küçük piramitlerini
yiyenler.

Papa dansa durmasın!
Hayır, dans etmesin papa!
Ne kral,
ne mavi dişli milyoner
ne katedrallerin kuru balerinleri
ne inşaatçılar, ne zümrütler, ne deliler, ne oğlancılar
dans etsin.
Yalnızca bu kara maske,
eski kızıl hastalığıyla bu maske,
yalnızca bu kara maske dans etsin.

En üst katlarda zira tıslayacak kobralar,
ürpertecek ıssırganlar avluları, taraçaları,
bir yosun piramidi olacak Borsa,
tüfeklerin ardından sarmaşıklar gelecek,
pek yakında, evet, yakında, pek yakında.
Hey! Wall Street!

Kara maske bu! Kara maske bu, bakın!
nasıl da tükürüyor ormanın zehrini
New York'un güdük sıkıntısına!

KUSANLARIN GÖRÜNÜMÜ

Coney Island'da Şafak

Şişko kadın en başta geliyordu
davulların derisini ıslatıp kökleri söke söke.
Can çekişen ahtapotları
tersyüz eden şişko kadın.
Koşuyordu sokaklarda, boş evlerde
ayın düşmanı şişko kadın,
küçük güvercin kafatasları bırakıyordu
köşe başlarına,
son yüzyılın şölen sofralarından kaldırıyordu
öfkeli adamları,
ekmeğin cinini çağırıyordu süpürülmüş göğün
tepelerine
ve yeraltı geçitlerine ışık sıkıntısı süzüyordu.
Mezarlıklardır bunlar, bilirim, mezarlıklardır
ve kumun altına gömülmüş mutfakların acısıdır,
ölüler, sülünlerdir ve bir başka saatin
göğsümüzde biten elmalarıdır.

Uğultular geliyordu kusmuğun ormanından,
boş kadınlarla, sıcak mumdan çocuklarla,
mayalı ağaçlarla, kusmuğun harpları altına
tuz yemekleri getiren yorulmaz garsonlarla.
Başka çare yok, kus oğul! Başka çare yok.
Fuhuşun göğsüne süvarilerin kusmasına,
kurbağayı oynamak için yutan kedinin kusmasına benzemez:
Bulutların ve çerezlerin çürüdüğü çakmak
taşından kapıları toprak elleriyle tırmalayan ölülerdir bunlar.

Şişko kadın en başta geliyordu
gemilerden, meyhanelerden, bahçelerden çıkanlarla.
Sallıyordu nazıkçe davullarını kusmuk
aya sığınmak isteyen
kan kızlar arasında.
Yazık, yazık, yazıklar olsun bana!
Bu bakış benimdi, ama şimdi benim değil bu bakış,
çıplak, alkolde titreyen bu bakış,
rıhtımların laleleri arasına
akıl almaz gemiler atan bu bakış.
Ben,
şakaklarımın kalın yosununu kesen
bir attan yoksun,
kusanlar içinde yitik
ve kolsuz şair,
seherin kendini tehlikeye atmadığı
dalgalardan fışkıran bu bakışla
savunurum kendimi.
Hep en başta geliyordu şişko kadın
ve acı dönencenin bulunduğu
eczaneler arıyordu insanlar.
Bayrak çekildiği ve ilk köpekler geldiği zaman,
işte yalnızca o zaman bütün kent
iskelenin korkuluklarına atıldı.

İŞEYENLERİN GÖRÜNÜMÜ

Battery Place Noktürnü

Yalnız kaldı erkekler.
Son bisikletlerin hızını bekliyorlardı.
Yalnız kaldı kadınlar.
Japon yelkenlisinde bir çocuğun ölümünü bekliyorlardı.
Yalnız kaldı erkekler ve kadınlar
düşünerek can çekişen kuşların açık gagalarını,
ezilen kurbağaya
batan sivri güneşliği, bin kulaklı
ve bin minik su ağızlı sessizliğin altında, ayın güçlü saldırısına
karşı koyan geçitlerde.
Ağlıyordu yelkenlide çocuk, kırılıyordu yürekler
nesnelerin varlığından, gözlerinden sıklıkla içine,
siyah teker izleriyle dolu gök toprağında hâlâ
karanlık isimler, salyalar, nikel radyolar haykırdığı için.
Son iğne batırıldığında çocuk artık susmuş, ne gam,
pamuğun tüveycinde rüzgâr bozguna uğramış, ne gam,
kemerlerde belirecek ve sizi ağaçlar ardında
donduracak kesin denizcileriyle ölümün dünyası var ya.
Gecenin yolculuğunu
unuttuğu yerdeki dönemeci aramak,
yırtık elbiseleri, kavkısı, gözyaşları olmayan
bu sessizliği gözlemek boşuna,
örümceğin küçücük şölenu bile
bütün göğün dengesini bozmaya yeter çünkü.
Ne Japon yelkenlisinin iniltisine, ne de
köşebaşlarında sendeleyeni, saklanan insanlara çare var.
Kökleri bir noktada birleştirmek için kız

kendi kuyruğunu ısırtıyor ve yumak
uzunluk arzusunu otta doyurmak istiyor.
Oy! Polisler! Transatlantiklerin canavar düdükleri!
Yapıların at kılı ve duman yüzleri; dağlaleleri,
kauçuk eldivenler.
Her şeyi kırıyor gece,
bacaklar ayrılıyor taraçalarda.
Sessiz, korkunç bir pınarın ılık borularıyla
kırılıp gidiyor her şey.
Ey insanlar! Ey sokak kadınları! Ey askerler!
Aptalların gözleriyle dolaşmak gerekecek
tatlı kobraların tısladığı özgür kırlarda,
körpe elmalar biten mezarlıklarda,
ölçüsüz ılık gelsin diye,
zenginlerin kendi kerhaneleri arkasında
zambak ve fare aklanlı tek bir gövdenin
kokusundan ödleri kopsun diye,
bir iniltinin çevresinde ya da
hiç yinelenmemiş dalgaların duyulduğu
camlara işeyebilen bu adamlar yanıp kül olsun diye.

CİNAYET

River Side Drive’da, seherde iki ses

Nasıl olmuş?
Yanağından bıçaklamışlar.
O kadar.
Sapı sıkın bir tırnak.
Çılgınlığın köklerine rastlayıncaya dek
karıştıran bir iğne.
Deniz de durgunlaşıyor.
Nasıl yani?
Böyle.
Hadi canım! Gerçekten böyle mi?
Evet.
Yüreği çıkıvermiş.
Vay başıma gelen!

HUDSON ÜSTÜNDE NOEL

Bu gri sünger!
Bu az önce öldürülmüş denizci!
Bu büyük ırmak!
Bu sınırları karanlık rüzgâr!
Bu bıçak ağzı, sevda, bu bıçak ağzı!
Dört denizci boğuşuyordu dünyayla.
Tüm gözlerin gördüğü kılçık dolu dünyayla.
Atsız dolaşılamayan dünyayla.
Bir denizci, yüz denizci, bin denizciydiler,
hızı keskin dünyayla boğuşacak,
dünyanın gökyüzünde
yalnız olduğunu bilmeden.

Yalnız gökte yalnız dünya.
Çekiç tepeleri bunlar, utkusu güir otun.
Canlı karıncalar ve kirli paralar bunlar.
Yalnız gökte yalnız dünya
ve köy çıkışlarındaki hava.

Tekerleğin dehşetini söylüyordu solucan
ve öldürülen denizci onu kucaklayacak olan
suayılarının şarkısını söylüyordu
ve herkes Tanrıya şükrediyordu,
şükürler ediyordu. Issız gök.
Yalnızca, yalnızca Tanrıya şükürler!

Dış semtlerin iskelelerinde geçirdim bütün geceyi,
kanımı yalancı mermerler üstünde bıraktım,
denizcilerin yırtık yelkenleri katlamalarına
yardım ettim.

Ve işte ellerim bomboş ırmağın uğultusundaım.
Her dakika, yeni bir çocuk damarlarının
yumuşak sürgünlerini sallamış, ne gam!
Dallar altında doğuran engerek
çıplak adama bakanların susuzluğunu
dindirmiş, ne gam!

Önemli olan: çukur. Yalnız dünya. Irmak ağzı.
Seher, değil. Durgun masal.
Irmak ağzı: başka şey değil.
Ey benim gri süngerim!
Ey yeni kesilen boynum!
Ey benim büyük ırmağım!
Sınırları benim olmayan rüzgârım!
Ey sevdamın bıçak ağzı, ey yaralayan ağız!

New York, 27 Aralık 1929

UYKUSUZ KENT

Brooklyn Bridge Noktürnü

Kimse uyumuyor gökte. Kimse, hiçkimse.
Kimse uyumuyor.
Ay'ın yaratıkları eğlenip geziniyorlar
kulübelerinin çevresinde.
Canlı iguanalar gelecek ısırmaya düş görmeyen insanları
ve, kalbi kırık, köşebaşlarında, yıldızların
yumuşak protestoları altında
inanılmaz dingin timsahı
bulacak adamı.

Kimse uyumuyor dünyada. Kimse, hiçkimse.
Kimse uyumuyor.
Bir ölü var uzaktaki mezarlıkta,
üç yıldan beri
dizindeki kuru görünümünden yakınan bir ölü.
Bu sabah gömülen çocuk öyle ağlıyordu ki
sussun diye köpekleri çağırmak zorunda kaldılar.

Bir düş değil ki yaşam. Dikkat! Dikkat! Dikkat!
Nemli toprağı yemek için
ya merdivenlerin altına yuvalanıyor
ya da ölü yıldız çiçekleri korosuyla
karın ipliğine yükseliyoruz.
Ama ne unutuş var ne de düş:
canlı ten. Öpücükler bağlıyor ağızları
bir yeni damarlar çalılığında,
acıısı olan hep acı çekecek,
ölümünden korkan hep ölümü taşıyacak omuzlarında.

Bir gün, atlar
meyhanelerde oturacaklar
ve kudurmuş karıncalar
ineklerin gözlerine sığınan

sarı göklere saldıracaklar,
bir başka gün, kanatları, bacakları koparılmış
kelebeklerin isyanını görecekiz,
hatta bir gri süngerler ve sessiz gemiler manzarasında yürürken
yüzüğümüzün parladığını ve dilimizden güller fışkırdığını görecekiz.

Dikkat! Dikkat! Dikkat!

Hâlâ pençelerin ve sağnağın izini taşıyanları
köprünün keşfedildiğini bilmediği için ağlayan bu çocuğu
ya da artık yalnızca bir başı ve bir ayakkabısı kalan bu ölüyü
iguanaların ve yılanların beklediği,
ayının dişlerinin beklediği,
çocuğun mumyalanmış elinin beklediği
ve devenin derisinin korkunç, mavi bir titreme
içinde diken diken olduğu yere götürmek gerek.

Kimse uyumuyor gökte. Kimse, hiçkimse.

Kimse uyumuyor.

Ama eğer bir kaparsa gözlerini
kırbaçlayın oğullarım, kırbaçlayın onu!
Bir panaroma oluşsun açık gözlerden
ve alevli buruk yaralardan.

Kimse uyumuyor dünyada. Kimse, hiçkimse.

Önceden söylediğim gibi.

Kimse uyumuyor.

Ama eğer birinin şakaklarında gece fazla yosun olursa
açın kapakları da görsün, ayın altındaki
sahte kupaları, ağuyu ve tiyatroların kafatasını.

NEW YORK'UN KÖR PANAROMASI

Kül kaplı
kuşlar değilse bunlar,
düğünün camına vuran iniltiler değilse,
havanın narin yaratıkları olmalılar
fıskırtan zorunlu karanlıkta yeni kanı.
Ama hayır, kuş değil bunlar
çünkü kuşlar öküz olmak üzreler.
Ayın yardımıyla beyaz kaya olabilirler,
ve onlar hep yaralı çocuklardır
kaldırmadan önce örtüyü yargıçlar.

Herkes anlar ölüm acısını, ama
beyinde değildir o gerçek acı.
Ne havadadır ne de yaşamımızda
ne de duman dolu bu taraçalarda.
Nesneleri uyanık tutan gerçek acı
küçük bir yanıktır sonsuz,
masum gözlerindedir öteki sistemlerin.

Terkedilmiş bir giysi ağırdır omuzlarda
çetin sürüler yapar gökyüzü ondan.
Doğururken ölenler o yüce saati bilir,
her uğultu taş kesilir, her iz yürek vuruşu.
Düşüncenin mahalleleri olduğunu bilmeyiz
Çinliler ve tırtıllar filozofu yer oralarda.
Birkaç budala çocuk aşk sözcüğünü
söyleyebilen koltuk deynekli
küçük kırlangıçlar bulmuşlar mutfaklarda.

Hayır, kuş değil bunlar.
Ne bataklık hummasını açıklayan bir kuş bu
ne bizi zorlayıp duran güçlü öldürme isteği,
ne de her sabah bize can veren
madeni intihar gürültüsü.
Bütün dünyanın bize acı geldiği
bir hava kapsülüdür bu,
ışığın çılgın birleşiminde canlı, küçük bir mekân,
tarifsiz bir merdivendir, bulutlar ve güller orda
unutur kanın iskelesinde kaynaşan
Çin yaygaralarını.
Nesneleri uyanık tutan yanığin
peşinde çoğu zaman kendimi kaybettim,
korkuluklara uzanmış denizcileri ve
gökyüzünün kar altında kefenlenmiş
küçük yaratıklarını buldum sadece.
Ama başka yerlerdeydi gerçek acı,
billurlaşmış balıkların ağaç gövdelerinde
can çekiştiği başka yerlerde;
yabancı göğün sağlıklı eskil yontulara
ayrılmış alanlarında,
volkanların sevecen özdenliğine
ayrılmış alanlarında.

Seste acı yok. Yalnızca dişler var,
ama yalıtlanıp kara atlasla susacak dişler.
Seste acı yok. Burada yalnızca Yeryüzü var.
Toprak var hep meyvelerin kırmızısına
açılan kapılarıyla.

İSA'NIN DOĞUŞU

Sağır fenerler arasında beyaz köpekler gibi yatmış
kırım kırım kar'a bir çoban meme arıyor.
Pişmiş topraktan küçük İsa parmaklarını kesmiş
kırık odunun ebedi ağızlarında.

Karıncalar geliyor işte ve ayaklar donmuş!
Çatlatıyor sert göğü iki ince kan ağı.
İblisin karınları, vadilerde, darbeler ve
yumuşakça etinin cınlayışını yansıtıyor.

Tanın karıncalarıyla taçlanmış yeşil fırınlarda
kurtlar ve kurbağalar şarkı söylüyor.
Ay büyük yelpazeler, ve boğa, deliklerden
ve sudan bir boğa düşüyor.

Ağlıyor çocuk ve bakıyor alnındaki üçle.
Üç tunç diken görüyor Aziz Yusuf otta.
Bir çöl uğultusu, telsiz kitara'lar
ve boğazlanmış sesler yayılıyor kundaklardan.

İtiyor ilan kâğıtlarını Manhattan karı,
saf bir şükran taşıyor sahte kubbelere.
Budala rahipler ve tüyden melekler yürüyor
yüksek köşe başlarında ardından Luther'in.

SEHER

New York'ta seher vaktinin
vazo'dan bir sütunu
ve çürük suda çırpınan
dört kara güvercinli kasırgası var.
New York'ta seher inler
uçsuz bucaksız merdivenlerde
ve arar canlı bölgelerde
resmedilmiş hüznün sümbüllerini.
Doğar gün, kimse karşılamaz ağzında onu
çünkü orda ne sabah ne mümkün umut vardır.
Bazan bir yığın öfkeli bozuk para
delip yutar terkedilmiş çocukları.
İlk çıkanlar iliklerine kadar bilir ki
ne cennet, ne yaprakları yolunmuş
sevdalar vardır orda; bilirler gittiklerini
sayıların, yasaların bataklığına,
sanatsız oyunlara, meyvesiz terlere.
Kancıkça meydan okurken köksüz bir bilim
zincirler ve gürültüler altına gömülür ılık.
Kenar mahallelerde insanlar uykusuzluktan yıkılır
yeni çıkmışlar gibi kan kazasından.

IV / Edem Mills Gölünden Şiirler

Eduardo Ugarte'ye

EDEM GÖLÜNDEN ÇİFTE ŞİİR

Kuzularımız otluyor, rüzgâr esiyor.

Garcilaso

Bilmiyordu eski sesim
acı özsularımı, raksları.
Islak, narin eğrelti otlarının altında
kim yalıyor ayaklarımı, serinliyorum.

Ey sevdamın eski sesi,
ey gerçeğimin sesi,
ey açık bağrımın sesi,
bütün güller dilimden fışkırdığında
atın acıya dayanıklı dişlerini
çayır tanımadığında!

Alüminyumla ve sarhoşların sesleriyle
kırılırken rüzgârda gözlerim
burdasın sen kanımı içmek için
sıkıntılı çocuk huyumu içmek için.

Bırak da Havva'nın karıncalar yediği
ve Âdem'in ıslıl ıslıl balıklar döllediği
kapıdan geçeyim.
Bırak da geçeyim, boynuzlu küçük adam,
insanların gerinip
neşeyle zıpladığı ormana.

Bilirim en gizli kullanımını
paslanmış eski bir toplu iğnenin
ve tabağın somut yüzeyindeki
uyanık gözlerin korkusunu bilirim.

Ama ne dünya isterim ne düş, kutsal ses
özgürlüğümü isterim, insanca sevgimi,
rüzgârın arzulanmayan karanlık köşesinde.
İnsanca sevgimi!

Deniz köpekleri geliyor ardarda,
gözetliyor bakımsız ağaç gövdelerini yel.
Ey eski ses, dilinin yanığı
o teneke ses, talk ses!

Ağlamak istiyorum, çünkü ağlamam gerek
son sırada oturan çocuklar gibi,
çünkü insan değilim, ne şairim, ne yaprak
öte yandaki şeyleri araştıran yaralı bir nabızım.

Adımı söyleyerek ağlamak istiyorum,
gül, çocuk ve çam bu gölün kıyısında
öldürür içimde sözün alayını, önerisini
söylemek için kandan bir insan olduğum gerçeğini.

Hayır, hayır, sormuyor, istiyorum.
Ey ellerimi yalayan kurtulmuş sesim.
Paravanlar dehlizinde çıplaklığımıdır karşılayan
ceza ayını, küllerle kaplı saati.

Böyle konuşuyordum.
Böyle konuşuyordum. Satürn trenleri durduğunda,
aradığında beni sis, Düş ve Ölüm.
Beni arıyorlardı, küçük kâğıt ayaklı
ineklerin böğürdüğü ve gövdemin çelişik
dengeler arasında dalgalandığı yerde.

CANLI GÖK

Yakınamam
aradığımı bulmasaydım da.
Susuz taşların ve boş böceklerin yanında
göremeyeceğim güneşin
etli butlu yaratıklarla düellosunu.

Aşka ve kumlara karışıp havalandığımda
aradığım şeyin kıvançlı bir amacı
olacağını anlamak için,
yeni doğmuş çocuğu delip geçen
ve bütün bir yüzeyin önlendiği,
çarpmaların, sıvıların ve uğultuların
ilk görünümüne doğru gideceğim.

Oraya ne sönmüş gözlerin kırağısı,
ne tırtılın öldürdüğü ağacın böğürmesi ulaşır.
Orda bütün biçimler, birbirlerine geçmiş,
ilerleyişinin o tek ve çılgın anlamını korur.

İlerleyemezsin taçyaprağı yığınlarıyla
çünkü hava şeker dişlerini eritir,
okşayamazsın kaçak yaprağını eğretilti otunun
kesin hayranlığını duymadan fildişinin.

Orda, kökler altında, havanın iliğinde anlarsın
yanılan nesnelerin gerçek yüzünü,
ince dalgayı gözleyen nikel yüzücüyü,
gece ineklerini, kırmızı, küçük kadın ayaklarını.

Yakınamam
aradığımı bulmasaydım da;
aşka ve kumlara karışıp havalandığımda
aradığım şeyin kıvançlı bir amacı
olacağımı anlamak için
gideceğim nemlerin ve yürek vuruşlarının
ilk görüntüsüne doğru.

Boş katmanların, meltemlerin, karaya oturmuş gemilerin
üstündeki bitmeyen serin uçuş.
Değişmez, katı ölümsüzlükle şafaksız aşk arasında
sendeleyemeyen sahte adımlar. Sevda. Görünür sevda.

Edem Mills, Vermont, 24 Ağustos 1929

Concha Mendez ve
Manuel Altalaguirre'ye

STANTON ÇOCUK

- *Dou you like me?*
- *Yes, and you?*
- *Yes, yes.*

Yalnızken bana hâlâ
senin on yaşın kalır,
üç kör at,
on beş yüzün, çakıl darbesinin yüzü,
mısır yapraklarında buz tutmuş
küçük hummalar kalır.
Stanton, Stanton, oğul.
Çıkıyordu gece yarısı dar geçitlere kanser
ve konuşuyordu belgelerin boş salyangozlarıyla,
dipdiriydi, bulutlarla, derecelerle doluydu kanser,
sofuca elmayı arzuluyordu
delsin diye bülbüller.
Kanser olmayan evde
gökbilimin çılgınlık nöbetine tutulup
kırılır beyaz duvarlar
ve küçükçük ahırlarda, ormanların haçlarında
yanığın ışığı yıllarca parlar.
Kanıyordu öğlen sonraları boyunca acım
gözlerin iki duvarken
ellerin iki ülkeyken
ve gövdem otun hışırıtısyken.
Tozlu, köpeklerin ısırdığı son soluğum

giysisini arıyordu,
ve, titremeden sen eşlik ediyordun ona
karanlık suyun kapısına dek.
Alık ve güzel Stanton'um
küçücük hayvanlar arasındasın
köy demircilerinin kırdığı annenle,
iki kardeşinle –biri kemerlerini altında,
birini karıncalar yedi.
ve odalarda çırpınan dikensiz kanserle.
Dadılar var, çocuklara yosun ırmakları
ve ayağa kalkmış bir acı verirler,
zenci kadınlar var katlara çıkıp
fare pompası dağıtırlar.
Çünkü, gerçektir ki insanlar
güvercinleri lağımlara atmak isterler
ve sokakta parmak uçlarıyla bizi sıkıştıranların
ne umduklarını bilirim.

Bir aslanlar dağıdır bilgisizliğin, Stanton.
Kanserin seni kırbaçladığı,
müşterilerin salgından öldüğü yatakhane
yüzüne tükürdüğü gün
gemidekilerin gözlerine çamur sıçratmak için
kuru çamların ve yumuşak ellerinin kırdığı
gülünü açtığı gün,
son soluğumu aradın otta,
çiçeği dehşet açan son soluğumu,
seninle yatmak isteyen buruk ve dilsiz kanser
kızıl manzaralar püskürtürken hazin çarşafalara,
tabutlara donmuş asit borik ağaçları koyarken.
Alıp Yahudi harplarını ormana git Stanton
git de kutsal sözleri öğren,

uyuyorlar ağaç gövdelerinde, bulutlarda,
kaplumbağalarda, köpeklerde, kurşunda, rüzgârda,
uykusuz süsenlerde, yansımasız sularda o sözler
halkının unuttuğunu öğrenmek için git oğul.

Savaşın patırtısı başladığında
bir parça peynir bırakacağım yazıhanede
köpeğin için.
Ölülerin giysileri üstünde
uçan yapraklar olacak on yaşın,
on narin kükürt gülü
seherimin omzunda.
Ve ben, Stanton, yalnız ve unutulmuş
dalacağım çılgınlık atarak
Malarya'nın yeşil yontularına.

İNEK

Luis Lacasa'ya

Yatıyordu yaralı inek.
Tırmanıyordu boynuzlarını ağaçlar ve dereler.
Kanıyordu gökte burnu.

Salyanın usul bıyığı altındaki
arılı burnu.
Sabahı ayağa kaldırdı ak bir uluma.

Ölü inekler, diri inekler,
ışık kızılılığı ya da ahır balı,
böğürüyor yarı kapalı gözler.

Kökler
ve bıçağını bileyen bu çocuk bilsin ki
ineği artık yiyebilirler.

Soluyor yukarıda
ışıklar ve ineğin boynu.
Titriyor havada dört toynak.

Ay
ve bu sarı kayalar gecesi bilsin ki
çekip gitti kül inek.

KUYUDA BOĞULAN KÜÇÜK KIZ

Gırnata ve Newburg

Yontular acı çeker gözlerle, tabutların karanlığıyla,
acıları daha çok, sudandır, boşalmayan sudan.
... boşalmayan.

Koşuyordu mazgalların üstünde halk, kırarak oltaları.
Çabuk! Sahile! Çabuk! Vıyaklıyordu tatlı yıldızlar.
... boşalmayan.

Anılarımda dingindir yıldız, çember, hedef,
ağlıyorsun bir at gözünün kenarlarından.
... boşalmayan.

Kimse veremez sana karanlıkta menzili,
bilenmiş sınırdan yoksun, elmas gelecek.
... boşalmayan.

Yastık sessizliğine özlem duyarken insanlar,
sen, yüzüğünde sıkışmış kız, çarparsın yürek gibi.
... boşalmayan.

Kökler savaşımını, öngörölmüş yalnızlığı onaylayan
bir suyun uçlarındaki ebedi kız.
... boşalmayan.

Geliyorlar, geliyorlar yamaçlardan! Kalk, sudan çık!
Her ışık noktası bir zencir verecek sana.
... boşalmayan.

Küçük yosun ellerini uzatıyor sana kuyu,
sofu bilgisizliği kesin su perisi.
... boşalmayan.

Evet, boşalmayan. Bir noktada sabit su,
yaraların ve boş yapıların merdivenleri üstünde
tüm telsiz kemanlarıyla soluyan su.
Boşalmayan su!

VI / Ölüme Önsöz

Vermont’da yalnızlık şiirleri

Rafael Sanchez Venture için

ÖLÜM

Isidoro de Blas’a

Amma da çağa!
Amma da çağalıyor köpek olmak için at!
Amma da çağalıyor kırlangıç olmak için köpek!
Amma da çağalıyor arı olmak için kırlangıç!
Amma da çağalıyor at olmak için arı!
Hele at,
amma da sivri bir ok çıkarıyor gülden!
Amma da gri bir gül kaldırıyor burnuyla!
Hele gül,
amma da çok ışık, amma da çok uluma
bağlıyor diri şekerine sapının!
Hele şeker,
uyanık, amma küçük hançerler görür düşünde!
Hele küçük hançerler,
amma ahırsız ay, amma da çıplak,
ne sonsuz deri, ne kızılık arıyorlar!
Ya kapı sundurmalarının
arasındaki ben,
hangi alev meleşini arayıp duruyorum,
ben o meleşim oysa!
Ya bu alçıdan kemer,
nice büyük görünmez, nice miniktir
çabalamadan!

OYUĞA NOKTÜRN

I

*Ay eldivenini ver ki
göreyim gittiğini ışıgın,
göreyim oyukları ve giysileri,
öbür eldiveninin mi? Otlarda kayıp
sevgilim!*

Hava filin ciğeri üstündeki
ölü salyangozları söküp götürebilir,
ışık tomurcukları ya da elmalardaki
donmuş kurtçukları üfürebilir.

Tasasız dolaşıyor yüzler
küçük çığlıkları altında otların,
yürektir, mandolindir
kurbağanın göğsü köşede.

Yeni kesilmiş bir sığır kellesi
ıssız büyük alanda böğürüyordu,
yılanın kulesini arayan biçimler
kesin, sert bir billurdu.

*Dilsiz oyuğunu ver ki sevgilim
her şeyin çekip gittiğini göreyim!
Akademi ve üzgün gök özlemini ver ki
her şeyin çekip gittiğini göreyim!*

Sende sevgilim, senin teninde
nice devrilmiş tren sessizliği var!
Nice çiçekli mumya kollar!
Nice çıkışsız gök, sevgilim, nice!

Sudaki taş ve rüzgârdaki ses
kanlı gövdesinden kaçan kıyılarıdır aşkın,
öbür çocuklar üstünde çiçek bitmesi için
aşkımızın nabzını tutmak yeter.

*Defne ellerini ver ki sevgilim
her şeyin çekip gittiğini göreyim,
bulutların, ırmakların oyuklarını göreyim.
Her şeyin çekip gittiğini göreyim!*

Kan dallarının izlerini taşıyan duru oyuklar
yuvarlanıyor üstümde, üstünde ve seherde
ve çiziyor alçıdan dingin bir çehre
anlık acısını hançerlenmiş bir ayın.

Boşluklarını arayan şu somut biçimlere bir bak.
Kayıp köpeklere, ısırılmış elmalara bir bak.
İlk hıçkırığının sesini bulamayan, taşlaşmış
üzgün bir dünyanın arzusuna, sıkıntısına bir bak.

Yatağımda telin uğultularını arıyordum,
o anda sen geldin, sevgilim, çatımı kaplamaya.
Bir karınca oyuğu havayı doldurabildiği halde
gidiyorsun pusulasız, inleyip gözlerimle.

Değil, gözlerimde değil: kolunla kuşatılmış
dört ırmak gösteriyorsun işte bana,
tutsak ayın çocukların önünde bir denizciyi
yuttuğu sert kulübede.

*Görmek için her şeyin çekip gittiğini,
yitik sevgilim, kaçak sevgilim
istemem, oyuğunu verme bana;
benimki uçuyor zaten havalarda!
Yazık sana, yazık bana, yazık rüzgâra
görmek için her şeyin çekip gittiğini.*

II

Ben.

Bir atın bembeyaz oyuğuyla,
kül yelesi. Katıksız, çifte alan.

Ben.

Yer yer delinmiş oyuğum, kırık koltukaltları.
Yansız üzümün kuru derisi, seherin amyantı.

*Dünyanın tüm ışığı bir gözde durur.
Öter horoz, ötüşü kanatlarından da uzun.*

Ben, bir atın bembeyaz oyuğuyla.
Sözlerinde karıncalar bulunan seyircilerle çevrilmiş.
Soğğun görünümü budanmamış sirkinde.
Kansız yanakların kırık sütun başlıklarında.

Ben.

Oyuğumun yanında ne sen varsın, ne tıkıran
ölülerin, kent. Yaşamımla çivilenmiş at yontusu.

Ben.

*Ne yeni çağ ne yeni ışık artık.
Yalnızca mavi bir at ve seher.*

İKİ MEZARLI, ASUR KÖPEKLİ MANZARA

Kalk da
Asur köpeğinin
uluyuşunu dinle, dost.
Kanserin üç orman perisi
dans etti, oğul.
Kırmızı mum getirdi,
kanserin uyuduğu sert çarşaflar getirdi
periler dağlardan.
Atın boynunda bir gözü vardı
ve öyle soğuk
öyle soğuktu ki gökte ay
sonunda, Venüs tepesini yırtmak
ve eski mezarlıkları
kanda ve külde boğmak zorunda kaldı.

Uyan
dost: dağlar soluk almıyor henüz
ve yüreğimin otları başka bir yerde.
Ne gam deniz suyuyla dolu olsan.
Nicedir bir çocuğu sevdim ben,
dilinde küçük bir tüy,
yüz yıl bir bıçakta yaşadık.
Uyan. Sus. Dinle. Doğrul biraz.
Uzun ve mor bir dildir köpeğin uluması,
korkunç karıncalar ve süsen iksiri bırakır.
Geliyor kayaya doğru. Köklerini uzatma!
Yaklaşıyor. İnliyor. Rüyanda hıçkırma dost.

Kalk da Asur köpeğinin
uluyuşunu dinle
dost!

YIKIM

Regino Sainz de la Maza'ya

Kendi beyaz gövdesinin üstünde
bulunmaksızın yolcu
gidiyordu havada!

Ay bir at kafatası
hava karanlık bir elmaydı,
görülüyordu.

Pencerenin ardında kırbaçlar ve ışıklar,
kum suyla boğuşuyordu,
belliydi.

Otun geldiğini gördüm,
dişlerinin, neşterlerinin altında meleyen
bir kuzu attım ona.

Bir damlada uçuyordu
tüy ve selüloit deniz kabuğu
ilk güvercinin.

Bulutlar sürü halinde
uyudular bakarak
kayaların seherle kılıç vuruşmasına.

İşte ot gelmede, oğul
boş göğün arasında salya kılıçlarının
şakırtısını dinle.

Sevdiğim, elim. Ot!
evin kırık camlarında
çözdü saçlarını kan.

Kaldık yalnız olan senle ben.
Hazırla iskeletini havaya.
Kaldık yalnız olan benle sen.

İskeletini hazırla.
Sevgilim, çabuk, çabuk,
uykusuz yüzümüzü aramalıyız.

AY VE BÖCEKLERİN PANAROMA'SI

Aşk Şiiri

*Ay denizde oynuyor,
gümüş ve lacivert dalgaları
usulca kaldıran rüzgâr
inliyor yelkenlerde.*

Espronceda

Her köyün bir canavar düdüğü olsaydı
yüreğim de ayakkabı şeklinde olurdu.
Bitmek bilmiyor gece hastaların üstüne yaslandığında
ve sakince batabilmeleri için gemiler var kendilerine
bakılmasını isteyen.

Rüzgâr usul usul esse
küçük bir kız şeklinde olur yüreğim.
Rüzgâr şeker kamışı tarlalarından çıkmam dese
yüreğin bin yıllık boğa dışkısı şeklinde olur.

Sularda gitmek, gitmek, gitmek, gitmek
uçları değişik tabura doğru,
nöbetçiler görüntüsüne doğru.
Kar'ın, asılı sistemlerin eşit gecesi,
Ve ay.

Ay!

Ama hayır, ay değil.

Meyhaneler tilkisi

kendi gözlerini yiyen Japon horozu,
ağızda çiğnenmiş otlar.

Kurtaramaz bizi ne camlardaki tenyalar
ne de metafizikçinin başka gök aklanları bulduğu
ot kitapları.

Biçimler yalan. Var olan yalnızca
oksijenin ağızlar çemberi.
Bir de ay.
Ama hayır, ay değil.
Böcekler,
kıyılarıdaki küçücük ölümler,
uzunlamasına acı,
bir noktada iyot,
toplu iğne üstündeki insanlar,
herkesin kanını yoğuran çıplak,
ve ne at ne de yanık olmayan aşkım,
parçalanmış bir göğsün yarattığı.
Aşkım.

*İşte şarkı söylüyorlar, haykırıyor, inliyorlar:
Yüz, senin yüzün bu! Yüz.
Elmalar tektir,
yıldızçiçekleri özdeş,
bitmiş maden tadındaki ışık
ve bütün bir avizenin kırları duracak meteliğin yanağında.
Ama yüzün şölenin göklerini örtüyor.
Şarkılar söylüyorlar, haykırıyorlar, inliyorlar,
örtüyorlar, tırmanıyorlar, korkutuyorlar!*

Çabucak çekip gitmeli! dalgalarla, dallarla,
orta çağın kıyıya inen ıssız sokaklarıyla,
bir yaralı inek boynuzunun cınladığı kürkçülerle,
merdivenlerle, korkusuz! merdivenlerle!
Soluk bir adam var denizde yıkanan;
öyle yumuşak ki yansıtıcılar
yüreğini yediler oynarken.
Bir kadın yaşıyor Peruda, oy böcekler!

gece gündüz törenlerde, şarkılı şöenlerde
haç yapıyorlar kendi damarlarından.

Yıpratın küçük bir eldiven durduruyor beni. Yeter!
Kırılan ilk damarın sesini duydum mendilimde.
Özen göster sevgilim, ayaklarına! ellerine!
Çünkü ben teslim etmeliyim yüzümü,
yüzümü, yüzümü! oy! yenmiş yüzümü!

Ben istedim diye yakılan bu sofı ateş,
denge kaygısı yüzünden bu karışıklık,
gözlerimdeki bu masum barut acısı
bulutsuların parçaladığı bir diğer yüreğin
sıkıntısını hafifletecekler.

Ne kunduracılarıdaki insanlar
ne de paslı anahtarlara değince müzik olan
görünümle kurtarabilir bizi.
Hava yalan. Var olan yalnızca
ambardaki her şeyi anımsatan küçük beşik.
Bir de ay.
Ama hayır, ay değil.
Böcekler,
yalnız böcekler,
çıtırdayan, ısıran, ürperen, kümelenmiş böcekler.
Bir de ay
yıkımlarının kapısına oturmuş, duman eldiveniyle.
Ay!

New York, 4 Ocak 1930

VII / Kente Dönüş

Antonio Hernandez Soriano için

NEW YORK

Eczane ve İhbar

Fernando Vela'ya

Bir damla ördek kanı var
çarpma işlemlerinin altında.
Bir damla denizci kanı var
bölme işlemlerinin altında.
Toplamalar altında taze bir kan ırmağı;
mahallelerin odalarıyla
şarkılar söyleyerek giden
ve New York'un yalancı seherinde
gümüşten, çimentodan ya da rüzgârdan
bir ırmak, yumuşak bir kan ırmağı var.
Dağlar vardır, bilirim.
Bilim için gözlükler vardır bilirim.
Ama ben göğü görmeye değil
bulanık kanı görmeye geldim,
çağlayanlara makinalar,
kobranın diline ruh götüren kanı.
Her gün New York'ta
dört milyon ördek boğazlarlar,
beş milyon domuz,
iki milyon güvercin can çekişenler için,
bir milyon sığır,
bir milyon kuzu,
gökleri gümbür gümbür uçuran
iki milyon horoz.
Sabahın kör seherinde, karanlığında

ardı kesilmeyen süt katarlarına,
ardı kesilmeyen kan katarlarına,
ellerini esansçıların bağladığı
gül katarlarına direnmektense
bıçağını bileyip hıçkırıklarla ağla
ya da köpekleri öldür
sanrılarla dolu sürekle avlarında.
Ördeklerle güvercinler,
domuzlarla kuzular kanlarını
çarpma işlemlerinin altına koyar;
ve karınları deşilmiş sığırların
korkunç böğürtüleri
Hudson'un yağla sarhoş olduğu
vadiyi acıyla doldurur.

Öbür yarıyı,
unutulmuş zavallı hayvanların
yürekerinin vurduğu
ve oluklu burguların son şöleninde
yürekerimizin düşeceği
çimento dağları yükselten
o satın alınamaz yazıyı
bilmeyenlere açıklıyorum.
Yüzünüze tükürüyorum.
Böceklerin duyargalarının
paslandığı çukurlarda
ince çubuklar taşıyan
kapıcı çocukları gibi
parçalayıp şarkılar söyleyerek,
paklığında uçarak
dinliyor öbür yarı beni.

Cehennem değil, sokak bu.
Ölüm değil, manav bu.
Şu kedinin arabının ezdiği küçük ayağında
bir kırık ırmaklar dünyası,
akıl almaz bir mesafeler dünyası var
ve işte ben şu anda
nice küçük kızın yüreğindeki
solucanın şarkısını dinliyorum.
Pas, maya, sarsılmış toprak.
Sen, eczanenin sayılarında yüzen toprak.
Ne yapsam: düzene mi koysam manzaraları?
Düzene mi koysam aşkları?
Ama aşk dediğimiz şeyler sonunda
fotoğraflar, ağaç parçaları, kan dalgaları değil mi?
Hayır, hayır; işte açıklıyorum
can çekişenleri radyoda ilan etmeyen,
ormanın programlarını silen
bu ıssız ecza depolarının feryatlarını
ve sunuyorum kendimi,
Hudson'un yağla sarhoş olduğu vadiyi
çığlıklarıyla doldurdukları zaman,
karnı deşilmiş sığırlar yesinler diye beni.

YAHUDİ MAŞATLIĞI

Gemilerin halatlarına doğru kaçtı kıvançlı hummalar
ve bir marul göbeğinin buzlu ürkekliğiyle Yahudi
itti kapısını mezarlığın.

Uyuyordu İsa'nın çocukları
ve bir dişi güvercindi su
ve bir balıkçıldı tahta
ve kurşun bir sinekkuşuydu
ve çekirgenin sıçrayışı
canlı ateş zindanlarını bile avutuyordu.

Gidiyordu İsa'nın çocukları,
hepsinin sığınmak istediği
tek bir dişi güvercin yüreğiyle
kaplamıştı duvarları Yahudiler.
Şarkılar söylüyordu İsa'nın küçük kızları
ve kadınlar bir milyon manzaranın
sıkıntısıyla camlaşmış tek bir sülün gözüyle
ölüme bakıyorlardı.

Gömülmüş bir diğer ayın korkunç aydınlığını
duyumsayınca kadavralar ayaklarında,
doktorlar makaslarını ve lastik eldivenlerini
nikelin üstüne korlar.

Küçük sağlam acılar yaklaşır hastanelere
ve ölümler bir kan giysisini soyunur her gün.

Kırağı mimarlar,
ve güzün son aklanlarını ıslatan
o ince yapraklardan kurtulmuş içli lir'ler
sönüyordu siyahında silindir şapkaların.

Çiyin korkup kaçtığı kutsal yalnız ot
ve sert havaya açılan beyaz mermer dallar
Uykulu kundura izlerinin
kırdığı sessizliklerini gösteriyordu.

Kapıyı itti Yahudi;
ama Yahudi liman değildi
ve kardan tekneler toplandı
yüreğinin küçük basamaklarında;
onları boğmak isteyen su adamını
gözetleyen kardan tekneler,
bazen ziyaretçileri
kör eden mezarlık tekneleri.

Uyuyordu İsa'nın çocukları,
uzandı ot yatağına Yahudi.
Korkunç dehlizlerde üç bin Yahudi gözyaşı döküyordu
hepsinin, güçlükle edindikleri
bir yarım güvercinleri vardı çünkü,
çünkü birinin bir saat çarkı,
ötekinin konuşan bir tırtıl ganimeti,
berikinin zencir yüklü gece yağmuru,
şunun da bir canlı bülbül tırnağı vardı;
kendinin olmayan bir kanı saçarak
inliyordu yarım bülbül çünkü.
Nemli kubbeler üstünde
dans ediyordu kıvançlı hummalar
ve eski adları, soluk kurdelaları
yansıtıyordu mermerinde ay.

Geldi buz tutmuş sütunlar ardında yemek yiyenler,
geldi beyaz dişli eşekler
eklemlerin uzmanlarıyla.
Seherin bozkırlarında
titriyordu yeşil ayçiçekleri
ve karton ve kuru bezden yapılmış
ağızların
iniltisiydi bütün mezarlık.
İşitip ilk iniltileri
gözlerini yumarak
ellerini sessizce kestiğinde Yahudi
İsa'nın çocukları hâlâ uyuyorlardı.

New York, 18 Ocak 1930

Yayıncım Armando Guibert'e

ROMA'YA DOĞRU ÇIĞLIK

Crysler Building kulesinin üstünden

İnce gümüş kılıçlarla
hafifçe yaralanmış elmalar,
sırtında ateş bademi taşıyan
mercan elin yırttığı bulutlar,
köpekbalıklarını andıran arsenik balıklar
kör etmek için halkı
gözyaşı damlalarını andıran köpekbalıkları,
yaralayan güller,
kanın ağzına yerleşmiş iğneler,
düşman dünyalar ve solucanlarla kaplı aşklar,
hepsi senin üzerine düşecek. Düşecekler
askeri dillerin yağla oğduğu,
binlerce çanla çevrili bir adamın
parlak bir güvercinin üstüne işeyip
dövülmüş kömür tükürdüğü büyük kubbenin üstüne.

Çünkü ekmeğini ve şarabını bölüşen kimse yok,
kimse ot ekmiyor ölünün ağzına,
dinlencenin keten bezini açmıyor,
fillerin yaralarının üstüne
kimse gözyaşı dökmüyor.
Yalnızca bir milyon demirci
gelecek çocuklar için zencirler hazırlıyor.
Yalnızca bir milyon marangoz var
haçsız tabutlar yapıyorlar.
Ağlayıp sızlanan bir yığın insan

kurşuna göğüslerini açıyor.
Güvercini hor gören adam konuşmalıydı,
çırılçıplak haykırmalıydı sütunlar arasında,
cüzzama yakalanmak için kendine iğne yapmalıydı,
yüzüklerini ve elmas telefonlarını eritecek
korkunç gözyaşları dökmeliydi.
Ama beyazlar giyinmiş adam
baş ağın gizemini bilmiyor,
doğuran kadının acısını bilmiyor,
gümüş paranın mucize öpücüğü yakıp
sülünün aptal gagasına kuzu kanı verdiğini bilmiyor.

Öğretmenler çocuklara
dağdan gelen görkemli bir ışığı gösteriyorlar;
ve sonra, karanlık kolera perilerinin
içinde cıgılık cıgılığa haykırdığı
bir çirkefler alayı beliriyor.
Günnük dumanlarının yükseldiği o büyük
kubbeleri gösteriyor sofuca öğretmenler.
Yontuların altında sevda yok.
Billur gözlerin altında sevda yok.
Sevda susuzluğun yırttığı tenlerde,
sele karşı direnen küçük kulübede;
açlık yılanlarının boğuştuğu çukurlarda,
martı cesetlerini sallayan üzgün denizde,
yastığın altındaki dokunaklı zifiri karanlık öpücükte.
Ama milyonlarca yarı ölünün alkışladığı
elleri yarısaydam ihtiyar
dudakları gümüş oluncaya dek
sevda, sevda, sevda diyecek;
sevda, sevda, sevda diyecek

aşkın ürperen kumaşında;
barış, barış, barış diyecek
aşkın ürperen kumaşında;
barış, barış, barış diyecek
ürküten bıçaklar ve dinamit lokumları arasında;
sevda, sevda, sevda diyecek
dudakları gümüş oluncaya dek.

Ve o sırada, oy! ve o sırada
tükrük hokkalarını kaldıran zenciler,
müdürlerin dehşet saçtığı solgun çocuklar,
makina yağına batmış kadınlar,
çekicili, kemanlı, bulutlu halk yığınları
başlarını duvara vurup ezseler de haykıracaklar,
haykıracaklar kubbelere karşı,
ateşten çıldırıp haykıracaklar,
kardan çıldırıp haykıracaklar,
başları dışkı dolu haykıracaklar,
toplanmış, bir araya gelmiş bütün geceler gibi
haykıracaklar,
yüreklere parçalayan bir sesle
kentler küçük kızlar gibi
titreyinceye kadar,
yağın ve müziğin zindanları
yıkılınca kadar haykıracaklar,
alıçağacı çiçeği, tanelenmiş bitmeyen sevgi
günlük ekmeğimizi istiyoruz çünkü biz,
meyvelerini hepimiz için veren Toprağın
dileği uygulansın diyoruz çünkü biz.

WALT WHITMAN'A OD

East River ve Bronx'da
bellerini göstererek şarkı söylüyordu delikanlılar,
çarkla ve yağla, meşinle ve çekiçle.
Doksan bin maden işçisi gümüş çıkarıyordu kayalardan,
merdivenler, manzaralar çiziyordu çocuklar.

Ama kimse uyumuyordu,
kimse ırmak olmak istemiyordu,
kimse büyük yaprakları,
sahilin mavi dilini sevmiyordu.

East River ve Queensborough'ta
sanayiyle boğuşuyordu delikanlılar,
Yahudiler ırmağın tanrısına
sünnet gülü satıyordu
ve gök köprülere ve çatılara
rüzgârın sürüp getirdiği
bizon öküzlerini akıtıyordu.

Ama kimse durmuyordu,
kimse bulut olmak istemiyordu,
kimse aramıyordu eğreltiotlarını
ve sarı kasnağını davulun.

Ay doğunca
makaralar dönecek göğü inletmek için;
bir iğneler sınırı kuşatacak belleği,
tabutlar götürecek çalışmayanları.

Çirkeflerin New York'u.
Demir telin ve ölümün New York'u.
Yanağında gizlenen hangi melektir?

Hangi yetkin ses buğdayın gerçeklerini açıklayacak?
Kirli dağlalelerinin korkulu rüyası kim?

Walt Whitman, güzel ihtiyar, tek bir an yoktur görmediğim
kelebeklerle dolu sakalını,
ayın yıprattığı kadife omuzlarını,
erden Apollon uyluklarını,
tek bir an yoktur duymadığım
kül güvercinini andıran sesini;
kuş gibi inleyen
sis kadar güzel ihtiyar,
iğnenin deldiği kamyş,
Satir'in düşmanı,
asmanın düşmanı,
sert kumaşın altındaki bedenlerin tutkunu.
Kömür dağları, duvar ilanları ve raylar arasında ırmak olmayı
ve göğsüne bilgisiz parsın küçük hüznünü koyacak
arkadaşlarla ırmak gibi uyumayı düşleyen
erkek güzellik.

Kan Âdemi, denizin üstündeki yalnız erkek,
Walt Whitman, güzel ihtiyar,
taraçalarda, meyhanelerde oğlanlar,
çirkeflerden salkım saçak çıkan oğlanlar,
şoförlerin bacakları arasında inleyen,
alkolün sahanlıklarında fırdönen oğlanlar
seni düşlerdi Walt Whitman.

Bir de şu var! Bir de şu! Kuzeyin kumralları,
kum diyarlarının zencileri

ellerini, kollarını sallayıp cıgılık cıgılığa,
kediler, yılanlar gibi,
oğlanlar Walt Whitman, oğlanlar,
gözyaşlarıyla allak bullak,
etlerinde seyislerin kırbaç, tekme, diş yaraları,
atılıyorlar senin ısıll ısıll o sofı sakalına.

Bir de şu var! Bir de şu! Elmanı dost
usul bir gazolin tadıyla yediğinde
ve güneş köprü altlarında oynayan çocukların
göbekleri üstünde şarkılar söylediğinde
düşünün kıyısına dek yükselir
boyalı parmakları.

Ama senin aradığın ne tırmalanmış gözlerdi
ne çocukların daldırıldığı kara bataklık,
ne buz tutmuş salıydı ne de
oğlanların arabalarda, taraçalarda taşıdığı
yengeç kısıkaçları gibi eğri yaralardı
korkunun dönemeçlerinde kırbaçlarken onları ay.

Aradığın ırmak gibi bir çıplaktı
boğaydı ve çarkla yosunu birleştiren düştü
son soluğunun babası, gizli Ekvatorunun
alevlerinde inleyen ölümün kamelyası.

Çünkü insan hazzını gelecek sabahın
kan ormanında aramaz.
Yaşamın engellendiği kumsalları var göğün
ve gövdeler var şafakta
dönmek zorunda olmayan.

Son soluk, son soluk, rüya, maya ve rüya,
Dünya işte budur dost, son soluk, son soluk,
çürüyor duvar saatleri altında kentlerin ölümler,
bir milyon gri fareyle geçiyor ağlayarak savaşı,
can çekişen küçük parlak bedenler veriyor
kapatmalarına zenginler
ve yaşam soylu değil artık, iyi değil, kutsal değil.
Yeter ki istesin insan, mercanın damarıyla
ya da göksel bir çıplakla yönlendirir tutkusunu.

Aşklar kaya olacak yarın ve Zaman
uyumuş bir rüzgâr, dallarla çekip giden.
İşte bu yüzden, koca Walt Whitman,
işte bu yüzden sözüm yok
yastığına sevdiği küçük kızın
adını yazan küçük delikanlıya,
dolabın karanlığında
gelinlik giyen gence,
gece klüplerinde tiksinierek
fuhuş suyu içen yalnızlara,
erkekleri seven ve dudakları gizlice yanan
yeşil bakışlı erkeklere.
Sözüm sizlere kent puştları
şiş etli, iğrenç düşünceli puştlar,
çamur analar, şirret karılar,
kıvanç taçları dağıtan Aşkın uykusuz düşmanları.
Gençlere acı bir ağıyla
kirli ölüm damlaları veren sizlere sözüm.
Sizlere
Kuzey Amerika'nın *faerie*'leri,
Havana'nın *kuşlar*'ı,

Meksika'nın *joto*'ları,
Sevilla'nın *kereviz*'leri,
Madrid'in *canco*'ları,
Alicante'nin *flora*'ları,
Portekiz'in *adelaide*'leri.

Bütün dünyanın oğlanları, güvercin katilleri!
Kadının köleleri, kapısındaki kancık itler
meydanlarda yelpaze hummasıyla bayılanlar
ya da sert baldıran manzaralarında
pusuya düşenler.
Af yok! Ölüm
fışkırıyor gözlerinizden,
devşiriyor çirkefin kıyısındaki gri çiçekleri.
Af yok! Dikkat!
Hor görülenler, saf yürekli,ler,
eskiler, ünlüler, yalvaranlar
kapatsın yüzünüze şenliğin kapılarını.

Ve sen, güzel Walt Whitman, Hudson kıyısında uyu,
sakalın kutba doğru, ellerin açık.
Yumuşak kil ya da kar, gövdesiz ceylanı
gözetmek için çağırıyor arkadaşları dilin.
Uyu, hiçbir şey kalmadı artık.
Bir duvarlar dansı silkeliyor çayırıları,
bunaltıyor makinaları, gözyaşlarını Amerika.
Dilerim en derin gecenin acımasız havası
harfleri ve uyuduğun kemerin
çiçeklerini söksün,
bildirsin siyah bir çocuk altının beyazlarına
başığın kral olacağını.

Uygarlığa doğru iki vals

KÜÇÜK VIYANA VALSİ

Viyana'da on kız var
ve ölümün hıçkırığı bir omuz
ve doldurulmuş güvercinlerden bir orman.
Bir sabah parçası var
kırağı müzesinde.
Bir salon var bin pencereli.

Ay, ay, ay, ay!
Al bu vals i örtük ağızla.

Al bu vals i, bu vals i,
eteğini denizde ıslatan
evetin, ölümün ve konyağın valsini.

Seni seviyor, seviyor, seviyorum
koltukla, ölü kitapla,
hüzünlü dehlizde,
süsenin karanlık ambarında,
aydan yatağımızda
ve kaplumbağaların düşlediği dansla.

Ay, ay, ay, ay!
Bu kalçaları eğri vals i al.

Viyana’da dört ayna var
ağzın ve yankılar oynar orda.
Piyanoluk bir ölüm var
gençleri maviye boyayan.
Çatılarda dilenciler var.
Körpe gözyaşı çelenkleri var.

Ay, ay, ay, ay!
Kollarımda ölen bu vals al.

Çünkü seni seviyorum, seviyorum, aşkım,
çocukların oynadığı ambarda,
eski Macar avizelerini düşleyerek
ılık öğlen sonunun uğultusunda,
kuzulara ve kar süsenlerine bakarak
alnının karanlık sessizliğinde.

Ay, ay, ay, ay!
Alıyorum “Seni hep seviyorum” valsini.

Seninle dans edeceğim Viyana’da,
ırmak başlı
bir kılıkta.
Sümbül kıyılarıma bir bak!
Ağzımı bırakacağım bacaklarının arasına,
ruhumu bırakacağım zambaklara, fotoğraflara
ve yürüyüşünün karanlık dalgasına
bırakmak istiyorum, aşkım, bir tanem,
kemanı, mezarı, valsini kurdelalarını.

DALLARDA VALS

*“El Vals” şiirinin yazarı
Vicente Aleixandre’ye övgülerimle*

Önce bir yaprak düştü,
sonra iki,
sonra üç.
Bir balık yüzüyordu ayda.
Su bir saat uyur
deniz bembeyaz yüz saat.
Kadın
ölüydü dalda.
Rahibe
şarkı söylüyordu turuncun içinde.
Küçük kız
elma toplamak için çıkıyordu çama.
Ve çam
arıyordu ince tüyünü titreşimlerin.
Ama bülbül çevredeki yaralarına
gözyaşı döküyordu.
Ben de öyle
Önce bir
sonra iki
sonra üç yaprak düştüğü için.
Billur bir baş
ve kâğıttan bir keman
ve kar çürüyordu dünyayla
birer birer
ikişer ikişer
üçer üçer.
Görünmeyen tenin sert fildişi, oy!
Seherin karıncasız körfezi!

Dalların dehasıyla,
kadınların ay, ay diyen sesiyle,
kurbağaların vıyaklarıyla,
balın sarı balçığıyla.
Bir gölge gövdesi gelecek
başında defne tacıyla.
Gökyüzü rüzgâr yerine
bir duvarın sertliğine sahip olacak
ve koparılmış dallar
gidecekler onunla dans ederek.
Birer birer
ayın çevresinde,
ikişer ikişer
güneşin çevresinde,
üçer üçer
fildişi uyusun diye.

Don Fernando Ortiz'e

KÜBA'NIN ZENCİ ŞARKISI

Ay dolunay olunca
gideceğim Küba'daki Santiago'ya.
Gideceğim Santiago'ya
bir kara su arabasıyla.
Şarkı söyleyecek palmiye damlar,
gideceğim Santiago'ya.
Palmiye leylek olmaya kalkınca
gideceğim Santiago'ya.
Muz ağacı denizanası olmaya kalkınca
gideceğim Santiago'ya
Gideceğim Santiago'ya
Fonseca'nın kumral başıyla.
Gideceğim Santiago'ya.
Romeo ve Julieta'nın gülüyle
gideceğim Santiago'ya.
Ey Küba! Ey kuru taneler ritmi!
Gideceğim Santiago'ya.
Ey sıcak kemer, odun damlası!

Gideceğim Santiago'ya.
Diri gövdeler harpı. Timsah. Tütün çiçeği.
Gideceğim Santiago'ya.
Hep söyledim, gideceğim Santiago'ya
bir kara su arabasıyla.
Gideceğim Santiago'ya.
Tekerleklerde rüzgâr ve alkol,
gideceğim Santiago'ya.
Karanlıkta mercanımla,
gideceğim Santiago'ya.
Kumda boğulmuş denizle,
gideceğim Santiago'ya.
Beyaz sıcaklıkla, ölü meyveyle,
gideceğim Santiago'ya.
Ey karnış tarlalarının sığır serinliğı!
Ey Küba! Ey acı! Çamur eğrisi!
Gideceğim Santiago'ya.

TAMARÏT DÌVANI

DÌVÁN DEL TAMARÏT

I

UMULMADIK AŞKA GAZEL

Göbeğinde açan loş manolyanın
kim anlayabilirdi kokusunu.
Kurban ettiğini kim bilecekti
dişlerin arasında sevda kuşunu.

Uyuyordu bin küçük Acem atı
alındaki ayla yunmuş alanda,
kar düşmanı belini tam dört gece
kollarım sarıp sarmaladığında.

Solgun tohum demetiydi bakışın
alçıyla yaseminler arasında.
Hep böyle, hep diyen fildişi harfler
arıyordum senin için gönlümde.

Hep böyle, hep: ölümümün bahçesi
ağzımdadır kanı damarlarının,
böyle sonsuza kadar kaçak gövden,
böyle, öldüm diye kararmış ağzın.

II

KORKUNÇ VAROLUŞ'A GAZEL

Dilerim yataksız kalsın sular.
Dilerim rüzgâr vadisiz kalsın.

Dilerim göksüz kalsın geceler,
yüreğim altın çiçeksiz kalsın;

İri yapraklarla konuşsun öküzler
solucan karanlıktan ölsün dilerim;

Kafatasının dişleri parlasın
ipeği sarılık kaplayıp sarsın;

Kavgasını görebilirim öğlenle
yaralı gecenin, sarılıp beline.

Yeşil ağulu şafağa, zamanı inleyen
kırık kemerlere direnebilirim ben.

Sazlıklarda açan siyah bir kaktüs gibi
duru çıplaklığına gün değmesin yeter ki.

Acımasız karanlık gezegenlere koy da
o serin kalçamı gösterme bana.

III

UMUTSUZ AŞKA GAZEL

Gelmek istemiyor gece
gelmeyesin diye sen,
ben gitmeyeyim diye.

Ama ben gideceğim
yese de şakağımı bir akrepler güneşi.

Ama sen geleceksin
tuz yağmurundan kavrulmuş dilinle.

Gelmek istemiyor gündüz
gelmeyesin diye sen,
ben gitmeyeyim diye.

Ama ben gideceğim
kırık karanfilimi bırakıp kurbağalara.

Ama sen geleceksin
bulanık çirkefiyle karanlığın.

Ne gece gelmek istiyor ne gündüz
uğruna öleyim diye,
öl diye benim için.

IV

GİZLENEN AŞKA GAZEL

Vela çanının sesi
tek, gelsin diye bana
mine çiçeklerinden bir taç ördüm başına.

*Otlar içinde Gırnata
yitip gitmiş bir aydı.*

Vela çanının sesi
tek, gelsin diye bana
Kartacalı bahçemin neler geldi başına.

*Pembe bir oğlak Gırnata
fırıldaklar üstünde*

Vela çanının sesi
tek, gelsin diye bana
kimindi bilmeksizin
tutuştum vücudunla.

V

ÖLÜ ÇOCUĞA GAZEL

Her akşam Gırnata'da
küçük bir çocuk ölür.
Her akşam dostlarıyla
su sohbeti koyulur.

Ölülerin köpük kanatları var.
Oy! bulutlu rüzgâr, oy! duru rüzgâr
burçlar üstünde uçan iki sülündür,
yaralı bir oğlan çocuğudur gün.

Tek bir kuş gölgesi yoktu havada
şarap mağrasında seni gördüğüm gün.
Toprakta tek bir bulut kırıntısı yoktu
ırmakta boğulduğun gün.

Vadi köpeklerini, süsenlerini saldı,
yıkıldı dağlar üstünde bir su devi.
Ellerimin mor gölgesinde gövden,
ölü gövden sulara soğuk melekti.

VI

ACI KÖKE GAZEL

Acı bir kökle
bir dünya var bin taraçalı.

Bir el küçücük olsa bile
suyun kapısını kıramaz öyle.

Nereye böyle, nereye?
Bir gök var bin pencereli
–kurşuni mor arıların savaşı-
ve bir kök var, acı.

Acı.

Yaralıyor ayağının tabanıyla
kafasının içini,
yaralıyor gecenin
kesilmiş körpe gövdesini.

Sevda, düşmanım sevda
dişliyor acı kökün!

VII

AŞKIN ANISINA GAZEL

Anını alıp götürme.
Yapayalnız kalsın yüreğimde,

ocak ayı, büyük acı
ürperiyor beyaz kiraz ağacı.

Bir kötü düşler duvarı
beni ölülerimden ayırdı.

Alcı bir yürek ver bana
körpe zambak acıları vereyim sana.

Bütün bir gece gözlerim, bahçede,
benzer iki kocaman köpeğe.

Koşarım bütün bir gece
ayvanın ve ağusunun peşinde.

Ürkütücü bir laleye
benzediğine bakmayın rüzgârın,

acı çeken bir lale
sabahın seherinde.

Bir kötü düşler duvarı
beni ölülerimden ayırdı.

Sisler iniyor sessizce
gövdemin kül rengi vadisine.

Seni gördüğüm kemerin dibinde
top top baldıranlar büyüyor yine.

N'olur anını alıp götürme
yapayalnız kalsın yüreğimde.

VIII

KARANLIK ÖLÜME GAZEL

Tek dileğim elmaların uykusunu uyumak,
uzaklaşmak mezarların uğultusundan.
Enginde yüreğini sökmek isteyen
o çocuğun uykusunu uyumak tek dileğim.

Ölüler kan kaybetmez demeyin bana;
ağız çürümüşken de su ister demeyin.
Ne otun ne de gün ısımadan
işleyen yılan ağzıyla ay'ın
verdiği acıları bilmek isterim.

Uyusam, bir an uyusam,
bir an, bir dakika, bir çağ uyusam;
ama bilsinler ki ölmüş değilim;
altın bir ağıl var dudaklarımda;
Batı rüzgârının küçük dostuyum;
sonsuz gölgesiyim gözyaşlarımin.

Seherde üstümü ört, çünkü doğan gün
avuç avuç karıncalar atacak,
ıslat sert bir suyla kunduralarımı,
akrebin kısıkcı kolayca kaysın.

Tek dileğim elmaların uykusunu uyumak
toprağıma silkecek acıyı tanımak için;
enginde yüreğini sökmek isteyen
o karanlık çocukla yaşamak tek dileğim.

IX

SALTANATLI AŞKA GAZEL

Bütün kireciyle
kötü kırların,
bir sevda otuydun, bir ıslak yasemin.

Güneyiyle, aleviyle
kötü göklerin,
kar gürültüsüydün yüreğimde.

Gökler ve kırlar
ellerimi zincire vuruyordu.

Kırlar ve gökler
yaralarımı kırbaçlıyordu.

X

KAÇIŞA GAZEL

Sık sık kendimi yitirdim denizde
kulağım yeni kesilmiş çiçeklerle dolu,
dilim aşkla ve ölümümle dolu.
Sık sık kendimi yitirdim denizde
çocuk yüreklerde yitmişcesine.

Artık yüzleri olmayanların, her gece
gülüşünü duyarız öpüldüklerinde,
bir bebeği okşarken ölü atların
kafatasları gelir parmağlarımızı.

Çünkü alnımızın üstünde güller
sert bir kemik görünümü ararlar,
çünkü insan elinin toprağın altındaki
kökleri öykünmekten başka duygusu yoktur.

Çocuk yüreklerde yitmişcesine
sık sık kendimi yitirdim denizde.
Boş verip sulara, beni yutacak
bir ışıık ölüsü bulmaya gidiyorum.

XI

YÜZ YILLIK AŞKA GAZEL

Bakın geçiyor işte
yoldan dört âşık oğlan.

Oy, oy, oy, oy.

Gelip gidip geçiyor
yoldan üç âşık oğlan.

Oy, oy, oy.

Birbirinin beline
sarılmış iki oğlan.

Oy, oy.

Nasıl dönmüş gidiyor
âşık oğlan ve rüzgâr!

Oy.

Mersin ağaçlarının
arasında kimse yok.

XII

SABAH PAZARINA GAZEL

Elvira kapısından
geçtiğini bir görsem
adını sorsam öğrensem
başlasam ağlamaya.*

Saat dokuzlardaki hangi gri ay
yanağını böylesine soldurdu?
Kim devşirir kar üstünden
alevli tohumunu?
Hangi kaktüs iğnesidir
Billurunu öldüren?..

*Elvira kapısından
geçtiğini bir görsem
bakışlarını içsem
başlasam ağlamaya.*
Cezalanayım diye
bu ne çılgılık pazarda!
Bu ne deli karanfil
buğday yığınlarında!
Nice uzağım sana senin yanında iken
çekip gittiğin zaman nice yakınım sana!

*Elvira kapısından
geçtiğini bir görsem
kalçalarına baksam
başlasam ağlamaya.*

(*) Eski Gırnata kapısı (E.A.).

Kasideler

I

SUYUN YARALADIĞI ÇOCUĞA KASİDE

Suların karanlık hançerinin
deldiği yüreği görmek için,
kuyuya inmek istiyorum,
Gırnata surlarına tırmanmak istiyorum.

İnliyordu yaralı çocuk nasıl da
kırağıdan tacıyla.
Havuzlar, sarnıçlar ve çeşmeler rüzgârda
kaldırmışlardı kılıçlarını.
Oy acımasız hançer,
oy gözü dönmüş sevda,
beyaz ölüm, gecenin uğultusu!
Sabahın kumlarını
nasıl da oyuyordu ılık çölleri!
Yapayalnızdı çocuk
boğazında uykuya dalmış kentle.
Koruyordu aç yosunlardan onu
düşlerden gelen bir fısıkiye.
Çocuk ve karşısında can çekişen bedeni
birbirine kenetlenmiş iki yeşil yağmurdu.
Çocuk uzanıyordu,
öteki eğilmişti.

Kuyuya inmek istiyorum,
ölümümü tada tada can vermek istiyorum,
yüreğimi yosunla doldurmak istiyorum,
suyun yaraladığı çocuğu görmek için.

II

GÖZYAŞLARINA KASİDE

Kapadım balkonumu
duymayayım diye gözyaşlarını,
ama gri duvarların ardından
işitilen yalnızca gözyaşları.

Bir iki melek var şarkı söyleyen,
bir iki köpek var havlayan,
elimin ayasında bin keman.

Gözyaşları bir köpektir kocaman,
gözyaşları bir melektir kocaman,
gözyaşları bir kemandır kocaman
sular kapatıyor yelin ağzını
işitilen yalnızca gözyaşları.

III

DALLARA KASİDE

Kurşun köpekler geldi
altına Tamarit ağaçlarının,
bekliyorlar dallar düşsün diye,
bekliyorlar, kimsesiz, kırılın diye.

Tamarit'te ağlayan bir elma var,
bir elma ve de bir elma ağacı.
Bülbül susturur hıçkırıklarını,
susturur tozlarla sülün.

Dallar da neşelenir
tıpkı biz insanlar gibi.
Unutup yağmuru uyurlar
çabucak, ağaçlar misali.

Dizlerine uzanmış suyla
iki vadi bekliyordu sonyazı.
Alacakaranlık, fil ayağıyla
itiyordu kütükleri, dalları.

Altında Tamarit ağaçlarının
yüzleri örtülü hayli çocuk var,
bekliyorlar dallarım düşsün diye,
bekliyorlar, kimsesiz, kırılın diye.

IV

YATAN KADINA KASİDE

Seni çıplak görmek anımsamaktır Dünyayı
dümdüz bir Dünyayı, atsız Dünyayı.
Sazlıksız, saf biçimli, geleceğe kapalı
sınırları gümüşten bir Dünyayı.

Seni çıplak görmek, narin sapını arayan
yağmurun hüznünü anlamaktır,
yanağının ateşini arayan sonsuz yüzlü
denizin hummalı ateşini anlamaktır.

Çınlayıp yatakların arasında kan
çakmak çakmak kılıcıyla gelecek,
ama, kurbağanın kalbi ya da menekşe
nerde gizlenir bunu bilmeyeceksin sen.

Bir kökler savaşıdır karnın,
dudakların uçsuz bucaksız seher.
Yatağının ılık gülleri altında inliyor
sıralarını bekleyen ölüler.

V

AÇIK HAVADA GÖRÜLEN DÜŞE KASİDE

Yasemin çiçeği ve boğazlanmış boğa.
Sonsuz kaldırım. Harita. Salon. Harp ve Tan.
Yasemin bir boğa düşünüyor küçük kız,
kanlı bir seher boğa, geyik gibi bağırır.

Küçük bir çocuk olsaydı gökyüzü eğer,
yaseminlerin de karanlık bir gecesi,
boğanın güreşçisiz mavi bir arenasını
ve sütunun dibinde bir yüreği olurdu.

Ama gökyüzü bir fildir,
yasemin soluk bir sudur,
küçük kız bir gece demetidir
koskocaman karanlık kaldırımında.

Yaseminle boğanın arasında
fildişi çengeller ya da uyuyan insanlar.
Yasemin içinde bulutlar ve fil,
boğada küçük kızın iskeleti var.

VI

MÜMKÜNSÜZ ELE KASİDE

Tek bir elim olsun yeter,
tek bir el, yaralı olsa bile.
Tek bir elim olsun yeter,
bin gece yataksız kalsam bile.

Kireç sarısı zambağım olurdu
yüreğime bağlı güvercin, tek el,
öldüğümde, gece, ay'ı odama
sokmayan koruyucum olurdu tek el.

Bu tek el yeterdi günlük sıvı yağlara,
beyaz çarşafına son soluğumun.
Bu bir tek el yeterdi
ölümümün kanadını tutmaya.

Gerisi gelip geçici.
Adsız kızıllık, sönmeyen yıldız.
Gerisi başka şey; hazine bir rüzgâr,
kaçışırken yapraklar uzun bir şerit gibi.

VII

GÜLE KASİDE

Şafağı
aramıyordu gül:
dalında ölümsüz,
aradığı başkaydı.

Aradığı
ne bilim ne gölgeydi:
etin ve düşün sınırları,
aradığı başkaydı

Gülü
aramıyordu gül.
Gökte kıpırdamadan
aradığı başkaydı.

VIII

ALTIN KIZA KASİDE

Altın kız
suda yıkanıyordu,
sular altınlaşıyordu.

Gölge oluyordu ona
yosunlar, dallar,
bülbul beyaz kız için
ötüyor, şakıyordu.

Kalp gümüş duru gece
ansızın geliverdi,
kara yelin altında
çıplak dağlar belirdi.

Sudaydı beyaz tenli
çiçek tenli ıslak kız
ve sular bir alevdi.

Birbir inek burnuyla
buz tutmuş kefenlerde,
donmuş taşlar altında
lekesiz seher geldi.

Gözleri yaşlı kızı
yalıyorken alevler,
kanatları kor gibi,
büllüller ağlıyordu.

Suyun altın bir renge
boyadığı beyaz bir
balıkçıldı küçük kız.

IX

KARANLIK GÜVERCİNLERE KASİDE

Claudio Guillén'e

Defne dallarına konmuş
iki karanlık güvercin gördüm.
Biri güneş
biri aydı.
“Küçük komşularım, ölünce
nereye gömüleceğim?” dedim.
“Eteğimin ucuna” dedi güneş.
“Boğazıma” dedi ay.
Ben, belime dek gelen
toprakla yürüyen ben,
iki kartal gördüm kardan
ve bir kız gördüm çıplak.
İki kartalın her biri
hem kendi hem ötekiydi
ve kız hiçkimse değildi.
“Küçük kartallar, ölünce
nereye gömüleceğim” dedim.
“Eteğimin ucuna” dedi güneş.
“Boğazıma” dedi ay.
Defne dallarına konmuş
iki çıplak dişi güvercin gördüm.
İki güvercinin her biri
hem kendi hem ötekiydi
ve ikisi de kimse değildi.

ALTI GALIÇYA ŞİİRİ

SEİS POEMAS GALEGOS

SANTIAGO KENTİNE MADRİGAL

Yağmur yağıyor Santiago'ya
oy benim tatlı yârim.
günün beyaz kamelyası
parlayıp ürperiyor gökte.

Yağmur yağıyor Santiago'ya
oy karanlık gecede.
Örtüyor çorak ay'ı
uykunun gümüş otu.

Şu yağan yağmura bak,
taş sızı, billur sızı.
Kendinden geçmiş yelde
denizin kül gölgesi.

Denizin kül gölgesi
Santiago güneşten ırak.
Damar damar yüreğime akıyor
sabahların suyu, ıslak.

KAYIKLI MERYEM ANAMIZA ROMANS

*Ey bayram, bayram, bayram,
ey kayıklı Meryem Ana
Bayramı!*

Küçüktü
gümüş taçlı Meryem,
dört sarı öküz çekiyordu
arabasını.

Dağlara taşıyordu
billur güvercinler yağmuru.
Boğazlarda
sis ölüleri.

İneklerin tatlı bakışlarına
bırak yüzünü Meryem,
al, bu matem çiçeklerini koy
kıvrımları arasına harmaniyenin.

Şafağın parıltısı
alnında Galiçya'nın.
Denize bakıyor Meryem
eşiğinden kapının.

*Ey bayram, bayram, bayram,
ey kayıklı Meryem Ana
bayramı!*

KÜÇÜK MEMURUN ŞARKISI

Prata Nehri üstünde
Buenas Aires'in bir gaydası var,
kuzey rüzgârı onu küllengi
ıslak soluğuyla çalar.
Zavallı Ramon de Sismundi!
Esmeralda Sokağında sürekli
uğraşır, didinir, dolapların
tozunu alıp durur.
Sonsuz sokaklar boyunca,
gezinirdi Caliçyalılar,
yeşil otlığın kıyılarında
mümkünsüz vadiler düşleyip.
Zavallı Ramon de Sismundi!
Yedi ay boğası otlarken
anılarının arasında,
sıla türküleri dinlerdi!
Nehrin kıyısına gitti,
büyük Prato Nehrinin.
Dilsiz atlar ve söğütler
kırıyordu suların billurunu.
Ne yanık sesini gaydanın
ne de ağzında kanatlar yeşeren
gaydacıyı bulabildi.
Zavallı Ramon de Sismundi!
Prata Nehrinin üstünde,
buzlu akşamda yalnızca
çömlek kırmızısı bir duvar gördü.

BOĞULMUŞ GENCE GECE EZGİSİ

*İrmak kıyısına gidip sessizce
bakalım boğulmuş gence.*

*Sessizce sahile gidelim haydi
ırmak götürmeden denize yığdı.*

Çamların ve otların kokusu altında
ağlıyordu ince ve narin ruhu.

Dağınık su düşüp aydan aşağı
örtüyordu zambakla çıplak dağı.

Üzgündü ağzı, parıltısı donuktu
rüzgâr gri kamelyalar saçıyordu.

Aşın çocuklar dağları, kırları
görün boğulmuş delikanlıyı!

Koyağın, dorukların karanlık halkı, hemen
gelin ırmak oğlanı denize götürmeden.

Götürmeden denize beyaz saçaklarında
ki suyun yaşlı boğaları yıkanır orda!

*Tanrım! Sil'in ağaçları nasıl da
şakıyordu yeşil ayın tamburunda!*

*Hey çocuklar, haydi gelsenize
ırmak götürüyor onu denize!*

ÖLEN ROSALÍA CASTRO İÇİN NİNİ

*Uyan, güzelim, uyan,
dinle ötüşünü ilk horozların!
Uyan güzelim uyan,
dinle böğüren rüzgârı!*

Santiago'dan Beytlehem'e
arabalar gider gelir.
Santiago'dan Beytlehem'e
bir melek gelir gemiyle,
bir gemi ince gümüşten,
Galiçya'nın acılarıyla yüklü.
Titreyip hüznü otun altında
uykuya dalmış Galiçya.
Otlar örtmüş yatağını, saçlarını,
bulutların güvercin yuvaları
kurduğu denize dek
kara bir dalga gibi dökülen saçlarını.

*Uyan, güzelim, uyan,
dinle ötüşünü ilk horozların!
Uyan, güzelim, uyan,
dinle böğüren rüzgârı!*

SANTIAGO'DA AYIN DANSI

Bu beyaz aşık da kim?
Nasıl da ürperiyor!

Aydır o, dans ediyor
Ölüler Meydanında.

Soğuk gövdesi morarmış
diş yarasından, gölgeden.

Dans ediyor ay, ana
Ölüler Meydanında.

Tayı kim yaraladı taşla
düşün kapılarında?

Kim olacak, ay o, ay
Ölüler Meydanında!

Pencereden bakan da kim
sis yüklü gizemlerle?

Kim olacak, ay o, ay
Ölüler Meydanında.

Ko, yatağında öleyim,
altın çiçekler düşleyeyim.

Dans ediyor ay, ana
Ölüler Meydanında.

Oy kızım göğün havası
bembeyaz etti beni!

Hava değil o, üzgün ay
Ölüler Meydanında.

Kimdir o, kocaman bir
öküz gibi böğüren?

Anacığım: Ay o, ay
Ölüler Meydanında.

Ay'dır, evet, ay'dır, ay,
başında sazlardan bir taç,
dans ediyor, dans, dans, dans
Ölüler Meydanında!

IGNACIO SÁNCHEZ MEJÍAS' A AĞIT

LLANTO POR
IGNACIO SÁNCHEZ MEJÍAS

Sevgili dostum Encarnación López Júlvez'e

YARA VE ÖLÜM

Saat beşinde akşamın.
Akşam üzeriydi, saat tam beşti.
Bir çocuk beyaz bir çarşaf getirdi
saat beşinde akşamın.
Bir kova dolusu kireç hazırdı
saat beşinde akşamın.
Gerisi ölümdü, yalnızca ölüm
saat beşinde akşamın.

Pamukları alıp götürdü rüzgâr
saat beşinde akşamın.
Billur ekti ve nikel ekti oksit
saat beşinde akşamın.
Boğuşuyor güvercinle leopar
saat beşinde akşamın.
Boğuşuyor kalça üzgün boynuzla
saat beşinde akşamın.
Büyük çan çalmaya başladı işte
saat beşinde akşamın.
Arsenikli çanlar, çanlar ve duman
saat beşinde akşamın.

Köşe başlarında sessiz insanlar
saat beşinde akşamın.
Bütün yüreğiyle ayakta boğa
saat beşinde akşamın.
Boşandığı zaman yağın kan teri

saat beşinde akşamın.
İyotlarla kaplanınca arena
saat beşinde akşamın.
Ölüm yumurtalar koydu yaraya
saat beşinde akşamın.
Saat beşinde akşamın..

Akşam üzeriydi saat tam beşti.
Tekerlekli bir tabuttu döşegi
saat beşinde akşamın.
Kulağında kemik, fülüt sesleri
saat beşinde akşamın.
Böğürüyor alnına doğru boğa
saat beşinde akşamın.
Acılarla ışıyordu odası
saat beşinde akşamın.
Kangren de geliyor uzaklardan
saat beşinde akşamın.
Yeşil kasıkta bir zambak borusu
saat beşinde akşamın.
Yanıyordu güneş gibi yaralar
saat beşinde akşamın.
Ve halk kırıyordu pencereleri
saat beşinde akşamın.
Saat beşinde akşamın.
Oy akşamın korkunç saat beşleri!
Beşi çalışıyordu bütün saatler!
Beşiydi akşamın, gölgenin beşi!

YAYILMIŞ KAN

Kan tutar, bakamam ben!
Gelsin ay, söyleyin de.
Kan tutar, bakamam ben
İgnacio'nun kanına
kumların üzerinde.

Ay açılmış kocaman,
durgun bulutlar atı,
düşün söğüt çitlerle
çevrili boz alanı.

Kan tutar, bakamam ben!
Anılarım alevde.
Söyleyin küçük, beyaz
tatlı yaseminlere!

Kan tutar, bakamam ben!

Yaşlı dünyanın ineği
üzüntülü diliyle
burnunu yalıyordu
kanın kumlar üstünde.
Guisando boğaları
yarı ölü, yarı taş,
yorgun, iki çağ gibi
sürekli böğürmede.

Hayır.
Kan tutar, bakamam ben!

Çıkıyordu merdivenden Ignacio
ölüsünü taşıyarak sırtında.
Doğan günü arıyordu sürekli
ama henüz doğmamıştı gün daha
Gerçek şeklini arıyor Ignacio

ama bulamıyor düş nedeniyle.
Arar iken güzelim gövdesini
açılmış kaniyla geldi yüz yüze.
Hiç kimse kana bak demesin bana!
Yavaş yavaş tüm gücünü yitiren
fıskıyeyi duyumsamak istemem.
O fıskıye ki gelip aydınlatır
en alt sıraları ve sonra düşer
gönüne, parlak kadifesine
kana susamış bir yığın insanın.
Kimdir bana eğil diye seslenen!
Hiç kimse kana bak demesin bana!

Boynuzlar bir hayli yakınındaydı
ama hiç te yummadı gözlerini,
yürek paralayan ürkünç analar
kaldırdılar usulca başlarını.
Gizli seslerden oluşan bir hava
o solgun sislerin gri bekleşi
göksel boğalara doğru haykırp
hayvanların arasından yükseldi.

Ne onun ayarı yiğit bir ece,
ne kılıcına denk kılıç, ne de
onun yüreği gibi gerçek yürek
görülmedi şu Sevilla içinde.
O yaman, görkemli, o eşsiz gücü
benziyordu bir aslanlar nehrine
tıpkı bir mermerden yontu gibiydi,
hesaplıydı, özenirdi kendine.
Endülüslü bir Romalı havası
altın haleydi başının üstünde.
Tuz ve zekâ sümbülüydü gülüşü.
Ne boğa güreşçisiydi arenada!
Ne yaman, yürekli dağcıydı dağda!

Ne tatlıydı başaklar arasında!
Ne yaman, çetindi mahmuzlarıyla!
Ne sevecendi çiy damlalarıyla!
Ne alımlı güzeldi panayırda!
Ne korkunçtu boğaya sapladığı
kurdela! o sivri şişleriyle!

Ama şimdi sonsuza dek uyuyor.
Ve işte yosunlar, köpükler, otlar
açıyorlar bilge parmaklarıyla
solgun çiçeğini kafatasının.
Şarkı söyleyerek geliyor kanı:
bataklıkta, çayırda şakıyor,
donmuş boynuzlardan akıyor kanı,
ruhsuz, titreşiyor sisler içinde,
bin boğanın ayağına çarpıyor
uzun, üzgün, karanlık bir dil gibi,
yıldızların Guadalkivir’inde
bir ölüm gölü oluşturmak için.

Oy İspanyanın beyaz duvarı!
Oy acının, hüznün kara boğası!
Oy Ignacio’nun pıhtılaşmış kanı!
Oy damarlarının şakrak bülbülü!

Hayır.
Kan tutar, bakamam ben!
Ne kadeh alır bu kanı,
ne kırlangıçlar içer,
ne ışık kırağısı soğutabilir,
ne şarkı, ne zambaklar tufanı,
ne billur, gümüşle kaplar.
Hayır.
Kan tutar, bakamam ben!

BEDENİN VARLIĞI

Katı bir alındır taş, eğri sulardan ya da
buz selvilerden yoksun düşlerin inlediği.
Gözyaşı ağaçları, şeritler, uydularla
vakti taşımak için yapılmış bir sırttır taş.

Gördüm gri yağmurlar dalgalara koşandı
kaldırıp delik deşik yumuşak ellerini,
kanı emmeden kolu bacakları çözülen
gergin taşın ağına düşmekten korkarlardı.

Devşirir çünkü taş kuşların iskeletini,
tohumları, bulutları, karanlık kurtları;
ne ses, ne billur ne de yanan bir ateş verir;
yalnızca meydanlardır, duvarsız meydan onlar.

İşte taşın üstünde, işte soylu Ignacio.
Bitti artık; ne mi var? Şu haline bir bakın:
kükürt çiçekleriyle üstünü örten ölüm
karanlık bir boğanın başını takmış ona.

Bitti artık. Yağmurlar süzülüyor ağzına.
Çılgınca terk ediyor oyuk göğsünü hava.
Sevda karların gözyaşlarıyla sırlıslıkla
boğa sürülerinin doruğunda ısınıyor.

Ne diyorlar? Çürük bir sessizlik dinleniyor.
Önümüzde bir gövde, yiten, silinip giden,
bülbüllere sahip bu duru ve saydam biçim
nasıl da kalbura dönmüş dipsiz oyuklarla.

Kefeni buruşturan kim? Bunlar doğru değil!
Ne atı mahmuzlayan, ne yılanı ürküten,
ne şarkı söyleyen var, ne ağlayan köşede:
şimdi tek istediğim yusuvarlak gözlerdir
dinlenmesi mümkünsüz bedene bakmak için.

Tek isteğim tok sesli adamlar görmek burda
sulara sözü geçen usta seyisler görmek:
ağızları güneşle, akmak taşıyla dolu,
kemikleri şakıyan, çatırdayan adamlar.

Tek isteğim onları taşın önünde görmek.
Bu dizginleri kopmuş gövde önünde görmek.
Ölümün bağladığı bu güzel yiğit için
neler yapılabilir gelsinler, söylesinler.

Tatlı sisleriyle ve derin kıyılarıyla
ırmağı andıran bir gözyaşı gösterebilir
ki alıp götürsün İgnacio'yu. Kaybolsun
dinlemeden boğaların ifte soluğunu.

Kaybolsun o yuvarlak arenasında ayın,
Çocukluğu durgun bir boğaya benzer ayın.
Kaybolsun balık şarkılarından yoksun gecede,
donmuş dumanın keçeleşmiş beyaz saçlarında.

İstemem mendillerle örtmesinler yüzünü
kendiyile taşıdığı bu ölüme alışsın.
Git İgnacio: Boğanın böğürmesine boş ver.
Uyu ve uç ve dinlen: Denizler de ölürler!

RUHUN YOKLUĞU

Ne boğa tanır seni ne de incir ağacı
ne atlar tanır, ne evinin karıncaları.
Ne çocuk tanır seni, ne kente inen akşam,
sonsuz dek ölüsün, bir ölüsün çünkü sen.

Ne taşın sırtı ne de içinde eskidiğin
siyah saten tanıyabilir seni, ölüsün.
Dilsiz anıların da şimdi sana yabancı,
sonsuz dek ölüsün, bir ölüsün çünkü sen.

Gelse de nice güzler deniz kabuklarıyla,
buğulu üzümlerle, öbek öbek dağlarla,
hiçkimse gözlerine bakmak istemeyecek,
sonsuz dek ölüsün, bir ölüsün çünkü sen.

Sonsuz dek ölüsün, bir ölüsün çünkü sen,
bir ölüsün Dünyanın tüm ölüleri gibi,
sönüp gitmiş, kararmış köpekler yığımında
bütün o unutulmuş ölüler gibisin sen.

Kimse tanımaz seni artık. Hayır. Ama ben,
güzelliğin, albenin gelecek günlerde de
yad edilsin diye hep şarkını söylüyorum.
Ölüme özlemimi, ölümün ağız tadını,
bilgini, sevincini saran hüznü övüyorum.

Doğması zaman alır. Bir gün doğarsa diye
serüvenlerle dolu ıslıl ıslıl Endülüs
şarkısını söylüyorum inleyen sözcüklerle
zeytinliklerdeki üzgün yeli anımsayarak.

SÜİT'LER¹

DE “SÜİTES”

1) Süit: Aynı ses tonundaki birçok parçadan oluşmuş beste (E.A).

Başarılar ve şölenlerle dolu efsane bir imgeler albümüne benzer Lorca'nın yaşamı. Çocukken, düşgücünün zenginliğiyle, zekâsı ve öykünme yeteneğiyle ailesini ve arkadaşlarını, sonra, piyanodaki ustalığıyla dostlarını büyüledi. Daha sonra dizeler yazdı. Madrid Öğrenci Yurdu'nda arkadaşları çevresinde halka olup hayranlıkla dinlediler bu dizeleri. 1927 Noeli'nde, Sevilla'da "Çingene Romansları"nı okuduğunda dinleyiciler bir boğa güreşi arenasındaymışcasına, coşup, şapkalarını ve mendillerini attılar ona. "Salaş" adlı gezici tiyatrunun yönetmeni ve sahneye koyucusuydu. Calderon'un çetin bir piyesi bir Kastilla köyünde oynanırken izleyici köylüler, açık havada, sürekli yağan yağmura karşın piyesi sonuna dek ilgiyle izlediler. Özellikle 1933'lerden sonra piyeslerinde izleyicileri derinden etkileyen yalın ama soylu bir dil buldu. Montevideo'da geçirdiği on sekiz gün ünlenmesine yetti. Halk sokakta tanıyıp alkışlıyordu onu. Buenos Aires'te adeta tanrılaştı. İspanyolca konuşan Güney Amerika cumhuriyetlerinin temsilcileri bu Arjantin başkentinde toplanıp İspanya'nın edebiyat elçisi yaptılar Lorca'yı. *Dona Rosita* yapıtı Barselona'da oynanırken çiçek yetiştiricileri kocaman demetlerle geldiler tiyatroya.

Ve bir yıldan daha kısa bir süre sonra, Gırnata'daki bir zeytinlikten gelen o korkunç silah sesleriyle her şey bitti. Lorca artık yalnızca bir özgürlük kurbanıydı.

Bir utkunun böylesine hızla evrenselleşmesi nasıl açıklanabilir? Doğanın armağanı olan halkın sevgisini kazanma yeteneği.

Ramon Jimenez'in öğütlerinde: "Ey zekâ/ nesnelerin gerçek adını/ ver bana!" denir. Belirginlik, kesinlik, yoksunluk. Her defasında üslup değiştiriyorsa bunun nedeni estetik tıkanma değil, *değişim* ve yeni bir yaşam deneyimidir. Şimdi olabildiğince arı ve duru bir dille yazıyorsa bunun nedeni ruhunun billurlaşması ve dünyanın önünde ilk körpeliğiyle ortaya çıkmasıdır.

Duru gök

Duru kaynak

Oy nasıl da parlıyor

*portakallar!*¹

İçine ilk kez işlenebilen nesnelerin berraklığı:

Beyazda ve mavide

*kendilerinden geçiyor uzaklar.*²

Sözünün sıcaklığı. İnsancıllığı. Dehası tüm yürekleri açıyordu önünde. Halkla çok iyi dostluk ve diyalog kurabilen bu insan her şeye karşın yalnızdı. Kitlelerin uğultusuna ve kıvançlı dost söyleşilerine kapısı kapanır kapanmaz metafizik iç sıkıntıları, yanıtsız yaşam ve ölüm bilmecelerinin neden olduğu acılar başlıyordu. *Şair New York'ta, Tamarit Divanı* gibi şiir kitaplarında, *Halk* ve *Beş Yıl Geçtiği Zaman* adlı sahneye konulması olanaksız oyunlarında bu hüznelerini dile getirir. Bütün masumluğuyla derin bir Lorca ise karşımıza ilk kez ışığı bize ölümünden ancak elli yıl sonra vuran *Süitler*'le ortaya çıkar.

* * *

Genişliğinden asla kuşku duymağı bir serüvene 1921 yılında atıldığı zaman yirmi üç yaşındadır. Hayli zengin *Şiirler Kitabı*'nın yeniyetme karışıklığından henüz çıkmış. Kuşkusuz, kulağı büyük Juan Ay Işığı akasyanın³ narin kokusuyla sırlıslık ve batan güneşin son ateşlerinde “altının yavaşlığı”⁴ titreşiyor. Yeni duyumun bu saflığı her sözcüğü kendi ışığıyla parlayan ve *Süitler*'i su, gece, rüzgâr gibi seçilmiş temaların çeşitli görünimleri kılan dilin duyumunu da beraberinde getirir.

1922 güzünden itibaren bu mutlu mizaç yerini daha ciddi⁵ bir mizaca bırakır ve şair, her zamanki gibi bilinçli, bakışını artık kendi iç

1) “İlk Sayfa”

2) “Kendinden Geçiş”.

3) “Akasya”.

4) “Yalnızlık”.

5) Temmuz 1921 tarihli “Karanlık”, 1921 Ağustos tarihli “Süit” şiiri ve Mart 1922 tarihli “Newton” şiirinde bu durum açıkça görülmekte.

dünyasına doğru yönelir. İnsan koşulunun gizemini, zamanı, ölümü ve ebediyeti araştırmak için bahçelerin ve seher vakitlerinin periselliğinden kopar. Devinimsiz, sessiz, boşluğun çilesi olarak kâhinleşir. Dingin gözleri nesnelerin gizemini gören bir medyumdur, alıcıdır. Kendi acılarına doğrudan bakmaktadır, bu acılar kendisi için oynanan bir dramın oyuncularındır artık. Saydam bir dünyayla karşılaştığında ona derinlemesine işleyen, tanıdığı yazgısını dokunaklı bir sakinlikle kabul eden bir bakışın duruluğunu hiçbir şey değiştirmez.

* * *

Yapıtın ikinci bölümünün ana temasını zaman, zamanın yarattığı yanılsamalar oluşturur. Yaşanılan anın o kavranılamaz apansızlığı süre ile keşişir. Kuru dallar arasında öten cins cins kuşlar sade bir bitkibilim kitabına dolarlar. Dizeler Masal'ın ve Hayal'in⁶ doğduğu efsanevi bölgelere kadar sokulur. Böylece ikinci bölümü baştan sona dördüncü boyut kateder. Değişimler ve başka varlıklara göçler aracılığıyla şair, günlük gerçeği tansık niteliğine bürüyerek varlıkların önceki varoluşlarının “serüvenini” yakalar:

*Yüksek geçitler içinde
geziniyor iki bay.
(...)
bir zamanlar beyaz keşişler olan
(...)
bir zamanlar avcılar olan⁷*

Zamanı kozmik çağlar şeklinde ölçer ve mırıldanır:

*Hemen şimdiydi.
İki bin çağ önce,
anımsayabildiğim kadarıyla⁸*

6) “Dört Sarı Balad”.

7) “Geçit”.

8) “Kendimle Konuşma”.

Bütün büyük kâhinler gibi suyunu tansığın kaynağından içer, geçici yaratığa içinden çıktığı büyüklüğü yeniden kazandırır ve küçük ve yanıltıcı noktayı devce bir sarmalın çizgisine yerleştirir. Böylece, önseziyle yaşamın geçiciliğini de bulmuş olur. Nasıl guguklu saatin “çağların dibinden” gelmiş, yinelenen iki notası “bir yelken gibi”⁹ dalgalanabiliyorsa, gelip geçici yaratık, onu ansızın yaklaşmış bir sona doğru sürükleyen devinimin bilincine vardığı zaman acı duyar:

*Bir gün rüzgâra gidecek
son düşüncemiz,
sondan bir önceki arzumuz.*¹⁰

İçinde yaşadığımız zaman yanlış zamandır. Görünüşler yalandır. “Bütün saatler /insanı aldatır.”¹¹ “Çoğul saat”ın ve “çan salkımları”nın şaşkınlığından kurtulduğu zaman şair simgesel ormanda tek gerçek saatin cınladığını duyar:

*Çalan bir saat var yalnız.
Yalnız bir saat!
Soğuk saat.*¹²

Soğuk saat bütün öteki saatlerin görece ve yanıltıcı değerini geçersiz kılar. Lorca’nın dünyası onun en derin düşüncelerini mknatıs gibi çeken karanlık bir çekirdektir ve bu dünya kavramının merkezinde ölümün kaçınılmazlığı, kesinliği yer alır. Uyarılmış düşgücü hep sabırsızdır, sürekli uçurumun kıyısında yürür, sürekli can çekişen insanın kendisiyle birlikte götürdüğü imgeleri sorgular¹³ ve hep kendi ölümünü yaşar. *Sütler*’in bütün bu bölümü genç insanın çarpıcı güzelliğini olabildiğince duyumsadığı yaşama son ve kesin bir veda işaretidir. 1923 ilk yazında

9) “Guguk-guguk-guguk”

10) “Guguk-guguk-guguk” bölümü.

11) “İlk ve Son Düşünce”

12) “Duvar Saatleri Ormanı”.

13) Andıç.

bir dostuna şunları yazar: “Her sabah, yapayalnız, dayanılmaz bir ağlama acısı duyuyor, tatlı ve kıvançlı, evet kıvançlı gözyaşları döküyorum! Her şey heyecan veriyor bana (gündoğumu heyecanı)...”¹⁴

“Ay Ağaçkavunları Ormanında” başlığını taşıyan sonuç bölümünde daha da kâhindir Lorca.

Daha çocukken, gümüş sofr takımları ve babasının, çok genç yaşta ölen ilk karısı, şairin belki de annesi bile olabilecek Matilde de Palacios’un fotoğrafları büyülüydü şairi. Yarım kalmış şeylerin, gücü onun için hep ilgi ve şaşkınlık kaynağı oldu:

*Yürürken, her an, adımlarımız
filizlenmiş kocaman
patika yelpazeleri
doğuruyor.*¹⁵

Böyle zamanlarında düşünce, ruhlar dünyasına, doğmadan hiçliğe düşmüş olan gerçekleşmemişlerin galaksisine, hiçbir yerde bulunmayan, renksiz, kör, uyurgezer, uyuşukluğa mahkûm, varlığın kıyısında kalmış ve gerçek bir görünüm kazanmak için şairin sıcaklığına gereksinim duyan bir dünyaya doğru yön değiştirir: “Bütün yaratıkların gözlerine ılık saçan noktalar gibi oluşumun duvarına vurur.” İkinci bir durumda kuramların ve düş halinde kalmış sevgili alaylarının önünden geçtiğini görür.

*Eskiden sevilmemiş
olan genç kızlar
şimdi durgun yaprakların altında
âşıklarıyla geziniyorlar.*

Ama onu zamanın büyülerinden yoksun kılmaya iten tanıma tutkusuna karanlık bir özlem, saklanan bir eksiklik de karışır ve şunları söyler: “Saf ve eksiksiz bir ruh elbette ki bu merakı duymazdı.” Bu sıradan ve yüzü bulunmayan insanlar arasında kendini ve sevebileceği halde

14) Melchor Fernandez Almagro’ya mektubu.

15) “Asmaköprüler”.

yazgının elinden adığı kadını, sevmek için sabırsızlandığı halde hiç sahip olamayacağı o çocukları tanıyabileceğini önceden bilmiyor mu? Nitekim, yaptığı araştırma kişisel bir renge bürünmekte gecikmez: “(...) Sahip olmadığım ama bana ait bir sevdanın peşinde, yeşermemiş tohumların bahçesine girmek istiyorum.” Hiç kabul edilmemiş mutluluğun imgesi “Karşılaşma”, “Aylar Yayı”, “Doğmamış Olan Çocuğun Küçük Şarkısı”, “Yedi Yürekli Çocuğun Şarkısı” şiirlerinde belirginleşir. Kendi adına böylesine doğrudan bir itirafta ilk ve son kez bulunur Lorca. Alabildiğine nesneldir, acısına yakınmadan kendini dile getirme olanağını verir. Çocuklarının bir yüce irade nedeniyle ona veda ettiği, iki âşığın fiilen ayrılmak zorunda kaldığı bu diyaloglara bilici-tiyatro yazarı şairimiz bizzat katılır ve onları paylaşır. Ve on üç yıl sonra yazılacak olan *Bernardo Alba'nın Evi* gibi *Süitler* de, tiyatro oyunun üstüne inen perde misali “Susun!!!” çılgınlıklarıyla tamamlanır.

Yaptığımız bu ivedi inceleme bu büyük kitabın zenginliği hakkında ancak üstünkörü bir fikir verebilir. *Cante Jondo Şiiri* ve *Şarkılar*'da, hatta zaman zaman *Tamarit Divanı*'nda rastladığımız saf ve yeni bir dil kullanır *Süitler*'de Lorca. *Şair New York'ta* yapıtındaki korkunç vahiyleri, tiyatro oyunlarının tohumlarını da buluruz bu süitler'de. Ama kitabın tek ve gerçek büyüğü genç bir şairin sanatçı ve insan yazgısıyla ilk kez yüz yüze geldiği “gün doğumu heyecanı”ndan kaynaklanır.

André BELAMICH

Şiirsel Taç ya da Çiçek Bilezik

TAÇ

Açık mor bir yıldız,
bir gül
ve bir siyah süsen.

(DURUM)

Gökte yıldız,
suda gül
ve rüzgârda bir süsen.

(MOR BİR YILDIZ)

Kıyıda
Santiago yolunun tam kıyısında
titriyor mor yıldız.
Dilerim hep titresin!

(BİR GÜL)

Uzun çağılıtlı
ırmağın sırtında siyah yapraklar.
(ve sazlıkta
gül.)

Gölgelikte
kaval çalıyor öğlen obanı.
(Ve sazlıkta
göl.)

Tepeyi gezdirmek için
ağzını boyuyor akşam.
(Ve sazlıkta
göl.)

(VE SİYAH BİR SÜSEN) (DOĞU)

Sarı kubbe
ve gümüş rüzgâr.
Süsen
peçeli gülücük
ve narin
el.

TAÇIN KURDELESİ YA DA ÇİÇEK BİLEZİK

Mavi kurdele,
mavi ve turuncu,
püsküllü limon yeşili.

Mavi, mavi ve turuncu
kurdele üstüne şu ad yazılmış:
Rosa Garcia Ascot.

Deniz Resimleri

Emilio ve Manolo'ya

Kaldırmak istiyor
kapağını
deniz.

Mercan devleri
istiyor
sırtlarıyla.

Ve altın mağaralarda
deniz kızları
suyu uyutmak için
yineleyip duruyor bir şarkıyı.

Gırtlaklarını ve kabuklarını
görüyor musunuz?

Kargılarınızı alın
denizin önünde.

SEYİR

Korintos sütun başlığını
anımsıyorum,
yıkılmış sütun
ve çamlar.
Klasik deniz
hep Yazın şarkı söyler
ve titrer
Korintos sütun başlığı gibi.

NOKTÜRN

Denizin üstündeki
yıldızlara bakıyorum.
Sudur yıldızlar, oy,
su damlalarıdır!

Yüreğimin üstündeki
yıldızlara bakıyorum.
Itırdır yıldızlar,
ıtır çekirdekleridir!

Gölge dolu
yıldızlara bakıyorum.

MUHAFIZLAR

Denizin krallığında
iki muhafız var:
Aziz Cristobal
ve Polifemo.

Gezgin yolcunun üstünde
üç göz!

DENİZİN İKİ YILDIZI

Seherin
kulesinde,
yün eğirmeyi öğretiyor
Meryem Venüs'e.
Bütün bakışlarını
öğretiyor Venüs'e.
Ve Meryem yasaklanmış kalıyor.

Seherin
kulesinde.

Ay Altında Şarkılar

DOLUNAY

Ay görüldüğü zaman
cırcırböcekleri kaybolur
ve geçit vermez gelir
insana patikalar.

Ay görüldüğü zaman
deniz karayı kaplar
ve yürek kendini sonsuzlukta
bir ada gibi duyumsar.

Güneşten ve yıldızlardan
uzaktır ay.
Güzel kokudur, anıdır,
sönmüş gök kabarcığıdır.

RENKLER

Menekşe rengidir ay
Paris'in üzerinde.
Ölü kentlerde
sarıdır.

Yeşil bir ay vardır
bütün efsanelerde.
Örümcek ağı ay'ı,
kırılmış camlar ay'ı,
ve çöller üzerinde
ay derindir, kanlıdır.

Ama tek gerçek ay,
beyaz ay,
dingin köy mezarlarında
ışır.

TUTKU

Pır pır uçuşan
yıldızlar
gökyüzünün örümceği
ayın ağına takılır.

SALOME VE AY

Kızkardeşidir ay
Salome'nin (eski tarihlerde
ölü bir ağzı
ıssıran ecenin).

Şafaktı Salome.
Bir gözler
ve dudaklar şafağı.
Sürüp giden şafaktır
ay.

Uzayan,
başdöndüren
akşam.
Salome'nin Yahya'ya karşı
sevdası
çölün denizanası başının
kara bir ay,
mümkünsüz,
dumanlı ve uyurgezer
bir ay olmasından doğdu.

Salome bir krizalit
ay bir tomurcuk,
loş bir sarayın altında
gölge bir kurtçuk.

Ay titriyor suyun üstünde,
Salome titriyor ruhun üstünde.
Sen ey yüce güzellik.
Bir öpüşten
yıldız yaratma zevki!

Öğlen
ya da kara gecede,
Salome'den söz edin
ayın doğduğunu göreceksiniz.

AYDAKİ DUL KADIN

Kim unutabilir ki
aydaki dul kadını?
Toprağın billurdan
olduğunu düşünüyordu.

Öfkeli ve solgun
mercan çıgllıklar ile
tarayıp yapağı saçlarını
denizi uyutmak istiyordu.

Kim unutabilir ki
cam saçlarını?
Pınarın yüz dudağı
göğsünde.
Kumsalın
dingin dalgaları boyunca
uzun fısıkiye teberleri
koruyor onu.

Ama ay, ay, ay
ay ne zaman dönecek?
Sürekli kıvırcıklaşıyor
rüzgârın perdesi.

Kim unutabilir ki
aydaki dul kadını?
Toprağın billurdan
olduğunu düşünüyordu.

İyi yürekli kont Arnauld gibi
kim unutabilir seni?
O da toprağın billurdan
olduğunu düşünüyordu.

Esmer Kızlar Bahçesi (Parçalar)

REVAK

Çalıyor
gümüş davulunu
su.

Ağaçlar
rüzgâr dokuyor
ve güller ıtırlarla
boyuyorlar rüzgârı.

Koca bir
örümcek ağı
yıldız yapıyor
aydan.

AKASYA

Kim biğti sapını
ay'ın
(bize su kökleri
bırakıp.)
Ebedi akasyanın çiçeklerini
kesmemiz ne kolay olurdu!

KARŞILAŞMA

Maria del Reposo,
işte yine karşımdasın
limon bahçesindeki
soğuk kaynağın yanında.
Yaşasın dalındaki gül!

Maria del Reposo,
işte yine karşımdasın
saçların sis,
gözbebeklerin billur.
Yaşasın dalındaki gül!

Mari'a del Reposo,
işte yine karşımdasın.
Unuttuğum o ay eldivenin
nerde?
Yaşasın dalındaki gül!

LİMON BAHÇESİ

Limon bahçesi.
Rüyamın
bir an'ı.

Limon bahçesi.
Altın göğüsler
yuvası.

Limon bahçesi.
Deniz meltemlerinin
su içtiği göğüsler.

Limon bahçesi
Bitkin portakallar,
ölgün portakallar,
solgun portakallar.

Limon bahçesi.
Bir balta vuruşuyla
kırılan sevdamı gördünüz.

Limon bahçesi.
Desteksiz, gülsüz kaldı
sevdam, çocuk sevdam.

Limon bahçesi.

Su Süt'i

ÜLKE

Kara suyun üstünde
uyuyan ağaçlar,
papatyalar
ve gelincikler.

Ölü keçiyolunda
üç öküz.

Havada,
ağacın yüreği
bülbül.

ÜRPERME

Belleğimde
gümüş bir anı ile
çiy'den bir taşım olaydı.

Ağaçsız ovada,
duru bir göl,
sönmüş kaynak.

DÖNEMEÇ

Eldeki bir zambakla
terkediyorum seni.
Gecemin aşkı!
Ve seni, yıldızımdan yoksun,
yeniden buluyorum.

Karanlık kelebekler
eğiticisi!
Yoluma gidiyorum ben.
Bin yıl sonra
yeniden göreceksin beni.
Gecemin aşkı!

Mavi bir patikada,
karanlık yıldızlar
eğiticisi,
yoluma gidiyorum.

Evren yüreğimde
yurt tutuncaya dek.

KOVAN

Cam hücrelerde
yaşıyoruz,
bir hava kovanının içinde!
Camın arasından
öpüşüyoruz.
Kapısı ay
olan.
Ne yaman hapisane!

KUZEY

Yolların üzerinde
soğuk yıldızlar.
Duman ormanlarında
gidip geliyor biçimler.
Kulübeler inliyor
sonsuz seherin altında.
Balta darbesi
altında
titriyor vadiler ve ormanlar
bir sarmıç ürpertisiyle!
Balta darbesi
altında!

GÜNEY

Güney,
tansık,
yansıma.
Yıldız ya da portakal
kanal ya da gökyüzü
olabilir.

Ey ok!
Ok!
İşte
Güney:
rüzgârın üzerinde
hedefsiz, altın bir ok.

DOĞU

Güzel kokular gamı
inen
Güneye doğru
(aşamalarla).

BATI

Ay gam'ı
yükselen
Kuzeye doğru
(kromatik şekilde).

Aynalar Süit'i

SİMGE

Her elinde
bir ayna
tutuyordu İsa.
Kendi görüntüsünü
çoğaltıyordu.
Kara
bakışlar içine
yansıtıyordu kalbini.
Buna inanıyorum!

BÜYÜK AYNA

Büyük aynanın
altında yaşıyoruz.
İnsan masmavi!
Hosanna!*

(*) Hristiyanların büyük perhizde okudukları ilahi (E.A.).

YANSIMA

Ay Hanım
(Sırların çatladı mı?)
Hayır.
Fenerini
hangi yaramaz çocuk yaktı?
Tek bir kelebek bile
seni söndürebilir.
Sus... Mümkün mü bu?
Orda parlayan bu cam
ta kendisidir ayın!

IŞINLAR

Yelpazedir her şey.
Kollarımı aç, kardeş,
Tanrı noktadır.

KARŞILIK

Tek başına
ötüyor bir kuş.
Hava çoğalıyor.

TOPRAK

Bir aynanın üstünde
ilerliyoruz,
sırsız,
bir billurun üstünde,
bulutsuz.
Zambaklar ters bitseydi
eğer,
güller ters bitseydi
eğer,
bütün kökler
yıldızlara baksaydı
ve ölü
kapamasaydı gözlerini
biz de kuğular gibi olurduk.

KAPRİS

Her aynanın ardında
ölü bir yıldız vardır
ve uyuyan çocuk, bir
ebemkuşağı vardır.

Her aynanın ardında
ebedi bir sessizlik
ve bir yuvası vardır
durgun sessizliklerin.

Kaynak mumyasıdır
ayna; kapanır,
deniz kabuğudur ışığın,
gece.

Anne-çiy'dir,
ayna,
şafakları açan kitap,
tene dönüşmüş yankıdır.

ŞİNTÖ

Altın çan.
Ejder tapınak.
Prinç tarlalarının
üstünde çan sesleri.

İlkel pınar.
Gerçeğin pınarı.

Uzaklarda,
gül rengi balıkçılar
ve solgun bir yanardağ.

GÖZLER

Sonsuz patikalar
açılır gözlerin dibinde.
Karanlığın iki yol kavşağıdır
onlar.
Bu gizli ovalardan
gelir ölüm hep.
(Gözyaşlarının çiçeklerini
biçen bahçıvan kadın.)
Ufku yoktur
gözbebeklerinin.
Kayboluruz onlarda
ıssız bir ormanda kaybolur gibi.
Dönüşsüz gidişin şatosuna
gözbebeğinde başlayan
yoldan varılır.
Kırmızı sarmaşıktan
Tanrı seni korusun
aşksız çocuk!
Seni de yolcudan korusun
boyunbağları işleyen
Helen kız.

İNTİKAM

Âdem ile Havva.
Bin parçaya
böldü aynayı,
yılan
ve elma
taş oldu.

UYUYAN AYNAYA NİNİ

Uyu.
Gezgin bakıştan
korkma.
Uyu.

Ne kelebek
ne söz,
ne kaçak ışığı
kilidin
dokunabilir sana.
Uyu.

Yüreğim gibi,
onun gibi,
aynan.
Aşkın umutla
beni beklediği bahçe.

Uyu korkmadan
ama dudaklarımdan
son öpücük
düştüğü zaman uyan.

HAVA

Ebemkuşığıyla yüklü
hava
kırıyor aynalarını
yapraklarda.

KARIŞIKLIK

Benim yüreğim mi
yoksa seninki mi?
Kim yansıtıyor düşüncelerimi?
Kimdir bana
bu köksüz
tutkuyu veren?
Niçin giysim
rengini değiştiriyor?
Her şey bir yol kavşağı!
Niçin bunca yıldız görüyorsun
gökte?
Bu sen misin, yoksa ben miyim
kardeşim?
Ve bu buz gibi eller
başkasının mı?
Kendimi görüyorum batan güneşlerde,
Ve insanlar karınca yuvası gibi
dolaşıyorlar yüreğimde.

UYUYAN SU

Derin düşüncelerinden
uyanıp baykuş
gözlüklerini yıkıyor
ve iç çekiyor.
Bir ateşböceği
yuvarlanıyor
dağın yamacından.
Ve bir yıldız
ağlıyor.
Kanat çırpıyor baykuş
ve yeniden düşünmeye başlıyor.

15 Nisan 1921

Uyuyan Sular

(Ben kimim, Marguerite?)

Servi.

(Durgun su.)

Kavak

(Billir su.)

Sorgun.

(Derin su.)

Yürek.

(Gözbebegi suyu.)

DEĞİŞİK

Yankının dalı altında
havanın su aynası.

Yıldız dalı altında
dalğanın su aynası.

Öpüşlerinin yoğunluğu altında
ağzının aynası.

SU AYNASI

Ruhunu düşünürdüm
gözlerinin aynasında.

Beyaz defne.

Ağzını düşünürdüm
gözlerinin aynasında.

Beyaz defne.

Gözlerinin aynasına baktıkça...
Sahi, sen ölmemiş miydin!

Beyaz defne.

ŞARKI

İşte akşam oluyor.

Dövüyor akşamın örsünü
ayışığı.

İşte akşam oluyor.

Ezgili sözler giyindi
bir büyük ağaç.

İşte akşam oluyor.

Havanın patika yollarından
beni görmeye gelseydin,

İşte akşam oluyor.

Büyük kavaklar altında beni
gözyaşları içinde bulurdun,
ey esmer kız!
büyük kavaklar altında.

SÜİT

Aşkın uyuyan
bir suyudur
her şarkı.

Her parlak yıldız
zamanın
uyuyan suyu.

Zamanın
bir yuvası.

Ve her göğüs geçiriş
çığlığın
uyuyan suyu.

YARIMAY

Gidiyor suyun üzerinde ay.
Gökyüzü nasıl da berrak!
Biçiyor usul usul ay
eski nehrin ürpertisini
ve bir kurbağa onu
cep aynası sanıyor.

12 Haziran 1921

Şarkı Anları

YANSIMALI ŞARKI

Dans ediyordu yüreğim
çimende.

(Servinin
gölgesiydi bu
rüzgârın üzerinde.)

Bir ağaç çözüyordu
düğümünü çiy melteminin,
meltemin!
Dokunmalık gümüş.
Anımsıyor musun onu? diyordum.

(Yıldızmış,
gülmiş
bana ne.)

anımsıyor musun?

Ey yitik söz
ufuksuz
söz!

anımsıyor musun?

Dans ediyordu yüreğim
çimende

(Servinin
gölgesiydi bu
rüzgârın üzerinde.)

ORTAYA ÇIKMADIK ŞARKI

Irmağın üzerinde
sıtma sinekleri.

Rüzgârın üzerinde
kuşlar.

(Yolunu şaşırmış akşam.)

Ey kalbimin
ürpertisi.

Hiçbir şeyden çekinme.
Uzaklara gideceğim
yankı misali.

Yelkensiz
ve küreksiz
bir gemide
uzaklara gideğim.

Ey kalbimin
ürpertisi!

SUSAM

Gerçektir
yansıma.
Irmak
ve gök
Ebediyete götüren
kapılardır.
Kurbağaların ya da yıldızların
kanalından geçerek götüren kapılardır.
Gerçektir
yansıma.
Yalnızca tek bir yürek
ve tek bir esinti var.
Ağlamayın! Yakın
ya da uzak olmanın
ne önemi var?
Ebedi Narsis'tir
Doğa.

GÖZYAŞLARI ALTINDAKİ ŞARKI

Bu yandaki,
pınarın kızı
derenin kıyısındaki pınarın kızı,
dostumun verdiği
gülü alacağım senden,
ve bu yandaki
pınarın kızı,
zambağımı sana vereceğim.
Niçin onca ağladım?
Her şey çok basit!
Yapacağım bunu, bilmiyor musun?
Çocuk olduğum zaman yapacağım.
Yazık, yazık! ne zaman
yeniden çocuk olacağım.

ŞARKIYLA YATIŞ

Her şeyden sonra

(ay açar
altın
kuyruğunu)

...Hiçbir şey...

(ay kapar
gümüş
kuyruğunu).

Uzaklarda
ağın bir yıldız sıyrıp geçer
göğün
tavuskuşunu.

ŞARKISIZ MANZARA

Mavi gök.
Sarı kır.

Mavi dağ.
Sarı kır.

Kavrulmuş kızgın ovada
yürüyor bir zeytin ağacı.
Bir zeytin ağacı
tek başına.

10 Temmuz 1921

Gece

Piyano ve coşkulu ses için süit

ÇİZGİLER

Bu ıssız
yol.
Ordaki yol.

Bu yuvasız
cırcırböceği.
Bu uzaktaki cırcırböceği.

Ve bu uyuyan
çingırak.
Bu çingırak...

PRELÜD

Usul usul
kapıyor gözlerini
öküz...
(Ahırın sıcaklığı.)

Gece prelüdü
bu.

GÖK KÖŞESİ

Puslu gözlerini
yumuyor
eski yıldız.

Gölgeyi mavilemek
istiyor
yeni
yıldız.

(Dağdaki çamlar içinde
ateşböcekleri parlıyor.)

TÜM

Meltem yelinin eli
okşuyor boşluğun yüzünü,
yeniden
okşuyor onu.

Mavi gözkapaklarını
indiriyor yıldızlar
indiriyor yeniden
mavi gözkapaklarını.

YILDIZ

Dingin bir yıldız var,
gözkapakları olmayan.
– Peki, nerde?
– Bir yıldız...
Uyuyan suyunda
gölün.

S AÇ A K

Santiago yolu.
(Ey aşkımın gecesi,
uçuyorken güvercin
şimdi
ve eskiden
limon çiçeklerinde.)

B İ R

Bu romantik yıldız
(manolyalar
ve güller için).

Bu romantik yıldız
çığına dönmüş.

Din, don,
din, don.

(Öt yeşilkurbağa, öt
gölgeli
su altında.)

ANNE

Büyük Ayı
kutup yıldızı
karnı havada
yıldızlarını emziriyor.
Homurdanıyor,
homurdanıyor.
Sakının
körpe yıldızlar!

ANI

Çıkmadı dışarı Ay Hanım.
Oynuyor döne döne
ve kendisiyle dalga geçiyor.
Aylı ay.

ÖKSÜZLER YURDU

Ve ışığı olmayan
yoksul yıldızlar

ne hazindir,
ne hazindir,
ne hazin!

terkedilip kimsesiz kalmışlar
silinmiş mavilikte.

Ne hazindir,
ne hazindir,
ne hazin!

KUYRUKLU YILDIZ

Köpek yıldızı burcunda,
çocuklar.

VENÜS

Açıl, günün
susamı.
Kapan, gecenin
susamı.

AŞAĞIDA

Ezgilerle yansıyor
yıldızlı boşluk.
Tayf sarmaşıkları.
Labirentli harp.

BÜYÜK HÜZÜN

Seyredemiyorsun kendini
denizde.
Bakışların kınılıyor
ışık sapları gibi.
Yeryüzünün gecesi.

Temmuz, 1921

Karanlık

KÖY

İki çatı çizgisi arasından
akıyor gökyüzünün ırmağı.

Eski akasyalar üstünde
uyuyor gezgin kuşlar.

Ve çanlardan yoksun kule
(taştan yapılmış Azize Lucia)
beliriyor katı toprak üstünde.

ANDIÇ

Öldüğümüzde,
bir dizi
imge götüreceğiz
gökten.

(Gündüzün gökleri
ve gece gökleri.)

Ama bana dediler ki:
Ölenlerin
bir tek anısı olurmuş:
Bir yaz göğünün,
rüzgâr altında
ürperen
kara bir göğün
anısı.

YARASA

Yarasa,
karanlığın iksiri
yıldızın gerçek yâri,
günün topuğunu ısıtırıyor.

SON

İşte geçti
dünyanın sonu,
verildi
korkunç yargı,
yıldızların yıkımı
gerçekleşti.

Gecenin göğü
bir çöl artık,
efendisiz bir
lambalar çölü.

Gümüş yığınlar
gitti
ağır mayasına
gizemin.

Ve ölümün insanları götüren
sandalı üstünde, şimdi anlıyoruz ki
bizler yaşam oyunu oynamışız,
hayaletlerden başka şey değiliz!

Dört köşeye bir bakış:
her şey ölmüş
Bir yıkım
bir yankıdır...

BÜYÜK AYI

*Yedi taneydik.
Şimdi nerdeyiz?*

Arabayı
atsız, arabasız
görmek
nasıl da acı veriyor insana.

Gökyüzünün üstünde
altın bir yolu
ve kuzey atlarını
düşlediğini görmek nasıl da
tatlı bir acı veriyor insana.

Zamanın yağmurlarıyla
yıldızların paslanınca
ey araba, billur siyahın üstünde
ne yapacaksın?
Bir çatıya sığınmayı
hiç düşünmez misin?

İki büyük beyaz öküze
koşacağım seni bir akşam.

BATAN GÜNEŞ

Nazenin göğün üstünde
mor rengin ötesinde
yırtılmış bulutlar
gri kamelyalar gibi
bir kanatlar arzusuyla
tepeliklerin serinliği üstünde
dalgalanıyorlar.

Karanlığa bulanmış
bir şafak böylece
rüzgârsız ve yolsuz bırakacak
büyük geceyi.

TEPE

Tepeye vardığım zaman...

(Ey üzgün yürek,
Aziz Sebastian ve Cupido.)

Tepeye vardığım zaman...

Bırakın şarkı söyleyeyim
çünkü şarkı söylerken
karanlık tepeleri
ve kuytularda
çobansız giden sürüleri görmem.

Şarkı söylerken
var olmayan
tek yıldızı görürüm.

SÖĞÜT

Tatlı
Jeremias!

Gözyaşların boncuk boncuk
boğuk gözlerinde.
Ama dökülmüyorlar
yola.

Dallarının altında
bir uçurum açıyor ve devinimlerle
sergiliyorsun
akşamın rengini.

Ey tatlı
Jeremias!

29 Temmuz 1921

Rüzgâr Öyküleri

I

Alev alev tepenin üzerinde
kırmızı esiyordu rüzgâr.
Sonra ırmağın üstünde
yeşile dönüştü, yeşile.
Mor oldu
sarı oldu ve...
Saban izleri üstünde
yayılmış bir gökkuşağı olacak.

II

Durgun bir tepe.
Yukarda güneş.
Aşağıda
kavak ağaçlarının
titreyen yosunları.
Ve titreyen
yüreğim.
Durgun bir tepsi
akşamın saat beşinde.
Tek kuş yok.

III

Meltem yeli
lüle lüle.
Bazı kızların
saçları gibi.
Yaşlı odunların
damarları gibi.
Su misali fışkırıyor
meltem yeli
akıyor
–reçine beyazlığı–
boğazlar boyunca
ve değince
sert dağa
kendinden geçiyor.

IV

GÜL

Rüzgârların gülü!

(Değişimi
siyah noktanın.)

Rüzgârların gülü!

(Yeşermiş nokta.
Baygın nokta.)

V

OKUL

Öğretmen

Rüzgârla evlenen
kız kim?

Çocuk

Tüm arzuların
kızı...

Öğretmen

Ne veriyor
ona rüzgâr?

Çocuk

Altın kasırgalar
ve üstüste konmuş kartlar.

Öğretmen

Kız ne veriyor
karşığılında?

Çocuk

Açık yüreğini.

Öğretmen

Adı ne kızın?

Çocuk

Adı bir giz.

(Okulun

penceresinde
bir yıldız
perdesi var.)

Temmuz 1921

Dört Sarı Balad

Claudio Guillén'e

I

Tepenin üzerinde
küçük yeşil bir ağaç var.

*Giden çoban,
gelen çoban.*

Uyurgezer zeytinler
iner kızgın vadiye.

*Giden çoban,
gelen çoban.*

Ne kuzun var, ne köpeğin,
ne deyneğin, ne de sevdan.

Giden çoban.

Altın bir gölge gibi hafif,
eriyorsun buğdaylarda.

Gelen çoban.

II

Sapsarıydı
toprak.

*Bakın küçük çobana
otlağın kıyısında.*

Ne beyaz ay
ne yıldız var.

*Bakın küçük çobana
otlağın kıyısında.*

Buğday tenli bağcı kız
buduyor asmanın gözyaşlarını.

*Bakın küçük çobana
otlağın kıyısında.*

III

*Altın kırdā
iki kırmızı öküz*

Eski çanların çalışına
ve kuş gözlerine benziyor
öküzlerin gidişī.
Sis sabahları için
yaratılmış olsalar da
deliyorlar havanan portakalını
bu ışıll ışıll yazda.

Doğuştan yaşlılar,
sahipleri yok,
böğürlerinde taşıdıkları
kanatları anımsıyorlar.

Gidiyorlar,
iç çekerek öküzler,
izleyip ırmak geçidini
Ruth'un topraklarına doğru
gidiyorlar
ve ağır, sofu,
yıldızlardan esrik,
geviş getirmek için gözyaşlarını
çayırda yatıyorlar.

*Altın kırdā
iki kırmızı öküz.*

IV

*Yürüyorum
papatyalar göğünde*

Bir ermiş olduğumu
düşlüyorum bu akşam.
Ellerimin arasına
koydular ay'ı
ve ben onu yeniden
uzaydaki yerine yerleştirdim.
Ve Efendimiz karşılık olarak
gül ve ayla armağan etti bana.

Ve şimdi ben
kurtarmak için kızları
o haylaz çapkınlardan
ve bütün çocuklara
altın paralar dağıtmak için
gidiyorum bu kırdı.

*Yürüyorum
papatyalar göğünde.*

Palempsest'ler*

José Moreno Villa'ya

I

KENT

Sızıyor kentin içine
yüz yıllık orman,
oysa orman
denizde.

Havada oklar
ve, mercan dallarında yitik,
giden savaşçılar
var.

Yeni evler üzerinde
kıpırdıyor meşelik
ve gökyüzünde kocaman
billur eğriler var.

(*) Palimpseste şeklinde yazılır. Ben okunuş şekliyle yazdım. Üzerindeki yazı silinerek başka yazılar yazılan parşömen (E.A.).

II

GEÇİT

Yüksek geçitler içinde
geziniyor iki bay

(Yeni
gök.
Mavi
gök.)

... bir zamanlar beyaz keşişler olan
iki bay geziniyor.

(Kesilmiş
gök.
mavi
gök.)

... bir zamanlar avcı olan
iki bay geziniyor.

(Yaşlı
gök.
Altın
gök!)

... iki bay geziniyor
ki onlar bir zamanlar...

MELTEM

Yaralarla dolu
uyuyakalmış.
Sarmal eğrilerle
ve işaretlerle dolu.
Kuşun dümen suyu,
çığlığın dümen suyu.
Toz bulutunda
sözcükler ve ritimler
birbirini izliyor,
siyah ve sarı.

MADRİGAL

Ey Gırnatalı Lucia!
Erguvan Kulelerin
eteğinde yaşayan sen
esmer kız... Ellerin eğer?
...ellerin...

(dolunay)

Ey Nisan kızı
Ey yüksek kulelerin
Melisande'ı,
çıkırığın Melisande'ı...
Eğer göğüslerin!.. göğüslerin...

(yarımay)

Ey ak yeniyetmeliğimin
kadını!
Doğurgan ve benekli,
Havva
Kollarımda
kıvanç ateşi dansındaki
kuru meşe dalları gibi
bükülüyorsun.

(Ya yüreğim,
mumdan mıydı?
yüreğim nerde?
nerde ellerim?
ve...)

(kör ay.)

İLK SAYFA

Evlatlığım Isabel Clara'ya

Duru gök.
Duru pınar.

Oy, nasıl da büyüyor
kuşlar!

Duru gök.
Duru pınar.

Oy, nasıl da parlıyor
portakallar!

Pınar.
Gök.

Oy nasıl da yumuşak
buğday!

Gök.
Pınar.

Oy, nasıl da yeşil
buğday!

Altı Seher Şarkısı

UFUK

Yeşil sisin üstüne
ışıksız bir güneş düşüyor.

Loş kıyı
kayık gibi düş görüyor
ve hüznü dokuyor
çingirak sesleri.

Uğulduyor
gümüş, küçük bir davul
dünkü ruhumda.

BALIKÇILAR

Dev ağaç sarmaşanlarıyla
avlıyor
acayip köstebeklerini
toprağın.

Uyuyan suyun üstünde söğüt
bülbüllerini avlıyor,
ama beyaz ay
yutmayacak yeşil zokasını
servinin
ne de yüreğindeki yüreğini
Gırnatalı esmer kız.

YALNIZ

Zujaira

Yavaşlığında
altının...
söğütüm
yapayalnız.

Tek bir
müzişyen kuş yok.

.....
Yavaşlığında
altının...

Akıyor eteklerinde
ırmak ciddi ve derin
yavaşlığında
altının...

Ve ben akşam
omuzlardayım
kurdun öldürdüğü
küçük bir kuzu gibi,
yavaşlığında
altının...

KENDİNDEN GEÇİŞ

Gölgeli akşam,
sessiz tarlalar.

İç çekerek uçuşuyor
arılar.

Beyazda ve mavide
kendilerinden geçiyor uzaklar.

Ve kollarını açmış
manzara.

ANDIÇ

Ova yeli

Sonunda cansız düştü ay
do-re-mi.

şimdi onu gömeceğiz
do-re-mi

ak bir gülün içine
do-re-mi

billur saplı bir gülün
do-re-fa.

Kavakların eteğinde
do-re-mi

böğürtlenlere takıldı
do-re-fa.

Hoşuma gitti, zira
do-re-mi

burnu pek havadaydı!
do-re-fa.

Ayrıca, onun, hayatta
do-re-mi

ne kocası ne sevgilisi oldu
do-re-fa.

Ay öldü ve şimdi göğün
do-re-mi
fena camı sıkılacak
do-re-fa
gece olduğu zaman
do-re-mi
denizde göremeyince onu.
do-re-fa.
Ay gömülürken hepiniz
do-re-mi
dualar okuyunuz!
do-re-fa.
Malbrough kadın öldü
do-re-mi
yüzü yıldız içindeydi
do-re-fa.
Ey kulelerdeki çanlar
do-re-mi
Çalın, acı acı çalın!
do-re-fa
Şarkılar söyleyin haydi
do-re-mi
yılanları pınarların!
do-re-fa.

SON IŞIK

Mavi
karışıklıkta
bir uzak çoban ateşi
(dağın yüreğine
mızrak darbesi).
Kuşlar söğütler arasında
rüzgârla oynuyor
ve ırmaklar kazıyor
yataklarını.

Guguk-Guguk-Guguk

Enrique Diez-Canedo ve Teresa'ya

Bölüyor geceyi guguk kuşu
bakır bilyalarıyla.

Guguk kuşunun gagası yok
çağların dibinden ıslık çalan
iki çocuk dudağı var.

Gizle kuyruğunu,
kedi!

Gidiyor guguk kuşu zamanın üzerinden
ve bir yelken gibi dalgalanıyor,
çoğalıyor yankı gibi.

Gizle ayağını,
saksağan!

Guguk kuşunun önünde
–kuğuların simgesi– sfenks
ve hiç gülmeyen kız.

Bıyığını gizle,
tilki!

Bir gün rüzgâra gidecek
son düşüncemiz,
sondan bir önceki arzumuz.

Çamın altına git,
cırcırböceği!

Burda yalnız guguk kuşu kalacak
billur bilyalarının
sonsuzluğunu paylaşan.

YAŞLI GUGUK KUŞUNUN ŞARKISI

Şarkılar söyledim ben
Nuhun gemisinde
ve Mathusalem'in
yeşil dallarında.

İyi bir insandı Nuh.
Sakalı
beline inen
Mathusalem de.

Göğre atıyorum
notalarımı. Boş bir halde
düşüyorum
yeniden.

Şarkılar söylüyorum gecenin üstüne
ve şarkılar söyleyeceğim
başkaları uyusa da,
şarkılar söyleyeceğim
çağlar boyunca.
Amin.

GUGUK KUŞUNUN İLK NOKTÜRNÜ

Gözleri olmasına karşın
yolunu şaşırdı gece.

(Kalan yalnızca
guguk kuşudur.)

Ağlıyor kararsız rüzgârlar
kamışların arasında.

(Kalan yalnızca
guguk kuşudur.)

Burdan mı? şurdan mı? ruh
yitirdi usunu.

(Kalan yalnızca
guguk kuşudur.)

GUGUK KUŞUNUN İKİNCİ NOKTÜRNÜ

Evet diyor guguk kuşu
—gözün aydın, kanarya—
Açıyor bahçesinin
kapılarını melek.

Hayır diyor guguk kuşu
—öt tatlı bülbül, öt!—

Bir çiçek olacak
her gözümüzde.

Ey görkemli
diriliş!

Hayır!
Evet!

(Gece sınırlarını
arıyordu.)

Evet!
Hayır!

(Tüketip damlalarını
gidiyor guguklu duvar saati.)

SON NOKTÜRN

Oy, ne ürperıştır bu!
Guguk kuşu geldi,
kaçalım!

Hıçkırıldığını görseydin
acı zakkumun,
ne yapardın, sevgilim?

Denizi düşünürdüm.

Çekip giderken ay'ın
seni çağırdığını görseydin eğer,
ne yapardın sevgilim?

İç çekerdim.

Zeytinliklerimin altında bir gün sana
“seni seviyorum” deseşdim,
ne yapardın, sevgilim?

Kendimi bıçaklardım.

Oy, ne ürperıştır bu!
Guguk kuşu geldi,
kaçalım!

(1921-1923)

Luis Bunuel'e

D  N     

Kanatlarımı aramak i  in
d  n  yorum.

D  nmeme izin verin!

  lmek i  in
seher olmak isterim!

  lmek i  in
d  n olmak isterim!

Kanatlarımı almak i  in
d  n  yorum.

D  nmeme izin verin!

  lmek i  in
kaynak olmak isterim.

Denizin
d    ında   lmek i  in.

AKINTI

Yürüyenin
aklı karışır.

Yıldızları görmek
akarsu.

Yürüyen
kendini unuttur.

Duran
düşünür.

GERİSİN GERİ...

Dön,
yüreğim!
geri dön.

Sevdamın ormanlarında
kimseyi görmeyeceksin.
Berrak kaynakların olacak.
Yeşillikte bütün zamanların
kocaman gülünü
bulacaksın.

“Sevdam! Sevdam!” diyeceksin
iyileşmeden
yaran.

Dön,
yüreğim!
geri dön.

DÖNEN

Çocukluğuma dönmek istiyorum.
Ve çocukluktan karanlığa.

Gidiyor musun, bülbül?
Durma git.

Karanlığa dönmek istiyorum.
Ve karanlıktan çiçeğe.

Gidiyor musun, hoş koku?
Durma git.

Çiçeğe dönmek istiyorum.
Ve çiçekten
yüreğime.

Gidiyor musun, aşkım?
Elveda!

(Issız kalbime.)

VEDA

Ruhumun yolunu tutmak için
yollarının kavşagında
gözden
kaybolacağım.
Uyanıp anıları
ve karanlık saatleri
beyaz şarkımın
küçük meyve bahçesine gidip
sabah yıldızı gibi
titremeye başlayacağım.

BORA

Güzelim geçiyordu.
Ne kadar da güzeldi
ipek giysileriyle!
Tutsak bir
kelebekle.

Bırakma peşini, çocuk,
keçi yolunu tırman!
Ağladığını ya da
derin derin düşündüğünü görürsen
yüreğini
kiremit rengine boya.

Ve tembih et, ağlamasın
yapayalnız kalırsa.

Kızkardeşim Conchita'ya

I

Öğleni
düşündüğü için
pişmanlık duyuyor
akşam.
(Kırmızı ağaçlar, tepeler
üstünde bulutlar.)

Çözdü yeşil ve lirik
saçlarını akşam
ve usulca ürperdi.
Öğlen olup sonra akşama dönüşmek
canını sıkıyor
onun.

II

İşte başlıyor akşam!
Ama neden? neden?
...aynı anda
günün bir zambak gibi
eğildiğini gördüm.
Eğiyor sapını
sabahın çiçeği
...aynı anda
karanlığa batıyor
akşamın kökü.

III

Elveda, güneş!

Aslında ay olduğunu çok iyi biliyorsun
ama bunu kimseye
söylemeyeceğim,
güneş.

Perdenin
ardına gizleniyor
ve yüzünü piring tozuyla
peçeliyorsun.
Gün, köylünün
gitarı,

gece, Pierrot'nun
mandoliniymiş.

Kime ne!

Çok renkli bir bahçe yaratmak
düşün.

Elveda, güneş!

Salyangoz
ve balkonundaki
ufak tefek yaşlı kadın
ve yüreğimle
topaç oynayan
ben,

seni ne çok seviyoruz unutma.

Gökyüzünün Üç Resmi

Beni sevmeyen Argimira Lopez'e ithaflar

I

Yıldızların
sevgilileri yok.

Ne kadar da
güzeller!

Onları kaçırıp
ülküs el Venüslerine götürecekle
bir çapkın arıyorlar.

Pencerelerinin
cumbalarında belirip her akşam
–ey bin katlı gökyüzü!–
onları dört yanlarından kuşatan
gölgeli okyanuslara
lirik işaretler yapıyorlar.

Bekleyin, güzellerim:
öldüğüm zaman bir gün
teker teker hepinizi
sis kırsağıma bindireceğim.

II

ÇAPKIN

Koca bir gökte
tek bir yıldız var.

Altın
tozu
frakıyla
romantik ve çılgın.

Kendine bakmak için
ayna arıyor!

Ey suyun dibideki
gümüş Nergis!

Koca bir gökte
tek bir yıldız var!

III

VENÜS

Tamamı tamamına
iki büyük göğsün var
ve de boynunda
bir inci gerdanlık.

Bir sis çocuğu
ayna uzatıyor sana.
Uzakta olsan bile
görebiliyorum seni,
cinsel organına götürüyorsun
zambak elini
ve tasasız, gökyüzünün yastığını
gönlünce ayarlıyorsun.

Büyüteçle bakıyoruz sana,
Rönesans ve ben!

Hurma Ağacı

Tropikal şiir

SINIR

Gökte yıldız,
aşağıda ahtapot.
(Şeytanın hurma ağacı
ve Zoroastre'ın hurma ağacı.)
Yıldız
dalgalanıyor uzayda.
Ahtapot
dalgalanıyor Akdeniz'de.

Şeytanın
Ve Zoroastre'ın hurma ağacı
kollarını oynatarak
kımıldanıyor.

HURMA AĞACI

Gökle su arasında açıyorsun
kocaman çiçeğini.
Akdeniz rüzgârının
diri gülü.

Hurmadan süslerinle
bir Zenci kadın hali var sende
düşünceli Gorgone'u
andırıyorsun.

Dalgaların yanındaki
bir örümcek-leyleksin
ritimlerin tuzunu ve
iyodunu dokuyan

ve kumsalda
kabuklu ayağının altında
bir mavi havuzlar ülkesi
düşleyip duran.

AKDENİZ

Latin denizi!
Hurma ağaçları
ve zeytin ağaçları!
Hurma ağacının çığlığı
ya da çamın sessizliği.
Tüm denizler üstünde
gürültünün
kocaman bir sütun gibi
yükseldiğini duyuyorum.
Latin denizi!
Beyaz kuleler
ve Korintos sütunu arasında
İsa'nın sesi
senden geçti kayarak.
Latin denizi!
Göğün heybetli cinsel organı
sana verdi sıcaklığını. Ritmin,
merkezin olan
Venüs dalgaları halinde akıyor.
Latin denizi!
Davranışların yine ölümsüz,
yine alçak gönüllüsün.
Kör denizcilerin denize açılıp
yazgılarına döndüklerini gördüm.
Ey denizlerin Aziz Pedro'su!
Ey hurma ve zeytin ağaçlarını
taç gibi başına giymiş
saltanatlı çöl!

HURMA DALI

Havadır hurma dalı.
O yetkin eğrileri
ne ırmak değıştirebiliyor
ne Havva.

Altındır hurma dalı.
Onun o kumral dalına
ne limon denk olabiliyor
ne buğday.

Şükrandır hurma dalı.
Ellerimizde
her şeyin kendinden geçtiğı
mavi doruklara ulaşır.

25 Mart 1922

Newton

Newton'un burnuna
düşüyor büyük elma,
gerçeğin göktaş,ı,
bilim ağacından sarkan
son elma.

Büyük Newton kaşıyor
Sakson burnunu.
Beyaz bir ay vardı
yaban dantelası üstünde
istiridyenin.

ORMANDA

Yoluyor
saçlarını
gizlerin
cinleri.
Bağlıyorlar ölümü
ve yankılara
aynalarıyla birlikte insanlara
yollarını kaybettirmelerini
buyuruyorlar.
Yatıyor
bir köşede
açığa çıkarılmış,
ölü giz.
Ağlıyor
dostları ona.
Kaşlarının arasında
bir yıldız olan
demir ayaklı
mavi bir delikanlı o.
Ağlıyor
dostları ona.
Titriyor yeşil göl.
Rüzgâr çıkıyor.

UYUM

Dalgalar
i ekişleriyle
yıldız cırcırböceğiyle
uyaklı.
Saydam tabakasında gözüñ
ürperiyor bütün soğuk gök.
Sonsuzluğun
bir sentezidir nokta.
Sahi,
dalgaları i ekişleriyle
yıldızları cırcırböcekleriyle
kim birleştiriyor?

Bekleyin ki cinler
bir unutuş anı bulsun;
anahtarlar aramızda
dalgalanıyor.

FİLOZOFUN SON GEZİNTİSİ

Geziniyordu

Newton.

Gitarını kaşıyarak

peşinden geliyordu ölüm.

Newton

geziniyordu.

Kurtlar kemiriyordu

elmasını.

Rüzgâr ağaçlarda

ırmak dallar altında uğulduyordu

Mahzundu Wordsworth.

Bir diğer elmanın

düşmesini bekleyerek

garip tavırlar takınıyordu filozof.

Yolda koşuyor,

yüzünü yansıyan aya daldırmak

için

suyun kenarına uzanıyordu.

Ağlıyordu

Newton.

Yüksek bir dağselvisinde

iki yaşlı baykuş sohbettediler

ve gecede usul usul

evine dönüyordu bilge

büyük elma piramitleri

düşleyip.

KARŞILIK

Elmasını yedi Âdem
kızıoğlankız Havva'nın.
Newton ikinci Âdem'di,
Bilimin Âdem'i.
Birincisi güzelliği
tattı.
İkincisi, kanatlı at,
zincire vurulmuş Pegasus.
İkisi de suçsuzdular.
İki elma da
pembeydi,
yeniydi
ama acı bir
efsaneydi.
Çocuk masumiyetin
iki kesilmiş göğsü.

SORU

Düşen niçin elmaydı da
portakal
ya da
çokyüzlü nar
değildi?
Haberci niçin
bu sofu meyveydi,
bu tatlı
ve sessiz elmaydı?
Hangi tapılası simge
uyuyor onun bağrında?
Âdem, Paris ve Newton
onu ruhlarında taşıyıp
çözümsüz
okşuyorlar.

26 Mart 1922

Şairin Yıldönümü Onuruna Atılan Havai Fişekler

BİRİNCİ FİŞEK

Sen sen sen sen
ben ben ben ben
Kim?..
Ne sen
ne ben!

GÜNEŞ

Catalina kadının
altın bir teli vardı
gölgeli
saçlarında.

(Kimdir beklediğim
Tanrım?
Kimdir beklediğim?)

Usul adımlarla
gidiyor Catalina kadın
geceye yeşil yıldızlar
koyarak.

(Bura değil
ne de ora,
ama bura.)

Ölüyor Catalina kadın
ve alnının üstünde
ateşten bir
nar doğuyor.

Hişşşt!

ALTİ FİŞEK

Altı havai fişek
yükseliyor.

(Gitardır gece.)

Altı öfkeli yılan.

Aziz Jorge gelecek göğse.

Altı adet altından ve rüzgârdan
saman çöpü.

(Gecenin küresi
büyüyecek mi?)

ÇİN BAHÇESİ

Kızılıkök ve manyezi
korularında
sığıyor küçük eceler.
Kıvılcımlar.

Kiraz ağaçlarının zigzaklarına
bir portakal yağmuru yağıyor
ve virgüller arasında
uçuyor ayağa kalkmış
küçük mavi canavarlar.

Bu minyatür bahçeyi
tırnaklarının aynasında,
küçük bir fare gibi
dişlerinin paravanında
görmeli
güzelim.

AYÇİÇEĞİ

Bir tek gözlü deve âşık olsaydım
gözkapaksız
o bakış altında
inler dururdum.
Ey ateş ayçiçeği!
Hiçbir heyecan duymadan
ona bakıyor insanlar.
Habil halkı
önünde
Tanrının gözü!

Ayçiçeği, ayçiçeği!
Göz kırpma dediğimiz
o ince alaydan yoksun
vahşi ve katıksız göz!

Ayçiçeği, ayçiçeği,
bayramı kutlayan insanlar üstündeki
ateş damgası.

YAKUT PLAKA

Çılgın gibi
dönüyor titreyerek.
Hiçbir şey bilmiyor
ve her şeyi biliyor mu?
Bütün oklar
bu yuvarlak
yürek üstünde.

Bütün gözbebekleri
bu yuvarlak
yürek üstünde.
Gizemle
bizim aramızdaki
kanlı büyüteç!

KAPRİS

Pat!..

Kapadın mı

gözlerini?

Paat!

Yine mi? Meltemin

kızı olmalı bu.

Ben bir erkeğim.

Paaat!

Ne çabuk gidiyorsun sevgilim,

gözlerin de gidiyor mu?

Paaaat!

Gözlerini kaparsan, iki telekim var

benim, duyuyor musun? tavuskuşu

bakışlı iki telek.

Pat!..

Beni duyuyor musun?

Paaat!..

AYLARIN OYUNU

Ay yuvarlak.
Çevresinde siyah bir
bostan dolabı.
Çevresinde
sıvı bir çark.
Ay kesildi
katman katman
beyaz altın bir ekmek gibi.
Ay ay
koptu
yaprakları.
Uçan kaynaklar
iplik iplik eğiliyor havalarda.
Her kaynakta
ölü bir ay yatıyor.
Bir ılık bastonu oluyor
ay
berrak selde.
Kırılmış büyük bir
camresim gibi
düşüyor denize.
Ay
gidiyor sonsuz bir
paravan'ın üstünde.
Ya ay? ya ay?
(İnce billurlardan yapılmış
bir çember kalıyor yalnızca
Zenit'te.)

8 Ağustos 1922

Salyangoz

Salyangoz
biraz dinlen.

Bulunduğın yerde
merkez olacak yerde.

Suyun üstündeki tas
ve rüzgârdaki çığlık,
düşünün katıksız imgelerini,
gövdenin üstündeki
mümkünsüz çemberleri
oluşturuyorlar.

Salyangoz, goz, goz, goz
biraz dinlen.

Bulunduğın yerde
merkez olacak yerde.

SARMAL

Zamanın
ilerliyor sarmal halinde.

Sarmal
sınırlıyor manzaramı
ve beni yürütüyor
kuşkuyla dolu.

Ey doğru çizgi!
Şövalyesiz duru mızrak.
Işığının düşü gibi
dönen patikam.

BEYAZ SALYANGOZ'A BALAD

Kavakların altında
çocuklar oyun oynuyor.
Dere, küçük ihtiyar
usul adımlarla ilerleyip
oturuyor uyuyan suların
yeşil iskemlelerine.
Çocuğum, nerde o?
At olmak istiyor.
Hop! hop! çocuğum,
küçük çılgın! çıkmak isterdi
şarkılar söyleyerek
kapalı yüreğimden.

Minicik salyangozlar,
ak salyangozlar.

SİYAH SALYANGOZ'A BALAD

Siyah salyangozlar.
Çocuklar oturmuş
bir öykü dinliyorlar.
Dere rüzgâr taşlarını
götürüyordu
ve büyük bir yılan
yaşlı bir ağacın tepesinden
göğün yuvarlak bulutlarına
bakıyordu.
Çocuğum, küçüğüm,
nerdesin? yüreğimde
duyumsuyorum seni.
Hayır, hayır! Aslında
uzakta bekliyorsun,
ve ben
çekiyorum ruhunu sessizlikten.

Büyük salyangozlar.
Siyah salyongozlar.

Kasım 1922

Fıskıyeler

İÇ

Duyuyorum fıskıyeyi
odamdan.

Asmanın bir parmağı
ve bir güneş ışını
yüreğimin bulunduğu yeri
gösteriyorlar bana.

Ağustos rüzgârı üstünde
gidiyor bulutlar; ve ben
fıskıyenin ortasını gözetlemenin
düşünü kuruyorum.

ÜLKE

Düşlerin fısıkıyeleri
susuz,
pınarsız!

Asla karşı karşıya değil
göz ucuyla görülen
fısıkıyeler.

Bütün ülküsel şeyler gibi
ölümün saf kıyılarında
salınıyorlar.

KENDİMLE KONUŞMA

Akıyor atardamarlarında
fısıkiyelerin
gecenin kanı.
Ey bu ürpertinin
saltanatı!
Açık pencereler düşlüyorum
piyanosuz
kızlarsız
pencereler.
Hemen şimdiydi!
Hâlâ titreşip duruyor
toz bulutu mavide.
Hemen şimdiydi.
İki bin çağ önce
anımsayabildiğim kadarıyla!

BAHÇE

Dört atlı geçiyor
su kılıçlarıyla
ve gece karanlık.
Yaralıyor dört kılıçları
güllerin krallığını.
Sizi de kalbinizden yaralayacaklar.
Bahçeye inmeyin!

Kasım 1922

Üç Şiir

YAZ

Altın gözyaşları
döktü Ceres.

Sabanların
derin yaraları
kaldırdı gözyaşı
salkımlarını.

Güneşin altında adam
büyük ateş yakarısını
devşiriyor.

Yeni doğan İsa'nın
yakarısını.

(Haç.
Değirmen.
Alev.)

Ceres ölü
nadas edilmiş tarlalar üstünde,
göğsü
gelinciklerle delik deşik,
yüreği
ağustosböcekleriyle delik deşik.

UMUTSUZLUĞUN ŞARKISI

Zeytin ağaçları yukarı çıkıyor,
ırmak aşağı iniyordu.

(Ben yapayalnız
kendimi kaybediyordum
havalarda.)

Babalar bekliyordu
kutsal geri gelişi,
ve kızlar yeşile boyuyor
yüreklerini.

(Ben yapayalnız
kendimi kaybediyordum
havalarda.)

TERK

Soruların tohumuyla
geldim Tanrım!
Ektim o tohumları, yeşermediler.

(Ötüyor bir cırcırböceği
ayın altında.)

Yanıtların taçyapraklarıyla
geldim Tanrım,
ama rüzgâr koparmıyor onları!

(Dön toprağın
yanardöner portakalı.)

Tanrım Lazaario'yum ben!
Seherle doldur mezarımı,
siyah civcivler ver arabama.

(Lirik tepenin üstüne
yatmış ay.)

Gidip oturacağım Tanrım,
sorusuz ve bir yanıtla,
dalların kıpırdanışına bakıp!

(Dön toprağın
yanardöner portakalı.)

Kasım 1922

Çalarsaatler Ormanı

Girdim çalarsaatler
ormanına.

Yaprak yaprak tik-tak'lar
ve de çan salkımları
ve de çoğul saat altında
sarkaç burçları.

Siyah süsenleri
ölü saatlerin,
siyah süsenleri
çocuk saatlerin.
Hepsi bir!
Ya sevdanın altını?

Çalan bir saat var yalnız.
Yalnız bir saat!
Soğuk saat.

ÇALILIK

Daldım
ölümlü saate.
Can çekişme saatine,
son öpüşler saatine.
Tutsak ezgilerle haşırneşir
ciddi saate.

Kuşsuz
guguklu saat.
Pas yıldızları,
kurşuni mor renkte
kocaman kelebekler.

İç çekişlerin korusunda
çınlardı çocukluğumda
sahip olduğum
ariston.

Ordan geçmelisin,
yüreğim!
ordan,
yüreğim!

GENEL GÖRÜNÜM

Bütün karanlık orman
kocama bir örümcektir
geren çınlayan ağını
umuda.

Bakışlar ve iç çekişlerle beslenen
zavallı beyaz kıza.

O KIZ

Gerçek sfenks
duvar saatidir.
Edipo* bir gözbebeğinden doğacak.
Kuzeydeki sınırı
ayna,
güneydeki
kedidir.
Venüstür ay.
(Buzlu kadran.)
Kışları getirir bize
duvar saatleri.
(Görkemli kırlangıçlar
göç eder yazın.)
Sabah, açık deniz olur
duvar saatleri.

(*) Edipo: Oedip, masalların tek gözlü devi (E.A.).

DÜŞÜN BOĞULDUĞU YER

Saat minelerinden doğar
yarasalar.
Küçük boğa, kaygılı,
onları inceliyor.

Ne zaman batacak peki
bütün duvar saatlerinin güneşi?
Ne zaman batacak peki
tepelerin ardında o beyaz aylar.

DUVAR SAATİNİN YANKISI

Zamanın düzlüğüne
oturdum.
Sessizlik havuzuydu,
beyaz sessizlik
havuzu.

Yıldızların
dalgalanan on iki
siyah sayıya çarptığı yerde
şahane bir yüzük.

İLK VE SON DÜŞÜNCE

Zaman
gece renginde.
Yumuşak bir gece renginde.
Kocaman aylar üzerinde
Sonsuzluk
geceyarısı durdu.
Ve kulesinde zaman
sonsuzluk dek uyudu.
Aldanışdır bu
tüm duvar saatlerinin!
Bundan böyle zamanın
ufukları var.

DİŞİ SFENKS SAATİ

Bahçende açılıyor
lanetlenmiş yıldızlar.
Boynuzlarının altında doğuyoruz
ölmek için.

Soğuk saat!
Taş bir tavan dayatıyorsun
lirik kelebeklere.
Oturup mavinin içine,
kesiyorsun.
Buduyorsun kanatları.

Bir... iki... üç vuruş.
Çaldı ormanda duvar saati.

Kabarcıklarla doldu sessizlik.
Altın bir sarkaç
sağdan sola sallıyordu
havadaki yüzümü.

Ormanda çaldı saat!
Masa saatleri
sinek sürüleri gibi
gidip geliyorlardı.

Yüreğimde çınlıyordu
ninemin yaldızlı
masa saati.

Kasım 1922

I

KİTAP

Bahçede simsar
ve elinde bitkibilim kitabı.
Kokular albümüyle tur atıyor.

Eski kuşlar dönüyor
dallarına, gece.
Gözyaşı kaynaklarına seslenen
bu bunalmış ağaçta ötüyorlar.

Buğulu cam ekranlardaki
burnu gibi küçük çocukların,
eziliyor bu kitabın çiçekleri
yılların görünmez dördülünde.

Bahçede simsar
açıyor kitabını gözyaşları dökerek
ve kitabın üstünde yok oluyor
başıboş renkler.

II

Zamanın simsarı
Düşlerin bitkibilim kitabını getirir.

Ben
Nerde bu kitap?

Simsar
Elinde ya.

Ben
On parmağım serbest.

Simsar
Düşler dans ediyor saçlarının üstünde.

Ben
Kaç yüzyıl geçti?

Simsar
Benim kitabımda saat bir.

Ben

Nereye gidiyorum? Sehere mi, akşama mı?

Simsar

Geçmiş oturulacak gibi değil.

Ben

Ey meyveleri acı bahçe!

Simsar

Ay'ın bitkibilim kitabı daha hazin.

III

Bir dost, büyük bir gizlilik içinde
gürültülerin kitabını gösteriyor bana.

(Hişşşt... sessiz ol!
Gece gökten sarkıyor!)

Issız bir rıhtımın fenerine doğru
koşuyor tüm yüzyılların yankıları.

(Hişşşt... sessiz ol!
Gece rüzgârda salınıyor!)
Hişşşt... sessiz ol!
İki yaşlı öfke ellerime tırmanıyor.

Aralık 1922

Ay Ağaçkavunları Bahçesinde

REVAK

ÇOCUK: Griffon kuşun

tüylerini getireceğim

CÜCE: Bu girişiminde sana

yardımcı olamam oğlum

Bir halk öyküsü

Tan-Tan-Tan

Hava ölüydü,

kıpırtısız ve kırıksıktı.

Yerlerdeydi diri çamlar.

Gölgeleri ayakta ve titriyordu!

Ben-Sen-O

(tek planda).

Tan-Tan-Tan

*

(İki adet kanatlı kafatası
kapının ardında gülüyor.)

Kim o?
Ay ağaçkavunlarının
el değmez ormanına gidiyorum.

Âdem'in ısırdığı parçayı
ya yut ya ağzından at.

Kapının iki kanadı birden açılır.

Üç büyük, dişsiz gülücük
benim körpe gülücüğümü yer.

DURUM

Birinci rüzgâr yılı, iki yanında
besi suyundan yoksun ağaçlar
bulunan yoldan geçiyor.

Irmak Baba sakalı
uzun sakalım.

Eski insanları, kör geceleri,
uyurgezer kuşları anımsıyorum.
Bir gri su ırmağını andıran yüzyılımı,
kurşun örtülü lavtamı anımsıyorum.

Hangi gök yorgunluğudur gözlerimdeki!
Bir sürekli seher krampı
sıkar yaşlanmış etimi
Sert ve telaşlı dallarıyla.

*

Tan-Tan-Tan

(Toprak kubbeleri kuşanmış gidiyor
atmosferin mavi yumurta kabuğu altında.

Kimdir o?

(Bir ay ve süt aydınlığı altında
birinin beni beklediği kuleye geliyorum.)

KULE

Ordaydı
kahkaha
tacıyla.

Uzun sarı sakal.

O

Seni bekliyordum.

BEN

Rüyanın çengeli açtı bana
evini.
Asla yaşamamış ve yaşamayacak olan
her şey canlıdır.
Kırağılarla dolu gözlerim
devinimsiz beyaz ormanların
suretini çıkarıyor.

O

Her yıldızın göğsünde
altın bir kurt var.
Canavar, bir kanadın altında
bir çocuk gülücüğü saklıyor.

BEN

Ah yaramaz! büyük yaramaz!
sana verecek hiçbir şeyim yok,
ne bir gülücük, ne bir kurt!

O

Yüz yaşındasın.

BEN

Hayır ama her yıl,
omuzlarda ışığı lüle lüle
uzun bir kılıç.

O

Su kelebeklerinin ırmağını
nasıl geçtin?

BEN

Rüyanın çengeliyle,
üzmesin seni bu.

O

Bana dudaklarını ver.

BEN

Asla!

Söz bahçem?

O

Titriyor musun? Dünyana bak

ÇANLAR, *uzaktan*

Çan çan.

Çan çan.

Ah! sizde Noel var!
Beyaz demir ritimlere
firuzeler veriyordu ay.
Çocuk kilden doğuyordu.
Ah! sizde Noel var
yukardan, görüyoruz seni
yüreksiz ve evsiz
köprüler ve gri kırbaçlar yapıyorsun
ruhunla.

Çan çan.
Çan çan.

Elveda, elveda, topluca dua edelim
yolunu şaşırmış zavallı ılık!
Dev gibi karanlık sümbülteberler
kuşatıyor yaşlı evini.

Çan çan.
Çan çan.

O

Uyuşmuş ama billur ruh,
bahçeye bak!

Eski ay ışıkları
sonsuz billur tabletler gibi
yapraklara yaslanmış parıltılarını
döküyorlardı

KULENİN ÇANLARI, *yapayalnız*

Ah! ah!

Ne zaman uyuyacağız?

Abanıyor karanlık

gözkapaksız gözlerimiz üstüne.

Ne zaman uyuyacağız?

Çiçeğimizi kesin

ya da bir dalgıç kispeti verin bize.

Ah! ah!

Temmuz 1923

DÜŞÜNCE

Gidip gelen insan,
ırmaktan ve rüzgârdan kaç,
yum gözlerini ve sonra...
devşir salkım salkım gözyaşlarını.

Bir tele, ipliğe bağlı ruh
soruyu unuttur
ve savsaklar soru'nun
oraklarını.

Bizi örten ve şaşırtan
sarmaşıktır soru.
Gözlerimiz altında prizmaları
ve köşebaşlarını fır fır döndürür.

Aynı gizli sorudur
yanıt.
Bir kaynak gibi gider
ve ayna halinde döner.

DÜŞ KIRIKLIĞININ ÜÇ BÜYÜCÜ KADINI

Bahçe kapısına

BİRİNCİ BÜYÜCÜ

Oy! kurbağanın kavalı!

Oy! rüzgârın ışığı!

İKİNCİ BÜYÜCÜ

Oy! fosfor denizler,

çelik ormanlar!

ÜÇÜNCÜ BÜYÜCÜ

Düşmanımız yedi renkli

beyaz ışık.

BİRİNCİ BÜYÜCÜ

Siyah ışığın siyah yayını

gözyaşlarım verecek.

İKİNCİ BÜYÜCÜ

İlk plandaki hallerine

dönsün nesneler.

ÜÇÜNCÜ BÜYÜCÜ

Tohumun ve kişiye hayranlık veren
yoğun karanlıkların krallığı.

İKİNCİ BÜYÜCÜ

Gözsüz dünya, dehlizsiz
ve yansımaz.

ÜÇÜNCÜ BÜYÜCÜ

Kuramlar. Temelsiz,
taşsız yüksek kuleler.

BİRİNCİ BÜYÜCÜ

Kurbağanın kavalı.
Kurtun ışığı.

ÜÇLER

Her nesne kendi çemberi içinde.
Her nesne acayip.
Yanıtlamıyor rüzgâr
ağacın sorularını.

ÜÇÜNCÜ BÜYÜCÜ

Tohumun ve kişiye hayranlık veren
yoğun karanlıkların krallığı.

İKİNCİ BÜYÜCÜ

Oy! yolunu yitirmiş çiçek
bilgisiz sapın üstünde!

BİRİNCİ BÜYÜCÜ

Beyaz canavarın yedi gözünü
kör edin kızkardeşlerim.

ÜÇLER

Her nesne kendi çemberi içinde.
Her nesne acayip.
Yorgun düştük, şaşkına döndük
aynı yere gitmekten.

PERSPEKTİF

Gözlerimin içinde açılıyor
yeşermeyen
tohumların
kapalı şarkısı.

Her şey gerçektışı ve farklı
bir sonu hayal ediyor.
(Buğday yaprakları kocaman
sarı çiçekleri hayal ediyor.)

Her şey garip serüvenler
hayal ediyor karanlıkta.
Mümkünsüz meyveler,
alışılmış rüzgârlar.

Kimse tanımıyor kendini.
Yolunu şaşırmış ve kör,
kokuları canlarını yakıyor,
ve hep tutsaklar.

Her tohum bir soyağacının,
sapları ve salkımlarıyla
bütün göğü kaplayan bir soyağacın
hayalini kuruyor.

İnanılmaz bitkiler,
büyük siyah dallar
ve kül gülleri
baygın düşüyorlar havada.

Çiçekleri ve dalları
hemen hemen solmuş ay
gümüş bir ahtapot gibi
ışınlarına karşı kendini savunuyor.

Gözlerimin içinde açılıyor
yeşermeyen
tohumların
kapalı şarkısı.

BAHÇE

Hiç doğmadı, hiç!
Ama doğabilirdi.

Her saniye yenileşip
derinleşiyor.

Her saniye farklı, yeni
patikalar açıyor.

Şurda! burda!
Çoğaltılmış bedenim

köylerden geçerken
denizde uyuyakalmış.

Her şey açık! gizemleri
açacak anahtar var.
Ama ay ve güneş
yolumuzu şaşırtıyor ve yitiriyor bizi
ve insanın ayakları altında
şaşkına dönüyor yollar.

Bakabileceğim her şeye
bakıyorum burada
Tanrıya ya da dilenciye,
suya ya da papatyaya.

Uslucu boyanmış
çoğul patikalarım
bedenimin çevresinde
büyük bir gül oluşturuyor.

Bir mümkünsüz ülkeler kartı gibi
olasılığın bahçesi.
Her saniye yenileşip
derinleşiyor.

Hiç doğmadı, hiç!
Ama doğabilirdi!

GLORIETA

Kıpırtısız fısıkiyenin üstünde
uyuyor bir büyük ölü kuş.

Soğuk düş billurları arasında
öpüşüyor iki âşık.

“Yüzüğü, yüzüğü ver bana.”
“Parmaklarım nerde bilemiyorum.”
– Sarmayacak mısın beni?” “Kollarımı,
birbirlerine kavuşmuş, soğuk,
yatağında bıraktım.”

Kör bir ay ışığı
yapraklar arasında sürükleniyordu.

CADDE

Beyaz Kuramlar, gözleri bağlı,
meyve bahçesinde
dans ediyorlardı.

Kuğular gibi usuldular,
defne gibi acıydılar.

Nasıl gece çiçeklere görünmeden
geçerse,
insanlara görünmeden
geçtiler,
sessizlikteki
yeni bir uğultu gibi.

Biri gömleğinin arasında
can çekişen gri bir bakış
gezdiriyor. Ötekiler karışık sözlerin
uzun demetlerini kımıldatıyor.
İnsana hayranlık veren ormanda
yaşamadan yaşıyorlar.
Uyurgezerler ordusu!

(Kuğular gibi usuldular,
defne gibi acıydılar.)

Bakışlardan yoksun ruhsal bir koku
bırakıyor genç kızlar geçerlerken.
Ay kayıtsız kalıyor
yüz tüveyçli büyük bir kamelya gibi.

DEVİNİMSİZ BAHÇIVANIN ŞARKISI

Kuşkulanmadığın şey
yaşıyor ve titiyor havada.

Işığın hazinesine
hafifçe dokunduğunuzda.

Gidip geliyor yüklü
kimseye görünmeden.

Kırık, ama el değmemiş geliyor
ve çıkıyor tohuma dönüşerek.

Nesneler bir şeyler söylüyor size
ama siz onları dinlemiyorsunuz.

Bir fıskıyedir dünya
körpe, çeşitli ve sabırlı.

Işığın hazinesine
hafifçe dokunduğunuzda,

ayılmışlar saf sessizlik'ten
kanın seliyle.

Ama kaynağa çıkmak için
iki gözünüz var sizin de.

Işığın hazinesine
hafifçe dokunduğunuzda.

Kuşkulanmadığın şey
yaşıyor ve titriyor havada.

Sıkı sıkı sarılıyordu birbirine
bahçeyle durgun kokuları.

Her yaprak
ayrı bir düşü düşünüyordu.

ASMA KÖPRÜLER

Oy, görünmez ve yenilenmiş
ve sonsuza kadar dinlenmek için
bu bahçeye gelen
büyük yığın!

Yerdeki adımlarımızın her biri
yeni bir dünyaya götürüyor.
Bir asma köprüye
dayıyoruz ayaklarımızı.

Doğru bir çizgi halinde
giden yol yok, biliyorum.
Yalnızca pek çok kavşaklardan
oluşan büyük bir labirent var.

Yürürken, her an adımlarımız
filizlenmiş kocaman
patika yelpazeleri
doğuruyor.

Ey beyaz kavramlar bahçesi!
Ey ne olmadığının
ve ne olmam gerektiğinin
bahçesi.

BEYAZ SATIR*

Ölümsüz nergislerin üstünde
uyuyordu beyaz satir.

Kocaman billur boynuzlar
erdenleştiriyordu geniş alnını.

Güneş, yenik canavar
yalıyordu uzun kız ellerini.

Dalgalanıp sevda ırmağında
geçiyordu tüm ölü su perileri.

Satır'ın yüreği püfür püfür rüzgârda
ve eski kasırgalarda serinliyordu.

Yedi billlurdan mavi kamışlı
bir kaynaktı Pan'ın kavalı toprakta.

(*) İspanyolca Satije, Fransızca Satyre (Satir okunur): Orman cini (E.A.).

BAHÇE RESİMLERİ

Eskiden sevilmemiş
olan genç kızlar
şimdi durgun yaprakların altında
âşıklarıyla geziniyorlar.

Sevgilileri bakmıyor
ve onlar suskun
kıvrık tüyler gibi
gülücük takınmışlar.

Geçiyorlar altından
gri buz lalelerinin
bir manastır ışığının
beyaz coşkusu içinde.

Kokuların çoğalmış körlüğü
geziniyor ayaklarını
erden tüveyçler üstüne
dayayıp.

Ey donmuş portakalların
derin ve eğik günü!
Kırık kılıçlarına
çarıyor âşıklar.

AYLAR YAYI

Kıpırtısız denizin üzerinde
bir siyah aylar yayı.
Doğmamış çocuklarım
ardımdan geliyorlar.

“Koşma baba, bekle!
Çocukların en küçüğü ölmüş geliyor!”
Gözbebeklerimden sarkıyorlar.
Horoz ötüyor.

Gülüyor taşlaşmış deniz
son dalga gülüşüyle.

“Baba, koşma!..”

Çıglıklarım
yasemin oluyor.

*

Yüksek kuleler.
Geniş nehirler.

PERİ

Atalarının taktığı
nikâh yüzüğünü al.
Toprak ağırlıkları altında, yüz el
acısını çekiyor dul kalmanın.

BEN

Yüzüğün simgesi olan
kocaman bir parmak çiçeğinin
kokusunu duyacağım ellerimde.
İstemiyorum bunu!

Yüksek kuleler.
Geniş nehirler.

YEDİ YÜREKLİ ÇOCUĞUN ŞARKISI

Yedi
yüreğim var.
Benim durumum başka.

Yüksek dağın üstünde, ana
rüzgâra çarptım.
Elleri uzun yedi kız
beni aynalarına taşıdılar.

Yedi tüveyçli ağzımla
şarkılar söyledim.
Horoziği kadırgalarım
armasız, küreksiz yol alıyordu.

Görünümlerini yaşadım
bir başkasının. Göğsümün
çevresindeki gizlerim
acığa çıkıyordu!

Yüksek dağın üstünde, ana
(bir yıldızın albümünde,
yankılar üstünde yüreğim)
rüzgâra çarptım.

Yedi
yüreğim var.
Benim durumum başka!

DOĞMAMIŞ OLAN ÇOCUĞUN KÜÇÜK ŞARKISI

Karanlık sıvı hıçkırıkların
çiçeği üstünde bıraktınız beni!

Tattığım acı
küçük ve eskimiş olacak,
gezdirip hıçkırıklardan
ve gözyaşlarından eteğini.

Kolsuz nasıl iteceğim
kapısını Işığın?
Bir başka çocuk ondan
kayığına kürekler yaptı.

Ben, sakın uyuyordum.
Kim deldi uykumu?
Şimdiden ağardı
saçları anamın.

Karanlık sıvı hıçkırıkların
çiçeği üstünde bıraktınız beni.

BEYAZ KOKU

Bu ne soğuk
sümbül kokusudur oy!

Bir genç kız geliyor
beyaz servili yoldan.
Altın bir tepside
kesik memelerini taşıyarak.

(İki yol.
Çok uzun eteği
ve süt rengindeki Yol.)

Ölü çocukların
anası
titriyor ışık kurtlarının
coşkusuyla.

Bu ne soğuk
sümbül kokusudur oy!

KARŞILAŞMA

Güneş çiçeği.
Irmak çiçeği.

BEN

Sen miydin o? Aydınlık bir
göğsün var ve ben görmedim seni.

KIZ

Kaç kez usulca dokundu sana
giysimin kurdeleleri!

BEN

Açmadığım halde göğsünü
çocuklarımın ak seslerini duyuyorum.

KIZ

Çocukların sarı elmaslar gibi
gözlerimde dalgalanıyor.

BEN

Sen miydin o? nereden sürüklüyorsun
bu sonsuz saç örgülerini, sevdiğim.

KIZ

Ayda, ya da, nergis çiçeğinin
yöresinde. Niçin gülüyorsun?

BEN

Bir eski öpüşler yılanı, uyurgezer,
kıpırdanıyor göğsümde.

KIZ

Açık an'lar köklerini
hıçkırıklarında sürüyordu.

BEN

Yüzyüzeydik tanımadan birbirimizi,
aynı rüzgâr sımsıkı sarmıştı bizi.

KIZ

Dallar koyulaşıyor, çabuk git,
sen de, ben de doğmadık!

Güneş çiçeği.
Irmak çiçeği.

KUMUL

Çok eski bir ışığın
sonsuz kumulu üstünde
göksüz ve yolsuz
kendimi kaybolmuş duyumsuyorum.

Can çekişen Kuzey
söndürdü yıldızlarımı.
Batmış gökler
acele etmeden dalgalanıyor.

Işık denizinin üstünde
nereye gideceğim? ve kime doğru?
Peçeli aylardan
yakınıyor yansıma.

Oy tıkız ve körpe
ağaç parçam,
geri ver beni balkonuma
ve canlı kuşlarıma!

Karaya vurmuş sessizliğin
sert omzuna
çiçekli kıyıları
çarpacak her zaman bahçe.

SEHERDE ÇAN HAVASI

Bahçenin dışında.

Yüz boynuzuyla güneş
yukarı kaldırıyor basık göğü.

Aynı şeyi yineliyor
boğalar kırdı.

Eski çanlardan düşen
titrek dolu.

Uyanıp önüne katıyor
koca sürüsünü rüzgârın.

Balık savaşları
başlıyor nehirde.

Kız ve oğlan ruhum
sus! sus!!!

Temmuz 1923

KARANLIK AŞKIN SONE'LERİ

GÜL KORDONUNUN SONE'Sİ

Çabuk ol! ölüyorum! çabuk! ör bu kordonu!
Ör çabuk! şarkı söyle! inle! ve şarkı söyle,
Nasıl da boğazımda düğümleniyor gölge
Bininci kez parlayan Ocak ayı işte bu.

Ben'den sana, seviyorum'dan seviyorsun'a,
bir yıldız soluğudur ve bir ot ürpertisi.
Öbek öbek çiçekler ve de dağlaleleri
Ağlatıp durdu beni bütün bir yıl boyunca.

Hoşnut hâlâ kanayan halinden şu yaramın,
Kırıyorum sazları ve ince dereleri
Ve balımı içiyorum yayılmış kanımın.

Bir çemberde, cendere altında, çabuk! çabuk!
Ruhumuz ısırılmış, dudaklar aşkla kırık,
Yırtılmış bulsun bizi ömrümüzün yılları.

UYKUSUZ BİR AŞKIN GECESİ

Çıkıyoruz ikimiz dolunay gecesine
Ben ağlıyorum, sen gülüyorsun
Horgörün bir tanrıydı, iniltilerim güvercinler
Güvercinlerdi ve de zincire vurulmuş anlar.

İniyorduk ikimiz de gece. Acı billuru,
ağlıyordun sonsuz uzaklardan sen
ve benim acım ölümleri topluyordu
O çok zayıf yüreğinin çölünden.

Bizi birleştiriyor yatakta beyaz seher
buz tutmuş ağzımı fısıkye'ye dayıyorum
dört bir yana yayılan bitmez tükenmez bir kan.

Kapalı pancurlardan girdi içeri güneş,
Ve açtı kollarını yaşamın mercanları
bu yok olmuş kalbimin kefeni üzerinde.

AŞK YARALARI

Bu ılık, bu yok edici ateş,
peşimi bırakmayan bu kül rengi görünüm,
tek bir imge uğruna çekilen bu acı,
Göğün, saatin ve dünyanın çektiği bu sıkıntı,

Bütün bu süs gibi kan gözyaşları,
kayan çıra, ruhsuz bir lir,*
ve beni döğüp duran denizin ağırlığı,
ve yüreği beni ısıran bu akrep

Aşkın kordonlarıdır, acının yatağıdır,
ki düşsüz, düşlerim varlığını orda
açık bağrımın örenleri arasında.

Boşuna güvenlik arıyorum başucunda
Yüreğin bana ancak baldıranlarla kaplı
Vadiler ve acı bilimin tutkusunu sunuyor.

Lir: Yazılışı lyre. Telli bir saz (E.A.).

TATLI YAKINIŞIN SONE’Sİ

Korkuyorum, yontu gözlerinin
gölkemini ve gecenin şafağımın yanına
koyduğu nefesinin yalnız gülünden
ve o gülün kaybolup gitmesinden.

Ne hazin bu kıyıda dalsız budaksız kütük olmak
Nasıl da acı veriyor çiçeksiz, etenesiz ya da
Acımın kurdunu doyurup besleyecek
Bir toprak, bir killi toprak kalmak.

Gizlediğim bir hazineysen eğer
Tatlı haç’ım ve boğulmuş hüznümsen eğer,
prenseler hazretlerinin köpeği isem eğer

oy, koru beni edindiğim iylikten
ve kıyını süsleyip güzelleştirmek için
üzgün bir sonbahar’ın bu yapraklarını al.

ŞAİR SEVGİLİSİNDEN KENDİSİNE MEKTUP YAZMASINI İSTİYOR

Ey diri, canlı ölü, tüm varlığımın aşkı
Boşuna bana mektup yazmanı bekliyorum
Solun çiçekler ile düşünerek, diyorum
Seni yitirmektense bensiz mi yaşamalı.

Evet, hava ölümsüz. Eylemsiz taş yığını
Ne akşamı engeller, ne karanlığı tanır,
İşte Ay'dan bu yağın buz içindeki baldır
Gel gör ki yüreğimin yok ona aldırıldığı.

Acılar içindeyim, damarlarımı açtım
Leylakların, ıssırıkların işkencesinde,
Kaplan ve dişi güvercin göğsünün üstünde.

Haydi tek sözcüğünle derman ol bu yaraya
Ya da bırak ruhumun karanlık akşamında
Sonsuza kadar dingin, eylemsiz yaşayayım.

ŞAİR TELEFONDA SEVGİLİSİYLE KONUŞUYOR

Serinletiyor göğsümün kumulunu sesin
Tahtaları loş, tatlı telefon kabininde.
Ayaklarının güneyindeydi bahar ve alnımın
Kuzeyindeydi eğreltiotu çiçekleri.

İçerde şarkı söyledi bir ılık ağacı
Doğan günden, seher'den ve tarlalardan uzak.
İşte o zaman tavana hazin yakarışım
Bir umut tacını, ilk umut tacını koydu.

Tatlı ve de uzak sesim, o sevgili sesim
Tatlı ve uzak sesim benim için dökülmüş.
Tatlı ve uzak sesim, kendinden geçmiş sesim.

Yakaran dişi geyik, bir maral gibi uzak
Karlara arasındaki hıçkırık gibi tatlı.
Yaşantımın içinde hem tatlı hem de uzak.

ŞAİR SEVGİLİSİNE DAHA SONRA “BÜYÜLÜ KENT”İ, CUENCA’YI SORUYOR

Sevdin mi kenti, damla damla,
camlar arasındaki sularca işlenmiş kenti,
düş yüzlerini ve yolları ve de solukların
tırmaladığı acı duvarlarını?

Billur titreşimlerle ıslak Jucar’ın*
aktığı ay pırıltılı o mavi gırtlığı
sevdin mi? parmakların yaşlı aşk kayalarını
taçlandıran dikenlerin öpüşünü tattı mı?

Karanlıkların, cırcırböceklerinin tutsağı
Yılanın acı çektiği sessizliğe tırmanırken
Beni düşündün mü hiç, düşündün mü?

Saydam, billur havanın içinde yıldızçiçeği,
Bir acı ve kıvanç çiçeği dalya görmedin mi?
Bu tutuşan yüreğin bildirisi o.

(*) Jucar: İspanya’nın doğusundaki, 506 km. uzunluğunda bir ırmak. Evrensel Tepe’den kaynaklanır, Valenci Körfezi’nde denize dökülür (E.A.).

ŞAIR'İN SEVGİLİSİNE DİŞİ GÜVERCİN GÖNDERDİĞİ GONGORA'VARİ SONE

Yumuşak gözleriyle, bembeyaz tüyleriyle
bu Turia güvercini seni yeniden bulan,
bir Yunan defnesine boşaltıp özetliyor
acısını çektiğim usul aşk alevini.

Saf erdemi ve de o tatlı mı tatlı boynu,
Çifte bir harlı köpük balcığının içinde
Ürperen her şey kırağı, inci ve de sislerle
Her şey bende ağzının yokluğuna işaret.

Kutsal, ak giysisine elinle şöyle dokun;
Göreceksin sen onu, o kanlı melodiği
Karlar ile kaplarken saydam güzelliğini

Karanlık bir sevdanın hücresinde yüreğim
Gece gündüz bir tutsak, senden uzak kalmanın
Acısıyla sızlanıp ağlıyor gündüz gece.

EY KARANLIK SEVDANIN GİZLİ, GİZEMLİ SESİ!

Ey karanlık sevdanın gizli, gizemli sesi!
Ve ey yünsüz meleme! kabuk tutmamış yara
Sen ey iyneli fıcı, sen ey tıknefes çiçek!
Denizden uzak sel, sen, surları olmayan kent!

Ey yanağı daha bir belirgin kocaman kent!
Acı ile ayağa kalkmış, dikilmiş doruk
Ulumalar içindeki kalp, katledilmiş ses!
Ey sınırsız sessizlik, ve sen ey olgun süsen

Kaç benden uzaklara alev alev buzlu ses.
Meyvesiz, etenenin, mekânın iç geçtiği
Labirent'te yitirmek ister miydin hiç beni.

Sana ne şu başımın katı fildişisinden
Acı bana ve son ver döktüğüm gözyaşıma;
Sevdayım ben, aşkım ben, ve kızoğlankız doğa.

ŞAİRİN KUCAĞINDA UYUYAKALMIŞ SEVDA

Bilemezsin ben nice sevmişim seni, nice
Çünkü düşler içinde bende uyuyorsun sen
Gözlerim yaşla dolu, taşıyorum seni ben
Çelik bir ses koşturup işliyor yüreğime.

Yıldızları ürküten, teni ürperten yasa
Nasıl delip geçiyor şu ölü varlığını
Issırırken ruhunun ağır kanatlarını
Arzu, karmakarışık sözleriyle, tavrıyla.

Altlarında hareli, yeşil yeveli atlar,
Seni diri ve beni ölü görsünler diye
Bak nasıl bahçemize sığırayıp atladılar.

Uyumana bak benim güzelim, oy hayatım
Çevrede kıskanç gözler pusuya yatmış iken
Duy, nasıl kemanlarda kırılmaktadır kanım.

ŞAIR GERÇEĞİ SÖYLÜYOR

Ağlamak, derdimi dökmek istiyorum sana
Beni sevesin diye ve acıyasın diye,
Haşşeri, öpüşleri çıldırttığın sabahta,
Bülbüller sabahının bu uzun seherinde.

Biri vardı, çiçeklerimin katlini gördü
Acımı, alınterimi, katı, sert başakların
Ölümsüz yığının, harmana dönüştürdü,
Tek tanışım o benim, ölecek bugün yarın.

Söylenen “seviyorum”, “seviyorsun” sözleri
Günlerle, çığlıklarla, tuzla ve eski ayla
Sürüp gitsin bu örgü, ki çözülmesin asla.

Çünkü sessizliğime katılan inatların,
Ürperen ette morluk, iz bile bırakmadan
Bir ölümün içinde kaybolup gidecekler.

LORCA'NIN ÖZYAŞAM ÖYKÜSÜ (1898-1936)

Çocukluğu

Federico Garcia Lorca 5 Haziran 1898'de Gırnata'nın yakınındaki Fuente Vaqueros'ta doğdu. Ailesi Endülüs kökenli, liberal, kültürlü ve varlıklıydı.

Aile Lorca'dan sonra dört çocuk sahibi daha olur. 1900 başlarında doğup küçük yaşta ölen Luis, Francisco, Concepcion (Concha) ve Isabel. Federico iki aylıkken önemli bir rahatsızlık geçirir (şairin hafif topallaması bu bebeklik rahatsızlığının ürünüdür) ve bu nedenle annesi, büyükannesi, teyzesi, Isabel ve dadılarınca alibek, gülbebek büyütülür. Lorca sekiz yaşlarında iken aile o zamanlar Asquerosa adı verilen, daha sonra Valderrubio adını alacak olan komşu bir köye yerleşir.

1908-1915

Eylül 1908: Almeria'da kısa bir konaklama

Eylül 1909: Aile bir daha yer değiştirmemek üzere Gırnata'ya göçer.

1914: Lorca liseyi bitirip edebiyat ve hukuk fakültelerine kaydını yaptırır.

18 yaşına dek kendini tümüyle müziğe verir, piyano çalar, besteler yapar. Edebiyat, müzik ve resim tartışmalarının yapıldığı, aydın gençlerden oluşan “Rinconcillo” adlı sanat çevresinde yer alır.

1916

Mayıs: Müzik öğretmeni Antonio Gegura ölür ve Lorca müzik eğitimine son verir.

Bazı arkadaşlarıyla, Gırnata Üniversitesi profesörlerinden Martin Berruata'nın yönetimi altında, 8-16 Haziran'da Endülüs'ü, Kastilya'yı, 15 Ekim-8 Kasım'da Galiçya'yı ziyaret eder.

15 Ekim: Edebiyat dünyasına girer (ki bir yıl sonra yazdığı bir yazıda bu tarihten övgüyle söz edecektir).

Gırnata'da sosyalist partiyi kuran siyasal hukuk profesörü Fernando de Los Rios'la tanışır.

1917

Şubat. İlk yazısı yayımlanır: “Simgesel Fantezi”.

7 Ağustos: Bütün bir ayı Martin Berruata ile birlikte Burgos'ta geçirir. Martin Berruata yerel basına öğrencisi Lorca'nın beş yazısını verir. Bu yazıların hemen hepsi sonradan şairin *İzlenimler ve Görünümler* adlı kitabında yer alacaktır.

Eylül: *Fray Antionio* adlı uzun bir düzyazılmış şiir (Poème en prose), ekim ayında ise şeytansı bir başkaldırını dile getiren bir dizi “gizemli düşünceler”i kaleme alır.

1918

Ocak-Mart: Bazı şiirler yazar ve bu şiirlerinde, zevklerinin artık onu kadından uzaklaştırdığını acıyla anlatır.

Nisan Baş: Gırnata'da, giderini kendisi ödeyerek ilk kitabı *İzlenimler ve Görünümler*'i yayımlar.

Bütün bir ilkyaz boyunca Madrid'te kalır ve ilerde dostluklarını sürdüreceği eleştirmenler, ressamlar ve şairlerle tanışır.

Tamamlanmamış ve yayımlanmamış ilk piyesi *İsa*'yı da belki bu yıl yazar. Piyeşte aşka insansal ve göksel yasanın üstünde bir yer verir.

1919

İlkyazda Madrid'teki öğrenci yurduna yerleşir. Bu yurt yeni düşünceler ve yeni estetiklere açık, liberal bir kolej gibidir ve İngilizce kültür egemendir. Luis Bunuel'le dostluk ilişkileri başlar. Büyük bir hayran kitlesiyle çevrilmiş, şiirler okur, piyano eşliğinde türküler söyler.

1920

Gregorio Martinez Sierra'yla dost olur. Tiyatro yazarı ve yönetmeni Sierra onun *Gecekelebeğinin Büyüsü* adlı oyununu sahneye koyar. Oyun 22 Mart tarihinde ve yalnızca bir gece sahnelenir.

Eylül: Manuel de Falla Gırnata'ya yerleşir ve kendisinden yirmi iki yaş küçük genç şairle dostça ilişkiler kurar.

1921

Haziran: *Şiirler Kitabı* yayımlanır. *Süit'ler*'i* yazmaya başlar. Bu çaba 1923 Ağustos'una dek sürecektir. *Süitler*'in yazımına geçici olarak ara verip (kasım ayında) on beş günde *Cante Jondo Şiiri*'ni** tamamlar.

1922

Falla ile birlikte büyük bir “Cante Jondo” yarışması düzenler.

19 Şubat: Gırnata Sanat Merkezi'nde “Cante Jondo” konusunda bir konferans verir.

13-14 Haziran: Elhambra'da “Cante Jondo” şöleni düzenlenir.

5 Ağustos: *Don Cristobal ve Rosita'nın Acıklı Güldürüsü*'nün önemli bir bölümünü yazar.

Yılın sonlarında Dali ile tanışır ve aralarında sıkı bir dostluk başlar.

1923

Şubat: 6 Şubat İspanya'da armağanlar günüdür. Lorca oturdukları evde, yüz kadar çocuk için Falla ile birlikte kukla ve müzik gösterisi düzenler.

Haziran: Gırnatalı cumhuriyet savaşımcısı ve cumhuriyet uğruna canını vermiş Mariana Pineda'nın yaşamını tiyatrolaştırmak ister.

Temmuz: Büyük bir coşkuyla *Süit'ler*'i tamamlar. Hemen sonra *Şarkılar* ve “*Çingene Destanları*”nı (Çingene Romance'ları) yazmaya koyulur. *Kunduracı Güzeli*'nin birinci sahnesini yazar.

Ekim: Falla için küçük bir opera-komik kaleme alır, tamamlamadan bırakır. Yapıtın adı *Oyuncu Lola*. Hukuk fakültesini bitirir.

1924

“*Şarkılar*” ve *Destanlar*'ı (Romance'lar) yazmaya devam eder. Jorge Guillen ve ressam Gregorio Prieto ile dost olur. Güz'ün Rafael Alberti ile tanışır.

Kasım: Madrit'te küçük bir topluluğa henüz tamamlanmamış olan *Kunduracı Güzeli* ve *Mariana Pineda*'yı okur.

(*) Süit (Suite): Aynı tondaki birçok parçadan yapılmış beste.

(**) Cante Jondo: Endülüs halk deyişleri.

1925

8 Ocak: *Mariana Pineda*'da bazı değişiklikler yapar ve yapıta son noktayı kor.

Nisan: Katalonya'ya ilk yolculuk. Salvador Dalí'nin konuğudur. Katalonyalı aydın gençlerle dostluk ilişkileri kurar.

Temmuz: Beş adet “*Karşılıklı konuşmalar*”ı kaleme alır.

Eylül: *Şarkılar*'ın son bölümü “*Asalı Eros*” da tamamlanır.

1926

13 Şubat: “Şiirsel İmge” konulu çok önemli bir konferans verir.

Nisan: *Revista de Occidente*'de “Salvatore Dalí'ye Ode”^{*} yayımlanır.

Yaz: *Çingene Destanı*'nı (Romancero Gitan) tamamlar. *Kunduracı Güzeli*'ne son noktayı koyar.

Ekim: Malagalı şair ve yayıncı Emilio Prados, basmak üzere aldığı *Cante Jondo* şiiri, *Süit*'ler ve *Şarkılar*'ın el yazmalarıyla Gırnata'dan ayrılır. Bunları ardı ardına yayımlamak niyetinde.

Kasım: Bir anlaşmazlık yüzünden Emili Prados *Şarkılar*'da karar kılar (ki 1927 Mayıs'ında bu kitabı yayımlayacaktır).

8 Kasım: Katalonyalı kadın oyuncu Margarita Xirgu'nün *Mariana Pineda*'yı sahnelemek ve oynamak istediğini öğrenir.

Yıl sonunda *Don Perlempin* ve *Belise'in Bahçedeki Aşkları*'nı yazar.

1927

Nisan'dan, Ağustos sonuna dek uzun bir süre Katalonya'da kalır. *İfjenia'nın Kurban Edilişi* adlı –yazık ki kayıp– trajediyi yazar. Salvador Dalí'yle birlikte Mariana Pineda'nın giysilerini ve sahne dekorlarını çizerler. Oyun Barselona'da oynanmaya başlanır ama ancak dört temsil verilebilir. 12 Ekim'den itibaren Madrid'te de gösterilir.

Aralık: Sevilla'da, kendilerine “1927 Kuşağı” adı verilen gençlerle mutlu, keyifli günler.

(*) Ode: Şarkılı ya da çalgı eşliğinde söylenen şiir (E.A.).

1928

9 Mart: Gırnata’da *Gallo* (Horoz) dergisinin çıkışı. İkinci ve son sayısı Nisan’da yayımlanır.

Temmuz Sonu: *Çingene Destanı* (Çingene Romansı-Romancero Gitan) yayımlanır ve yapıt büyük bir başarı kazanır.

Onu perişan eden duygusal bir yıkımın üstesinden gelmek için hızlı bir çalışmaya koyulur ve hızlı bir hayat yaşar. *Mariana Pineda* yayımlanır.

1929

Yılın İlk Yarısı: Sansür *Perlimplin*’i yasaklar.

Mart: Lorca Madrit’te Şilili diplomat Carlos Morla Lynch ve karısı ile dostluk kurar.

Haziran: New York’a gider. Fernando de Los Rios’a eşlik etmek için 11 Haziran’da İspanya’dan ayrılıp 28 Haziran’da New York’a gelir.

Temmuz: Kolombiya Üniversitesi’ne öğrenci olarak yerleşir. *Şair New York’ta*’yı ve *Halk*’ın bir bölümünü yazmaya koyulur. *Beş Yıl Geçtikten Sonra* adlı çalışmasına da burada başlar.

1930

7 Mart: Küba’ya gider ve orda üç mutlu ay geçirir. Yirmi kadar konferans verir. *Halk*’ı tamamlar.

22 Haziran: İspanya’ya döner.

24 Aralık: *Kunduracı Güzeli* Madrit’te sahnelenir.

1931

14 Nisan: Cumhuriyet ilan edilir.

23 Mayıs: 1921’de yazmış olduğu *Cante Jondo Şiiri* yayımlanır.

Yaz: Gırnata’da *Beş Yıl Geçtikten Sonra*’yı bitirir.

Kasım: Morla’ya gezici bir halk tiyatrosu kurma tasarısından söz eder. Bu tiyatro bedava gösteriler yapıp bütün İspanya’da klasik tiyatronun başyapıtlarını tanıtacak. Adı “Baraka” olacak.

1931

Mart-Haziran: Madrit'te, Sevilla'da, Valladolid'te, San-Sabastian'da konferanslar.

10 Temmuz: “Baraka”nın tiyatro gösterileri.

Yaz: Gırnata'da da üç perdelik *Kanlı Düşün* adlı bir oyun yazar.

1933

8 Mart: Josephine Diaz de Artigas adlı kadın oyuncu ve topluluğu Madrit'te *Kanlı Düşün*'ü oynar. Kazandığı başarının getirdiği gelir sayesinde ailesine ekonomik yönden bağımlı olmaktan kurtulur.

5 Nisan: Bir amatör tiyatro topluluğu *Perlimplin*'i güvenilir bir izleyici kitlesine oynar.

30 Haziran-20 Ağustos: Madrit ve Santander'de “Baraka”yı yönetir.

13 Ekim: Uruguay'da geçirdiği kısa bir dönem sonrası iki mevsim Buenos Aires'tedir. Başarı ve utku dolu günler, konferans üstüne konferans. Lola Membrive ve topluluğu 25 Ekim'den itibaren *Kanlı Düşün*'ü kendi yorumlarıyla sahneye koyarlar ve Lorca bu oyunlara başkanlık eder.

1934

3 Ocak: *Kunduracı Güzeli* adlı oyunu Buenos Aires'te, şarkılar ve müzikli parçalar eklenerek ellinci kez temsil edilir.

12 Ocak: Mariana Pineda'nın Arjantin'de ilk temsili.

30 Ocak-16 Şubat: Şair Uruguay'da. Utkulu günler. Arjantin'e gider ve Arjantinliler onu İspanya'nın edebiyat elçisi ilan ederler.

Nisanın ilk on beş günü: Sağcıların eylül ayından beri iktidarda olduğu İspanya'ya döner.

Haziran: Madrit'e yerleşen Neruda ile yeniden buluşma.

Temmuz: *Yerma*'yı tamamlar.

Ağustos: “Baraka”nın yönetimini yeniden üstlenir.

Yaz Sonunda: *Tamarit Divanı*'nı tamamlar. Yapıtın yayını Gırnata Üniversitesi üstlenir.

4 Ekim: Asturias maden işçileri genel greve gider, bu grev kanlı bir şekilde bastırılır.

29 Aralık: *Yerma* büyük bir başarı sağlar.

1935

27 Şubat: Lola Membrives tiyatrosu *Kanlı Düğün*'ü büyük bir başarıyla Madrit'te oynar. *Kunduracı Güzeli* 18 Mart'ta sahneye konur.

Haziran: Lorca Morla'da *Kızkurusu Dona Rosita*'yı okur. Bir süre sonra Margarita Xirgu'ya isimsiz ve yarım kalacak olan devrimci bir piyesinin birinci sahnesini dinletir.

Eylül'den yıl sonuna dek: Barselona'da kalır. *Yerma* ve *Kanlı Düğün* sahnelerin en gözde yapıtlarıdır.

Kasım: Margarita Xirgu'ya Valence'da eşlik eder ve "*Karanlık Aşkın Soneleri*"ndeki şiirlerin birçoğunu burada yazar.

12 Aralık: Barselona'da *Dona Rosita* sahnelenir.

1936

Ocak: *Kanlı Düğün* yayımlanır.

Şubat: Seçimleri Halk Cephesi ezici bir çoğunlukla kazanıp siyasal erki ele geçirir. İspanya'nın her yanında grevler başlar.

Nisanın İlk Yarısı: Madrit radyosunda bir konuşma yapar. Konu: "Gınata'nın Kutsal Haftası".

Madrit'te çıkan bir gazetede kendisiyle yapılan bir konuşma yayımlanır. Lorca toplumsal sorunları tiyatro oyunları ile izleyicilerin önüne getirmek istediğini söyler.

İlk Şarkılar kitabı yayımlanır.

"Baraka" tiyatro topluluğu Barselona'da dört temsil verir.

Meksika'ya yapmayı düşündüğü bir yolculuk nedeniyle "Baraka"nın yöneticiliğinden istifa eder.

Mayıs: Azanya, cumhurbaşkanı olur. Ordu mensuplarından, Jose Antonio Primo de Rivera'nın falans'larından, general Morla'nın karloscularından ve kralcılardan oluşan karşıtlar Sanjurjo ve Calvo Sotelo yönetiminde birleşir.

Lorca yazarların faşizmi kınayan bildirisini imzalar.

Beş Yıl Geçtikten Sonra'nın repetisyonlarını yönetir.

Haziran: Bir gazeteciyle yaptığı konuşmada herkesi kardeş bildiğini, soyut ulusçuluğa karşı olduğunu söyler.

Bernarda Alba'nın Evi adlı tiyatro oyununu bitirir.

13 Temmuz: Ailesini görmek için Gırnata trenine biner. Dört gün sonra Franko'cular ayaklanır. Ayaklanmaya Fas ve Kanarya adalarındaki garnizonlar da katılır. General Franco ayaklananların başına geçer. İsyanı Katolik ve ulusçu kuruluşlar da benimser.

9 Ağustos: Lorca falanjist bir aileye mensup olan genç şair Luis Rosalés'e sığınır.

16 Ağustos: Katolik sağcı bir partinin eski milletvekillerinden Ramon Ruiz Alonso şairi tutuklamak üzere öğleden sonra Gırnata'ya gelir, Frankocu vali Valdés'yle görüşür. Askeri güçler Lorca'nın kaldığı evi kuşatır. Valilik katında birkaç saat alıkonduktan sonra Gırnata'nın dokuz kilometre kuzeydoğusunda bulunan Viznar'a gönderilir.

17 Ağustos: Fuente Grande'nin çok yakınındaki, yerli halkın "gözyaşı kaynağı" adını verdiği eski bir su çukurunun içinde kurşuna dizilir.

İÇİNDEKİLER

ŞİİRLER KİTABI		YENİ YÜREK	73
LİBRO DE POEMAS		GÜNEŞ BATTI	74
FIRILDAK	11	KÂĞİTTAN KUŞ	75
SERÜVENCİ BİR SALYANGOZUN		MADRİĞAL	77
YOLDA RASTLADIKLARI	13	ÇAN	78
GÜZ ŞARKISI	19	SORULAR	79
İLK YAZ ŞARKISI		AKŞAM	81
I	21	KİMİ RUH DA DİYOR Kİ...	82
II	21	ÖNDEYİŞ	83
KÜÇÜK ŞARKI	22	İÇİMDEKİ BALAD	87
DELİ JUANA İÇİN AĞIT	24	YAŞLI KERTENKELE	89
AĞUSTOSBÖCEĞİ!	27	NEMLİ AVLU	92
HÜZÜNLÜ BALAD	30	KÜÇÜK MEYDANIN BALAD'I	93
SABAH	32	DÖNEMEÇ	96
RUHUMUN GÖLGESİ	35	YILDIZ SAATİ	98
YAĞMUR	36	YOL	99
ELLERİM YAPRAK		YARIDA KALAN KONSER	101
DÖKEBİLSEYDİ	38	DOĞULU ŞARKI	102
BALIN İLAHİSİ	39	ÖLÜ KAVAK	106
AĞIT	41	KÖY	108
SANTIAGO		DENİZ SUYUNUN BALAD'I	109
I	44	AĞAÇLAR	110
II	46	AY VE ÖLÜM	111
YAKUT	49	MADRİĞAL	112
YAZ MADRİĞALİ	50	ARZU	113
YENİ ŞARKILAR	52	GÜMÜŞ KAVAKLAR	114
SEHER	53	BAŞAKLAR	116
ÖNSEZİ	54	YAĞMUR ALTINDA DERİN	
AY İÇİN ŞARKI	56	DÜŞÜNCE	118
SESSİZLİĞİN AĞITI	58	GÖZE	120
BİR TEMMUZ GÜNÜNÜN		DENİZ	124
BALLAD'I	61	DÜŞ	126
İN MEMORİAM	64	DİĞER DÜŞ	128
DÜŞ	65	MEŞE	129
GÖRÜNÜM	66	DEFNE'YE YAKARIŞ	131
KASIM	68	GÜZ EZGİSİ	134
SORULAR	70	GECE'DE	139
DÜŞMÜŞ FIRILDAK	71	YUVA	141

BAŞKA ŞARKI	142	PETENERA'NIN ÖLÜMÜ	178
TEKE	143	TİZ PERDEDEN	179
		“DE PROFUNDIS”	180
CANTE JONDO şiiri		UĞULTU	181
POEMA DEL CANTE JONDO		İki Genç Kız	182
Üç Nehrin Küçük Balad'ı	147	LOLA	182
Çingene Sigüiriyası	149	AMPARO	183
MANZARA	149	Flamenco Nakışları	184
GİTAR	150	SİLVÉRİO FRANCONETTİ'NİN	
ÇİĞLİK	151	PORTRESİ	184
SESSİZLİK	152	JUAN BREVA	185
SİGÜİRİYA'NIN GEÇİŞİ	153	KAHVEDE KONSER	186
GEÇİŞ'TEN SONRA	154	AĞIT	187
VE DAHA SONRA	155	BÜYÜ	188
Solea Şiiri	156	ANIMSATMA	189
KÖY	157	Üç Kent	190
HANÇER	158	MALAGUENA	190
KAVŞAK	159	KURTUBA MAHALLESİ	191
OY!	160	RAKS	192
HAYRET	161	Altı Kapris	193
SOLEA	162	GİTARLI BULMACA	193
MAĞARA	163	KANDİL	194
KARŞILAŞMA	164	ÇALPARA	195
SEHER	165	KAKTÜS	196
Saeta Şiiri	166	AGAVE	197
OKÇULAR	166	HAÇ	198
GECE	167	Sivil Koruma Yarbayı Sahnesi	199
SEVİLLA	168	SANCAK ODASI	199
ALAY	169	DÖVÜLEN	
GEÇİŞ	170	ÇİNGENENİN ŞARKISI	201
SAETA	171	Acı ile Konuşma	202
BALKON	172	KIR	202
SEHER	173	ACININ ANASININ ŞARKISI	206
Petenera Grafiği	174		
ÇAN	174	ŞARKILAR	
YOL	175	CANCIONES	
ALTI TEL	176	Kuramlar	209
RAKS	177	YEDİ KIZLARIN ŞARKISI	209

RESİM GECE	210	ŞARKI AĞACI	252
ÖĞRENCİNİN ŞARKISI	211	DİLSİZLER SOKAĞI	254
ATLIKARINCA	212	Ay Şarkıları	255
TERAZİ	214	İŞİYAN AY	255
KIPİR KIPİR BİR ŞARKI	215	AKŞAMDA İKİ AY	256
ATASÖZÜ	217	1	256
PERVAZ	218	2	257
AVCI	219	PAZARTESİ, ÇARŞAMBA,	
MASAL	220	CUMA	258
SOYTARI	221	SEHERDE ÖLMÜŞ	259
DEVRİLMİŞ ÜÇ AĞAÇ	222	İLK YILDÖNÜMÜ	260
Pencerenin Gece Ezgileri	223	İKİNCİ YILDÖNÜMÜ	261
Çocuklar İçin Şarkılar	225	ÇİÇEK	262
AVRUPA'DA ÇİN ŞARKISI	225	Bastonlu Eros	263
SEVİLLA ŞARKISI	227	YEMEK ODASINDAKİ	
DENİZ KABUÇU	228	KORKU	263
SÖYLENİMİŞ ŞARKI	229	LUCÍA MARTÍNEZ	264
GÖRÜNÜM	230	AYİNDEKİ KIZKURUSU	265
APTAL ŞARKI	231	İÇERİ	266
Endülüş Şarkıları	232	“ÇİPLAK”	267
ATLININ ŞARKISI	232	SERENAT	268
GEZİNEN ADELİNA	234	MALAGA'DA	269
AKŞAM	236	Dünyanın Ötesi	270
ATLININ TÜRKÜSÜ	237	SAHNE	270
İŞİN DOĞRUSU	238	GECE VE SIKINTI	271
Gölgeleriyle Üç Portre.	240	DİLSİZ ÇOCUK	272
VERLAİNE	240	DELİ ÇOCUK	273
BAKÜS	241	NİŞAN TÖRENİ	274
JUAN RAMON JIMENEZ	242	VEDA	275
VENÜS	243	İNTİHAR	276
DEBUSSY	244	Sevda	277
NARSİS	245	İLK ARZUNUN	
Oyunlar	246	KÜÇÜK ŞARKISI	277
KIYILAR	246	LİSEDE VE ÜNİVERSİTEDE	278
IRENE GARCÍA'YA	248	KÜÇÜK MADRİGAL	279
BİR GENÇ KIZIN		YANKI	280
KULAĞINA	249	ÇOBAN TÜRKÜSÜ	281
OĞLANIN ŞARKISI	251	GİRNATA, 1850	283

GİRİŞ MÜZİĞİ	284	14 / ECELİ GELMİŞİN	
SONE	285	ŞARKISI	328
Son Şarkılar	286	15 / İSPANYOL SİVİL	
BAŞKA TARZDA	286	KORUMALARIN ROMANSI	330
KASIM VE NİSAN ŞARKISI	287	Üç Tarihsel Romans	335
ALDATAN AYNA	289	16 / ERMİŞ OLALLA	
NAFİLE ŞARKI	290	KIZIN ÇEKTİKLERİ	335
MART BOSTANI	291	I / MERİDA'NIN GÖRÜNÜŞÜ	335
SAHİLDE İKİ DENİZCİ	292	II / İŞKENCE	336
YONTU BUNALIMI	293	III / CEHENNEM ve UTKU	337
KURU PORTAKAL		Atlı Don Pedro Güldürüsü	338
AĞACININ ŞARKISI	294	17	338
ÇEKİP GİDEN		BİRİNCİ GÖL	339
GÜNÜN ŞARKISI	295	SÜİT	340
		İKİNCİ GÖL	341
		SÜİT	342
		SON GÖL	343
		18 / TAMAR VE AMNON	344
ÇİNGENELERİN DESTANI		ŞAİR NEW YORK'TA	
ROMANCERO GİTANO		(POETA EN NUEVA YORK)	
1 / AY ŞARKISI	299	I / Columbia Üniversitesinde	
2 / PRECİOSA VE RÜZGÂR	301	Yalnızlık Şiirleri	351
3 / KAVGA	304	GEZİ DÖNÜŞÜ	351
4 / UYURGEZER ŞARKI	306	1910	352
5 / ÇİNGENE RAHİBE	309	ARA	352
6 / ZİNA	311	ÜÇ DOSTUN MASALI	
7 / KARA ACI'NIN ŞARKISI	313	VE RONDOSU	353
8 / MELEK MİKAİL	315	MENTON'DA	
9 / MELEK İSRAFİL	317	ÇOCUKLUĞUN	356
I	317	II / Zenciler	358
II	318	ZENCİLERİN KURALLARI	
10 / MELEK CEBRAİL	319	VE CENNETİ	358
I	319	HARLEM KRALI	360
II	320	TERK EDİLMİŞ KİLİSE	365
11 / ANTONIO EL CAMBRİO'NUN		III / Sokaklar ve Düşler	367
SEVİLLA YOLUNDA		ÖLÜMÜN DANSI	367
YAKALANIŞI	322	KUSANLARIN GÖRÜNÜMÜ	371
12 / ANTONIO EL			
CAMBORIO'NUN ÖLÜMÜ	324		
13 / AŞKTAN ÖLMÜŞ	326		

İŞEYENLERİN GÖRÜNÜMÜ	373	DALLARDA VALS	419
CİNAYET	375	X / Şair Havana'ya Geliyor	421
HUDSON ÜSTÜNDE NOEL	376	KÜBA'NIN ZENCİ ŞARKISI	421
UYKUSUZ KENT	378		
NEW YORK'UN		TAMARİT DİVANI	
KÖR PANAROMASI	380	DİVÂN DEL TAMARİT	
İSA'NIN DOĞUŞU	382	Gazeller	425
SEHER	383	I / UMULMADIK	
IV / Edem Mills Gölünden		AŞKA GAZEL	425
Şiirler	384	II / KORKUNÇ VAROLUŞ'A	
EDEM GÖLÜNDEN		GAZEL	426
ÇİFTE ŞİİR	384	III / UMUTSUZ AŞKA GAZEL	427
CANLI GÖK	386	IV / GİZLENEN	
V / Çiftçi Kulübesinde		AŞKA GAZEL	428
Newburg Köylüleri	388	V / ÖLÜ ÇOCUĞA GAZEL	429
STANTON ÇOCUK	388	VI / ACI KÖKE GAZEL	430
İNEK	391	VII / AŞKIN ANISINA GAZEL	431
KUYUDA BOĞULAN		VIII / KARANLIK	
KÜÇÜK KIZ	392	ÖLÜME GAZEL	432
VI / Ölüme Önsöz	393	IX / SALTANATLI	
ÖLÜM	393	AŞKA GAZEL	433
OYUÇA NOKTÜRN	394	X / KAÇIŞA GAZEL	434
I	394	XI / YÜZ YILLIK	
II	396	AŞKA GAZEL	435
İKİ MEZARLI,		XII / SABAH	
ASUR KÖPEKLİ MANZARA	397	PAZARINA GAZEL	436
YIKIM	398	Kasideler	437
AY VE BÖCEKLERİN		I / SUYUN YARALADIĞI	
PANAROMA'SI	400	ÇOCUĞA KASİDE	437
Aşk Şiiri	400	II / GÖZYAŞLARINA KASİDE	438
VII / Kente Dönüş	403	III / DALLARA KASİDE	439
NEW YORK	403	IV / YATAN KADINA	
YAHUDİ MAŞATLIĞI	406	KASİDE	440
VIII / İki Od	409	V / AÇIK HAVADA GÖRÜLEN	
ROMA'YA DOĞRU ÇİĞLİK	409	DÜŞE KASİDE	441
WALT WHITMAN'A OD	412	VI / MÜMKÜNSÜZ	
IX / New York'tan Kaçış	417	ELE KASİDE	442
KÜÇÜK VİYANA VALSİ	417	VII / GÜLE KASİDE	443

VIII / ALTIN KIZA KASİDE	444	Ay Altında Şarkılar	481
IX / KARANLIK		DOLUNAY	481
GÜVERCİNLERE KASİDE	445	RENKLER	482
		TUTKU	482
ALTI GALIÇYA ŞİİRİ		SALOME VE AY	483
SEİS POEMAS GALEGOS		AYDAKİ DUL KADIN	485
SANTIAGO		Esmer Kızlar Bahçesi	
KENTİNE MADRİGAL	449	(Parçalar)	487
KAYIKLI MERYEM ANAMIZA		REVAK	487
ROMANS	450	AKASYA	488
KÜÇÜK MEMURUN		KARŞILAŞMA	489
ŞARKISI	451	LİMON BAHÇESİ	490
BOÇULMUŞ GENCE		Su Süit'i	491
GECE EZGİSİ	452	ÜLKE	491
ÖLEN ROSALÍA CASTRO İÇİN		ÜRPERME	491
NİNNİ	453	DÖNEMEÇ	492
SANTIAGO'DA AYIN DANSI	454	KOVAN	493
		KUZEY	494
İGNACIO SÁNCHEZ		GÜNEY	494
MEJÍAS'A AÇIT		DOĞU	495
LLANTO POR		BATI	495
İGNACIO SÁNCHEZ MEJÍAS		Aynalar Süit'i	496
1 / YARA VE ÖLÜM	459	SİMGE	496
2 / YAYILMIŞ KAN	461	BÜYÜK AYNA	496
3 / BEDENİN VARLIĞI	464	YANSIMA	497
4 / RUHUN YOKLUĞU	466	İŞINLAR	497
SÜİT'LER		KARŞILIK	498
DE "SÜİTES"		TOPRAK	498
SÜİT'LER	469	KAPRİS	499
Şiirsel Taç ya da Çiçek Bilezik	475	ŞİNTÖ	500
TAÇ	475	GÖZLER	501
TAÇIN KURDELESİ YA DA		İNTİKAM	502
ÇİÇEK BİLEZİK	477	UYUYAN AYNAYA NİNNİ	503
Deniz Resimleri	478	HAVA	504
SEYİR	479	KARIŞIKLIK	505
NOKTÜRN	479	UYUYAN SU	506
MUHAFIZLAR	480	Uyuyan Sular	507
DENİZİN İKİ YILDIZI	480	DEĞİŞİK	508

SU AYNASI	509	II	533
ŞARKI	510	III	534
SÜİT	511	IV	534
YARIMAY	512	GÜL	534
Şarkı Anları	513	V	535
YANSIMALI ŞARKI	513	OKUL	535
ORTAYA ÇIKMADIK ŞARKI	514	Dört Sarı Balad	536
SUSAM	515	I	536
GÖZYAŞLARI ALTINDAKİ		II	537
ŞARKI	516	III	538
ŞARKIYLA YATIŞ	517	IV	539
ŞARKISIZ MANZARA	518	Palempsest'ler	540
Gece	519	I / KENT	540
ÇİZGİLER	519	II / GEÇİT	541
PRELÜD	520	MELTEM	542
GÖK KÖŞESİ	520	MADRİGAL	543
TÜM	521	İLK SAYFA	544
YILDIZ	521	Altı Seher Şarkısı	545
SAÇAK	522	UFUK	545
BİR	522	BALIKÇILAR	546
ANNE	523	YALNIZ	547
ANI	523	KENDİNDEN GEÇİŞ	548
ÖKSÜZLER YURDU	524	ANDIÇ	549
KUYRUKLU YILDIZ	524	SON IŞIK	551
VENÜS	525	Guguk-Guguk-Guguk	552
AŞAĞIDA	525	YAŞLI GUGUK KUŞUNUN	
BÜYÜK HÜZÜN	525	ŞARKISI	554
Karanlık	526	GUGUK KUŞUNUN İLK	
KÖY	526	NOKTÜRNÜ	555
ANDIÇ	527	GUGUK KUŞUNUN İKİNCİ	
YARASA	527	NOKTÜRNÜ	556
SON	528	SON NOKTÜRN	557
BÜYÜK AYI	529	Süit	558
BATAN GÜNEŞ	530	DÖNÜŞ	558
TEPE	531	AKINTI	559
SÖĞÜT	532	GERİSİN GERİ...	560
Rüzgâr Öyküleri	533	DÖNEN	561
I	533	VEDA	562

BORA	563	Fıskiyeler	591
Üç Seher	564	İÇ	591
I	564	ÜLKE	592
II	564	KENDİMLE KONUŞMA	593
III	565	BAHÇE	594
Gökyüzünün Üç Resmi	566	Üç Şiir	595
I	566	YAZ	595
II	567	UMUTSUZLUĞUN ŞARKISI	596
ÇAPKIN	567	TERK	597
III / VENÜS	568	Çalarsaatler Ormanı	598
Hurma Ağacı	569	ÇALILIK	599
SINIR	569	GENEL GÖRÜNÜM	600
HURMA AĞACI	570	O KIZ	601
AKDENİZ	571	DÜŞÜN BOĞULDUĞU YER	602
HURMA DALI	572	DUVAR SAATİNİN YANKISI	603
Newton	573	İLK VE SON DÜŞÜNCE	604
ORMANDA	574	DİŞİ SFENKS SAATİ	605
UYUM	575	Bitkibilim Kitapları	606
FİLOZOFUN SON GEZİNTİSİ	576	I / KİTAP	606
KARŞILIK	577	II	607
SORU	578	III	608
Şairin Yıldönümü		Ay Ağaçkavunları Bahçesinde	609
Onuruna Atılan	579	REVAK	609
Havai Fişekler	579	DURUM	611
BİRİNCİ FİŞEK	579	KULE	612
GÜNEŞ	580	Ay Ağaçkakanları Ormanında	616
ALTI FİŞEK	581	DÜŞÜNCE	616
ÇİN BAHÇESİ	582	DÜŞ KIRIKLIĞININ ÜÇ BÜYÜCÜ	
AYÇİÇEĞİ	583	KADINI	617
YAKUT PLAKA	584	PERSPEKTİF	620
KAPRİS	585	BAHÇE	622
AYLARIN OYUNU	586	GLORİETA	624
Salyangoz	587	CADDE	625
SARMAL	588	DEVİNİMSİZ BAHÇIVANIN	
BEYAZ SALYANGOZ'A		ŞARKISI	626
BALAD	589	ASMA KÖPRÜLER	628
SİYAH SALYANGOZ'A		BEYAZ SATİR	629
BALAD	590	BAHÇE RESİMLERİ	630

AYLAR YAYI	631
YEDİ YÜREKLİ ÇOCUĞUN	
ŞARKISI	633
DOĞMAMIŞ OLAN ÇOCUĞUN	
KÜÇÜK ŞARKISI	634
BEYAZ KOKU	635
KARŞILAŞMA	636
KUMUL	638
SEHERDE ÇAN HAVASI	639

KARANLIK AŞKIN SONE'LERİ

GÜL KORDONUNUN	
SONE'Sİ	643
UYKUSUZ	
BİR AŞKIN GECE'Sİ	644
AŞK YARALARI	645
TATLI YAKINIŞIN SONE'Sİ	646
ŞAİR SEVGİLİSİNDEN	
KENDİSİNE MEKTUP	
YAZMASINI İSTİYOR	647
ŞAİR TELEFONDA	
SEVGİLİSİYLE	
KONUŞUYOR	648
ŞAİR SEVGİLİSİNE DAHA SONRA	
“BÜYÜLÜ KENT”İ,	
CUENCA'YI SORUYOR	649
ŞAİR'İN SEVGİLİSİNE	
DİŞİ CÜVERCİN	
GÖNDERDİĞİ GONGORA'VARI	
SONE	650
EY KARANLIK SEVDANIN	
GİZLİ, GİZEMLİ SESİ!	651
ŞAİRİN KUCAĞINDA	
UYUYAKALMIŞ SEVDA	652
ŞAİR GERÇEĞİ SÖYLÜYOR	653
LORCA'NIN	
ÖZYAŞAM ÖYKÜSÜ	655

Varlık Şiir Dizisi: 73
Varlık Yayınları: 934
© Çeviri hakkı: Erdoğan Alkan / Varlık Yayınları
İstanbul, 1. basım: 2007
ISBN 978-975-434-331-1

Dizi editörü: Enver Ercan
Dizi tasarımı: Nazlı Ongan
Ofset Hazırlık: Varlık Yayınları
Baskı: Kurtiş Matbaacılık, İstanbul

Varlık Yayınları AŞ., Piyerloti Cad. Ayberk Apt. No. 7-9, 34400, İstanbul
Telefon: (0212) 516 20 04 Faks: 516 20 05 – e-mail: varlik@isbank.net.tr

Federico
García **Lorca**

BÜTÜN ŞİİRLERİ

Türkçesi: Erdoğan Alhan

VARLIK ŞİİR

ISBN 978-975-434-331-1

9 789754 343311